

د زهکان

ئەنتوان چىخۇف

ھەلبىزادىدەك لە چىرۇكەكانى چىخۇف

وەرگىزىنى:

ئازاد نەجم

@d K&@æ æ& {

كەركۈك - ۲۰۱۱

لېزىنەي سەرىپەرشتىيارى چاپ
بورھان ئە حەممەد
حەممە سەعىد زەنگنە
سەباھ ئىسماعىل
نەۋازاد عەلى شىخانى

ناوى كتىب: دزهکان
بابەت: كۆمەلە چىرۇك
نووسەر: ئەنتوان چىخۇف
ناوى وەرگىزى: ئازاد نەجم
نەخشەسازى بەرگ: بەتوین عەلى
دەرھىننانى ھونھىرى: ئەنعام سەعىد
تايىپ: وەرگىزى

لە بلاۋىكراوهەكانى يەكتىيى نووسەرانى كورد - لقى كەركۈك زەمارە (۱۲۹)
چاپخانە: كارق
چاپى يەكم - ۲۰۱۱
تىپاژ: (۵۰۰) داھە

۲۲۳	خوشبخت	۲۲۳	پیپست
۲۲۳	زنا و خهзор	۲۴۳	
۲۴۳	چیزوکی بی ناویشان	۲۵۳	
۲۵۳	هاوینهواریه کان	۲۵۷	له باره‌ی چیخوچه و
۲۵۷	ناتکامی	۲۶۳	ژیان جوانه
۲۶۳	نه زانی	۲۷۳	پیاویکی ناسیا و
۲۷۳	دزه کان	۳۰۹	دو پوچنامه چی
۳۰۹	لیکوئر	۳۲۱	پاوجی
۳۲۱	لاوازی	۳۲۵	سکگی گرانبه ها
۳۲۵	پیشوآلکه له سهر داره که فری	۳۳۵	گه وره ترین شاری پوسیا
۳۳۵	خه سو	۴۴۱	له خویندنگای شه وانه پوچیدا
۴۴۱	بهداوکاری پوچگار	۴۴۳	له بیره و ریه کانی که سیکی نایدیاله و
۴۴۳	یه ک له سیستان	۴۵۷	کاریکی ناشین
۴۵۷	له ده فتری بیره و ریه کانی کچیکه و	۴۶۱	سرکیتیشی
۴۶۱	فرمیسکه شاراوه کان	۴۷۳	توله سین
۴۷۳	ئلبوم	۴۷۹	دو زمنه کان
۴۷۹	لای سه رتاش	۴۸۷	پوچنیری بیر کول
۴۸۷	توله‌ی ژن	۴۹۳	عه ریف پریشیبا یاف
۴۹۳	سهدده ف	۴۹۱	له فه رمانگه‌ی پوسته دا
۴۹۱	قهله و لاواز	۴۰۷	له هاوینهواردا
۴۰۷	مندالی ساخته چی		سوالکه ر
			کاره سات
			یه کلک و هک هه موان

بهره‌پو ده بیوه. له تابلوی دوکانه‌که‌ی باوکی نوسیبیو: (چای ، قاوه ، سابون ، سوسیج ، و بهره‌می هاوردہ‌ی تر). مه‌بهست له بهره‌می هاوردہ‌ی تر ، حلوا و میوز و چهند شتیکی تربون که له ده ره‌وه ده هینزان. له ورزی هاویندا ناو دوکانه‌که پرده‌بو له میش و مهگز و له ورزی نستانی‌شدا تاریک نوته‌ک بو. خه‌لکیکی زور له بهره‌ردہ دوکانه‌که‌یان پیزیان ده بهست بو شت کرپن. لیره‌دایه که چیخوْف سه‌رنج ده داته پوخسار و سیما و ناخی خه‌لکه‌که و ئاشنای هه‌لسوكه‌وت و شیوازی جل و بهرگ و شه‌ر و کیشه و زور بلیتی و چه‌نابازی و سه‌رخوشی‌کانیان ، ده بیت. توانی‌سوی ناخیان بخوینیت‌وه.

سه‌رنه‌جام ئه مانه بوی بونه که ره‌سته‌ی خاوی بهره‌مه‌کانی و توانی دواپوش ، سودیکی زوریان لی و هرگری. ده بینین ئه مه زور به‌جوانی له چیروکه‌کانیدا په‌نگیان داوه‌ته‌وه.

هر له مندالیه‌وه خاوه‌ن توانی‌کی گه‌وره بو ، بو زالبون به‌سهر کپیاره‌کانیدا. هر کاتی ده‌رفه‌تی بو هه‌لکه‌وتبا لاسایی کار و قسه‌کانیانی ده‌کرده‌وه.

له تاگانزوک گه‌په‌کیکی لیبو که یوتنانیه‌کانی لیده‌ژیان و خویندنگای تاییه‌ت به خویان هه‌بو. چیخوْف ده‌نیرنه خویندگای یوتنانی‌کان و توانی له‌ویدا فیری زمانی یوتنانی بیت.

به‌لام چیخوْف حه‌زی به خویندن نه‌ده‌کرد ، ته‌نانه‌ت ئه و قسانه‌ی که بپیار بو بو خویندن په‌وانه‌ی یوتنانی بکهن ، سه‌رنه‌جام‌میکیان نه‌بو.

له‌باره‌ی چیخوْفه‌وه

ئه‌نتون چیخوْف له‌سالی ۱۸۶۰ له‌شاری تاگانزوکی پوسیا له‌دایک بوه. باوکی دوکانی دانه‌ویله‌فرؤشی هه‌بو ، به‌م کاره گوزه‌رانی مال و منداله‌کانی به‌پیوه‌ده برد و له‌ماله‌وه‌دا زوربی‌کات توپه و توشن بو ، له‌هه‌مان کاتیشدا شهیدای موزیک بو ، هه‌ر ئه م شهیداییه‌ی بو که سه‌رنه‌جام دواتر واپیکرد ئاگای له‌کار و کاسبیه‌که‌ی نه‌مینی و پویه‌پوی شکست ببیته‌وه. به‌لام دایکی که کچی کابرایه‌کی بازرگان بو ، به‌پیچه‌وانه‌وه تا بلیتی شتیکی هیدی و له‌سه‌رخو بو. هه‌لسوكه‌وت و مامله‌ی له‌گه‌ل منداله‌کانیدا که پینج کور و کچیک بون ، زور میهره‌بانانه بو. خوی جل و بهرگی منداله‌کانی ده‌دوری و باسی ئه و سه‌رده‌مه‌ی بو ده‌کردن که له‌گه‌ل باوکیدا به سواری گالیسکه‌یه‌ک ، سه‌رانسه‌ری پوسیايان کوتاوه‌ت‌وه. هه‌ست و سوژیکی زوری بو خه‌لکی هه‌بو و زور وابه‌سته‌ی دیمه‌ن جوان و دلپیتینه‌کانی گوند بو. ده‌کری بلیتین چیخوْف ، جوانی و شیاری و زرینگی له‌دایکیه‌وه و توانی‌هونه‌ری و شه‌رکردن له‌گه‌ل کاره‌مه‌حاله‌کاندا و جوئیک له سه‌رسه‌ختی ، له‌باوکیه‌وه بو مابووه.

سه‌رده‌می مندالی ، له‌دوکانه‌که‌ی باوکی و کلیسا‌دارا به‌پیکرد. که‌چه‌ندین جار له‌گه‌ل لیدان و مامله خراپه‌کانی باوکیدا

خیزانه‌که بیان له موسکو، بو دابین کردنی ثیانیان، پیویستیان به هاواکاریه مادیه کانی چیخوْف ههبو، ئه ویش پاشه‌که و ته کانی خوی بو ده ناردن. بهو مه بسته‌ی بپیک له خم و نیگه رانیه کانیان که مکاته وه و وره‌یان به رز کاته وه پاره‌ی بو ده ناردن و جگه له وه ش به رده‌وام نامه‌ی بو ده نوسین، که خالی نه بون له قسسه‌ی خوش و نوکته، بوئه‌وهی بتوانی بو ساتیکی که میش بیت، به پیکه نینیان بیتني.

چیخوْف درکی به که موکورپه کانی ثیانی خیزانه‌که‌ی ده کرد و له راستایه شدا خوی به به پرسیار ده زانی، له و ته منه که مه ده چوھه راوی بالنده‌ی سوهره‌ی زیپین و له بازاردا ده یغروشتنه‌وه. هروده‌ها له پاره‌ی پاداشتی نوسینه کانی هاواکاریه‌کی که م تاکورتی خیزانه‌که‌ی ده کرد.

دوای بپینی قوْناغی ئاماده‌یی، به ره و موسکو، به ره و ماله وه ده که ویته پی. دایک و باوک و خوشک و براکانی، ته اوی ئه و ماوه‌یه، هه مو بیریان لای ئه و بو. چیخوْف، گهنجیکی بالا به رزی جوان و له به دلآن، و هژور ده که‌وهی. دایکی که ده بینی له و ماوه‌یه‌دا، ئالوگورپیکی نزدی به سه‌ردا هاتوه، هست به شانا زیه‌کی نزد ده کات و باوه‌شی پیدا ده کات.

به لام چیخوْف، هه ل و مه رجی ثیانی ئه ندامانی خیزانه‌که‌ی - به پیچه‌وانه‌ی نامانه کانیانه وه - له په پی ناله باری و کویره و هریدا ده بینی. خیزانه‌که‌ی له ناو ژیئر زه مینیکدا ده زین، دیواره کانی ته پ و شیدارن، تاریک و تنوکه، چهند دانه په نجه ره‌یه‌کی بچوکی به رزی

ئیدی له و سالانه‌دا، توانای به رزی چیخوْف له لاساییکردن و هدا گه شه ده کات و ده بینین پوژیک جل و به رگیکی شر لاه به رده کا و خوی ده کاته سوالکه‌ر و به نیو شه قامه کانی تاگانزوکدا ده گه پی و ده چیته مالی مامی (میتروقان) و ئه ویش نایناسیت‌وه و سی کوبیکی ده داتی. ئه سه رکه وتنه ده بیته هاند هریک بوئه‌وهی بتوانی رولی گالته جاریکی سیزک بگیپری.

له وته منه دا چهند سیناریویه ک ده نوسی و له گه ل خوشکه که‌ی و بر اکانیدا لعه مباری ماله که باندا کوچه بنه وه و سه رگه رمی جیبیه جی کردنی ده بن. که خوی له زوریه باندا پولی که شیشیک بان به پرسیکی بالا ده بینی و به شیوه‌یه ک قسسه ده کا که شایانی تیگه يشن نه بی.

له م کارانه شیدا حه زی له پیش و سمیانی هه لگه راوه ده کرد.

له ته منه سیزده سالیدا شهیدای شانو ده بی و ده چیته بینینی شانوی (هیلیینی جوان) ا فوینباخ. هر له و سه رو به نه دا، توانا و ئاماده‌یی نوسینی چیروک، له ناخی چیخوْفدا گه شده کات.

دوائز له سالی ۱۸۷۴ به هوی شکستی باوکی له کاره کانیدا و له ترسی خاوهن قه رزه کان ناچار ده بن تاگانزوک جیبیلان و به ماله وه پوکنه موسکو، به لام چیخوْف گهنج، به مه بستی ته او و کردنی خویندنی قوْناغی ئاماده‌یی، به ته نیا له تاگانزوک ده مینیت‌وه و سه رنو سه ری گوفاری خویندنگا که بان له ئه ستۆ ده گری. که تا ئه و ساته توانيبوی چهندین بابهت بنوسی.

لە سەردەمەدا بەرھەمە بالا و بەپىزەكانى خۆى بەناوى (ئانتوشا چىخۇننى)، بىلاو دەكىدىنەوە و باپەتە كەمبایەخە كانى ترى بە چەندىن ناوى خوازراوى وەك : كەللەپوت ، كويىرمۇش ، بىرلىك براکەم ، پىاپىيەكى توندە تەببیات ، شاعىرى غەمبار ، دكتورى بىنەخوش ، بەدبەخت و چەندىن ناوى تردا بىلاو دەكىدىنەوە. كە بەشىكى يەجگار زۇرى ئەو باپەتانە بەھۆى ئەواناھ خوازراوانەوە فەوتان و كۆنەكراھە و دۆزىنەوە و كۆكىدىنەوەشيان ، بۇھ كارىكى ئەستەم. لەسەرەتاكانى نوسىيندا ، بەھۆى ئەۋەي دەبوايا لىيەك كاتدا دلى خويىنەر و سەرنوسر و سانسۇر راڭىرى ، دەبىينىن كەم وايە توانىبىتى گۈزارشت لە ناخى خۆى بکات. وە لەلايەكى تريشەوە بەرلە هەشتىك ، پىيويسىتى بەپارە بو ، تا بتوانى ئىيانى خىزانەكەي دابىن بكا كە لە بەرامبەر هەر دىيپىكدا سى كۆبىكى وەردەگرت. سەبارەت بە بىر و باوەپى سىياسى چىخۇف قىسى خۆر كراوه. تا پادەيەك رەخنەيان لى گىرتوھ و بېبى هەلۋىست تۆمەتباريان كردوھ. ئەو كاتەي چىخۇف لە كۆلۈشى پىزىشكى مۆسکۆ دەخويىنى ، ئەو كەش و هەوا گىژ و ئالۋەزە دواي كوشتنى ئەليكساندەرى دوھم ، بەچاوى خۆى دەبىيەن و دەبىتە شاهىدى بىنىنى لە سىدارە دان و گىرتىن و پاوه دونان و دورخستنەوەي هاپىيەكانى. گەرچى چىخۇف وابەستەي ھىچ دەستە و گروپ و پارتىك نەبوھ ، بەلام پىدەچى چىخۇف ئەركى خۆى ، بۇ ئافراندىنى كەش و هەوايەكى كراوهى سىياسى و كۆمەلایەتى و ئەدەبى ، بەشىكى تر زانبىت.

تىئدان ، كە جىگە لە قاچى پىيوارەكان كە دىئن و دەچن ، ھىچ شوينىكى ترى لىيۆ بەدى ناكىرى. پاش كەمىكىش ھات و ھاوار و شەپ و كىشەي دراوسىكەن دەست پىدەكا ، بەبىنېنى ئەمانە زۇرىنىگەران و دلتەنگ دەبىت.

ئەليكساندەر و نيكولاى برا گەورەي ، ھەردوکيان تا بىنەقاقا بە نىپو ئىيانى پىر لەزەرق و بەرقى مۆسکۆدا رۇچۇبون و شەۋيان لە نىپو بار و بالىكۆرە ھەرزانبەها كاندا رۇچى دەكىدەوە. چىخۇف ھەستى كرد بارى سەرشانى ئەۋەندە سوک نىيە ، وەك خۆى مەزەندەي دەكىد. لەدۋاي ناونوسى لەكۆلۈشى پىزىشكى مۆسکۆ ، ھەفتەي جارىك خۆى دەگەياندە شوينى رۇچۇنامە فروشان و ژمارەيەكى ھەفتەنامەي تەنزايمىزى (دەرزىلە) ي - كە لە سان پتروسبورگ چاپ دەكرا - دەكپى و خىرا دەگەپايەوە مال.

تاوهكۇ رۇچىك لە گوشەي وەلامى خويىنەراندا چاوى بەم پىستەي دەكەوى: (بەرپىز . ۱ . چ . چاوهپوان بە باپەتە كەت چاپ دەكىرى بەھىوابەتى دىكەي بەپىزىتىن). ئىدى لىرەوە نوسىينەكانى چىخۇف سنورى مۆسکۆ دەبىن و دەگەنە (سان پتروسبورگ) ي پايتەختى ئەو سەردەمەي روسىيا.

دواتر لە ماوهى نىيوان سالەكانى ۱۸۸۰ - ۱۸۸۶ توانى سەدان نوكتە و بانگەشەي بازىرگانى گالتەجاپانە و كورتەچىرۇك و باپەتى تەنزايمىزى تر بنوسيت.

و چونانه جگه له به فیروزانی کات ، شتیکی تر نه بو. چیخوف بوخوی
لهم باره یه و ده لیت: (وه رگرنی پاره که زور له نوسینی چیروکه که
دثوار تر بو).

ئیدی بهو شیوه یه به رد هوا م ده بی تا روژیک که به شه قامیکی
موسکو زدا پیاسه ده کات له ناكاو يه كیک بانگی ده کات و خوی پی
ده ناسینی که ناوی (نيکولای ليکين) ه و خاوهن ئیمتیازی
هه فته نامه ته نزئامیزی (لهت و پارچه) يه ، كله سان پتروسیبورگ
ده رد هچی. سره نجام ریک ده کهون چیخوف با به تیان بو بنییری و
لابرامبهر هر دیپیکدا ههشت کوبیکی بدنه.

له مانگی يانزهی سالی ۱۸۸۲ يه که مین چیروکی چیخوف له
هه فته نامه لهت و پارچه دا بلاؤ ده بیته وه.

ليکين ، داواي له چیخوف ده کرد که ده بی چیروکه کانی کورت و
کومیدی بن و له سه دیپیش تیپه پنه کهن ، ئمهش شتیکی خوش
نه بو بو چیخوف.

ليکين ، چیخوف ده خاته زیر چاودیرى خویه وه و هر کاتی ناوی
ئانتوشما چیخونته به سه ره رگو فار ، يان هه فته نامه يه کی تره وه
بینیبا ، توره ده بو.

چیخوفیش له وه لاما پی ده گوت : (ئوهی من له شه ویکی زستاندا
ده بینوسم ، بهشی مانگیکی هه فته نامه لهت و پارچه يه ، من ناچارم
بو هه لسوپاندنی گوزه رانی خوم ، بابهت و چیروک بو گو فاره کانی تر

جگه له وه ش هیچ کات متمانه ته اوی به هیچ کام له و دهسته و
گروپانه نه بوه.

لە کیک لە چیروکه کانیدا به ناوی (بىدەنگى يا زۆربىلەنی) كە
بە سەرەتاي دو ئاشنايە لە نیو فارگونى شەمەندە فەریک ، دانیشتوں و
كە و تونەتە قسە کردن ، يە كەم لە پەيوەندى بە ستن لە گەل ژناندا
كە سیکى سەركە و تونى ئە ولەم کاره يدا ، ئە وە يە كە
بە دوھم دەلی ، كە رازى سەركە و تونى ئە ولەم کاره يدا ، ئە وە يە كە
زور قسە ده کات. دوھمیش پەند لەم قسە يە و هر دە گری و دە یە و ئە
بیخاتە بارى جىبە جى كردن وه. بويە لە گەل كە سیکى نەناسى
تە نىشتىدا دەكە و يتە قسە کردن. دواي ئەم پوداوه ، كەسى دوھم دو
سال شۇينىز دەكىي. دواتر دە ردە كە وئى كە يارق پولىسى نەھىنى بوه
و جل و بەرگى مەدەنلى لە بەرگى دوھ.

لە سەرەتاي سالانى زيانىدا لە موسکۆ ، هە مىشە لە گەل
سەرنو سەرە كاندا لە كىشەدا بوه ، كاتى چوتە نوسینىگە كە يان ،
دەرگاوانە كانيان كە ئاگادار كە دوتە وە پىگاي هاتنە زورە وە پى
نە دەن ، هە رکاتى تواني بېتىشى وە ۋۇرکە وئى ، پېيان دە گوت: (بە
بەمەش دەلیي و تار ؟ خۇ ئەمە لە دەنوكى چولە كە بچوكتە ! ئىمە
ئەم شتە تۈرەتاتانە چاپ ناكەين). يان ئە و بېرە پاره كەمەي كە
دە بوايا لە پاداشنى نوسینە كە يدا بىدەن ئە ، زور جاران نە يان دە دايە. دو
سى جار دەهات و دە چو تا سى رۆپلىيان دە دايە. يان جاري وا بو
دە يانگوت: (بلىتىكى شانۇ چوئە ؟). ئەم هاتن

چیخوْف له تشرینی یەکەمی ١٨٨٥ لەسەر بانگیشتی لیکینی سەرنوسری هفتەنامەی لەت و پارچە ، بەرھو سان پتروسبوْگ دەکەویتەپىز ، بى دواکەوتن دەچىتە نوسىنگەی هفتەنامەکە و لهویدا بەگۇتەی خۆى وەك شاي ئىران پىشوازى لى دەكەن. گۇقارى (پتروسبوْگ) ماوەيەك لەۋەبەر چەندچىرۇكى چىخوْف وەك ، راوجى ، خەفتە ، تازىيەبارى ، بلاو كردىبۇنەوە. بلاو بونەوە ئەم چىرۇكانە بىبۇنە جىڭگاى سەرنجى خەلگى و بىبۇنە هوّكارى ناويانگىكى باش بۇ گەنجىكە ناويانگى بە بەرھەمى كۆمىدى و گالىتەجارپى دەكىدبو. ئەم دەسکەوتىكى گورە بۇ چىخوْف گەنج ، ئەم چەند چىرۇكە سەرنجى كەسانىيەكىان راکىشا كە ئامادە نەبون تەنانەت هفتەنامەی لەت و پارچە بە دەستىشىانەو بېگن.

لەم گەشتەيدا چاوى بە دو كەسى تر كەوت كە يەكىكىيان (دىمترى گريگۆرقيقىج) ئى نوسەر و ئەوي تر (ئەلىكىسى سورىن) ئى سەرنوسرى پۆزىنامەي پە تىراژى (سەردەمى نوى) بۇ ، ھەردوكىيان داوايان لە چىخوْف كرد كاتى خۆى بە بابەتى بچوک و كەم بايەخ ، بەفيپۇنە دات و دەست بىكەت بە نوسىننى (بابەتى ئەدەبىي پاستەقىنە).

سۈزىن كەسيكى زىننگ و شىيار بۇ ، لە دىدارە كورتەدا دركى بە توانا و ليھاتوبييە شاراوه كانى چىخوْف كردبو. بانگىشتى پۆزىنامەكە كرد و تەنانەت تەورىيەكى پۆزىنامەكە تايىبەت كرد بە چىخوْف.

بنىم. مانگانە بەلانى كەمەوە پىيوىستىم بە سەد و پەنجا تا سەد و هەشتا روپىلە).

سەرەنjam ورده لە پىگاى ئەم جۆرە نوسىنانەوە ، ئەزمۇننىكى باشى بۇ دروست دەبى پەنجە دەخاتە سەر كەموكۇرپەكانى كۆمەلگا و بۆچۈن و تىرپوانىن و هەلسو كەوتە نەشىاوه كان دەخاتە ژىر پرسىيارەوە.

لە چىرۇكى عەريف پەريشىبایقىدا هاتوه: عەريفىك بەناوى پەريشىبایقى خانەنشىن كراوه و لە مالى خۆيدا دانىشتىو ، بەلام لە دواي خانەنشىن بونىشى ناتولانى دەستبەردارى بېركىدىنەوە و پەفتارى سەربازيانەي جارانى بىت و چاوى بەھەرچىك دەكەوى قەدەغەي دەكەت ، چەند پۇزىك لەۋەبەر مالى بە مالى گوندەكە گەپاوه و پىيى گوتۇن: (نابى كەس چرا داگىرسىننى و گۈرانى بلى). ھەراسانى لە خەلگى گوندەكە هەلگرتوه. خەلگى گوند ، سکالايان لى كردو و ئەويش لە لەننیو دادگا و لە بەرەم دادوھر و لە شوينى تاوانباران راوه ستاوه ، لە ساتى بەرگرى كەندىدا دەلىت: (چ ياسايمىك ھەي پىگاى بە خەلگ دابى گۈرانى بلىن؟). دواتر دەرەكەوى كە لە مىشكى خۆيدا ئەم كارانە لە بەرژە وەندى خەلگدا دەبىنى ، بويە دەلى: (خۆ دەبى كەسىك ھەبى پىگا نەدا خەلگ ھەرچىكىان پىخوشىبى بىكەن). دواتر دادوھر سزاي زىندانى بۇ دەرەكە ، بەلام ئەو گىز و پەر بۇھ و نازانى لە بەرچى ئەم سزايدىان داوه. ئەم چىرۇكە لە ژىر وردىبىنى سانسۇر بىزگارى نابىت و پىگاى بلاو بونەوە پىتىنادەن.

بے هینانوھی چەند وشەيەك ، وىنەيەكى دروست و جوانى سەرەختى خۆرئاوابون بەدەستەوە دەدەيت. من دلىام توڭلۇ تونانىيە بەھەمەندى ، كەدەتوانى بەرھەمى بالا بىافرىتىن).

كاتى لەكوتايى نامەكەدا چاوى بە وانۇرى گريگورۋقىچ كەوت ، وەخت بو لە خۆشيان شاگەشكە بىت.

چىخۇف لەو كەسانە نەبو وەلامى نامەكانى دوابخا ، بى دواكەوتن وەلامى گريگورۋقىچ دەداتەوە و باسى ئەو ساتە دەكەت كە نامەكە ئەوي بەدەست گەيشتوھ و لەخۆشيان گريباوھ و كارىگەريەكى زۇرى لە سەرناخى داناوه و تا ئەو ساتە دركى بە توانا و لېھاتويي خۆى نەكردۇو. چەندە بەكارى پىيىشكىيە و سەرقالە و كاتى لەبەردەستدا نىيە. هەروەها باسى ئەو دەكەت كە تا ئەو ساتە تىپۋانىنى بۇ ئەدەب بەو شىۋەيە نەبوھ و بەوردى كارى لەسەر بەرھەمەكانى نەكردۇو و تىايادا دەلى بە بىرى نايەت نوسىنىنەن ھىچ چىرۇكىكى لە بىست و چوار كاتژمىر زياترى خايىاندې و باسى ئەو دەكەت كە كاتى بەدەستەوە نىيە و وەك چۈن پەيامنېرىك ھەوالى ئاڭركە وتەۋەيەك دەنسى ، ئەويش بەو شىۋەيە چىرۇكەكانى دەنسى.

پاشان لە بەشىكى ترى نامەكەيدا ئاماژە بەھە دەكەت و دەلىت : (نە مەمانەم بەخۆمە نە بە خوينەريش). پاشان بەلین دەدات لە ھاويندا ئەو دەمەي كاتىكى باشتى لەبەردەستدا دەبىت ، بەرھەمى باشتى و بەپىز تر بنوسىت و دەلىت: (من ئومىدىم بە داھاتوھ ، تەمەنم تەنیا

ئەم گەشتە دەرگای ناوبانگى بەپۇي چىخۇفدا كردىھوھ و لەھەمانكاتىشدا لەپۇي ئابوريەوە بۇ چىخۇف پېشىۋانىيەكى زياترىبو. سۆزىن بەلەنى پىدالە بەرامبەر ھەر دېپىكدا دوانزە كۆبىكى بىاتقى.

چىخۇف گەپايەوە مۆسکو و ھېشتا پېشويەكى ئەوتۇنى نەدابو كە نامەيەكى لە گريگورۋقىچەوە بەدەست گەيىشت. ئەم نامەيە شىتىكى چاوهپوان نەكراو بۇ گەرچى گريگورۋقىچ لەدەرھەوە روسيا كەمتر ناسراوه ، بەلام بەيەكىك لە سىما دىارەكانى ئەدەبىي روسى دېتە ئەزىز.

سالانىكى زۇر لەگەل داستايىقسىكى و تورگىنچىف و چەند نوسەرى تر چىرۇك و بابەتىان بىلاو كردىبۇوھ و چىرۇكەكانىان بە (چىرۇكى مرۆقدۇستانە) ناوزەد كرابون و ناوبانگىيان دەركىدبۇ و بەيەكىك لە داپېزەرانى بناغە ئەو بىزۇتنەوەيە دەھاتە ئەزىز كە بېبەھە ھۆكاري گەشەسەندىن پۇمانى پىالىستى روسى.

لەنامەكەيدا نوسىبىو كە يەكىك لە چىرۇكەكانى ئەوي بەناوى (پاچى) خويندۇتەوە زۇر پىئى سەرسام بۇھ و ھانىدابو لەسەر ئەم شىوازە نوسىنە بەردەوام بىت.

ھەروەھا لە بشىكى نامەكەيدا ھاتبو: (ئەگەر ئازايەتى ئەوھەم تىدابى كارەكانى توھەلسەنگىتىم ، دەبىي بلېم بى ھىچ شىك و گومانىك توانا و ئامادەيى نوسەرىت تىدابى ، ئەمەش ئەو شتەيە كە نوسەرى پاستەقىنە لە قەلەم بەدەستەكان جودا دەكتەوە. تايىبەتمەندى بەرھەمەكانت ، شىكىرنەوە دەرونىيەكانت ، وەسفىكى مامۇستايىانە و

ئەم نىشانە شومە ، مروقەكانى توشى شوڭ دەكىردى. ھەركاتى ئەندامانى خىزانەكەى ، ئەو دەسىرە سېپىەيان بىنپىيا كە دەمى خويىناوى خۆى پى دەسىرىيەوە و دور لەچاواي ئەوان ، دەيختىۋە گىرفانى ، زور نىگەران دەبۇن. بەلام ئەو دلىنىاي دەكردىۋە كە شتىكى وا نىيە: (ھېچ نىيە ! سىل نىيە ! نىگەران مەبن).

بەلام تا دەھات بارودۇخى تەندروستى خراپىتر دەبو ، شەوانىتكى زور خاونەدەچوھ چاواي ، كۆخەيەكى تاقەت پىپوکىن ، باروکى بەرنەدەدا و ئاسودەيى لىيھەلگىرتىبو.

لە سالى ۱۸۸۹ دا دوابەدواي ئاشنايىتى لەگەل شانۋى ھونەرى مۇسکۇ و دامەز زىنەرانى وەك (ئاستانىسلافلەسلىكى) و (فلايدىمير نىمرۇقىج - دانچىنکو) ، بىرۆكەي چەپخوازى لەمېشىكىدا سەر ھەلددەدا و ئىدى واز لە گۇفارى ماحافەزەكارى (سەردەمى نۇي) ئى ئەلىكسى سۈرىن - كە دواتر لىينىن نازناوى (سەگى ئەلقە لە گۇئى تىزاز) ئى بەسەردا بېرى - دېنى و بابەتكانى لە گۇفار و پۇزىتامە لىبرالله كاندا بىلە دەكتەوە ، ئەويش نەك بەو مانايمى لەگەل ياندا ھاواپا بىت ، وەك چۆن پېيشتر لەگەل موحافىزكارەكاندا ھاواپا نەبو. ھاوكارى چىخوھ لەگەل بىلەكراوه لىبرالله كان ، تەنيا لەھەندىك پۇھوھ بۇ ، بەتايبەت لەدژايەتى لەگەل ئەو كەش و ھەوا سەركوتكارانەيە كە بەسەر ولاتهكەدا سەپىنراپو ھەت...

بىست و شەش سالە ، تا ئەو كاتەش ئەزمۇنیكى باشتىر وەددەس دىئنم ، گەرچى دەبىنم پۇزىگار زور بەخىرایى تىپەپدەبى).

نامەكەى گىريگۈرۇقىج ، كارىگەرە كى قولى لەسەر چىخوھ دانا و تىپوانىنى ئەوى لەبەرامبەر خۆى و ئائىنەشىدا بە تەواوى ھەلگىپەرەيەوە و بۇھ ھۆكاري ئەوهى دەست لە نوسىنى ئەو جوړە ئەدەبە ، واتا (بەرهەمى داواكراو) بىنېت.

لەگەل ئەو سەركەوتنانەشىدا ، كە لە دواي گەشتەكەى پەتروسبۇرگەوە وەددەستى ھېنابون ، چەند ھۆكارييەكەبۇن كەبۇنە بەرىبەست لەبەردەم ئەوهى كە ئاسوئى ئائىنە ، بېرىونى نەبىنى.

چىخوھ لەبارەي نوسەرى وپىزىشكى خۆيەوە ، لەنامەيەكدا كە بۇ دۆستىكى نوسىيويەتى ، دەللى: (گومانم لەوە نىيە خويىندن و زانسىتى پىزىشكى كارىگەرە كى جوانى لەسەر بەرهەمە كامن داناوه. زانسىتى پىزىشكى ئاسوئى بير و بىنېنى فراوانتر كردىم ، پېممايە جىگە لە پىزىشكە كان و ئەوكەسانە شارەزاييان لە زانسىتى پىزىشكىدا ھەيە ، كەسانى تر بەسانانىي ناتوانى درك بە بەها و بايەخى پاستەقىنە ئەندروستى وپىزىشكى بەرهەمە كامن ، بکەن).

دواتر دەليت: (ھولىداوه ئاگادارى ياسا و پېچە زانسىتىيە كان بەم و بىان گۈنجىنەم لە چىرۆكە كانمدا ، كە زور جار لەپىناؤ راگرتىنى ئەم ھاوسمەنگىيەدا ، قوريانىم بەخودى چىرۆكە كە داوه).

لە سالى ۱۹۸۰ دا خەلاتى ئەدەبى پۇشكىن وەردەگرى. سالى ۱۸۸۲ دا دوچارى نەخۆشى سىل دەبىت و خوین ھەلدىنېتەوە.

ئەم ھەوالە ، بۇ دۆست و ئاشنا و ھاولىكانى چىخۇف ، جىڭكاي سەرسۈپمان نەبو چونكە لایان واپو ، ئەمەش يەكىكە لە كالىتكانى چىخۇف. بەلام دواتر بۇيان دەركەوت كە ھەوالەكە راستە.

لە نامەيەكدا كە بۇ ھاولىيەكى خۆى ، بە ناوى (شىچىگۈلوف) نوسىيويتى ، دەلى: (مەبەستم لەم گەشتە ، وينە ھەلگىتنەوهى ئەدەبى نىيە ، بەلكو دەمەوى ماوەى شەش مانگىك بېشىۋەيەك بىزىم ، پىشتر ئەو شىۋە زيانەم تاقى نەكىدىتتەوە).

ھەروەھا لەنامەيەكىدا بۇ ئەلېكىسى سۆرىن دەنسى: (وەك دەلىن ئىمە ملىۋىن مەۋھىمان لە زىندانەكىندا راڭرتۇھ و بېشىۋەيەكى ئازەلانە بەرەلامان كىردون تا لەزىندانەكىندا دابىزىن ، لەم پوھو ، ھەمو پۇشىپىرانى ئەورۇپا ئىمە نوسەران و پۇشىپىران بەكەمەرخەم دەزانىن نەك پاسەوانەكەن و سەرپەرشتىيارانى زىندانەكەن ، لەلەتكەماندا ھەندىك كار بۇ نەخۆشەكەن ئەنجام دەدەرىن ، بەلام بۇ دورخراوهكەن ھىچ ! ياساناسەكىنمان ھىچ گىنگىك بەم لايەنە نادەن ، كاتى ئەۋەيە ھەنگاۋىك بۇ زىندانىيەكەن ، ھەلگىن. تەنیا ئەو شتەيلىي بەداخم ئەۋەيە من دەچەمە ئەۋى ، نەك كەسىكى لە من وشىار تر و بەئاگا تر).

بەرلەوهى بەرھو ساخالىن بکەۋىتەپى ، دەكەۋىتە كۆكىدنەوهى ئەو بابهاتانى لە بارەي ساخالىنەوھ نوسراون. لەكۆتايىيەكەنلى سالى ۱۸۹۰ بەدۇاي زانىارى زىياتىدا دەچىتە پىروسپۇرگ و زۆربەي كىتىخانەكەن دەگەپى. ئەركى كۆكىدنەوهى بابهاتى نىيۇ گۇفار و

لەسالى ۱۸۹۱ گەشتىكى فراوان بەنېو زۆربەي ولاتە ئەورۇپىيەكەندا دەكەت و تىپوانىنى خۆى لەسەر بەشىك لە لايەنە باش و خراپەكەنلى زيانى ئەورۇپا دەختاتەپو.

دواى چەند سالىك ، زەنگى مەترسى لىتىدا و نيكۈلائى براى ، بە نەخۆشى سېيل كۆتايى بەزيانى بىت. چىخۇف ئەم برايەي زىر خۆشىدەویست و مەرگى نيكۈلائى كارىگەرەيەكى زۇر خراپى بەسەر بارى دەرونىيەوھ جىھېشىت.

دواى ناشتنى تەرمى براكەي ، بېپار دەدا لەگەل خوشكەكەيدا بچىتە قەفقاز و دواى كەمىك پەشىمان دەبىتتەوھ و بېپار دەدا بچىتە (تىرۇل) يَا (بىيارىتس) ، يان بچىتە لاي سۆرىن. خۆى بۇ ئەم گەشتە ئامادەكەت بەلام جارىكى تر پەشىمان دەبىتتەوھ. دواترىش بېپار دەدا گەشتىكى دور و درېز بىكەت ، چونكە وھەستىدەكەد لەگەشتىكى لەو شىۋەيەدا ئەو ئارامى ئاسودەيىھى پىشىۋى بۇ دەگەپىتتەوھ. بۇ ئەم مەبەستەش دورگەي ساخالىن ھەلدى بېتىرى.

ساخالىن ، كەوتۇتە نىيۇ زەرييائى ئارام و دور لە كەنارەكەنلى سىبىريا ھەلگەوتتە. لەو سەردەمەدا شوپىنى كەسە سىاسىيە دورخراوهكەن و بەندىيەكەن بۇ . لەو سەردەمەدا ھېشتا ھىللى ئاسىنى سەرانسىرى لەپۇسىيادا دروست نەكراپو. ئەم گەشتە زىياتىلە ھەشتا پۇزى دەخايىند تاوهكە كەسىك ، بەكەشتى يان بەگالىسکە ، بەنېو ئەو جادە چۆل و بەندىيە ھەلاتوانەدا ، توانىبای خۆى بگەينىتە دۆزەخى ساخالىن.

لەنامەكانىدا ئاماژە بە بىنىينى پوبارەكان و جەنكەلىكان دەكات. خوشتىرين كاتى گەشتەكەشى ئەوه بوه كە بەكەشتى بەناو ئاوى پوبار و دەرياچە كاندا تىپەپيوه و دەرياچەي بايكالىش يەككى بوه لەجوانترىن دىمەنەكان كە لەزيانى خويىدا بىنېتىتى. هەروەها كاتى كە بەتىپو پوبارى ئاموردا تىپەپەدى بۇخۆي باسى دەكا و دەلى خوشتىرين كاتى تەممۇن بوه و هەركىز لەبىرم ناجىتەوه. جەلەوهش لەم گەشتەيدا ئاماژە بە دوفاقى بونى سروشت و زيانى مروڭ دەكات و دەلى دوفاقى سروشت جوانە ، بەلام دوفاقى مروڭ بەپىچەوانەوه. كە ئەم دوفاقىيە كە باسى دەكات ، لە زۇرىك لە چىرۇكەكانىدا بەرچاومان دەكەوى.

ئەوهى كە دلى خوش دەكات ، ئەوهى كە لەۋىدا كەش و هەوايەك دروست بوه ، تىيىدا مروققە كان بەئازادى قىسەدەكەن و كەس ترسى لە كەس نىيە و كەس لەوه ناترسى بۇ شوينىيەكى تر دوري بخەنەوه و كەس نىيە سىخورى بەسەر كەسەوه بکات و راپۇرت لەدزى كەس بنوسى.

دورخراوه و بەندىيەكان دابەش ببۇن بەسەر دو دەستەدا ، دەستەيەكىان ئەو بەندىيە لەمېزىنانە بون كەداواي چەندىن جارە لاتن ، گىرابونەوه و كۆت و زنجير كرابون. دەستەكەى تر بەندىكراوانى پىشىو بون ، كە ماوهى زىندانىيان تەواو كربو ، بەلام لەدۇرگەكەدا مابونەوه و نىشتهجى ببۇن و بەكارى كشتوكالەوه خەرىك بون.

پۇزىنامەكانىش بە ماريا چىخۇق خوشكى و هاوارىكانى ، دەسىپىرى. كاتى دەگەرىتەوه مۆسکۆش ، ئەلىكىسى سۆزىن ، كۆمەلەتكەن و تار و كىتىبى لەسەر ساخالىن بۇ دەنیرى.

سەرەنjam لە كۆتايمەكانى مانگى نىساندا بەرھو ساخالىن وھرى دەكەوى. دۆست و ئاشنا و هاوارىكانى ، تا (يارقىلا) بېرى دەكەن. دواى تىپەپۈنى نزىكەى سى مانگ ، كەيشتە ساخالىن.

تاكە هوکارى پەيوەندى ئەو ، بېپايتەختاوه ، ئەو نامانە بون كە بەدرىزىي سى مانگ دەيناردن و بۇي دەھاتن. ئەو ياداشتانەي لەبارەي ساخالىنەوە دەينوسىن ، بەنامە دەيناردن و بەزنجىرە و لەزىرنادى (لەسىپىريا) دا ، چاپ دەكران. بۇ ئەوهى كاتى خۆي بەفيۇنەدا شەوانە گەشتى دەكىرد و بالتۇ چەرمە لوسەكەي لەخوييەوە دەپىچا و لەگۆشەيەكى گالىسکەكەدا خۆي كوشىم ھەلدىتىن. هەركاتى بگەيشتايەتە شارىكى وەك (تۆمسك) يا (ئىرکوتىك) ، جل و بەرگە شىپ و چىلەكەكانى دادەننان و خۆي دەشوشت و (سەر و شكلەكى ئەوروپىيانە) ي بەخۇوه دەگرت.

كەش و هەواي سازگار و ئازادى دەوروبەرى ، ببۇنە هوکارى كەمتربونەوهى نەخوشىيەكەى و كۆخەكانى كەمتربون. سەرپارى ماندويىتى و نەخوشى ، بىنىينى دورخراوه كان و بەندىكراوه كان و زېھى زنجيرەكانىيان ، لەنیو ئەوه كەش و هەوا ناموئىدە ، توشى خەم و خەفەت و نىيگەرانىيەكى زۇرىان كرد.

کوخته کانیان پیس و ویزان و پرپون له زینده‌وری زیان به خش. مروفه
به بینینی ئەم ھەل و مەرچە هیلنجى دەھاتەوه.

ئەوان نزۆر ئازادانه وەلامى پرسیارەکانى چیخوقيان دەدایەوه ، بەلام
واي بو دەچون چیخوقيش يەكىك بىت لە بەرپرسە بالاکان و ھاتبى
شته سنوردارەکان سنوردارتر بکات.

ژەنەپال (کۇنوقىچ) ئى بەرپرسى دورگەكە ، ھاوكارىيەكى نزۆرى چیخوقي
دەكىد ، چیخوقيش ، جگە لە زیندانىي سىاسىيەکان ، دەيتوانى لەگەل
ھەمو ئەوانەي تردا ئازادانه قسە بکات.

پىنج سالى خايىاند تاوهکو تواني ئەو كتىبەي ، كە لە سەرھەل و
مەرجى ژيانى بەندى و دورخراوهکانى ساخالىن نوسىبىو ، تەواوى
بکات و بە چاپى بگەيەنى.

سەرەنjam ، ئەمە وەلامىكى گونجاو بولۇشىسى ، بۇ ئەوكەسانەي پەخنەيان
لى دەگرت كە گوايا بايەخ بە پەنچ و كويىرەورى مروقەکان نادات و
لە ئاستياندا بىھلۈيستە.

پەخنەگرانى پوسى ، لە سەرئەو باوهەپە بون: بۇ گەيىشتەن بە
دادپەرورى كۆمەلايەتى ، دەبىنوسەر بېتتە پېپەر و رىننيشاندەرى
خەلکى.

بەوه توّمە تباريان دەكىد بەرھەمە كانىدا بايەخ بە ئازار و كىشەکانى
خەلک و كىشە سىاسى و كۆمەلايەتىيەكانى ولات نادات.

چیخوق ، سەرەتا ئەم پەخنانە بەھەند ناگىر. بەلام سەرەنjam
لە وەلامى پەخنەي گۇقارىيىكا بەناوى (ئەندىشە) - كە لەھەمو بان

ھەرجارى دەستەيەك زىندانى ژىيان دەھېنایە ئەۋى ، نزۆر نو
ھەوالەكەي بەسەرانسىرى دورگەكەدا بىلە دەبۈوه و جوش و
خۇوشىكى تازەي بە دورگەكە دەبەخشى.

نزۆرەكەپياوهکان بە شەپ و كىشە و بەرتىل ، ناوى خۆيان لە لىستى
داخوازىكەراندا دەنسىسى. ژىنه كان لە سەربازگەكەدا رادەگىريان تا
پياوهکان بە جل و بەرگى جوانەوه ، دەگەيىشتەن. ھەلبىزادەنەكە ،
ھەميشە دەلپاوكىي بۇ ھەردو لايان دروست دەكىد. پياوهکان ھەوليان
دەدا ھاوسەرىيىكى بە دەلى خۆيان بە دۆزىنەوه و ژىنه كانىش دانىشتىبون و
شەرميان دەكىد و سەريان بەرددەدایوه.
ئىدى بۇ خۆيان رېك دەكەوتەن.

ئەم زەماوهندە ، جگە لەھەولىك بۇ لە بىر بىردنەوهى پەنچ و
كويىرەورىيەكانىيان - ئەگەر بۇ ماوهەيەكى كەميش بىت - شتىكى تر
نەبو. كە سەرەنjam نزۆبەي ژىنه كان لە ناچاريدا دەكەوتەنە لە شەفرۇشى.
چیخوق لە چەند مانگىك زىاتر ، دەرفەتى نەبو. بە حەزىكى نزۆرەوە
كارەكەي خۆى دەستپىكىرد ، لەگەل دانە دانەي كەسانى دورگەكەدا
قسەى كىد ، ھەرورەك مەزەندەرى كىردو ، تەھەرەي بىرىتى و ھەزارى
سەرچاوهى ھەمو كىشەكانىيان بولۇشىسى.

بىنینى مەنالەكانى دورگەكە - كە ژمارەيان نزۆ نەبو - بى خۇينىنگا
و بى سەرپەرشت ، كە بەشىكىيان تەنانەت ناوى باوك و دايىكى
خۆشيان نەدەزانى و پۇز بە پۇز گەورەتر دەبۇن ، جىڭگاي داخ و
كە سەرىيىكى گەورە بولۇشىسى.

تولستوی له سوٽنات کروتسدا زهماوند و موزیک و پیوهندی جهسته‌یی ، به پیلانیک ده‌زانیت که ورده ورده ژیانی پاله‌وانی چیزکه که ژه‌هراوی ده‌کات و واده‌کا ده‌س له ئامانجه بالاکان هه‌لگری و هه‌ستی چاکه‌خوازانه‌ی نیو ناخی بسپیته‌وه و سره‌نجام دهست بو تاوانکاری ببا.

دوای ئه‌م گه‌شته ، کاریگه‌ری نوسینه‌کانی تولستوی - که چه‌ند سالیک بو میشکی چیخوتفیان به‌خویانه‌وه خه‌ریک کردبو - ورده ورده کال ده‌بنه‌وه و فیرکردن و ئاموزگاریه‌کانی تولستوی به (نه‌زانیه‌کی فریوده) ده‌زانی.

دواتر کاتی چیخوتف له سالی ۱۸۹۷ له‌نه‌خوشخانه‌ی موسکو ده‌خه‌وینری ، تولستوی دیتته سه‌ردنی و سه‌باره‌ت به‌م (نه‌زانیه فریوده‌ره) ماوه‌یه‌کی زور ، به‌سه‌ختی له‌گه‌ل یه‌کتردا ده‌که‌ونه مشتموپه‌وه . که له‌نیوان قسه‌کانیاندا سیه‌کانی چیخوتف توشی خوین به‌ربون ده‌بن.

هر له‌م گفتگوییدا چیخوتف ئاماژه به‌خوشبختی ده‌کات و ده‌لی: (ساته‌کان بدوزینه‌وه و به‌حجز و مه‌یلی خومان بژین و لیگه‌پیین با که‌سیتی مروفه‌کان به‌ر له گه‌شکردن ، نه‌ژاکین).

دواتر هر له سالی ۱۸۹۷ له شوینی ژیانی خوی و چه‌ند گوندیکی تردا چه‌ند خویندنگایه‌ک له‌سه‌ر ئه‌رکی خوی دروست ده‌کات و داو و ده‌رمانیش به‌خوپایی ده‌داته نه‌خوشکانی . هر له‌و سه‌رده‌مانه‌شدا ئاشنایه‌تی نزیک له‌گه‌ل ماکسیم گورکیدا په‌یدا ده‌کات .

نارپه‌واتر و نابه‌جیت‌ر ده‌بی - ده‌نوسي: (له‌پاستیدا نه‌ده‌بو من وه‌لامی ئه‌م تومه‌تانه بده‌مه‌وه ، به‌لام له‌وانه‌یه به‌م زوانه روسیا به‌جی‌بهیلم و بوی هه‌یه که ئیدی هه‌رگیز نه‌گه‌ریمه‌وه ، بویه نه‌متوانی ئه‌م تومه‌تانه ، بی‌وه‌لامدانه‌وه به‌جی‌بهیلم ... له کوئی به‌ره‌مه‌کانمدا دی‌پریکم پی‌شك نایت که به‌هویه‌وه هه‌ست به شه‌رمه‌زاری بکه‌م ، ئه‌گه‌ر تزو به ده‌سته‌وازه‌ی نارپه‌وا و نابه‌جیی (بی‌ویژدانی) ، ئاماژه به‌م پاستیه تاله ده‌که‌یت که‌من که‌سیتکی خوینده‌وار و خاونه‌به‌ره‌مه‌می نزدم و کاریکم بوئه و که‌سانه نه‌کردوه که خوشم ده‌وین و به‌ره‌مه‌کانیشم هیچ کاریگه‌ریه‌کیان له‌سه‌ر ئه‌نجومه‌نه‌کانی گوند و یاسا تازه‌کانی دادگا و ئازادی راگه‌یاندن و ئازادی به‌گشتی ، دانه‌ناوه . که‌واته ده‌بی‌له‌م کارانه‌دا گوڤاری ئه‌ندیشه خوی به‌هاوکارم بزانی ، نه‌ک په‌خنه‌م لی‌بگری . چونکه ئه‌وانیش له‌م بوارانه‌دا ، کاریکی له‌کاره‌کانی من زیانتریان نه‌کردوه ، چی بکه‌م ئه‌مه تاوانی من نیه).

به‌م شیوه‌یه چیخوتف به‌م کاره‌ی ، هه‌مو ئه و تیپوانینه نادرستانه‌ی هه‌لگری‌ایه‌وه و بوخویشی له‌دوای ئه‌م گه‌شته‌یه‌وه ، تیپوانینه له‌برامبه‌ر زور کیشه و په‌هنددا ئالوگوپی به‌سه‌ردا هات.

له‌نامه‌یه‌کیدا بوئه‌لیکسی سورین ده‌نوسي: (تو زور هله بوی که ده‌توبیست نه‌چمه ساخالین ... ئه‌گه‌ر هاتبا و له‌ماله‌وه بومایه ، له نور شت بی‌ئاگا ده‌بوم ، به‌ر له‌و گه‌شتم بلاوبونه‌وه‌ی کتیبی (سوٽنات کروتس) ئه‌نیشیم به شاکار و پوداویکی گه‌وره‌ی ئه‌ده‌بی روسی ده‌زانی . به‌لام ئیستا ، ئه‌و کتیبه بو من جیگاپیکه‌نینه).

جیخوْف له گهَل ئَوهِي كه بُوْخوْي دكتور بُو بُاشى ئاگادارى خراپى باري تەندروستى خوْي بُو ، كه چى هىچ كاتىك دەستى لەنوسىن هەلئەدەگرت.

دواتر نەخوْشىيەكەي توندتر دەبىت و دكتورەكان چەند جارىك پىنمایي دەكەن بچىتە فەرەنسا ، سەرەنجام داواكەيان قبول دەكەت و بەرەو فەرەنسا دەكەويتە رېي ، بەلام دواي بىستنى ھەوالى مەركى باوکى ، دەگەرپىتە وە پوسىا.

لەوسەردەمەدا نەخوْشى سىل ، بەتەواوى تەنگى پېيھەلچىنیبو ، ئە دۆست و ئاشنايانەي كه چەند سالىك بونە يانبىنیبو ، بەبىنېنى توشى سەرسۈرمان دەبۇن ، تەنبا يەنىگاكانىدا ھەستىياندەكەد ئە و بونەوەرە پەق و وشك هەلگەرپاوهى بەرامبەريان ، جگە لە چيخوْف كەسيكى تەننېيە. وە دەشىيانزانى ھېننەدە لە زىياندا نەماوه. دواي چەند ھەفتە يەك بېرىك تەندروستى باشتى دەبى و لەسەر پىنمایي دكتورەكان ، لە گەل ئۆلگاي ھاوسەريدا بەرەو (ۋايىربادن) ئەلمانى دەكەويتەپى. لەوى دەچىتەلاي دكتورى بەناوبانگ ئىقانلىد و بېرىك تەندروستى باشتى دەبى. لەنامەيەكدا بۇ مارياخ خوشكى ، ھەوالى باشتى بونى بارودۇخى تەندروستى خوْي ، بۇ دەنوسى.

سەرەنجام كوتايىيەكى خىرا و چاوهپوان نەكراو گەيىشت . لەيەكىك لەشەوەكانى سالى ۱۹۰۴ ، دواي گىپانەوەي چىرىككى بۇ ئۆلگاي ھاوسەرى ، ماندو و بى توانا ، چاوهكانى لەسەريك دادەنلى و خەوى لى دەكەوى ، ئۆلگا بىدارە و چاوى لەسەر ھەلتاڭرى ، ھەتا جارىكى

ئەكاديمىيە زانسىتى پوسىا لەسالىيادى لەدایك بونى پۇشكىندا بەشىك لە كارەكانى خوْي تەرخان دەكەت بۇ زانسىتى كۆمەلائەتى و ئەدەبىيات. لەنئۇ نوسەرانى پوسىيادا چەند كەسىكى وەك چيخوْف ، تولىستۇرى ، كۆرۈلەنکۆف و چەند كەسى تر، لەسالى ۱۹۰۰ بەندامى فەخرى ئەكاديمىيە لېلىرىدران.

ئەم بونە هوکارى خوْشحالىيەكى زۇر بۇ چىشىتلەنەرەكەي چيخوْف و جارىكىان لە ميوانىيەكدا گوتبوى: (ئەنتۇن پاڭلۇقىجي ئىمە بۆتە ژەنەپال) ، كەدواتر چيخوْف زۇر جاران بۇ پېيکەنин ئەمە دەھىگىپايدە و.

لەسالى ۱۹۰۱ لە گەل (ئۆلگا كىنېپەر) ئەستىرەي شانۇي ھونەرى مۆسکۈزە ماوهەند دەكا.

دواتر لە سالى ۱۹۰۲ دا ئەندامانى ئەكاديمىيە زانسىتى پوسىا ، ناوى گۆركى دەخەنە لىستى ئەندامانى فەخرييە وە حكومەتى ئەوسا زۇر بەوردى چاودىرى كارەكانى گۆركى دەكەت. كاتى لىستى ناوهكان دەچىتە بەرددەستى تزار و ناوى گۆركى تىدا دەبىنى تۈرە دەبى و لە ئاستى ناوى گۆركىدا دەنوسى: (زىادەپەوي كراوه). ئىدى ناوى گۆركى دەكىشىتە وە حكومەت بەياننامەيەك بەناوى ئەكاديمىيە دەرددەكا. ئەم دەبىتە هوکارى ئەوهى ھاوكات لە گەل كۆرۈلەنکۆ دا دەست لە ئەندامىتى ئەكاديمىيە بىكىشىنە وە ھەرۇھا تولىستۇرى رايىگەياند هىچ كاتى خوْي بە ئەندامى ئەو ئەكاديمىيە نەزانييە تا دەس لە كار بىكىشىتە وە.

(ئىقانوٽ ۱۸۸۷) ، (بۈكىتى) ، (سالپۇز) ، (بالنۇدەي دەريا) ، بۇڭىرى تراژىدى بەپېچەوانەي حەزى خۆيەوە) ، (سى خوشك ۱۹۰۰) ، (دىۋى جەنگەل ۱۸۸۹) ، (لە زيانەكانى توتىن) ، (باخى گىلاس) ، (اللو ۋانىا ۱۸۹۹) ، (تاتيانا پىپىنیا) و چەندىن شانۇنامەي تر بىنسى. كە سەبارەت بەنسىنى باخى گىلاس دەلى : (پۇزانە تەنبا چوار دىپ دەنسىم ئەو چوار دىپەش زۆر ماندوم دەكا).

خويىنەرى بەپىز ، ئەوهى كە هانىدام ئەم چىروكىانەوە وەركىپم ، بەھۆكارى يەكم دەبىن ئەم چىروكىانە سەرتاپا لەقاودانى نارپەوابى و بىدادى و ھەمو رەفتار و كىدارىكى نادروست و نەشياوى مروقەكانە. ئەو ھەلسۇ وکەوت و پەفتارانەيە كەپالەوانى چىروكەكانى چىخوٽ هەيانە. بىگومان ئەمەش بەشىك بۇھ لە كار و كردهوەي پۇزانە خەلكى ، لەپوسىاي سەردەمى چىخوقدا. دواي تىپەپىنى سەد و چەند سالىك ، ئەگەر بىت و سەرنج بەدېنە ئەم چىروكىانە ، لەيەكچونىكى يەجگار گەورە لەبىركىدەوە و ھەلسۇكەوتەكانى پۇزانە تاكى پوسىي ئەوسەردەمە و كوردستانى ئەمپۇ خۆماندا ، دەبىن. لەنیو كۆملەڭلە ئىمەشدا زۆر عەريف پەيشىبایقمان ھەن كە بەئەركى خوييانى دەزانىن خوييان لەكارەكانى خەلكى ھەلۇرتىنن و تائىستاش لەو نەگەيىشىن ئەوهى دەيکەن ، كاريڭى نەشياوه و پەيوەندى بەوانوھ نىيە. زۆر دوبۇقمان ھەن كەخاودەنى شتىكەن خوييان تا ئاستى فەپىدان و لەكۈل خۆكىدەوە لىيى بىزازن ، كەچى ئەگەر بەتوانن و بويان بلوى بەپارەيەكى باش بەسەر نىزىكتىن ھاۋپى خويياندا ساغى

تر وەئاگا دېتەوە و چاوه كانى دەكاتەوە ، لاي نىوهشە و ئىدى بە يەكجارى چاوه كانى لىك دەنلى. ھەفتەيەك دواتر كاتى تەرمەكەي لە ئەلمانياوه دەگاتەوە مۆسکو ، مەراسىمى ناشتنى لە مۆسکو بۇ سازىدەكى. ماكسىم گۆركىش لە مەراسىمى ناشتنىدا ئامادە دەبىت و نۇر بەوردى پوداوه كان تومار دەكا. خەلەتكى يەجگار زۆر بەشدارى پىسۇرەسمى ناشتنى دەبن ، ھۆكارەكانى گواستنەوە و پۇلپىس پەكىان دەكەوى. بەتاپىت لەو كەش و ھەوا گىز و ئالۇزە سىاسىيە ئەوسەردەمەي پوسىادا ، حۆكمەتى تىزار ترسى لى دەنلىشى نەبادا ئەم جەماوەرە بى ئەزىز ، ئاراستەي مەراسىمەكە لە دىرى حۆكمەت بگۇپن و دەست بەدەنە خۆپىشاندان و پاپەپىن. بەلام خەلەتكى پوسىيا ، هيىنەدە بە قولى كەوتۇنە ئىزى خەمى لە دەستدانى نوسەرەكەيانەوە ، ئاگايان لە ھەل و مەرجە دىۋارەكانى ئىيانى خۆيان و كېشە و گىر و گرفتە سىاسىي و نىشتىمانىيە كانىش نەمابو.

چىخوٽ تەنبا چل و چوار سال ژىيا ، بەلام كاتى مەد ، توانى فۇرم و پوخسارى چىرۇكىنوسىي لە جىهاندا بگۇپى و كارىگەرەيەكى گەورەش لە سەر شانۇنامەكان دابىنى.

سەرەنjam لەو تەمنە كورتەدا ، سەربارى بەتەنگەوە ھاتنى نەخۆشەكان و چارەسەركىدىيان ، توانى زىياتىر لە ۶۰۰ چىرۇك و كىتىپىك دەربارە دورخراوه و بەندىيەكانى دورگەي ساخالىن بەناوى (دورگەي ساخالىن) و چەندىن ياداشت و نامە - كە دواتر كۆكرانهوە و خوييان لەنزيكەي ۱۵۰۰ لاپەرە دەدەن - و چەندىن شانۇنامەي وەك

ماوهته‌وه بلیم تا ئیستا لهنیو ئیمه‌ی کورد دا گه‌رچی هه‌مومان چیخووف ده‌ناسین ، به‌لام تا ئیستا وەک پیویست ئاواری لى نه‌دراوه‌ته‌وه و کاریکی ئه‌وتۇنە کراوه کەشایانی ئه و چیروکنسه بالایه‌بى. کەپیماییه چیروکە کانی چیخووف بو ئیمه ، گرینگى خۆیان هەیه و دەبیت. لەپوی وەرگىپانی شانۇنامە کانیه‌وه ، کە نزیکەی بیست شانۇنامە بەسەرەوەن ، جگە لەدو تا سى شانۇنامە‌یەك ، زیاتر وەرنە گىپدرافون. چیروکە کانیشى کە لەشەشسەد چیروک بەسەرەوەن ، جگە لەچەند ھەولىك - لەگەل پېز و خوشەویستىم بو ھەمو ئەوكەسانەی کەلەوبوارەدا کاريان ھەبوھ و ئەگەر ئەوان نەبوايان ئیمه‌مانان چانسى خويىندە‌وهى چیروکە کانی چیخووف و ناسىينى چیخووقمان پى نەدەبپا - بەشىکى زۇريان چەندبارەن. تا ئیستا کەسىك نەبوھ کۆي چیروکە کانیمان بۇ وەرگىپى. ھەروھا جگەلە‌وهى کەچیروکە کانی چیخووف ، دنیابىنييە‌کى جىهانيان ھەيھ و لەقاودانى ھەمو ئاكار و پەوشىتىكى ناشىين و نەشىاۋى ئىيۇ كۆمەلگاكانە ، به‌لام بەشبەحالى خۆم لىرەدا ھەولىم داوه ئە و چیروکانە ھەلبىزىرم کەپۇزانە بەبەرچاۋى خۆمانە‌وه نمونە‌کانيان دەبىنин.

ھەروھا تا ئەوشوينە ئاگادارم جگە لە ھەردو چیروکى (لاۋازى) و (قەلەو و لاوان) ، خۆم بواردوھ لەوەرگىپانى ئە و چیروکانە‌ى كەپىشتىر چەند جارىك وەرگىپدرافون. ھىوادارم توانييىتم كارىكىم كردبى و بەئومىدى ئەوھم رۇزىك دابى كەسىك يان چەند كەسانىك

دەكەنە‌وه . زۇر دېرىياقىنمان ھەن بۇ جىبىجى كەنلى مەرامە‌کانى خۆیان ، خۆمان لىدىتىنە پىشە‌وه و بەشان و بالماڭدا ھەلدەدەن . هەن . وەك چۈن ماكسىم گوركى ، لەبارە‌ى چیخووف و چىروكە‌کانىيە‌وه ، دەللى: (مروق لە بەرھە‌مە‌کانى چىخۇقدا لەگەل خەلکانىكى داماو و بىز چارەدا بەرھو رو دەبىتە‌وه کە مالە‌کانيان پېركىدوھ لە تەۋەزەلى و نائاسودە‌يى و بونە‌تە كۆيلە‌ى گەمژە‌يى و بېكارىيە‌کانى خۆیان بۇ خۆیان بونە‌تە كۆيلە‌ى ھەلپە و تەماحى خۆیان ، ھەمو شتىكىيان بۇ خۆیان دەھوى ، كۆيلە‌گەلەكى ترسنۇكىن کە خۆیان بەزىانە‌وه نوساندۇھ و سەبارەت بەدەھاتو ، دنیا پېرەكەن لەقسە‌کانى خۆیان . واهەست دەكەن کە ئىدى جىڭايەك لەم دنیايە‌دا نەماوه ئەوان تىيىدا بىزىن . زۇربەي ئەم خەلکانە خەونى خوش خوش بەدەھاتويە‌کى باشتەرە‌وه دەبىن ، به‌لام خۆیان ، سەبارەت بە ئايىنە ، ئەگەر تا دوسمە سالى تىيىش دانىشىن ، بىر ناكەنە‌وه و ناگەنە ئەو باوەرە‌ى لەخۆيان بېرسىن: ئەگەر ئىيمە ئاوا دانىشىن و بىكەوينە نىيۇ خەون و خەيالاتە‌وه ، ئەي كى ئاڭلۇ گۆرپىك بەسەر زىانى مروقە‌کاندا بىننى و لەخوشىيە‌کانى زىان بەھەرە‌مە‌ندىيان بكا؟ چىخووف بەو بىر تىيى و وردىبىنە‌يى خۆيە‌وه ، چاۋ دەبىتە‌ھاولاتىيە داماو و بېچارە‌کانى ولاتە‌كىي و بەزەردەخەنە‌يە‌كى خەمگىن و دەنگىكى دللسۆزانە و سەرزە‌نشتىكى قولە‌وه ، ھاوکات بەپوخساريىكى پەرىشان و بە دلىكى پېلەڙان و بەدەنگىكى دللسۆزانە‌وه پىيان دەللى: (خوشەویستە‌کانم ئە و شىيۆھ زىانە‌ي ئىيۇھ دروست نىيە ! زىان بەم شىيۆھ يە شەرمەزارىيە).

سەرچەم بەرھەماكانى چىخۇقمان بۇ بىكەنە كوردى ، وەك چۆن
لەئەدەبىياتى ولاتانى دراوسىمماندا ئەم كارە كراوه.

ئازاد نەجم

٢٠١١ / ٤ / ١٤
پانىھ

تىبىينى / بۇ ئامادەكردنى ئەم پىشەكىيە ، سودم لەپىشەكىيەكى
كتىبى / انتون پاڤلوبىچ چخوف / ترجمە احمد گلىشىرى / انتشارات
نگا / چاپ ششم / ١٣٨٨ / وەرگىتوه .

ھەروەھا سودم لە چەند سايىتىكى ئىنتەرنېت و پىشەكىيەكى ئەم
سەرچاوهىيە خوارەوە وەرگىتوه . / مجموعە اسار چخوف / ترجمە
سۈرۈز استپانيان / انتشارات توپ / ١٣٨٩ / كە سەرچەم چىرۇكە كانىشىم
ھەر لەم سەرچاوهىيە وەرگىتوه .

کۆمەلیک خزمى لىقەوما و بىچارەت لە قىللا ھاوينىكە تىدا دېنە سەردانىت ، نىئۇ چاوانت گىژمەكە و شادو شوکربە و بلىز نۇد سوپاس خودايە خزمان بەسەرياندا داوم نەك پولىس .

ئەگەر درېكىل لە پەنجهت چەقى ، بىر سوپاسى خودا بکە و بلىز چاك نەبۇ لە چاوم نەچەقى . ئەگەر ھاتو بىنىت ژنه كەت يان خوشكى ژنه كەت ، لە بىرى گۈرانىيەكى دلرپىن ، خەرىكى راهىتىنە لەسەر نوتەكانى ئامىرىتىكى مۇزىك و كردويمەتىه درىنگە درىنگ ، دلگىر مەبە و لە خۆشيان ھەلپەرە چونكە گۈيت لە مۇزىك بۇھ نەك لورەي چەقەن و مۇھ مياوى پشىلە .

بىر سوپاسى خودا بکە كە نە ئەسپى ژىر بارى ، نە مىكروبى ، نە كرمى (تىريشىن^{*}) ئى ، نە بەرازى و نە ولاخى و نە مىشۇلەيت و نە ورچى قەره جە گەپوكە كانى . بىر ھەلپەرە لە خۆشى ئەوهى نە شەلى ، نە كويىرى ، نە كەپى ، نە لالى ، نە توشى نە خۆشى كولىرا بوبىتە . ھەلھەلە لىدە لە خۆشى ئەوهى كە ئىستا لە دادگا و لەنئۇ قەفەزى تاوانباران دانەنىشتىوت و بەرامبەر داواكارى گشتى رانە وەستاۋىت و بۇ وەرگىتنى پاداشتى نوسىنە كەت ، لەگەل كابراى بلاو كەرەوەدا نەكەتوتىتە مشتومىز .

ئەگەر مالت لەشۈيىنەكى دورەدەستە ، بىر لەو بکەوە و بلىز چاك نەبو مالىم دور تر نەبو . ئەگەر ددانىتكەت دېشى ، دلت بەو خوشكە و بلىز چاك نەبو ھەموو ددانەكانم نەدىشان . ئەگەر بۇت دەكىز گۇۋارى (شاروئەند) نەخوينىتەوە ، يان لە سەر بەرمىلىتىكى زىلى مالان

ژيان جوانە

(بۇ ئەو كەسانەي نىيازى خۆكۈشتىيان ھەيە)

ژيان شتىكى تال و بە ئازارە ، بەلام ئەگەر نىيازى گۆپىنەت ھەبىت كارىكى ھىننە دىوار و ئەستەم نىيە . بۇ ئەم كارەشت ئەوهندە بەس نىيە دوسىد ھەزار پۆبىلىكت بۇ دەرچىت ، يان ميدالىيائى (ھەلۆي سېپى) يىت پىپەخشن ، يان لەگەل كچىكى جوانكىلەي دلرپىن ، زەماوهند بکەيت ، يان وەكۈ كەسيكى باش و دلساپ بناسىرىيەت و ناواو ناوابانگ چەندىن سالان دەماودەم بىكەت . بىگومان ئەگەر بىتوانى لە ژياندا ئەمانە وەددەست بىيىنى ، خراب پ نىيە ، بەلام ھەمو ئەمانە ، شتىكەن لەگەل تىپەپىنى بۇزگاردا ئەگەرى نەمان و لە بەين چونيان ھەيە و دەشى لە چىركەساتىكدا لە دەستىيان بدهى .

بۇ ئەوهى ئىدى لەمەدوا ، تەنانەت ئەو كاتانەش كە لەو پەپى نىگەرانى دايىت ، شادو بەختەوەر بىزىت ، دەبى ئەم دو ھەنگاوهى خوارەوە جىبەجى بکەيت : يەكەم پازى بىت بەوهى كە ھەتە و دووەم باوھەرپى تەوات بە دەستەوازە (لەوانە يە لەمەش خرابپتر پوبىدات) ھەبىت . ئەمەش ھىننە كارىكى ئەستەم نىيە .

كاتى قوتۇي كېرىت لە گىرفانتدا گەر دەگرىز ، دل تەنگ مەبە و سوپاسى خودا بکە كە گىرفانت گەنجىنەي باروت نەبوه . كاتى

دانه‌نیشتیوت ، یان لونیوهدا سی ژنت نه‌هیناون ، برو بو خوٽ تیر
 هله‌په‌ره . ئوکاته‌ی که ده‌تگرن و پاپیچی که‌لانته‌ریت ده‌کهن ،
 شاگ‌شکه به له‌خوشیان ، چونکه دلنيایت و ده‌زانی بو که‌لانته‌ریت
 ده‌بەن نه‌ک دۆزه‌خى سوتىئەر ، کاتى لەوی به قامچى کەوتونه سەرت
 ، هله‌لە لىدە له‌خوشى ئەوهى به قامچى لىتىدەدن نه‌ک تەور .
 ئەگەر ژنه‌کەت خيانەتت لىدەکات ، برو له‌خوشیان هله‌په‌ره و بلى
 چاك نىه خيانەت لە من دەکات نه‌ک لە نىشتىمان .
 وقس عليه‌زا ... ئەى مروق ! گۈئ لە پەند و ئامۇزىگارىيە كانم بىگرە تا
 لەمەودوا زيانىت لىوانلىق بىت لە شادى و بەختەورى .

(كرمى تريشين*) كرمى نىيو گوشىتى بەراز
 تىبىنى / ئەم چىروكە پىشتر لە ژمارە ۸۷ ئى گوقارى گزىنگ بلاو
 بوتەوه

له میشکی خویدا بیری کرده وه: (خوژگه توشی پیاویکی ناسیا و ددهاتم ، ده متوانی هندیک پارهی لی و هرگرم ... هیچ پیاویک ئاماده نیه پاره م بداتی ... له بېرئه وهی ...).

قاندا توشی هیچ پیاویکی ناسیا و نه هات. ئەلبەتە دەکرا دواي نیوه پۇ بچىتە ریستورانتى (پینسنس) و ناسیا وەكانى بىبىنی ، بەلام بەسەرى پوت و بەم جل و بەرگە سادانە وە ، ھەر رېگای چونە ثورە وەشيان پېنەدەدا.

ئەدى دەبو چى كردى؟

دواي ماندویتىيەكى زىركە بە هوئى پۇيىشتىن و دانىشتن و بير كردنە وە وە ، توشى ببو ، بپياريدا بەرە ئاپارتمانى پیاویکی ناسیا و بچىت و دواي پارهی لى بکات ، بيرى كرده وە: (بچەمە لاي كى؟ ناکرى بچەمە لاي ميشا خىزاندارە و دەورى چۈل نابىت ... لەم كاتانە دا ئە و پىرە مىرددەش لە مالنىه و چۆتە سەركار).

لىرەدا (فېنكل) ئى دكتورى ددانى بيرهاتە وە ، ئە و پياوه يەھودىيە كە ئائىنى خوئى گۈپىيە و بۇتە مەسىحى.

فېنكل نزىكەي سى مانگىك لە وە بەر ، بازنېكى بە دىاري دابوھ قاندا و شەۋىيکىش لە يانە يەكى ئەلمانىدا ، لە كاتى تانخوارى دىدا ، قانداقەرداخىك بيرە بە سەردا پاشتبو ، بەلى ، ئەم پياوه بير كەوتە وە و شادى دايىگرت ، له میشکى خویدا بيرى كرده وە: (دىنیام پاره م دەداتى ، بەس خودا بکات لە مال بىت ... ئەگەر پاره م نەداتى و بىھەۋى لە كۆل خۆيم كاتە وە هەمو چرا كانى ثورە كە دەشكىنم).

پیاویکی ناسیا و

(قاندا) ئى جوانكىلە ، كە لە ناسىنامەدا نىۋى (ناسىتسىيا كانافىكىنا) بو كاتى لە نەخوشخانە دەركرا ، خوئى لە ھەل و مەرجىيەكدا بىنې وە كە پىشتر ھەرگىز نەبىنې بۇ ، نەخاوهنى جىڭا و پېگايەك ، نەپارە پۇلىك ، نەپلە و پاپا يەك ، ئەمە ج چارەنوسىك بۇ؟

بەر لە هەمو شتىك خوئى گەياندە بانكىكى پەھنى و ئەنگوستىلە نقىم فېرۇزە يېكە كە تاكە سەرمایە ئىزىانى بۇ ، بە بارمە دانا و ئە و پاره يە كە لە بەرامبەردا وەريگرت لە پۇلىك تىنە دەپەپى ... بەم پاره يە ج شتىك دەكىرپىرا؟ نە بەشى كرپىنى بلۇزىكى كورتى مۇدى سەرەدم ، نە بەشى كرپىنى كلاۋىكى درېڭىز و نە بەشى كرپىنى جوته پىلاۋىكى برونى دەكىر ... لە بەر ئە وە ئەم شستانە ئەبۇن ، وايدەزانى بەپوت و قوتى دەگەپى.

لە هەزى خویدا وايدەزانى نەك مروقە كان ، بەلكو سەگ و ئەسپەكانى شەقامەكەش سەيرى دەكەن و بە جل و بەرگە سادەكانى پىيەدەكەن. جىگە لە وەددەست ھېننانى پىتالو و كلاۋو و جل و بەرگى نوى ، بيرى لە هىچ شتىكى تر نە دەكىرە وە . بىرگەنە وە لە كە كەنەن بىنوي ، ھەرگىز بە مېشىكىدا نە دەھاتن.

پیشبینی ئوهى دهکرد ، ده رگه وانه كه بلى نه خىر لىرە نىه ، بهلام
كابرا - بى ئوهى يەك قسه بكتا - قاندای بەرە و ژورى چاوه پوانى
، رېتىمايى كرد و يارمه تىدا لە داكەندى بالتكەيدا.

پليكانه كانى مالى دكتور ، زور سەرنجى قاندای راکىشا ، بهلام لەنىو
ئەوەمۇ جوانى و پازاوه بىيەدا ، ئاوىنەك ، لەھەمۇ شتىك زياتر
سەرنجى راکىشا ، تىايىدا: ژىيىكى سادەپوش ، كە نە بلوزى دواينى
مودىلى پۇچى لە بەردا بو ، نە كلاۋى درېشى لە سەردا بو ، نە پىتالوى
برۇنىزى لە پىتادابو ، بەدى دەكرا. بەلاي قاندابو سەير بولۇ!
زياتر بە
كىيىكارەكانى كارگەيى دورىن و جل شۇرەكان دەچو ، جل و بەرگىكى
زور سادەيى لە بەردا بو ، بۇخۇشى نېيدەزانى لە بەرچى دەبى شەرم
بكتا و لە بەرچى ئەو چاقاييمىيەي جارانى لە دەست داوه.

خزمەتكارەكەي فىنكل ، بە دەم رېتىمايى كەرىنېيە وە ، گوتى: فەرمۇ
... ئىستا دكتور دىت ... فەرمۇ دانىشه.

قاندا ، لە سەر كورسييەكى نەرم دانىشت ولە فكران پاچو: (ھەربىتە
ژورى پىيى دەلىم ھەندىك پارەم بە قەرز بىاتى ، ئى خۇ ناسياومە!
مروق نابى شەرم لە ناسياو بكتا و دەبى بە پىزە وە ھەلسوكەوت
بكتا ، بهلام خۆزگە ئەم خزمەتكارە دەپۇيىشە دەرى! ئەولىرى
بىت ... ناكرى ... نازانم بۇ لىرە راوه ستاوه؟ لە بەرچى نارپوات؟).

نزيكەي پىنج خولەك دواتر ، ده رگەي ژورەكە كرايە وە دكتور وە ژور
كەوت ، بالا بەرە و گۇتاكانى خپ و گۆشتىن بون و چاوانى گەورە و
زەق بون .

بەرلەوهى بگاتە مالى دكتور ، نە خشەيەكى بەم شىپوھىيە لە مىشكى
خۆيدا كىشا: (بە خەندەوە ورده ورده بە پليكانه كاندا سەرددەكەوى ،
دەچىتە ژورى تايىھەتى دكتور و داوابى بىست و پىنج پۇبلى لى دەكتات
).

بهلام هەركە گەيشتە بەر دەرگا و دەستى بۇ زەنگەكە بىر ، ئە و
نە خشەيەكى بە مىشكى خۆيدا دايپىشتو ، هيچى لە بىر نەما.
لەناكاو ، ترس و دلەپاوكىيەك ، كەپىشتر هىچ كاتىك لەم حالە تانەي
بە خۆيە وە نە بىنېبۈ ، ھەمۇ جەستەي گرتە وە . ئەولەنۇ كۆپى
پىاوانى سەرخوشدا ، ھەمېشە ژىيىكى جە سور و بى شەرم بولۇ ، بهلام
ئىستا دەرسا بە جل و بەرگە سادەيە وە چەشىنى ئاغايىكى لىكە و تو
، خۆى لى بە دور بىگەن.

ھەستى بە ترس و سوكايمەتى كرد ، دوچارى سەرسورپان و ترس ببۇ.
لە كاتىكدا كە دەرسا دەست بۇ زەنگى دەرگا كە بەرىت ، لە مىشكى
خۆيدا لە كىيىشمە كىشىدا بولۇ: (لە وانەيە ئىستا منى ھەر لە بىر نە ما بىت
... ئىستا بەچ پويىكە وە بەم جل و بەرگە شىپە وە خۆمى نىشاندەم؟
بەم جلانە وە سوال كەرىك دەچم ، بە ژىيىپاوكىيەكى دەسگىپ دەچم
...).

لە گەل ئەمەشدا بە حالە تىكى لىيانلىيە لە ترس و دلەپاوكىيە ، دەستى
بۇ زەنگەكە بىر ولىيىدا.
گويى لە دەنگى پىيى دەرگە وانەكەي دكتور بولۇ ، قاندا پرسى: دكتور
لە وىيىھە ؟

ئەجار بروکانى ويڭ هېنغانەوە و ھەناسەي لە سىنگى خۆيدا بەند كرد و كەوتە سەيركىرىنى ددانە كلۇرەكە ، دواتر كاتى مىلە كانزايەكەي بە ددانى ئاندا دا دىتىن ، پرسى: ئىستا ئازارى ھەي؟

ۋاندا بە درق وەلامى دايەوە: بەلى ... ئازارى ھەي ...

ۋاندا لە مىشىكى خۆيدا بىرى دەكىدەوە: (ھەندە بىسە ئاماڻەيەك بە ناسياوهتىيەكەمان بىكم ، ئىدى شتەكانى بىر دەكەويتەوە ... بەلام ... ئەم خزمەتكارە! نازانم بۆچى لىرە راوه ستاوه?).

فىنكل ، لەحالىكدا كەسە يىرى ددانە كانى ئاندى دەكىد ، لەناكاو وەك شەمەندە فەرىك لە نىۋ دەمى ژنهدا فيشكاندى : ئەم ددانە بەكارى ئەوە نايەت پې بىرىتەوە، پېپكەنەوەي كارىكى بى سودە.

دوای چەند ساتىكى كەم ، كاتى دوبارە دەپۋانىيەو ددانە كانى و پەنجە بۆن توتناویەكانى بەدەم و لىيۇ ئاندا دا دەھېتىن ، جارىكى تر ھەناسەي لەخۆي بېرى و مىلە سارىدەكەي بە نىۋ دەمى ژنهدا بىرە خوارى ... ئاندا لە پېرىكدا ھەستى بە ئازارىكى توند كرد و ھاوارىكى كرد و دەستى فىنكلى گرت. دكتورىش لە زىر لىيەوە گوتى: مەترىسە ... ھىچ نىيە ، ھەر ھىچ نىيە ، تازە ئەم ددانە بەكەلکى ھىچ نايەت ... مىرۇش دەبى ئازا و خۇرپاگىر بىت.

لەم كاتەدا ، پەنجە بە توتىن ئالۇدەبو و خويناویەكانى ، لەبەرامبە چاوى ئاندا دا پاگرتۇن و ئەو ددانەي كە كىشابوی ، نىشانىدا . خزمەتكارەكەش سەتلىكى لەبەر دەم ژنهدا راڭرت .

چاوهەكانى و گۇتا خىر و رانە ئەستورەكانى و ھەمو ئەمانە پەك و پاست ، تىپو پېرى و نەفرەتىيان نىشان دەدا.

فىنكل لەپىستۈرانىتى (پېنسانس) و يانە ئەلمانىيەكە ، پىباويكى شاد و دەم بەخەندە بۇ و بەچەپ و پاستدا پارەي بۇ ۋىنان خەرج دەكىد و گالتەكانى ئەولانى نۇر بە ئاسايىي وەردەگرت . بۇئۇنۇنە ئەوشەوەي كە ئاندا پەرداخە بىرەكەي كرد بە سەرپى ، نەك تورە نەبو ، بەلگى ھەندىك پېكەنە و بە گالتەپەنجەي ھەپەشەي راوه شاند. بەلام ئىستا نىگاكانى توند و خەوالۇ و سارد و سېرىپون. دكتور بەدەم جوينى شتىكەوە ، بى ئەوهى سەيرى ئاندا بىكەن ، پرسى: چ فەرمائىشتىكتە بۇ؟

ئاندا روانىيە سەروشكىلى خزمەتكارەكە و ئەجار بۇانىيە قەد و قىيافەي تىر و پېرى دكتور ، دىياربىو كە ئاندى ئەناسىبىۋو ، پوخسارى سورەلگەپا ...

دوای ئەوهى وەلامىكى نەبىست ، ئەجارەيان بەدەنگىكى توند ترەوە ، پرسى: چ فەرمائىشتىكتە بۇ؟

ئاندا لەزىر لىيەوە گوتى: ددان ... ددانم دېشى ...

: زۇر باشه كامەيان؟

ئاندا وەبىرى ھاتەوە كە يەكىك لە ددانە كانى كلۇرە ، گوتى: خوارەوە ... لاي پاست

: ھەم ... كوا دەمت بىكەوە .

لەزىر لىّوھوھ گوتى: ئاخ خودا يە! چەندە ترسناكە!

* * *

ۋاندا ، جاريکى تر ، سەر لە ئىوارەت پۇزىكى تر ، لە رىستورانتى (پېنسانس) بوسەماي دەكىد. كلاۋى درېڭىز نوي لەسەرىدا و بلوزىكى دوايمىن مۇدى پۇز لەرىدا و پىلاۋى برونىزى لەپىيدا بون. ئوشەوھ خانەخويكە بازىغانىكى گەنج بولۇش ، كەتازە لە (كازان) وە هاتبو.

فيىنكل گوتى: كە گەيشتىيە وە مالى ، ئاوى سارد لە دەمەت وەردە ... باخويىنەكەي پاوهسىتى ...

لە بەرامبەر قاندا دا پاوهستابو. سەرۇ سىيمى لەكەسىك دەچو چاوهپوان بىت ھەرچى زوھ جىيى بىتلەن و لىتى گەپىن بۆخۆي تاۋىيەك ئاسودە بىت و پشويەك بادات ...

ۋاندا بەرە دەرگاكە وەرسۇرا و گوتى: خودا حافىز ...

فيىنكل بەخەندەوە پىسى: ئەدى ھەقى ماندوتىيەكەي من چى بەسەردىت؟

ۋاندا سورھەلگەرا ، ھەمان ئەويەك پۇبلە كاغەزەي ، لە بەرامبەر خەواندىنى ئەنگوستىلە نقىم فيروزەيىھەيدا ، وەرى گىرتبو ، دايىھەستى دكتۆر و گوتى: ئەها ... بەلى ...

كاتى لە ويۋە بەرە شەقامەكە وەپى كەوت ، لە ھەمو كاتىك زىاتر ھەستى بە شەرم و تەرىق بونەوە دەكىد ، بەلام ئەمجارەيان نەك لەبەر ھەزارى و جل و بەرگە شىرەكەي بەرى ، ئىدى ئەم شتانە بەلايەوە گىرىنگ نەبۇن. نە كلاۋى درېش! نە بلوزى دوايمىن مۇدىل! نە پىلاۋى برونىزى! بەدەم پۇيىشتەوە خويىنى تف دەكىدەوە ، فەپىدانى ھەمو تەنەكى خويىناوى ، دەيختەوە يادى ژيانەپە لەچەرمەسەرى و كويىرەوەرييەكەي و ئەو سوکايهىتى و بى پىزىيەكە كە تا ئەو ساتە توائىبى خۆي لەگەلىياندا بىسانىنى ، دەبى سېبەيىنىش و دوسېبەي و ھەفتەي داھاتو و سالى داھاتو و تەواوى ژيانى و تا كاتى مىدىن دەبى لەگەلىياندا بىسانى .

ئىمەش دەبىٽ وەلامى قۆرپە زگمان بەدەينەوە ، ئەوا بەدىنیا يىھەوە
 پېزەي خۆكوشتن و خۆسۇتىندىن سەد بەرابەر زىيادى دەكىرد و دواى
 ئەمەش خەلکانى تر توشى بىنە و بەرەي دادگا دەكران و ...
 شلپكىن لەم قسانەدا بو ، چاوى بە حەبلەكە كەوت ، پرسى: ئەمە
 چىھ ؟ ناكا نيازى خۆكوشنتت ھەبى ؟
 پېكىن ، بەغەمگىنىيەوە وەلامى دايەوە: بەلىٽ برا ... تەواو ئىدى ...
 خودا حافىز ... لەم ژيانە پېچەرمەسەرىيە.
 : ئەمە تۆ دەيکە كارىكى گەمزانەيە ! ئاخىچ شتىك بىزارى
 كردو ؟
 : هەمو شتىك ، دەروانە هەر شوئىنى ، جۈرۈك لە خۆونكىرىن ...
 جۈرۈك لەچارەنسى نادىيار و ... شتىك نىھ بىتوانى بابهتىكى لەسەر
 بنوسى. بەكول ھاتنى بىرۇ ئەندىشە و زۇر لېكدانەوە ، پالنەرى
 سەرەكى خۆكوشتن. ئەم شستانە مروۋەنەن دەدەن خۆى بکۇرى.
 دەروانە هەرلايەك دەبىن مروۋەكان خەرىكىن يەكتىر دادەپەلۇسىن و
 يەكتىر ھەلدەدىن و يەكتىر دەخۆن ، چال بۇ يەكتىر ھەلدەكەن و يەكتىر
 بىن گۆم دەكەن و تف بەسەر و چاوى يەكتىدا دەكەن ، سەربىارى
 ئەمانەش شتىكى لەبار و گونجاوت دەسناكەۋى تا دەست بۇ
 قەلەمەكتە بەرىت و بابهتىكى لەسەر بنوسى ! جۈرۈك لە (دوالىزم) ئى
 نەفرەتى ، بالى بەسەر ھەمو شتىكدا كىشاوه.
 : چۆن دەلىتى ھېچت بۇنوسىن وەگىر ناكەۋى ؟ بابە ئەمپۇرۇشىكە ،
 ئەگەر دە دانە دەستىشىت ھەبن ، ئىش و كار بۇ ھەمو دەستەكانت
 وەك خۆلە.

(دۇو روْزنامەچى)
(چىروكىيى ناراست)

(پېكىن) ئى كارمەندى پۆرنامە (سەندا ئىنلەپ) كە پىياوېتكى
قەلەوى غەمبار و نىيگەران بۇ ، لە ناوه رپاسىتى ژورەكەدا پاوه ستاوه و
بە ئىشتىياوه دەپوانىتە ئەو قولابەي كە بۇ ھەلواسىنى چرا ،
بە ساپىتەكەوە بەسترابو. حەبلەتكى بەدەستەوەيە و لە دلى خۆيدا بىر
دەكاتەوە: (نازانم دەشكى يان نا ؟ دەترسىم لەبن و بىخەوە
بىتەدرى و بە تەپلى سەرم بەكەۋىت ، سەندا لەم ژيانەدا جىڭايمەكم
بۇ خۆخنەكەندىش دەست ناكەۋى).

ئەگەر ھاتبا و لەم ساتەدا (شلپكىن) ئى ھاپرىي ، كە كارمەندى
پۆرنامە (يەھوادى خائىن) و پىياوېتكى سورەي وريما بۇ ، وەزور
نەكەوتبا ، كى دەيزانى سەرەداوى بېركىردنەوە كانى ئەم پىاوه شىتە ،
دەگەيشتنە كۆرى ؟

شلپكىن لەگەل دانىشتىدا ، گوتى: سلاؤ فاسيا ، ھاتوم بەدواتدا ... با
بپۇين ، لەگەپەكى (فيبورگس) سى دىپ ھەوالمان دەسکەوتوھ ...
وەك بىستومە كەللەپوتىك ويسىتىبوى گوشاؤگوش سەرى كەسىك بېرىپ
، بەلام فريما نەكەوتبو. نازانم چى تىدابو ئەگەر بەشى سەد دىپ
ھەوالى لەم شىۋەيمان دەستكەوتبا ؟ دەزانى برا ! ھەندىك جار
بېرىدەكەمەوە ، تەنانەت حەزم لىتىيە بشىنوسىم ، ئەگەر ھاتبا و ئەم
خەلکە بەشىۋەيەكى مروۋانە بېرىيان كەدبىاوه و تىكەيشتىبان لەوهى كە

: ئەو پۇداوانە شىتى بىّ نىخن ، بۇ نمونە ئىستا من نىازى خۆخنكاندىم
ھەيە ، ئەمە لە پۇانگەى تۆۋە ، پۇداوو گرفته ، بەلام لە پۇانگەى
منهودە ، تەنبا پېتىنج دېرھەوالە ، ئەويش بەختى گەورە ! ئىدى
نوسىن نەما .

لەكاريان خىتىن ، لەكارمان دەخەن ، لەكاريان خىتىن ، ھەرىيەك
شىن ، ھىچ شتىكى تازەيان تىدانىھە ، تەنبا جياوازىھەلى لەدەربىن و
مېنگەمېنگەكە دايە .

زىم بە خويىنەرى قوبىھەسەر دەسوتى ، ئاخىر داماواھە چ تاوانىتكى
ھەيە ! بەردەواام ئەم شتە پۇر پۇچانە دەرخواردى مىشكى بىدەن !
لىزەدا ئاهىكى ھەلکىشاو سەرىكى بادا و زەردەخەنەيەكى تالى ھىننا
سەرلىيەكانى و گوتى : بەلام ئەگەر ھاتبا و شتىكى جياواز : بۇ نمونە
، كارەساتىكى دللىزىن و ورپەر ، يان پۇداويكى ترسناك و زىراد
لەئەندازە ناخوش و نابەجى ، كە جنۇكە كانىش زارەترى بكا ، پۇيدابا
، بىڭومان گىيانىتكى تازەم بەبەردا دەھاتەوە . ئەگەر گوتبايان ئەو
ئەستىرەيەي لەسەرى دەزىن ، لەكاتى سورانەوەيدا بەر
ئەستىرەيەكى كىلدار دەكەۋى ! يان بىمارك دەبىتە موسولمان !
يان توركەكان بە ھىرىشىكى كەپپەر دەست بەسەر (كالوگا) دا دەگىن !
... يان بۇ نمونە (نۇتۇققىچ) دەگاتە پلەي (رايىن سىر) ئى ! بەكورتى
ئەگەر ھاتبا و پۇداوو كارەساتى لەم شىۋوھەي ، پۇياندابا ، ئەوا
دەزىيامەوه .

： تۆ ئاشقى ناخ و كروڭى شتەكانى ، بەلام ھەولىدە لە تەنكايى و
بواردا مەلە بىكەيت ... بۇانە چەلە گىاكان و بەرد پىژەكان و درزى

： نەخىر وانىھە برا ، ھىچت بۇنوسىن وەگىر ناكەۋى ، ئىدى من كۆتايى
بەزىانم هاتوھ ! پىم نالىي لەبارەى چىيەو بنوسم ؟ تا خودا حەزكا
لەبارەى سىندوقدارەكان و دەرمانخانەكان و لەبارەى كىشەى
پۈزەلەتەو ، شتىان نوسىيە ... ئەوهندەيان نوسىيە كە ئىدى
قېرىان خىتىتە ھەمو شتىكەو و بەشىۋەيەك سەريان لە خەلکى
شىۋاندوھ ، كە ئىدى هيچيان لى تېنائەن . لەبارەى كفر و كىشەى
خەسۇو و ئاگرەكتەن و كلاۋى ۋەنەن ئاكار و پەھوشت و ناز
ولەنچەكانى (تسوڭى خان*) و ... لەبارەى بون و نەبۇنى ئەو
دەنیاواھ ھىننەيان نوسىيە كە ئىدى هيچ شتىكەنەماوه لەسەرى
بنوسيت . بۇ نمونە ، تۆ ئىستا لەبارەى ئەو پۇداووه قىسەت كرد و
گوتت گوایا ويستويانە كەسىك سەربىن ... ئەمە چ شتىكى
سەرسامكەرى تىدايە ؟ منىش ئاگادارى پۇداويكىم ، كەسىكىيان
ھەلۋاسى و دواتر پارچە پارچەيان كرد و نەوتىيان پېداكىد و ئاگریان
تىپەردا . هيچىشى لەسەر نانوسم . ئەمە بابەتىكى ئەوهندە گىرينگ
نىيە ! بەجەھەنم ، ئەم شتانە دەبارە و سەد بارەن ، ھىچ شتىكى
تازەيان تىدانىھە . دامنا تۆ دو ھەزارە دىزىوھ ، يان ئاگرت
لەسەرانسىسىرى شەقامى (نەقسىكى) بەرداوھ ، ئەمانە چىن ؟ ھەمو
ئەمانە شىتى ئاسايىن و باويان نەماوه ، سەدان جار لەسەريان
نوسراباھ ، بىرۇ برا ! ئەمن ئىدى ... تەواو ... خوداحافىز .

： ھىچ سەرلەم قىسانەت دەرناكەم بىراڭىان ؟ ئەدى ئەو ھەمو كىشە و
گرفتاناھ چىن ؟ ئەو ھەمو پۇداوھ جوراوجۇرانە ھەن ... و دەنبا بەسەر
كىشە و پۇداودا كاول دەبىي ...

خوینه‌ره کانت دهکهیت و وشیاریان دهکهیتهوه که خوله
تیهه‌لقورتاندنه کانی بپاریزن و خوله حرام کردنی بپاریزن . چواردهم:
کاتی تویکلی هیلکهت به رچاو دهکه‌وی ، دهکه‌ویته بیری ئه‌وهی
هه‌مووشتیک ، پوزیک له پوزان کوتایی پیدیت و ده‌بیتهوه خوله ، ئه‌وهی
شتای که‌چه‌ند ساتیک له‌مه‌وبه‌ر ، له‌جوله‌دابو ، ئه‌وا نیستا کوتای
پیهات . پینجهم: ... کوره خو پیویست به‌م هه‌مو زماردنه ناکات ،
ئه‌گهر حه‌زت لیئی ده‌توانم تا سه‌د دانه‌ت بو پیزکه‌م .

نا برا ، ئه‌من ئیدی هه‌ستی باوه‌ر به‌خوبونم له‌دستداوه ، خه‌م و
خه‌فت چنگی له‌ژیانم گیر کردوه ... سندان له هه‌مووشتیک دا .
پیکین ، دواي ئه‌م قسانه ، هه‌ستاو سه‌ری حه‌بله‌که‌ی له قولا به‌که ،
به‌ست .

شلپکین ، به‌ده‌نگیکی هیدی و هیمن ویستی په‌شیمانی بکاتهوه ،
بویه گوتی: ئه‌م کارهت له‌هیچ و خوپاییه ، به‌خودا له‌هیچ و خوپاییه !
بو ناته‌وی تیبگهیت ! ئه‌م شاره‌ی ئیمەی تیداین بیست روزنامه‌ی
لیتده‌ردەچی ، هه‌ر بیستیشیان ، به‌شی خویان بابه‌تیان وه‌گیر
دهکه‌وی ، ئه‌مەش ئه‌وه ده‌سەلمىنی که‌هه‌میشه بابه‌تت بو نوسین
وه‌گیر دهکه‌وی ! ته‌نانه‌ت ئه‌و پوزنامانه‌ی له‌شاروچکه‌کانیشدا
ده‌ردەچن ، به‌شی خویان بابه‌تیان وه‌گیر دهکه‌وی .
پیکین ، وه‌ک ئه‌وهی به‌دواي بابه‌تیکدا بگه‌پی ، له‌برخویه‌و به‌منگه
منگه‌و گوتی: نا ... بانگدهره خه‌و توه‌کان ، سندوقداره‌کان ،
بانکی خه‌لکی ، سیستمی پاسه‌پورت ، گوپینی ناوینیشان ...
(رومیلیا*) ... لییگه‌پی ... وازی لییبنه !

ته‌خته‌کان ، جوان سه‌رجیان بدھیه و لییان ورد به‌رهوه ... له‌ھه‌مو
جیگایک و له‌ھه‌مویاندا ، ژیان و ئازار و کویرەوھری به‌دی دهکهیت .
له هه‌موپارچه ته‌خته‌یه کی بپرداو و پیکخراودا ، له‌بۇنى به‌رازیکدا ،
خه‌م و کاره‌سات به‌دی دهکهیت .

خه‌نى له‌خوت ... به‌و سروشته‌ی که‌ھه‌تە ، باش ده‌زانى له‌باره‌ی
هیلکه مریشکیکی خوراوه‌وھ قەلەمەکەت بخه‌یتە‌کار ... به‌لام ئه‌مە
... ئه‌مە به‌من ناکرى .

شلپکین ، به‌ده‌نگیکی وه‌ک سوکایه‌تى پیکردنەوھ ، گوتی: بو؟ چى
تیدایه ؟ خراپی ئه‌مە له چیدایه له‌باره‌یه و بنسویت ؟ بابه ! ئه‌مە
بوخوی يەك دنيا پرسیار هەلددەگرى ! يەكەم: هەركاتى چاوت به
تیویکلە هیلکه‌یەك دهکه‌وی پقت هەلددەستى و يەكسەر گۆرانىت
بەسەردا دېت ، چونکە هیلکه مریشکیک ، كە سروشت ھیناۋىيەتىه بون
و پاراستويەتى ، بوخوی واتاي ژيانه ... لىم تیدەگەیت ؟ تواناي
خولقاندىنی ھەيە و ژيانىكى نويش بەھەزاران نەوهى تازە دەبەخشى ،
دەبىنى له‌ناكاو خوراوه و بوتە قورىانى نەوسىنى و چلىسى مروۋە ،
ده‌کرا له و هیلکه‌يە ، مریشکیک بخولقى و بەدرىتىزى ژيانى ، هەزاران
هیلکه بکا . ئه‌مەش بوخوی يەكىكە لە هوکاره‌کانى پوخاندىنى
پايەكانى ژىرخانى ئابورى كۆمەلگا و قوتدانى سه‌رچاوه‌يەكى ئابورى
داھاتوى كۆمەلگا ! دوهم: کاتى چاوت بەتیویکلە هیلکه دهکه‌وی
خوشتحال دەبى چونکە دەبىنى خەلکى پوسيا له‌پوی خورد و
خوراکەوھ باشن . سېتىھم: دەبىنин تویکلە هیلکه ، لە کارى كشتوكالى
ولاتەكەماندا وەکو پەين سودى لى وەردەگىرئ ، ئامۇڭكارى

که وايە چۆتى بەباش دەزانى وابكە.

دواي ئەمە ، پېيکىن ، گىرى حەبلەكە خستە ملى خۆى و بەۋېپەزى
حەز و ئارەزۇھوھ خۆى خنكاند.

شلېكىنى ھاۋپىشى ، دەسېھجى ھەستا چوه سەرمىزى نوسىنەكەبى
ولە چاولىكىنانىڭدا ھەوالىكى لەبارەئ خۆكۈزى و چۆنۈتى پوداوهكە
و وتارىكى لەبارەئ ھۆكارەكانى خۆكۈشتەن و پرسەنامە و چەند وتارى
ترى لەم جۆرەئ نوسىن و ھەركە كارەكانى تەواوكىد ، بەخېرىايى
خستەنە گىرفانىيەوھ و بەشادىيەوھ بەرەو بنكە دەستەئ نوسەران ،
بەرەو ئەو شوينەئ
(خويىنەر ، شانازى ، پاداشتى نوسىن) چاوهپوانيان دەكرد ، فرتەئ
لىكىد.

(تسوکى خان*) سەماكارى ناسراوى بالىي ئىتالى ، كە لەسالەكانى
(1880-1892) پوسىيا ژىياوه و لەسەر سەكۈي ھولى (MARIINSKI
كارەكانى خۆى پىشكەش كردۇھ .
پۆمiliya*) يان بولگارىياباشور كەبەشىك بو لە ويلايەتە نىمچە
خومۇختارەكانى دەولەتى عوسمانى .

سەگەپىر ولاۋاز و بى تواناکەى كە لەپىشىيەوە دەرىيىشت و بۇنى بە بنچەكەكانەوە دەكرد.

كەشوهەوايەكى كشومات ، بالى بەسەر ناواچەكەدا كىشابو ، هىچ دەنگىك نەدەبىسترا ، ھەرچى بونەور ھەبو ، لە ترسى تىن و تاوى گەرما ، خۆيان لە پەنا و پەسيوان پەنا دابۇو.

لەناكاو دەنگىكى ناسكى وەبەر گۈتىيان كەوت: يۈگۈر قىلاسىج ! راوجى سەرى سورما ، سەرى وەرسوراند ئىنلىكى سى سالەرى پەنگ پەپىوى - كە داسىكى لەدەستىدا بو - لە تەنېشت خۆيەوە بىنى. دەتكوت ھەرئا و ساتە لەۋى قوت بۇتەوە. ژنه لە حالىكدا كە زەردەخەنەيەكى شەرمنانە بەسەر لىوانەوە بون ، ھەولىدا بپوانىتە نىئۇ چاوانى راوجى. راوجى پاوهستا و بەئەنقةست ئانىشكە تاپرەكەى گەپاندەوە شوينى خۆى و گوتى : ھا...ئەوە توى پىلاڭىيا ؟ ج دەكەى لىرە ؟

: ژنانى دى لىرە كار دەكەن ، منىش هاتوم لە گەلياندا ... كىكارى دەكەم يۈگۈر قىلاسىج .

يۈگۈر قىلاسىج بە ناپازىبۇنەوە گوتى : ئا بەم شىۋىھىيە ... پىلاڭىيا بەدواي ويدا وەپىكەوت ، نزىكەى بىست ھەنگاۋىك بەم شىۋىھىيە و بى ورتە پىگايان بىپى. پىلاڭىيا ، بەچاوانىكى پېر لە سۆزەوە دەپوانىيە شانەكانى كابراي راوجى - كە لە حالى بقىشتىدا لەھەلتەك ھەلتەك دابون - و گوتى: لەمىزە نەمدىوی يۈگۈر قىلاسىج ... لەجەڙنى پاكەوە كەھاتى و لەكۇختەي نىئۇ كىلەكە داواي ئاوى

راواچى

چىشتەنگاۋىكى درەنگ بۇ ، دلى مروقى تەنگ دەكرد ، تەنانەت پەلەھەورىكىش بەئاسمانەوە نەدەبىنرا ، تابلوئىكى غەمناك بۇو ، تەنانەت هاتبا و بارانىش بارىبا نەيدەتوانى كەش وەوايەكى دلگىرو كراوه ، بەناواچەكە بېھەخشى ... شەنەبایك نەدەھات گەلائى دارەكان بېزىۋى ، درەختەكان بى جولە بون و دەتكوت بەسەرى چلەكانيان لەشتىك دەپوانن ، يان چاوهەپوانى شتىك دەكەن.

پىاۋىكى چل سالەى بالا بەرزى پەقلە ، بەكراسىكى سور و چەكمەمى درىز و پانتوڭى پەراۋىزدارەوە ، كەپىدە چو سەردەمانىكھى ئاغايىك بوبى ، بەھەنگاۋى سىست و تەۋەزەلانە ، لەلائى مىرگە رۇتەلانە بى درەختەكەوە ، ھىواش ھىواش دەچوھ پېش و كويىرە پىگاكە دەكتايەوە. لەلائى راستىيەوە ، مىرگەكە و لەلائى چەپىشىيەوە تا چاوا بېرى دەكەد كىلەكە جۆرى وېرپاگەيىشتو ، تا داوىنى ئاسوگەكە درىز بۇنەوە. پىستى پوخسارى سورى ، ئارەقەي پىدە دەھاتە خوارى ، كلاۋىكى سېپى ئەسپىسوارانى - كە پىدە چو پۇزىك لە پۇزان دىيارى ئاغايىكى بەدەست و دلى بوبى - لەسەر قەزە ماش و بىنچىكە كە جىي خۆى كردىبۇوە. تورەكەكە شانى بالىنەيەكى تىدابو ، تاپرە دولولەكەي - كە شكاندبوھىوە - بەدەستەوە بۇ و چاوانىي بېپىبونە

بو خوت له همو كهس باشتئمه ده زانى ، فيرى ئوه نيم پهنج و
ماندو بون بكتىش ... ئوشته لى له زياندا بهدوايدا ده گه پىم دوشەكىكە
لە سەری راكسىم و چايەكى بە قات و بۇنداريش هەبى بىخومەوه و
كەسىكىش هەبى بە گەرمى لە گەلىدا تىكەن بىم ، هەرئەوندە و
ھېچىت ... دەمەوى بلېم ئەمن هەمو شتە كانم دەبى يەكلائى كرابنەوه
، بەلام توھەمو ھيوايەت ئەوه يە لەنیو ھەزارى و پىسى و
چەرمەسەرى نىyo دىدا بىزىت ... ئەمن تەنانەت يەك پۇزىش چىيە
تواناي ئەمانەم نىيە ، وايدانى من حەتمەن دەبى لە گەل توادا بىزىم ،
باشه ، بەلام دلىبابە ئوسا يان دەبى ئاگىر لە ئالىنکۈر بەردەم و
بىسوتىئىم ، يان دەبى خۆم نابود كەم. پىگاچارەيەكى تەننەيە ، ئەمن
لە مندىلەوه فيرى زيانى ئاسودەيى بوم و ھىچ كارىكەم پىنناكىرى.
ئىستا له كوي دەزىت ؟

ھەر لىرە ، لاي ئاغا ديمىترى ئىقانۇقىچ ، پاوجى ئەوم ، پاوى
بۇدەكەم ، گۆشتى سەر خوانى نىوه پۇ و ئىوارىي لە سەر منه ، بەلام
ئەوزىاتر لە بەرسەرگەرمى لاي خۆي پايگىرتوم.
بەلام يۈگۈر ئەم كارە لە شان و شىكۆي تو ناوه شىتەوه ، راستە
لەوانەيە خەلکى بىزانن لە بەرسەرگەرمىيە ، بەلام تو نابى بېيە پىاۋى
خەلکى ! ئەمە كارىكى باش نىيە تو دەيىكەي. يۈگۈر بە غەمگىنەيە و
لە ئاسمانى پوانى و گوتى : تو ئىنگى تىنەگە يىشتى ، ھىچ شتىك
ناچىتە مىشكەتەوه ، تا ئىستاش لە ھىچ تىنەگە يىشتى ، تا كۆتا يى
زيانىشت تىنەگە من چ جورە مەرفىكىم ... تو ، بەپىاۋىكى گىل و

خواردنەوەت كرد ... لە و كاتەوە نە مدېيۈ ، جەزنى پاك بۆچەند
ساتىكى كەم هاتىھ ئەۋى ... خودا دە زانى چ حالىكەت
ھەبو ... حەجمىت نەبو ... زۆرت جىنپۇ پىدام ... پاشان زۆرت لىدام و
لىتىدا پۇيىشتى ... دواترىش ھەر چاوهپى بوم ! گوتە لەلكوو بىيىت و
بىتىبىن ... ھەر چاوم لە پى بوو ، كەچى ھەرنەھاتى. بەللى يۈگۈر
قىلاسىبىج ! ئەرى ھەر بە راست دەرفەتىكەت نەبو بىيىت و چاۋىكەت
بەھى بىكەوى ؟

ئۇجا من چ كارم بەھىيە ؟

پاستە كارت بەھى نىيە ... بەلام ... باشه ... ئەھى چاودىرى دەھى
... خزمەت و پىراڭە يىشتى دەھى ... پىاۋى مال ... ئەھە بالىندەت
پاوكىدۇھ يۈگۈر قىلاسىبىج ! دەپاوهستە با تاۋىك لىرە دانىشىن.
يۈگۈر بە بى بايە خىيە و گوتى : دانىشىن ؟ ئەي بە سەرچاوا ... ئەمەي
گوت و زۆر بە خىرايى جىڭا يەكى لە نىوان دو دار سەنھە بەرھەلېزارد و
دانىشت و گوتى : ئەدى تو بۇ پاوهستاوى ؟ بۇ دانانىشى ؟ پىلاڭىيَا ،
برېك دورتر لەو ، لە بەر خۆرەكە دانىشت و شەرمى لە دلخوشى و
شادمانىيە خۆي دەكىد ، كە سەرتاپاى جەستە گرتىبۈوه . دواتر
گوتى : ئەگەر دەرفەتتە بۇ سەرېك بەدە . يۈگۈر ئاهىكى هەلکىشاو
كلاوهكە داگرت و بە ناولەپى دەستى ئارەقە ئىيچاوانى سېرى و
وەلامى دايەوه : سەرى چى بەدەم ! ئەوه هاتىم چ سۈدىكى ھەيە ؟ يەك
دو كاتېمىر ھاتىمە ئەھى و كاتى خۆم بە فېرۇدا ، چ پويدا ؟ بۆچى بىم
لە كاتى توش بىگرم ؟ تازە ئىدى ئەمن تونانى زيانى نىyo دىم نىيە ... تو

پیلگیتیا ، پوی و درسوند و گوتی : من... ناگریم ! دهمه وی بلیم
گوناهت ده گا یوگور قیلاسیج ! ئەگەر بۇ جاریکیش بوه دەبى بیتە
لای ژنە بەدبەختەکەت ، دوانزە سالە من ژنی تۆم ، ئیستا و ئیستاش
جاریک نەمدى لە تەنیشتەوە راکشىي ... من ناگریم .

لە تەنیشتەوە راکشىم ؟ ... ئەم فکر و خەیالانە لەمیشکى خوت
بەرە دەرى ، من و توھەر بەناو ژن و میردین ، بەلام لەراستىدا ژن و
میرد نین ، تو ، من بەپیاویکى كىۋى دەزانى ، منىش تو بەژنېكى
تىنەگەيشتۇرۇ لادىيى دەزانم ، من و تو بەكەلکى يەكتەنەيەن . من
پیاویکى سەرىيەستم ... بەناز پەزەرەدە كراو و بەدېفتارم ، توش
لەبەرامبەردا ژنېكى كریكارى ... ئەو پیلەوە لەپیتايە لە بەن
دروستكراوه ، ئەگەر زانیبات من ج پیاویکم و كىم و ج كارەم و لە زۇر
كارو باراندا هاوتام نىيە ، ئەوسا بەزەيت پېيىدا نەدەھاتەوە . بويىه
دەلىم ئىمە بەكەلکى يەكتەنەيەن .

پیلگیتیا لە پرمەي گريانيدا : ئاخىر ... ئىمە ژن و میردین ...
بۆخوت دەزانى كاتى خۆي پىكەپىنانى ژيانى هاوسەريمان لەدەست
خۆماندا نەبو ، مەگەر لە بىرەت چۈتەوە ؟ لەدەست كۆنت (سىرگى
پاڤلوقىچ) دا بۇ ؟ هوئەكەشى ئەوە بولەبەرئەوە دەست و تەنگ
لەنيشان ئەنگاوتىدا لە باشتىر بۇ ، بويىه يەك مانگى پىك شەرابى دامى
، خۆشت دەزانى كاتى مروق سەرخوش بىت ، دينەكەشى دەگۈزى ،
چ بىغا بەوهى هانىبدەن ژن بىتى . وابو يان نا ؟ لەبەرئەوە هىنندىك

تىنەگەيشتوم دەزانى ، وادەزانى بە لارپىاندا بىردم ، بەلام ئەوهى كە
سەرى بەجەستەوە بى ، دەزانى من باشتىرين تەنگچى ئەم ناوجەيەم
، چىنى رەسىن زادە و خانەدانانىش ئەمە دەزانىن . تەنانەت لە
گۇڭارىكىشدا باسيان كىرىم . تەنانەت وەرزشكارەكانىش وەك منيان
پىتاكىرى ، ئەگەر دەبىنى كە بەخت و نىقۇجاوانى لە كىشتوكال و
كىلەكدا نايىكا ، هوئىكەي ئەوه نىيە كە خوشى پادەبۈرۈم و لەخۆبایم .
من هەر لە مەنالىيەوە ھەمو هوش و بىرم لاي سەگ و تەنگ بۇوه .
ئەگەر تەنگىيان لىستاندېبام دەچۈم بە قولاب ماسىم دەگرتىن ، ئەگەر
قولابيان لى زەوت كىرىم ، دەستەكانم وەكار دەخىستن ، ئەسپىشىم
ھەبون ھەركاتى بېرىكىم پارە وەچىنگ كەوتبا ، لىمەدەدا دەچۈمە
مەيدانى و ئەسپىم دەكىپ . باش بىزانە ؟ ئەگەر دېھاتىيەك بۇھ وەرزشكار
، يان ھاتو سەرى لە كېرىن و فروشتنى ئەسپ دەركەردى ، ئىدى جارىكى
تر بەلای جوت و گادا ناچى . هەستى ئازادىش ھەمان شتە ،
ھەرئەوندە لە ناخى پیاویكىدا چەكەرە كىد ، ئىدى بە ھېچ شتىكى
پىشەكىش ناکىرى ، ھەرودە ھەركاتى مروق تامى پىشەيەكى
ھونەرىي كرد ، ئىدى ئەستەمە وەدۋاي كارى كارمەندى و تەنانەت
ئاغايەتىش بىكۈي . تو ژنی ، مىشكەت ئەم شتانە وەرنانگىرى ، بەلام
مروق دەبى لەم شتانە تى بىگا .

تىدەگەم یوگور قیلاسیج .

ئەگەر بەنيازى گريانىت پونە كە تىناغەي . . .

پیلاگیتیا گوتى: دەلین گوایا کوختىكى نويت بۇ ئالونيا
 دروستكردوه؟
 يۈگۈر وەلامى نەداوه.
 : رونه كە زورت خوش دەۋى!
 راپچى گوتى: بەخت و چارەنسى تۆھەر ئەمەيە، ھېچ لەگەن
 چارەنسىدا ناكىرى، دەبى خوتى لەگەلدا راپتىنى، خودا حافىز زۆرم
 قسە كرد، دەبى شاۋى لە (بولۇق) بىم.

يۈگۈر هەستا و تاپرەكەى كىردى شانى. پیلاگیتاش هەستا و
 بەدەنگىكى پىلەسۆزەوە گوتى: پىت نەگوت؟ دىيىت بۇدى؟
 : بىم بۇ دىچ بىكەم؟ دلىباھ بىشىم بەوشىيارى نايىم، چاوه پوانى مىچ
 شتىكىش لە كەسىكى سەرخوش ناكىرى، ئەو كاتانەمى مەستىشىم،
 نەفرەت لە هەمو شتىك دەكەم... خودا حافىز.
 : خواحافىزت بىيۈگۈر قىلاسىج.

يۈگۈر، كلاوهكەى لەسەرناؤ سەگەكەى دەنگدا و وەپىكەوت.
 پیلاگیتىا هيشتىا راوه ستابو و لەدواوه سەيرى راپچى دەكىرد. سەيرى
 كلاوهكەى و سەيرى هەنگاوه لە سەرخۇ و بىتھيالەكانى دەكىرد.
 چاوه كانى پىپىپ بوبون لە سۆز و غەم... چاوانى لە بالاى بەرز و لەوانى
 مىزدەكەى بىپىبون، بەچاوه بەپىي كرد... راپچىكە، وەك ئەوهى لە
 دواوه هەستى بەنیگاكانى ئەم كىدبى، راوه ستا و ئاۋى دايىھە،
 قسەي نەكىد، بەلام لە دورپا زانى كەپیلاگیتىا دەيەۋى شتىك بلى،

ورده حىسابى لە گەلمدا ھەبو، كاتىكىش مەست و سەرخوش بوم
 توئى لى مارە كىرم... گەرنا پاچى لەكوى و كچە شوانىك لەكوى؟
 تووش كە بىنېت سەرخوشم و ئاگام لە خۆم نىبە بۇ شوت پىكىردم؟
 خۆ كۆيلە و كەنizە نەبوى دەكرا بلىتى نايىكەم. راستە لەوانەيە كچە
 شوانىك ھىوابىتى بىي، شو بە راپچىيەك بکات، بەلام تو، دەبىو
 مىشكەت وەكار خستبا، ئىستاش كەوابىيە و ئاوات بە سەرخوت هېتىنا،
 با ئەمە حالت بىت، ھەر بۇخوت بىگى، ژن و مىردايەتى ئىمە، جەك
 لەخوشحال كەندى كۆنت شتىكىتىر نەبو، بەلام فرمىسىكە كان بۇ تو
 مانىوھ... بۇ خوت ھەر بىگى... بېر سەرت لە دىوارى بىكتە...
 بىدەنگىكە ئەوان و ناوجەكەشى داگرت. سى مراوى كىيۆى، بەسەر
 ئاسمانى جەنگەلەكەدا فېن. يۈگۈر چاوى لەسەر ھەلەنەگىتنى تا ورده
 ورده بون بە خالىك و لە چاوان ونبون. راپچى، نىگايى لەسەر
 مراويە كان گواستەو سەر پیلاگىتىا و پىرسى: گوزەرانت چۈنە؟
 : ئىستا كەيكارى دەكەم، زستانانىش مندالىك لە دايىنگا و ورده گرم
 و بەخىۆى دەكەم لە بەرامبەردا مانگى پۆبل و نىويكە دەدەننى
 : خراب نىيە.

جارىكى تر بىدەنگى بالي بە سەرداكىشان. لەلای ئەۋپارچە زەۋىيەي
 - كە بەرھەمەكەيان دورىبىووه - دەنگى گۆرانىيەكى خوش بەرزبۇوه.
 بەلام ھەر زو بىدەنگ بۇ، كەش و ھەواكە زۆر لەوە گەرمىر بۇ
 كەسىك تواناي گۆرانى گوتىنى ھەبى.

بە ترس و لەرزەوە بىرپىك چوھپىشى و بە نىگايمەكى پېرلەبەزەيىھەوە چاوى تىېرى. پاچى گەرايمەوە و گوتى: هائەمە بىگە. يەك پۇبلېيەكى كاغەزى نوشتاوهى دايە دەستى و خىرا روېشت. پىلاڭتىما نۇر بە گەرمى و بايەخ پىدانەوە گوتى: خودا حافىزت بى يۈگۈر فىلاسىج.

يۈگۈر فىلاسىج ، ملى راستە رېيەكەي - كە دەتكوت جىرەيە لېك دەكشى - گرت و پىلاڭتىماش پەنگ پەپىيو و بى جولە ، وەك پەيکەرەك لە شويىنى خۆى چەقىبو و چاوانى بېپىونە ھەنگاوهەكانى پاچى ، تاوهەكى ورده ورده پەنگى سورى كراسەكەي لە گەل پەنگى خۆلەمېشىي پانتوڭەكەي ، تىكەل بېكەتكەن بون و لېكدى جودا نەدەكرانەوە و ھەنگاوهەكانى نەدەبىناران. سەگەكەشى لەپىلاۋەكانى جودا نەدەكرانەوە ، تا وايلەيات جەڭ لە كلاۋەكەي ، ھىچ شتىيەكى تر بەدى نەدەكرا ... سەرەنجام لە كوتايى جەنگەلەكە ، بايدايەوە و كلاۋەكەشى ديار نەما. پىلاڭتىماش لەزىرلىيەوە گوتى: خودا حافىزت بى يۈگۈر فىلاسىج ، لە گەل ئەم قىسىمە شدا خۆى بلند كرد و لە سەر پەنجهەكانى پىيى پاوهستا ، بۇئەوهى ھەر ھىچ نېبى جارىكى تر كلاۋى مىزدەكەي بىبىنى.

تىبىينى / ئەم چىروكە پىشتر لە ژمارە ٧٢٤ ئەدەب و ھونەرى پۇزىنامە ئىرانى نوى بالۇ بوتەوە

خوشت ده ویم یان نا؟ به لام دوای که میک هاواري لی هستا: دهی
ئیستا برو گوپت گومکه ، ئه و چنگه پیسانه ت به بالتوکه م سرپه وه.
به لی کنایس ، دهمه ویست پیت بلیم ئه م توله یهی ده بیینی ، سه د
و پهنجا روبلم پیداوه. خوت دهزانی من پارهی خوم بهشتی لا به لام
بی سود نادهم ، به لام حهیف ده رفه تم نیه بیبهه مه راوی ، ئاوا بروا ،
ئه م سه گه جوانه ، له نهنجامی نه جولان و بی کاریدا ده پوکیتھو و
هیز و توانای خوی لهدست دهدا ... بویه ده مه و بی فروشم ،
ناشمه وی ئه م سه گه جوانه بکه ویته لای هه مو که سیک و به خه سار
چیت ، وهره لیم بکره و تاماوی نزای به خیرم بوبکه ! ئه گه ر پاره شت
نیه ، ئه وه کیشه نیه و به نیوه هی نرخه کهی ... واتا به پهنجا روبل
ده تده می و خیری لی بیینی ... له پاستیدا پهنجا روبل بو ئه م سه گه ،
وهک ئه وه یه دوزی بیتھو وه.

کنایس ، ئاهیکی هلکیشاو گوتی: نا گیانه که م ... کیشه ئه وه نیه ،
باوه پت بی ئه گه ر هاتبا گول بوایه ، به دلنجایی وه لیتم ده کپری ، به لام
...

عه ریف خوی وا نیشاندا که بهم قسه یه حه په ساوه و گوتی: ده لی
گول نیه؟ ئه وه چیت به سه ر هاتوه کنایس؟ هه ... هه ... هه ...
واتد هزانی دیله؟ هه ... هه ... هه ... تؤ گه نجیکی باشیت ، به لام
به داخه وه نه مده زانی ئیستاش گول و دیله له یه کتر جیا ناکه یته وه!
کنایس پهنجا و گوتی: تو ب شیوه یه ک قسم له گلن ده کهیت ، وک
ئه وه کویر بم و چاوم هیچ نه بیینی ، یان مندالیک بم ... کاکه خو پون
ئاشکرا یه که دیله.

سه گی گرانبه ها

کونه سه ریازیک به نیوی (عه ریف دو بیوف) و ئه فسہ ریک به نیوی
(کنایس) ، دانیشتبون و پیککوه ده يان خوارده وه.

دو بیوف ، به ده م نیشاندانی سه گه که یه وه ، رویکرده کنایس و گوتی:
سه گیکه چونه؟ پیویست به پیا هه لدان ناکا ، سه گیکی ده گمنه ،
بروانه قه پوزی! به لام ئه وه ندھی ده وی ، بگاته کریاری خوی و تا
له بئه م قه پوزه جوانه هی ، سه د روبل بکاته ده ستمه وه. باوه پ
ناکی؟ ده وه لاهی ، تو میشکت هیچ شتیک و هرنگری.
شت و هردە گری ... به لام ئا خر ...

بوچی به جوانی سه یه ناکه یت و تیناگه یت که ئه م سه گه ،
سه گیکی ئاسایی نیه؟ کاکه ئه م سه گه له ره گزی (سیتر) ی ره سه نه
ئنگلیزیه ، قیت راوه ستانه کهی جیگای تیروانینه ، هه ستي بو تکردنی
زور سه یه! پیویست به وه ناکا ستایشی بکه م ، دهزانی به توله یه
چه ندم پیدا؟ سه د روبلم پیدا! سه گیکی ده گمن و دانسقه یه. میلکا!
هه ناپه رزا! میلکای گه مژه! وهره ئیره ... وهره لام ... وهره ئیره
سه گه بچکوله که م ...

لیره دا دو بیوف میلکای بو لای خوی را کیشا و ناو گوچکه هی سه گه کهی
ماچ کرد و دوا به دوای ئه مه ، فرمیسکی به چاواندا هاتنه خواری ...
دو اتر گوتی: مه ترسه سه گه بچکوله که م ، مه حاله بتده مه که سیکی تر
... نازداره که م ، دهزانم تو ش منت زور خوش ده وی ، وانیه میلکا?

خوت پیوه‌ده‌گری ... باشه کاکه ! مادام هیندەت حەز لە گۆلە ! ئەوا
منىش بىست وپىنج پۆبلى ترت لىۋەرنانگرم ...
نَاگىانەكەم ... لەبەرئەوەم نىھ ... من ناتوانىم يەك پاپاسىشى پى
بىدەم ، راستىيەكەي ئەوهەيەپىۋىسىتىم بەسەگ نىھ ، لەلايەكى ترىشەوە
من ئەسپى لەگىرفانىدا سەوزەلە خانم دەللى.
هەستەلاچۇ لەبەرچاوم ، گۆرت گوم كە ، بۆچى لە سەرەتاوە وات
نەدەگوت.

عەريف هەستا ھىلەكە و روئى هىننا ، ھەردو ئاشنا قولىيانلى ھەلمالى
، بى ئەوهى يەك وشە لەگەل يەكتىدا بدوين ، ھىلەكە و روئىنەكەيان
خوارد و بەپارچە نان ، تاواھەشيان سېرىھە و خواردىان.

عەريف ، بەدەم لىستەوە لىۋەكانىيەوە ، گوتى: كنابس ! تو
گەنجىكى باش و ليھاتوى ، پىيم ناخوشە بەدەستى بەتال بچىھە و
مالى ... ئەوه ھىچت لىۋەرنانگرم و بەخۇرپايى بىبىه . كنابس ئاهىكى
ھەلکىشا و وەلامى دايەوە: ئاخىر پىمنالىي بىبىھە كۈي ؟ جە
لەوەش من كىم ھەيە ئاڭاى لىيى بىت ؟

باشه کاکه ناتەۋى كەيفى خوتە ، سىندانت لىدا خوايە. ناتەۋى ھىچ
گرفت نىھ ... دە جارى دانىشە بۆ كۆئى دەچى ؟
كنابس ھەندىك خۆى ھىنناو برد و لەجىڭاى خۆى ھەستا و دەستى بۆ
كلاۋەكەى درىڭ كرد و بەدەم باويشىك دانەوە ، گوتى: دەبى بېرىم ،
خودا حافىز ...

دەراوهستە ... لەسەرخۇ پەلەي چىتە ؟ ... راوهستە منىش لەگەلتا
دىم.

ئەرەوەلە دەرسىم منىش بە ژن بىانى نەك پىاوا ! ئاخ لەدەست تو
كنابس ! ئەوه ئاواش كولىزى ھونەرت تەواو كردوھ ؟ نا گىيانەكەم ،
خۆشەويىستەكەم ، مىلّكا گۆلە سەگىكى پەسەنە ، جەكە لەوەش
ئامادەم لەگەل چ سەگىك تو پىت باشىي ، پىشىپكىي پېككەم ،
قەيناكا با مەۋاى مىلّكا دورتىريش بىت ، ئىستاش نايىسەلمىنى كە
گۆلە ؟ ھە ... ھە ... ھە ...
ببورە مىخائىل ئېقانوقىچ ، تو دەللى بە گەمىزەم دەزانىت ... ئەم
رەفتارانەت ، دلگرام دەكەن ...

باشه کاکه كەوايە لىيى گەپى ... پېرىست ناكا بىكىپت ! زۇرى
دەۋى ئا تو تىدەگەيەنم. دەرسىم ماوەيەكى تر بەدەمى مىلّكا بلىيى
ئەمە دەمى نىھ قاچىھەتى ... لىيىگەپى گىيانەكەم ... من تەنیا
مەبەستىم بۇ چاکە وپىاوهتىيەكت لەگەل بکەم ، كورە (فاخيرامۇق)
كۆنياكمان بۇبىيەنە.

فاخيرامۇق ، كۆنياکەكەي بۇ ھىننان . ھەردو ئاشنا ، پىكەكانيان
پېرىكەن و كەوتە بېرىكەنەوە.

نزيكەي نيو كاتزمىر بىدەنگى دايگىرنىن ، عەريف دۆبۈق چاوهەكانى
بېرىبونە بىتلى كۆنياکەكە و بىدەنگىيەكەي شىكاند: دامنا دېل بۇ ...
بەپاسىتى قىسەكانت سەينىن ! دېلە با دېل بى ! خۇئەمە لە
بەرژەوندى تو دائىيە ! يەك جار بىرەكى ، دە دانە تولەي دەبى و
دەتوانى ھەرىيەكى بەبىست وپىنج پۆبلى بەرۇشى ... دەبى بەم نرخە
مەمنۇنىش بن ! نازانم تو چىت بەسەرەاتوھ ئەوهندە حەز لە گۆلە
سەگە ؟ دېلە سەگىك ھەزار گۆلە سەگ دىتىن ... بەوهەفا ترە ... زۇتر

ههندوکیان جل و بهرگیان له بهر کرد و هاتنه کولانی ، نزیکه‌ی سه ده
ههندگاویک بی ورته پیگایان بری.

سهرهنجام عه‌ریف دهستی بهقسان کرد و گوتی: بزانه که‌سیک
ناناسی سه‌گه‌که‌ی بدھینی؟ بوخوت دهزانی میلکا سه‌گیکی په‌سنه،
له په‌گه‌زیکی په‌سنه ... به‌لام چی بکم به که‌لکی من نایهت.
نهوه‌لا که‌س ناناسم ... من کوا دوست و ئاشنام له شاره‌دا ههیه؟
دواتر ، ههندوکیان تا به‌ردہ‌می مالی کنایپس ، ورته‌یان له‌دهم نه‌هاته
دھری ، تا ئه‌وکاته‌ی کنایپس ، بنه‌شانه‌ی خواحافیزی ، دهستی
عه‌ریفی گوشی و ویستی ده‌رگاکه بکاته‌وه. دویوق ، له‌وکاته‌دا گوتی:
دهبی ده‌باغه‌کان لیم و هرنگن؟
له‌وانه‌یه لیت و هرگن.

با به‌یانی ده‌یده‌مه دهستی ۋاخرامىيىف و با بېبا... لىئى گەپى با
كەولى كەن ... سه‌گیکی نه‌فره‌تىيە ... زور نه‌فره‌تىيە. سه‌ریارى
ئه‌وه‌ی ثوره‌کان پىس ده‌كا ، دويىنى هه‌رچى گوشتىك هه‌مانبو ،
هه‌موى ژه‌قنه‌بوت كردبو ... ئه‌گىر له ره‌گه‌زیکى باش و په‌سنه‌نىش
بوايى به‌هه‌رحال! به‌لام ئەمە دوره‌گە ، به‌رەمی جوتبونى سه‌گ و
به‌رازه ، به‌هه‌رحال ... شه‌وباش.
كنایپس وه‌لامى دايىه‌وه: شه‌وباش.
دواتر ده‌رگاى حه‌وشە به‌توندى پىيوه‌درا و عه‌ریف دویوق به ته‌نيا
مايه‌وه.

گهوره‌ترین شاری روسیا

گالیسکه‌پان ، ئەمەی گوت و لەگالیسکه‌کە هاتھ خوارى ، تا يارمەتى
ئەسپەکەی بادات - كە لهنیو ئەو قور و چلکاوەدا چەقىيۇ - و ھاوارى
كىد: نەفرەتى خودات لىدا ولاغ !
كابراى پەيامنېرى ئىنگلىزىش باويشىكىكى دا و چاوهکانى لىكتان و
دىسان خەوى لىتكەوتە.

دواي نزىكەي دو كاتژمیرىك ، لە ئەنجامى تەكانىيىكى بەھىزى ئەسپەكە
، پەيامنېر ، بىدار بۇوه و چاوهکانى ھەلگۈفت و چاۋى بە كۈلانىك
كەوت كە بە درىزايى خۆى ، خانوى گچە گچەكى سېي دىياربۇن ،
لىرەدا بىنى گالیسکه‌پانەكە تا ئەننۆى لەننۇ قور و چلکاوادايە و بە
ھەمو ھىزى خۆيە و پىشىمە ئەسپەكە راڈەكىشى و جىننۇ دەدا.
دىسان پرسى: ئەم شارە ناوى چىيە ؟
: تىيم .

كاتژمیرىك دواتر ، كاتى كابراى ئىنگلىز بۇ پشودان لايدابوھ
ميواخانەيەك ، چوبوھ سەرمىزىكى نوسىين و ئەمەي خوارەوەي
نوسىيۇ: (بە پىچەوانە بوجۇنلى ھەموانەو ، گهوره‌ترین شارى
پوسىيا ، نە مۆسکۈيە ! نەپىرسىبۇرگە ! بەلكو شارىكە بەناوى (تىيم) .

خەلکى شارى (تىيم) ئىيالەتى (كۆرسك) ، ئىيىستاش ئەم
ئەفسانەيە خوارەوەيان لەبىرماوه و شانازارى پىيۇ دەكەن .

پۇزىك لە پۇزان ، پەيامنېرىكى ئىنگلىز ، پىگای دەكەۋىتە شارى تىيم ،
ھەركە بەخۆى و گالىسکەكە يەوه وەننۇ كۈلانەكانى شار كەوت ،
پرسى: ئەرى ئىرە كۆيىھ ؟

گالىسسىپانەكە ، لەكاتىكدا كەدەبىيىست خۆى لەقوپو چلکاو و
گومەناؤەكان بىارىزى ، وەلامى دايەوە: تىيم .

كابراى ئىنگلىزىش بە ئومىدى ئەوھى گالىسکەكە لهننۇ قورۇ چلکاوى
كۈلانەكە بىتەدەرى ، سەرى بەپشتى گالىسکەكە كىد و خەوى
لىكەوت .

كاتى دواي كاتژمیرىك بىدار بۇوه ، مەيدانىيىكى گهوره و بەرىنى بىنى
كە پىزە دوكانىكى بچوكى سېي و چەند سەر بەراز و بىنايەكى ئاگر
كۈزاندنهوھى لىبۇن ، لەگالىسکە پانەكە يى پرسى: ئىرە كۆيىھ ؟
: تىيم .

دواي ماوهيهك ئاهىك هەلەدەكىشى و دەلى: بىانكا ئيقانۇقا ، ئەمن
 هەرچەندى سەيرى پوخسارى تو دەكەم ، دەكەمە يادى راپردووهو
 ... ئەوسا كچى جوان و نەشمەيلانه نۆز بون ، چەندە جوان بون!
 ئەقل و ئاوهزىيان لەمىشىكى پىاودا نەدەھىشت ، بەلام ئىستا كوا
 كچى جوان؟ ژنېكى جوانت بەرچاولناكەۋى! لەم سەردەمدەدا لە
 جياتى بىنىنى ژنېكى بەواتاي وشە ، راستەقىنە ، هەرچى دەبىينى
 دەلىي جۇجانەوەرە ، يەك لە يەك ناشىرنىتن ...
 مادام ژفۇرم ، بە دەنگ و دەرىپىنە تايىھەتكەي خۆيەوە گوتى:
 بەلام ئىستاش تا دىلت بىھوئى ژنى جوان نۆزە!
 دىرىياشىن: بە گەرمى وېيداگىريوھ دەلى: دەكوا؟ بە منىشيان نىشاندە
 با بىيانبىنەم؟ توخوا ئەگەر واز نەمەنى بىانكا ئيقانۇقتا! من نۆز باش
 لە سادەبىي و دالپاڭى تو گەيىشتوم ، لەنەنجامى پاكى خۆتەوە ،
 ئەگەر ژنېك بىبىنى لەفيلى دەرياش ناشىرنىتر بىت ، تو پىنى دەلىي
 جوان ، بمبورە كە ئاوا راڭساوانه قىسەت لەگەلەدا دەكەم ، بەلام
 ئەوهى دەيلىم ، راستىھەكى حاشا هەلەنەگەرە. بۇ نۇونە دويىنى لە
 كۆنسىيەتكەدا ، ئەوهندە سەرنجىمدا ژنېكى جوانم نەدى. وەرە
 قوتابىيەكانى پۇلى شەشى خۆمان بەنمۇنە وەرگىن ... مەبەستم ئە
 خونچانىيە! ئەو بوكانەي سبەي پۇزە ئەگەر بىشى پىيان بگوتى:
 ئەو سىوانەيە ... سەيرى ئەو هەزدە كچەي پۇلى شەش بکە! بزانە
 يەك دانەشيان سەرنجى مروۋە راپەكىشى؟

لە خويىندىنگاي شەوانە رۇزىدا

زەنگى كاتژمۇرە دىوارىيەكەي ثۈرى مادام (ژفۇرم) ئى بەپىوه بەرى
 خويىندىنگاكە ، دوازدە جاران لېيدا. خويىندىكارەكان ، كچانى لەپولواز
 و ئىكاو ، قولىيان لە قولى يەكتەرەلەكىشاپو و بەگران و سەنگىنەيەو ،
 لەپارەوى خويىندىنگاكەدا، پىاسەيان دەكرد. مامۆستا ژنەكانىش ،
 بەچاوانىيەكەو كە نائاسوەدىيەن تىدا بەدى دەكرا ، چاوابيان لە سەر
 كچەكان هەلەنەدەگرت و بە پىچەوانەي ئەو بېدەنگىيەكە كە ھەبو ، جار
 جار ، وەك ئاڭادار كردىنەوەيەك هاواريائىنە كە: (مادام سىلانس *).
 مادام ژفۇرم و (دىرىياشىن) ئى مامۆستاي بىركارى ، لە ثۈرى تايىھەتى
 مامۆستايىان ، يان بەواتايەكى تىز: لەپىرۇز ترىن و پېنھىنى ترىن ثۈرى
 خويىندىنگاكە ، دانىشتوون .

دىرىياشىنى مامۆستاي بىركارى ، كاتژمۇرەكە دەبىي وانەكانى خۆى تەواو
 كردوھ و كاتى ئەوهىي بپواڭەوە مالىي ، بەلام ھىشتا نەچۆتەوە ،
 چونكە نىازى هەيە دواي زىاردەنلى موجەكەي لە مادام ژفۇرمى
 بەپىوه بەر بىكەت ، بە هوى ئەو شارەزايىھەي كە لەسەر دەرونى ئەم
 پىرەزىنە ھېتى ، ناچىيەر لەخۆرپا و بىي پىشەكى يەكسەر
 داواكارىيەكەي بىنیتە گۆپى ، بەلکو چەشىنى سىسىتەمەدارىك ،
 كارەكەي خۆى دەباتە پىشەوە .

و لوچه کانی پوخساره ! پوخساری ئه و پالتسيقايىه باسى دەكەي
 زياتر لە قەيماغ دەچى ... دەلىي ماستى ترشاوه ...
 : پىنچى تائىستا بە جوانى لە پوخسارى ورد بوبىيە وە ... جوان
 سەرنجى بدهرى ! ئەم جار ئەم قسانە بکە ...
 دىرياقىن روئى خۆى گىز دەكات و ئاهىك هەلدىكىشى و دەلىي : من
 هيچ جوانىك لە سىماي ئە و كچەدا نابىنم ...
 مادام ئۇزۇم ، بېپەلە هەلدىستى و بەرەو دەركاكە دەچى و دەلىي :
 پالتسيقام بۇ بانگ بکەن !
 دواتر بەرەو مىزى نوسىنەكەي دەگەپتەوە و پۇ دەكاتە دىرياقىنى
 مامۇستاي بىركارى و دەلىي : ئەگەر پالتسيقا هات جوان سەرنجى
 بدهرى ... زور بە جوانى بىرۋانە لوت و چاوه کانى ... پىموانىي لوتىكى
 ئاوا پىك و جوان لەھەمو پوسىادا ھېبى .
 چەند خولەكىك دواتر ، پالتسيقا ، كچىكى تمەن نزىك حەقىدە سال ،
 گەنمرەنگ و بالا بىرلىق چاۋپەش و گەورە و لوتىكى پىك و جوانى وەك
 لوتى يۈنانىيەكان ، وەثور كەوت .
 مادام ئۇزۇم ، بەدەنگىكى راستەقىنەتىكەل بە تۈرپەيىھە وە ، پۇي
 تىيەكەت و دەلىي : وەرە پىيىشتەر ... ئەوە بۇچى مىسىز دىرياقىن لە
 وانەي بىركارى گلەيى ليت ھەيە ! دەلىي ئاڭاى لە وانەكەي نەماوه
 و ... ، ... ، ...
 دىرياقىن ، كە چاوه کانى بىرىبۇنە كچە جوانەكە ، لە ژىر لېۋە وە
 بەمنگە منگىكەوە دەلىت : لە جەبرىشدا باش نىت .

ئامە راست نىيە ! لە هەر كەسىك بېرسى دەزانى كچانى بولى
 شەشى خويىندىنگا كەمان كچى زور جوانيان تىدايە ، بۇئۇنە (كۆچكىنا) ، (ئىفانۇقنا) ، (پالتسيقا) ، ئەوە جارى پالتسيقا دەلىي
 تابلوئىكى ھونەرييە ! من بەم ثىنى خۆمە وە چىز لە بىنىنى
 وەردىكەرم ...
 دىرياقىن ، لە بەرخوييە و بەمنگە منگەوە دەلىي : زور سەيرە ! ... دەنا
 من بەشبەحالى خۆم ھىچ شتىكى جوان و سەرچ پاكيش لە
 پوخساريدا بەدى ناكەم ...
 مادام ئۇزۇم ، بەسەرسۈرمانە وە لام دەداتەوە : سەيرى ئە و چاوه
 رەشانەي بکە ! دەلىي دەنكە ترىيەن ! ئەگەر بە جوانى لىيى وردىيە و ،
 بۇت دەردىكە وى جوانىكى بى وىنە و دەگەمنە و كەمۈكۈپ تىدا نىيە
 ، ئەگەر هاتبا و سەردىمى كۆن بوايە ، بۇ دروست كەدنى پەيكەرى
 خواودەندىك ، ئىلەماميان لە پوخسارى ئە وەردىكەرت .

گەرجى دىرياقىن لە زيانىدا جوانى وەك پالتسيقا نەبىنى بولى ، بەلام
 زىيادىرىنى موجەكەي چاوى وىزدانى كويىر كىدبۇ و هەولىدەدا بەو
 پىرەزىنە بىسە لمىنى كە لەم سەردىمەدا كچى جوان نەماون ...
 : دەزانى ئەوساتەي مروق سەيرى پوخسارى ژىنلىكى جوان و تىيگەيشتو
 دەكا ، ھەست بە ئارامى دەكا ! راستە كە ئىدى لە سىماياندا تەپى و
 گەشى سەردىمى گەنجىتى بەدى ناكرى ، بەلام لە بەرامبەردا چاوى
 مروق لە سەر چەند گنلىكى لە بار دەگىرسىتە وە ... خۆى گىرىنگ گىچ

زېل‌وھ. مامۆستايىك بەناوى دىريياشىن لە مىشكىدا دەبىتى
بىرەوەرەيەكى غەمناڭ و تەم و مژاۋى ... ئەگەر نەمرىم و پۇزىك بە¹
پىكەوت بىنىم و پەپەرى لوتى لە رىزاندەوە و وەلەمى سلاۋەكەشى
نەدامەوە ، دەبى زۇر لام ئاسايى بىت و سوپاسى خودا بىم كە
نەيختومە ئىرەكالىسکەكەيەوە).

مامۆستا ژۇزۇم ، دىسان سەرى قىسە دەگرى و دەلى: تەنبا لە رىگاي
پىيداگرى و ھەولۇ و كۆششەوە ، سەركەوتنى بەرچاو بەدەست
دەھىنرى ، بەلام تۇنەك پىيداگىرىنىت و ھەولۇ و كۆشش ناكەيت ،
بەلكو ھەرگىنگى بە وانەكانت نادەيت! ... ئەگەر جارىكى تر لە
دەست تەۋەزەلىت ، سكالات لى بىكەن ، ئەوسا ناچارم تەمبىت بىم
... شورەيىه!

دىريياشىن ، جارىكىتىر كەوتەوە تىيو بىركرىنەوە: (ئەى فرىشتە
جوانەكە ، گۈي مەدەرە قىسەكانى ئەم ليمۇشكەوە بۇ ... هىچ
شورەيى نىيە ... توڭىلە ھەممىمان باشتىرى).

لەم كاتەدا ، مادام ژۇزۇم بەدەنگىكى مەيلەو توندەوە بەپالتىپىشا
دەلىت: ئىستا دەتوانى بىرۇتى!
پالتىپىشا سەرىك دادەنويىنى و دەپروات .

بەپىوه بەرى خوينىنگا ، لە دىريياشىنى مامۆستاي بىركارى دەپرسىت:
باشە؟ ئىستاش ھەر لە سەر قىسەى خوت ماوى?
مامۆستاي بىركارى بەخوينساردىيەوە سەيرىكى دەكەت و دواتر بەئاڭا
دېتتەوە و دەكەوتتەوە يادى زىادكەرنى موجەكەى ، خوتى دەشىنۋىتنى

مادام ژۇزۇم ، بەردەوامە لە لېپرسىيەنەوە: ئەمە مايەى
خەجالەتىپالتىپىشا ! زۇر شتىكى خراپە! ناكا بىتەويىت وەك مناڭانى
قوئىتىغى سەرەتايى دارت لەگەلدا بەكاربىتىم؟ توئىدى گەورەيت!
دەبى بىبىيە نمونەيەك بۇ چەكانى تر و ئەوانىش چاولە تو بىكەن ...
بەلام ... وەرە پېشتر!

دواى ئەم قسانە ، دىسان ھەندىكى تر سەرکۆنە دەكەت.
پالتىپىشا سەرچان و حەپەساو ، گۈئى لە ئامۇزىگارىيەكانى دەگرى ،
پەپەرى لوتى دەلەرزى و لەپەنجەرەكەي سەرۇي سەرى دىريياشىنەوە ،
دەپوانىتە دەرى.

دىريياشىنى مامۆستى بىركارى ، سەرپاپاي بالاى كېچە چاۋئاژن دەكا و
لە دەلى خویدا دەلىت: (بەپاستى نازدارە! يەك پارچە جوانىيە! ئەى
بەستەزمان! تەماشا چۆن پەپەرى لوتى دەلەرزى ... بەلام دەلىيە
لەوەى لەگەل ھاتنى وەرزى بەھاردا لە زىندانى خوينىنگا ئازاد دەبى
...)

ئەوەندە بەسە ئازاد بىت ، بۇ ئەوهى تا ھەتايە ژۇزۇمى بەدەسالّ و
دىريياشىنى گەمزە و جەبرى ژەقەبۇت ، لەبىر خۆى بەرىتەوە ، ئاخىر
پىم نالىن جەبرىج دەرىدىكى ئەمە دەرمان دەكا؟ ئەپىيىستى بەكەش
و ھەوايەكى پەلەشادى و زەرق و بەرقە).

دىريياشىن لىرەدا ئاھىك ھەلەكىشى و دىسان دەكەوتتە بىركرىنەوە:
(ئەم لەرزەيەى پەپەرى لوتى ، پىياو شىت دەكا! دەلىيام ھەر لە
زىندانى خوينىنگا پىزگارى بىت ، جەبرەكەى ئىمە دەخاتە تەنەكەى

و ده‌لیت: خودا بمکوری ئەگەر سەرتاپای بالای شتىكى جوان و
سەرنج پاکىشى تىدابى ... باوهەرت هەبى سەرەبائى ئەو تەمەنە چاو و
برق و دەم و لوتى تو ، زۇز نۇزىلە هي ئەو جوانلىن ... ئەوەندە بەسە
بچىتە بەر ئاوىئە و لەخوت ورد بىتەوە ، بۇ ئەوهى پاستى قىسەكانى
منىت بۇ دەركەۋى.

سەرنجام مادام ژفۇرم ، مل بە داواكارى زىياد كىرىنى مۇچەكەي
دىرىياشىن دەدات.

(مادام سىلانس*) خانەكان بىدەنگ بن / فەپەنسى

ههوا ئازاد و كراوهيدا ، له باوهشى دارستانىكى سهوز و خوشەخوشى
جوڭلە ئاوهكاندا ، له نىو بالىندەكان و بونەورە بچوکە رەنگ
سهوزەكاندا ، هەست بەواتاي پاستەقىنەي (بەسەربىرىدىنى كاتىكى
خوش) بىكەيت. لەگەن ئەم شتانەشدا دوسى پىكەيىشتن بە كلاۋى
لىّوار پانى ئىنانە و چەند جوتە چاوىك بە نىگا خىراكانيانەوە و
ھەروەها چەندە پىش بەندى سېپىش ...

لەكاتىكىدا كە كاغەزى مۇلەتكەم بىدەستمەوە و بەخىشندەيى
سىندوقدارەكەشم ، لە گىرفاندا بو ، گەيشتمە ھاوينەوارەكە. دانى پىدا
دەنئىم ، جگە لەمانە ، بىرم لە ھېچ شتىكى تر نەدەكردەوە.
بەھۆى پىنمايى ئاشنايەكمەوە ، كەپىشتەر لەقىلاكە خاتو (سوقيا
پاڤلۇقنا كىنېگىنا) دا ژورىكى بەكىرى گرتبو ، چوم و ژورىكىم بەكىرى
گرت . خاتون ، ژورىكى بە تەواوى كەل و پەل و ھۆكارەكانى
خوشگۈزەرانى و دابىن كردنى خواردن خواردنەوەوە ، بەكىرى دەدا.
بەپىچەوانەي بۇچۇنى منەوە ، قىسە كردىمان لەسەر كرييەكەي ،
ھەرزۇ بىرپايدە.

بەم شىيۆھىيە گەيشتمە (پىرىيەقا) و قىلاكە خاتو كىنېگىنام دۆزىيەوە ،
ھەركە پىم خستە ھالەكەوە دەست و پىي خۆم ون كرد ، زۆر پىك و
پازاوه و سەرنج راپكىش بو .

بەلام لە ھالەكە پازاوهەن و سەرنج راپكىشتر ، خاتونىكى گەنج بو ، كە
لەسەرمىزىك دانىشتبو و چاي دەخواردەوە ، سەيرىكى كردىم و
چاوهكانى گچە كردىنەوە و پرسى: چ كارىكت ھەبو؟

لەبىرەورىيەكانى كەسيكى ئايديالەوە

۱۰ ئى مانگ مۇلەتكى بىست و ھەشت پۆژىم وەرگرت و بە ھەزار و
يەك جوڭ زمان لوسى ، توانىم بىرى سەد پۆبلى يارمەتى ، لە
سىندوقدارى فەرمانگەكەمان ، وەرىگرم. كەلەكەلە ئەھەي ئەگەر بۇ
تاكە جارىكىش بولە ، كاتىكى خوش بەسەر بېم ، لەكەلەي دام.
ئاپا توھىچ لە بارەي (بەسەربىرىدىنى كاتىكى خوش) وە دەزانىت ؟
بەسەر بىرىدىنى كاتىكى خوش ، بە واتاي ئەھەي مەرۆف بۇ بىنىنى
ئۆپەرىتىك بچىتە شانوئىكى ھاوينە و دواي ئەھەي ئىيوارى ئانىكى
باشى خوارد ، لاي بەيانى بەشارى و خوشحالىيەوە بگەرىتەوە مالىي .
بە واتايەش نىيە بچىتە بىنىنى پىشانگاگايەكى شىۋەكارى و لەۋىشەوە
بچىتە بىنىنى پىشىپكىي ئەسپ سوارى و گرەو لەسەر بىرىدەوەكان
بکەيت و پارەي خوتت بەھەدر بدهى .

ئەگەرنىيازت ھېيە كاتىكى خوش بەسەر بېھەيت ، ئەوا سوارى
شەمەندەفر بەو بچۇ بۇ شوينىك كەھەوا لىيۈرپۈز بىت لە بۇنى گولى
ياس و وەنەوشە و گولە گىلاسە كىتىويەكان ، بچۇ بۇ شوينىك كە گولە
ھېرۇ و شەوبوکان ، بەكۆمەل سەريان لەزىر خاكەوە دەرهەتىبابى و
رەنگە سپىيەكانيان و ئەو ئاونگەي بەسەر گەلەكانيانەوە نىشتە ،
ئارامى ئۇقرەيى بە چاوهكانىت بېھەشن. بچوڭر ئەۋىت تا لەو كەش و

دوهه میش: له ترسی ئوهی نه بادا شه ویک له شهوان درنیک ، یان پوژنیک
له پوژنان دیهاتیه ک ، خوی بکا به ماله کهدا و کیشەی بو دروست بکات.
بویه ئه گهر هاتو زوریکی له گوشەیه کی فیلاکەیدا به کری دایه زنیک ،
یان پیاویکی ته نیا ، ئه وا نابی لم باره یه و بیتتە هوی نیگەرانی.
ئه و شیلهی مره بایهی بکه و چکە که و نوسابو ، به زمانی لستیه و
به ناره زایی دهربپینه و گوتى: به لام کریچی پیاوم پی باشتره له
زن! له بر ئوهی پیاو کیشە و گرفتی کەمتره و له لایه کی تریشه و
بونی پیاویک له ماله کهدا دلینیایی و متمنانیه کی زیاتر به مروڻ
دهه خشی ...
به کورتی دواي کاتژمیریک له گهـ سوقیا پاڤلوڻنا دا بومه ئاشنا.
کاتـ ویستم خود احافیزی بکهـ و بگـ پیمه وه زوره کهـ ، گوتـ: ئه رـی
به پـاست ، له بـیرم چـو بـپـرسـم! ئـیـمـهـ لـهـ بـارـهـ هـمـوـ شـتـهـ کـانـهـ وـ دـوـایـنـ
تهـ نـیـاـ لـهـ بـارـهـ کـرـوـکـیـ شـتـهـ کـوـهـ نـهـ بـیـتـ! بـوـ مـانـهـ وـهـ بـیـسـتـ وـهـ شـتـ
پـوـڙـ دـهـ بـیـ چـهـ نـدـتـ بـدـهـ مـیـ؟ ئـهـ لـبـهـ تـهـ جـگـ لـهـ نـانـیـ نـیـوـهـ پـوـ ... چـایـ وـ
...
: شـتـیـکـیـ تـرـتـ دـهـ سـنـهـ کـهـ وـتـ قـسـهـ لـهـ سـهـ بـکـهـ بـیـتـ ، ئـمـهـ نـهـ بـیـتـ?
بـهـ گـوـیـرـهـیـ توـانـایـ خـوـتـ ... خـوـمـ ئـهـ وـ زـورـهـ بـوـپـارـهـ بـهـ کـرـیـ نـادـهـ مـ ...
بوـ پـزـگـارـ بـونـ لـهـ تـهـ نـیـایـ وـ ... بـیـسـتـ وـ پـیـنـجـ پـوـبـلـتـ پـیـدـهـ درـیـ؟
: پـونـهـ کـهـ پـیـمـدـهـ درـیـ.
بـهـ مـشـیـشـیـ زـیـانـمـ لـهـ هـاـوـینـهـ وـارـهـ کـهـ ، دـهـ سـتـیـ پـیـکـرـدـ ...

وـلـامـ دـایـهـ وـهـ: تـکـایـ بـبـورـهـ ... بـهـهـلـهـ هـاتـومـ ... بـهـ دـوـایـ فـیـلاـکـهـیـ
خـاتـوـ کـنـگـیـنـاـ دـاـ دـهـ گـهـ پـیـمـ ...
: منـ کـنـیـگـیـنـاـ ... چـ کـارـیـکـتـ هـهـ بـوـ؟
دـهـ سـتـ وـپـیـسـیـ خـوـمـ وـنـ کـرـدـ ... پـیـشـتـرـ هـمـیـشـهـ لـهـ مـیـشـکـیـ خـوـمـداـ
خـاـوـهـنـ ئـاـپـارـتـمـانـ وـ فـیـلاـکـامـ لـهـ شـیـوـهـیـ ئـنـیـ پـیـرـیـ قـهـلـهـ وـ ، وـیـنـاـکـرـدـبـوـ
کـهـ گـیـرـدـهـیـ نـهـ خـوـشـیـ روـمـاتـیـزـمـ بـوـنـ وـ بـوـنـیـ دـوـکـهـلـیـ قـاوـهـیـانـ لـیـدـیـتـ
... بـهـ لـامـ ئـیـسـتـاـ وـهـ کـاـمـلـیـتـ دـهـلـیـ:(ئـهـ فـرـیـشـتـهـ ئـاسـمـانـ ! رـزـگـارـمـ
کـهـ).
ژـنـیـکـیـ گـهـنـجـ وـ سـهـ رـنـجـ پـاـکـیـشـ ، لـهـ بـهـ رـامـبـهـ رـمـ دـانـیـشـتـبـوـ. ئـهـ وـهـیـ
دـهـ مـوـیـسـتـ ، بـهـ پـتـهـ پـتـ پـیـمـگـوـتـ: ئـهـ هـاـ ... زـوـرـ خـوـشـحـالـمـ ، نـامـهـیـ کـیـشـمـ
لـهـ لـایـنـ هـاـوـپـیـیـهـ کـیـهـ کـهـ دـوـکـانـهـ وـهـ بـوـ هـیـنـاـوـیـ.
: چـایـ دـهـ خـوـیـتـهـ وـهـ یـانـ سـهـ رـشـیـرـ یـانـ لـیـمـوـ؟
هـیـنـدـهـ بـهـ سـهـ مـرـوـڻـ چـهـنـدـ خـوـلـهـ کـیـکـ لـهـ گـهـلـ هـنـدـیـکـ ژـنـداـ دـاـبـنـیـشـیـ وـ
بـکـهـ وـیـتـهـ قـسـهـکـرـدـنـ ، بـهـ تـایـیـهـ تـیـ ژـنـهـ قـژـکـالـهـ کـانـ ، ئـیـدـیـ وـاـهـ سـتـ دـهـ کـاـ
لـهـ مـالـیـ خـوـیـدـاـ دـانـیـشـتـوـهـ وـ هـیـچـ هـسـتـ بـهـ نـامـوـیـ نـاـکـاتـ وـ وـاـدـهـ زـانـیـ
چـهـنـدـیـنـ سـالـهـ دـهـ بـیـنـاسـیـتـ. سـوـقـیـاـشـ یـهـ کـیـکـ بـوـ لـهـ جـوـرـهـ ژـنـانـهـ.
بـهـ لـهـ وـهـیـ پـهـرـدـاـخـیـکـ چـاـ بـخـوـمـهـ وـهـ ، زـانـیـمـ مـیـرـدـیـ نـیـهـ وـ بـهـ وـ بـرـهـ
پـارـهـیـ دـهـ زـیـ وـ بـرـپـارـیـشـ بـهـ زـوـانـهـ مـامـیـ بـیـتـهـ لـایـ وـ ماـوـهـیـکـ لـهـ لـایـ
بـمـیـنـیـتـهـ وـهـ.
ئـیـدـیـ تـیـگـهـ یـشـتـمـ ئـهـ وـ زـورـهـ بـوـچـیـ بـهـ کـرـیـ دـهـ دـاـ ، دـهـ یـگـوـتـ یـهـ کـهـمـ: ئـهـ وـهـ
سـهـ دـ وـ بـیـسـتـ پـوـبـلـهـ کـرـیـیـهـ دـهـ دـیـدـاتـ ، بـوـ تـاـکـهـ ژـنـیـکـ ، بـارـیـکـیـ قـورـسـهـ.

به ئاسته م دىنېتە بەرگۈئ. لەنیو دارستانىكى چىدا ، يان بەدىرىئابى رىگا خۇلەكەى تەنىشت ھىلى شەمەندە فەرەكە ، شانبەشانى ئىنېكى قىڭالان و خىپن ، پىاسە دەكەى ، كە لەتاو كزە با ساردە كەى سەر لەئىوارە ، خۆى كوشم ھەلىتىناوه و سىماى پەنگ لىپراوى جار جارىك بەرەو لاي تو دەسۈرپىنى ... شتىكى لەپادە بەدەر خۆشە ! بى هاوتايىه ! .

بەر لەوهى ھفتەيەك بەسەر مانە وەمدا تىپەپى ، ئەو پۇداوهى كە توئى خويىنەر دەمىكە چاوهپوانى پۇدانى دەكەيت ، پۇيدا.

پۇداويىك ، كە ھىچ چىروكىكى جوان ، ناتوانى خۆى لى بىزىتە وە ... ئىدى نەمتوانى چىتە دان بەخۆمدا بىگرم ... عىشقى خۆم لا دركاند ... بەلام ئەو زۆر بەخويىنسارىدە وە داواكەى وەرگىتم ، دەتكوت دەمىكە چاوهپوانى بىستىنى ئەم قسانە يە ، لەوهلامدا ، تەنیا لچىكى ھەلقۇرتاند و دەتكوت دەھىيە وى بلى: (خۆئەم قسىھە ئەو ھەمو ھىئان و بىردىنە ئەدەۋىست).

ئەو بىست و ھەشت پۆژە ، دەتكوت چىركەيەك بۇھ و تىپەپىوھ. لە دواين پۆژى مانە وەمدا ، غەمگىن و نىگەران ، مالاوايم لە سوقيا و ھاوينەوارە كە كرد. كاتى دەمۇيىست جانتاكەم دابخەم ، ئەو لەسەر قەنەفەكە دانىشتىبو و فرمىسکى چاوهكەنلى دەسپىنە وە. خۆشم كە زۆر بە ئەستەم توانىبىوم بەر بەپىزىنە فرمىسکە كامن بىگرم ، دلىم دايە وە و سوئىندەم خوارد كە جارىكى تەلەپشۇھكەنلى كوتايى ھەفتەدا

ئەم زيانە ، ئەوهى خۆشە پۆژى وەك پۆژانىتىر و شەۋىيشى وەك شەوانىتە ، ئەم يەك پىتىمىھ زۆر خۆشە ! چ شەوانىك ! چ پۆژانىك ! خۆنەرى خۆشە وىست ، ھىننە شاد و پرجۇش بوم لە باسکەن دىنيەت و پىمەخۇشە بتىگرمە باوهش و ماچت بىكەم. بەيانىان بە مىشكىكى خالى لە كىشە و بەرسىيارىتىھكەنلى فەرمانگە ، لەخەو ھەلدەستام و دەچوم چاى و قەيماغم دەخوارد.

دەوروبەرى كاتىمىر يانزە ئەيانى ، دواى بەيانى باش ، دەچومە لاي سوقيا و قاوه و قەيماغىكى چاكم دەخوارد ، دواتر تا كاتىمىر دوى دوانىيەپۇ ، دەكەوتىنە قىسە و باس.

دواتر نانى نىيەپۇمان دەخوارد ... ئەويش چ نانىك ! بىھىننە بەر چاوى خوتان ، چەشنى گورگىكى بىرسى ، بىرسىتە و لەسەر مىزىك دانىشتىوتىت و پەرداخىك عەرەقى شلىك دەخۆتىھە و مەزەكەشت ، گۆشتى بىرزاوى بەراز و ترشى تورە ، دواتر قاورمە و چىشتىكى گىايى و قەيماغ و چەندىن خواردىنى تر ! دواى نان خواردن ، ئىدى نۆرە ئەنەن خۆنەرەپۇ خۆنەنە وە پۇمانە ، جارناجارىكىش ، سوقيا ، لەبەر دەرگاوه سەرىك دەكىشىتە ثورى و دەلى: (ئاسودە بە ! نامەوى ئاسودە بىت لى تىكەم) ..

دواتر نۆرە خۆشۈرۈن دىت و ئىيوارانىش تادرەنگانىك پىاسەكىن لەگەل سوقيا دا ... بىھىننە بەرچاوى خوتان ، ئىواران جەكە لەدەنگى بولبول و بالىندەيەكى تر كە جار جار دەچرىكىيلى ، ھەمو شتىك لەنیو خەۋىكى خۆشدايە ، شەنە بايەك دەنگى شەمەندە فەرىكتان لەدورە وە

ئا خر بوجى ئەوندە زۆرە؟ ۲۵ پۆبلىڭ پارەيى كىرىي ثورەكە و خورد و خۆراك ، باشە ئەممەم قبولە ... ھەندىكى ترى ھەقى ماندوبۇنى خزمەتكارەكە ، سى پۆبلى ، ئەوندەشم قبولە.

بەچاوانى پەلەگىريان و بەسەرسۈرپەمانەوە سەيرىكى كىردىم و بەو دەنگە پېر لە سۆزەيەوە ، گوتى: تىتىنەكەم دودو گىيان ... دەلىيى مەمانەت بەقسە كانم نىيە؟ بوجۇت سەيرى حىسابەكتە بکە ، عەرەقى شلىكت خواردوتەوە ... ئى باشە من چۈن بۆم دەردىئىنى بە ۲۵ پۆبلى ، ۋۆركا لەسەرمىزەكتە دابىنیيىم؟ قاوە و قەيماغ بۇنانى بەيانىت و خۇتۇ بېپيار نەبو قاوە بخۇتىتەوە! بەلام بەھەر حال ... شتىك نىيە ، ئەگەر پارەكتە پىزۆرە ، ئەوا دوانىزە پۆبلىكەشم ناوىت و توتنىيا ۲۰۰ پۆبلىكە بدە.

نازانى ئەدى ئەم ۷۵ پۆبلىكە لەكوييە هاتوھە ؟
سەيرە ! نازانى ھى چې ؟

سەيرىكى پوخسارىم كرد ، ھىئىنە پاك و مىھەبان بولۇ ، نەمتوانى يەك قسەي تر بکەم. ئەو ۱۰۰ پۆبلىكە لام بولۇ ، دامە دەستى و ۱۰۰ پۆبلىقەرزىش بۇ ئىمزا كرد و جانتاكەم كردى شان و بەرەو وىستىگە شەمەندە فەر كەوتەپى .

ئەرى خوينەرە خوشەويسىتەكان ! كەستان نيتانە ۱۰۰ پۆبلىم بە قەرز بىدەنى ؟

سەرى لى دەدەمەوە و لەزىستانىشدا كەگەرپايەوە مالەكەي خۇي لە موسىكى ، سەردىانى دەكەم.

لەناكاو بىرم كەوتەوە كە كىرىي ثورەكەم نەداوەتى ، گوتى: ئەما خوشەويسىتم خەرىكە لەبىرم چىت ، ئەرى بىزانە چەندە قەرزازم؟ بەلۇشمەلوشمى گىيانەوە وەلامى دايەوە: چ پەلتە ... با بىز كاتىكىيى تربىت ...

بوجى كاتىكى تر؟ خوشەويسىتم ! ھەقى خوتە و وەك دەلىن برا برايە و كىسەيى جىايە ، جەنگە لەمەش نامەوى بەپارەيى تۈۋە بىژىم ، سۆفيا خوشەويسىتم ! تىكەت لى دەكەم ئاشتاياتىي و ناسياواتىي بخەرە لاوه ... چەندە قەرزازم؟

بەدەم گريانەوە چەكمەجەي مىزەكتە راکىشا و گوتى: شتىكى وا نىيە ... شاياني ئەوھە نىيە ... دەتوانى دواتر بىدەيتى ... دواي ئەوھە بېپىك دەستى بە نىيۇ چەكمەجەكتەدا گىپارا ، كاغەزىكى هيئىنایە دەرى و بولالى من درىزى كرد.

پرسىم: ئەمە حىسابەكتەيى من ؟ ئى باشە ! زۇر باشە ! چاولىكەكەم كرده چاوم و : ھەرئىستا بەسەر چاوبە خىرايى چاولىكەم پىدا خشاند ... كۆي گشتى ... ئەرى لەم حىسابەدا ھەلە نىت ؟ نوسىوتە كۆي گشتى ۲۱۲ پۆبلى و ۴۴ كۆبىك ئەمە حىسابەكتەيى من نىيە ! .

ھى تۈۋە دودو گىيان ! باش سەيرىكە !

پاسهوانه‌که ، هول ده‌دات سود له ده‌نگی نیزانه و نه‌ترسانه‌ی خوی
وه‌رگری و به‌سه‌ر ترسه‌که‌یدا زال بیت ، بویه تییده‌خوبی: کام
پیوار؟ شهیتان له که‌له‌ی داوی؟ بهم شوه وهک دیوی دارستان
به‌نیو گورستاندا خه‌ریکی پیاسه کردنی؟
: مه‌گه‌ر نیزه گورستانه؟

: دیاره که گورستانه! مه‌گه‌ر نابینی؟

ده‌نگه پیرانه‌که ، ئاهیک هله‌دکیشی و ده‌لی: ئاخ... ئاخ... ئاخ...
یا مریه‌می پیروز! چاوم هیچ شوینیک نابینی! ... ئای خودایه چه‌نده
تاریکه ...

: تو کیی؟

: زیاره‌تکه‌رم باوکه گیان ، زیاره‌تکه‌ر.

پاسهوانه‌که ، دواى بیستنى توئنی ده‌نگ و ئاخ و ئوفه‌کانی پیواره‌که
، ئاهیکی ببه‌ردا دیته‌وه و به ناره‌زاییه‌وه له‌ژیر لیوه‌وه ده‌لی:
جنوکه‌ی نیوه‌شه و ... کاکیشم ده‌لی زیاره‌تکه‌رم! مه‌ی خوری
سه‌رخوش ... ته‌نانه‌ت قسه‌کردنیش له‌گه‌ل که‌سانی وهک ئیوه‌دا
زیانی به‌دواوه‌یه! به‌پوژه‌وه تا ده‌توانن عه‌رهق زه‌قنه‌بوت ده‌که‌ن و
هه‌رکه شه‌ویش داهات ، ده‌بئه هاوه‌لی جنوکه‌کان. ئوهه چیه! ده‌لی
به ته‌نیا نیت؟ ده‌نگی پیی دو سی که‌سی تر دیت.

: به ته‌نیام کاکه ... به تاقی ته‌نیا ... ئای خودایه باری گوناھه‌کان
چه‌نده قورسه! ...

کاریکی ناشین

: کییه؟

وه‌لامیک نابیستری.

پاسهوانه‌که چاوی هیچ شتیک نابینی ، به‌لام له‌نیو ئه و هاشه‌هاشی
په‌شебا و خشەخشی ئه و گه‌لا و خوّل و خاشاکه‌ی که پایدەمالین ،
ده‌نگی پیی که‌سیک - که له شهقامه سه‌ره‌کیه پردار و درهخته‌که‌وه
دی - ورده ورده نزیکتر ده‌بیته‌وه و به ئاسانی ده‌بیستری.

یه‌کیک له شهوه به‌تم و مژه‌کانی و هرزی زستانه.

پاسهوانه‌که له میشکی خویدا و مه‌زه‌نده ده‌کات که زه‌وی و ئاسمان
و ته‌نانه‌ت بوخویشی - به‌هه‌مو بیر و ئه‌ندیشەکانی ناو میشکیه‌وه -
تیکه‌لی یه‌کتر بون و بونه‌تە شتیکی په‌ش و گه‌وره .

چاو چاو نابینی ، پاسهوانه‌که واى بو ده‌چى گویی له‌ده‌نگی پیکه‌نین
و گورانی بوبی.

جاریکی تریش ده‌پرسی: ئه‌وه کییه لیره؟

ده‌نگیکی پیرانه وه‌لام ده‌داته‌وه: منم باوکه گیان ...
: تو کیی؟

: من ... پیواریکم.

بو تۇپىتىوايە من هىچ ئىش و كارىكى ترم نىھ؟ بىرۇ برا! بىرۇ بۇ
خوت بىرۇ!

قاوم هىچ نابىنى! تا لەزىاندا ماوم نزاى خىرت بودىكەم ... كوا
من بەم شەوهەزەنگە دەتوانم پىڭاكە بدوزمەوە! توخودا ئەگەر
نمېبىيت.

ئاخىر كاكە خۇ من لىرە بىيکار نىم! ئەگەر بىريار بى هەرچىكەنەت و
من دەستى بىگەن و بىمە پىنپىشاندەرى، حالم جوان دەبى.
بوخاترى خودا ... قاوم هىچ نابىنى ... زۇر دەرسىم بەتەنیا بە و
گۆپستانەدا بىرۇم.

پاسەوان ئاهىتكەن دەكەنەپى، شانبەشانى يەكتىر دەپۇن و بىيىدەنگن.
ھەردوکىيان دەكەنەپى، شانبەشانى يەكتىر دەپۇن و بىيىدەنگن.
بايەكى سارد و شىيدار وەك قامچى لەپۇخساريyan دەدا، دلۋىپە باران
بەسەرياندا دىتە خوارى، چالا و چولەكانى نىيو پىڭاكە پەردار و
درەختەكەن گۆپستان، پېرلە ئاۋ بونە.

دۋاي بىيىدەنگىكى درىزى، پاسەوانەكە دەلى: ھەرچەند دەكەم سەرم
لەو دەرناجىچى، تۇ چۈن چۈن گەيشتىويە ئىرە؟ دەبىنى دەرگاى
گۆپستانەكە داخراوە! ناكا بەسەر دىوارەكەدا سەركەوتى؟ ئەمە لە

تەمەنى تۇ ناوهشىتىوە! كارىكى جوان نىھ!

نازانم! نازانم خوشم نازانم! لەوانەيە ئەمە كارى شەيتان بىت.
پىيموايە خوداي گەورە تولەى ئەمەم لى دەكاتەوە، دەلىيى شەيتان
فريوى داوم! ئەرى تۇ پاسەوانى ئىرە؟

لە تارىكەشەوەدا، سىنگى پاسەوان بەسىنگى كابرا دەكەۋى، بى
جولە رادەوهەستى و دەپرسى: چۈنە پىڭاكە توتتە ئىرە؟
پىڭام ون كىرىدە كاكە ... دەمويىست بچە ئاسياوى (مېتىرىز
قىكىيا)، بەلام لىرەوە سەرم دەرھىتىنا.
ئەما! جا پىڭاكى ئاسياواكە كوا لىرەوە يەھى گەمىزە؟ دەبو بەلاي
چەپدا روپىشتىباي و لە ناوهندى شارەوە دەچۈيىتە سەر جادە
دەولەتىكە، بە و سەرخۇشىيە پىڭاكەت نىو فرسەخ لەخوت
دورخستوتتەوە، پىيىدەچى لەشار زۇرت خواردىتتەوە؟
ئەرەوەلا كاكە، چىت لى بىشارمەوە! كارىكى باش نىھ مروۋاشتىكى
كىرىبى و پاشان نكولى لى بكا، كارىكى جوان نىھ، پىت نەگوت
ئىستا من لە كويىه بىرۇم؟

بەم شەقامەدا بىرۇ تادەگەيتە سى پىانىك، كە گەيشتىتە سى
پىانەكە لاي چەپ بىگە و بىرۇ تا دەگەيتە گۆپستانەكە، لەوى
دەرگايكە دىيارە، ئەو دەرگايكە، دەرگاى گۆپستانەكە يە و دەرگاكە
بەرەوە و بىرۇ خوا ئاگادارت بى ... بەلام ئاگادارى خوت بە نەكەويتە
چالىكەوە، ھەركە لە گۆپستانەكەش دەرچۈى، ملى دەشتەكە بىگە
و بىرۇ تا دەگەيتە جادەكە.

خودا تەمەنت درىزڭا باوکەكەم ... يامرىيەمى پىرۆز فريامكەوە!
ئەى خۆزگە ئەو چاڭاكەيت لە گەلدا دەكىردىم و دەتگە ياندىمە
گۆپستانەكە!

؛ به لئى پاسهوانم.

؛ گۆرستانىكى ئاوا گەورە ، يەك پاسهوانى ھەيە؟

بايەكى بەھىز ھەلەدەكتات و بۇ ماوهىيەكى كورت ناتوانن بەرپىدا بېرىن.

پاسهوانەكە ، رادەوستى تا بايەكە بېرىك ھىدى دەبىتەوە ، ئەجار وەلام دەداتەوە: نا ، سى پاسهوانى ھەيە ، يەكىكمان نەخوشە و ئەوهى ترىش نوستوھ ... بەنۇرە ئىشىك دەگرىن.

؛ ئاوا! ئەم بايە ج بايەكى بى بەزەيىھ ! پىدەچى ئىستا مىدوھ كانىش كوييان لەڭھەي بىت ! دەلىي دېنەدەيە دەلورىئىن ... ئاخ ... ئاخ ... ئاخ ...

؛ خەلکى كويى؟

؛ لە شوينىكى دورەوە هاتوم ... خەلکى ويلايەتى (قۇلۇ گۆددىكايىا) م ، بۇ زيارەتى شوينە پىروزەكان هاتوم ، نزا بۇ مروقە باش و مىھەبانەكان دەكەم ، خودا بۇ خۆي بەزەيى پىماندا بىتەوە و پىشت و پەنامان بىت.

پاسهوانەكە ، تاوىك پادەوەستى و خۆى دەخاتە پەنای كابراي پېپوارەوە و خەريكى داگىرساندىنى قەنەكەي دەبىت ، چەند دەنكە شقارتەيەك دادەگىرسىتىن ، دەنكە شقارتەي يەكەم دادەگىرسى و لەلائى راستيانەوە ، گوشەيەكى شەقامە پېردار و درەختەكە و خاچىكى رەش و پەيکەريكى سىپى سەرگۆزىك ، بۇ ماوهىيەكى كەم بۇشن دەكتاتەوە. دەنكە شقارتەي دوھم بايەكە زۇو دەيکۈژىنەتەو ، بەلام بۇ ساتىكى كەم ، پوناكىيەكەي دەپىزىتە سەرلائى چەپى

شەقامەكە و گوشەي كىلى گۆزىك پوشن دەكتاتەوە. دەنكە شقارتەي سىيەميش پەيکەريكى سىپى و خاچىكى خولەمىشى و كىلى گۆزى مەندالىك ، لە چەپ و راستەوە ، پۇناك دەكتاتەوە.

كابراي پېپوار ، ئاهىك ھەلەدەكىشى و لە بەرخۇيەوە دەلى: ئەو مەندالانە لە ئىرئەو بەردانەدا نوستون! ھەمويان نوستون! لە خەلکى ھەزار و وریا و دلخوشەوە بىگرە ، تا دەولەمەند و بى شعور و دل رەقه كان ... ھەمويان نوستون ...

ئىستا ئىدى ھىچ جىاوازىيەكىان نىھ ، تا ئەو پۇزەي ئىسراپىل فو بەنەفخى سوردا دەكتات ، لىرە دەنون. خودا بەزەيى پىماندا بىتەوە ، خودا بىيانبەخشى.

؛ من و تووش - كە ئىستا خەريكىن بەپىگادا دەپوين - كاتى نۆرەمان هات دەبى لىرە پاڭشىيەن و بنوين.

؛ راستە ... ھەمومان پىگامان دەكەۋىتەوە ئىرە ، ھىچ مروقىكت وەگىر ناكەۋى تەمەنى نوحى ھەبى ... ئاخ ، ئاخ ، ئاخ ... مروق بونەوەريكى زۇر بى بەزەيىھ ، ھەمىشە بىر لە كارى ناپەسىن و شەيتانانە دەكتاتەوە ، من دەلىم خودايە ھىچ بەندەيەكى خوت گرفتارى لاملى و نافەرمانى نەكەي! ھاوار لەمن! كە پۇھىكى چەپەل و نەگرىسىم ھەيە! چۆن خۆم توشى پۇق و نەفرەتى خودا كرد و ئارامى و ئاسودەيى ئەم دىنيا و ئەو دىنياشم چو. وەك كرمىك كە لە نىيۇ قورپدا چەقىيى ، منىش ئاوا لەنىيۇ زەلكاواي گوناھ و تاواندا پەل دەكوتە.

ناخ ، ناخ ، ناخ ، واههست دهکم که ئىدى پىويسىت بىوه ناكا بچمه
ئاسياوهكە ... ئاخرى بچمه ئەۋى چى بكم؟ واباشترە هەرلىرىه لاي
تو بىيىنهوه ...

بۇچى لاي من بىيىنېتەوه؟
لاي تۆم پى خوشترە ...

تو پىتتىوايىه من ئاوهزى ئەۋەم هەبى بزانم دلى كەس خوش بكم؟
گەرجى زيارەتكەرىشىت بەلام واههست دهكەم حەزىت لە گالىتە و
ئەمانە هەبى؟

كابراى پېپوار ، بەتەوسىوه زەردەخانەيەك دەكەت و بە دەنگىكى
گىراوهوه لە بەرخوييەوه دەلى: ديارە كە حەزم لىيە! كورپەباش و
مېھرەبانەكەم! من واھەست دەكەم لەمەولە رەگىز منى
زيارەتكەرت لەبىر ناچىتەوه.

بۇچى تۆم لەبىر ناچىتەوه؟
لەبەرئەوهى كلاۋىكى گەورەم لەسەرنای ... ئاخىر كورپى باش!
من كۆيم بە زيارەتكەر دەچى؟

ئەدى كىيى؟
مردو ... ئىستا لە تابوتەكەم ھاتمە دەرى ... (گۆبارۇق) ئى
كلىلسازت لەبىرە؟ ... ئەوهى ماوهىيەك لەمەوبەر خوى خنكاند؟ ...
من گۆبارۇقۇم ...

درويىيەكى لەمە گەورەترت پى شىك نەدەھات؟

بەلى ، بەلام سەرەنجام مروق دەبى بەرى و مەدنەھەقە ...
پاست دەكەى باوكەكەم ، هەمو بونەوەرەتكەرىك سەرەنجامى مەدنە.
پىم بلى بزانم! مەرك ، بۇ زيارەتكەرەتكەرىك ئاسودە تە يان بۆ كەسانى
وەك ئىيە؟

زيارەتكەرانىش هەمويان وەك يەك نىن ، هەندىكىيان خوشەويىسىتى
خودان ، ئاگادارى رەقى خۆيان ، بەلام هەندىكى تۈيان لە نىتو
گۆپستانەكەندا پىاسە دەكەن و جنۇكە كان خوشحال دەكەن ... بەلى
باوكەكىيان! لەوانەيە رۇزىكى دابى زيارەتكەرىيكت لى پەيدا بىت و
حەزى لەوە بى تەورەتكەى بىكىشى بە تەپلى سەرتا و رەخت بەرەو
ئاسمان لە شەقەى بالى بدا .

بۇچى ئەم قسانە دەكەى؟
ھىچ! هەروا! مەبەستىكەم نەبو ، هەر لەخۇپا وام گوت ... باشە
باوكەكەم ئەوه گەيشتىنە گۆپستانەكە ، خۆيەتى ، دەبپۇ دەرگاڭەم
بۆ بکەرەوه!

پاسەوانەكە ، لەو تارىكىيەدا بەكۆپە كۆپ دەرگاڭە دەكەتەوه ، دواتر
قولى كابراى زيارەتكەر دەگرى و دەلى: ئىدى ئىرە كۆتايى
گۆپستانەكەيە ، لىرە بەدواوه دەبى بەنیو دەشتەكەدا بىرى ، تا
دەگەيتە جادە دەولەتىكە ، بەلام وريابە نەكەويتە خەندەقە
سۇرەيەكەو ... كە گەيشتىتە جادەكەش ، لاي پاست بگە و بېرىتا
دەگەيتە ئاسياوهكە ...

پیبوره که به منگه منگه و دهلى: یه کیکیان نه خوش، یه کیکیان نوستوه، یه کیکیشیان ده يه وي پینمایی زیارتکه ریک بکات، به راستی پاسهوانی چاکن ... ئه موچه يه وي و هریده گرن حه لالان بى! ئه دى برا هه میشه هه رئاوا بوه! هه میشه دزه کان له پاسهوانه کان زیره که تربونه ... لیزه به و له جیگای خوت نه جولیتی!

...

نزيکه‌ي ده خوله کیک به بیده‌نگی تیپه‌ر ده بی، له ناكاو بايه‌که ده نگی فيکه‌يک ده خاته به رگویی هه ردوکيان.

ئيدی پیبوره که مه‌چه‌کی پاسهوانه‌که به رده‌دا و دهلى: ئيدی ده تواني بروی، برو بخوت سوپاسي خوا بکه که نه مکوشتي. پیبوره‌که ش فيکه‌يک لیده‌دا و له ده رگاى گورستانه‌که و ده چيته دهري و دور ده‌که‌ويته‌وه.

ساتیک دواي ئوه، ده نگی خوه‌لدانی کابرا به سه رخنه‌قه‌که‌دا، ده‌که‌ويته به رگویی پاسهوانه‌که.

پاسهوانه‌که، له بهر ئوه‌ي ده زانی حه تمدن شتیکی ناخوش پویداوه، سه‌رتاپاي جه‌سته‌ي ده‌که‌ويته له رزین، به دودلی و سه‌رگه‌ردانیه‌وه، ده‌رگاى گورستانه‌که ده‌کاته‌وه و ده چيته دهري. له سه‌پي شه‌قامه‌که و گویی له ده نگی ته‌په ته‌پي پاکردن ده‌بیت، پیاویک به‌هانکه هانکه و دهلى: ئوه توی (تيموفى)? ئه دى کوا (ميکا) له کويیه؟

گه‌رجى پاسهوانه‌که باوه‌پ به قسه‌کانى پیبوره که ناكا، كه‌چى له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا ترسیکى توقینه‌ر هه مو جه‌سته‌ي ده‌گریت‌وه. زاره‌ترک و توقيو، له جیگاکه‌ي خوتی ده‌جولی و ده يه‌وي ده‌رگاکه بدوزیت‌وه و رابكا. پیبوره‌که توند ده‌گری به‌مه‌چه‌کيدا و دهلى: پله مه‌که! بو کوي ده‌چى؟ تو مروفيکى نورد سه‌يرى! ئاخربه‌تماي کى بـه‌تە‌نـيا لـىـره بـهـجـىـم دـهـهـىـلىـ؟

پاسهوان، هولده‌دا مه‌چه‌کي خوتی له نـىـو دـهـسـتـى ئـهـوـدـا دـهـرـيـتـىـ و هـاـوارـدـكـاـ: واـزـمـ لـىـيـتـنـهـ؟

لـىـرـهـ رـاـوهـسـتـهـ! لـهـجـىـگـائـىـ خـوتـنـهـجـولـىـ! چـىـتـ پـىـ دـهـلـىـمـ جـىـبـىـ بـكـهـ ... هـوـلـ مـهـدـهـ خـوتـ خـاـپـسـكـيـتـىـ لـهـدـهـسـتـمـ، سـهـگـىـ نـهـگـرـىـ! ... ئـهـگـهـ رـىـانـىـ خـوتـ خـوـشـدـهـوـىـ تـاـ منـ پـىـتـ نـهـلـىـمـ زـارـتـ نـهـگـهـپـىـ وـ جـمـهـ وجـولـهـ نـهـكـهـىـ ... حـزـنـاـكـهـمـ دـهـسـتـمـ بـهـخـوـينـ ئـالـوـدـهـ بـىـ، گـهـرـنـاـ لـىـرـهـ وـهـكـ سـهـگـ دـهـمـتوـپـانـدـىـ ... لـىـرـهـ بهـ وـ لهـ جـىـگـائـىـ خـوتـ نـهـجـولـىـ!

پاسهوان خوتی به‌پیوه ناگری، له ترسان چاوه‌کانى لېك ده‌نی، جه‌سته‌ي له ترسا هه لـلـهـرـزـيـوـيـ، به دیواره‌که و ده‌نوسيـنـهـ. حـهـزـىـ لـىـيـهـ هـاـوارـكـاـ، بـهـلـامـ دـلـنـيـاـيـهـ لـهـوـهـىـ كـهـ هـاـوـرـيـكـهـىـ لـهـوـزـورـهـ بـچـوـكـهـداـ گـوـيـىـ لـىـ نـابـيـتـ ... پـيـبورـهـ كـهـ، له تـهـنيـشـتـيـهـ وـ رـاـوهـسـتـاـوـهـ وـ تـونـدـ مـهـچـهـكـىـ گـرـتـوهـ ...

نـزـيـكـهـ سـىـ خـولـهـ بـهـ شـيـوهـيـهـ، تـيـپـهـرـدـهـبـىـ.

پاسهوانه‌که ، سه‌رانسنه‌ری شه‌قامه بهدار و درهخته‌که ده‌بپی و له
تاریکایی شهودا چاوی به ئاگریک ده‌که‌وئی که له‌حالی کورزانه‌وه‌دایه ،
ه‌رجی له ئاگره‌که نزیکتر ده‌بیت‌وه ، ترس و دله‌راوکییه‌که‌ی زیاتر
ده‌بی. ترس له بودانی کاره‌ساتیکی شوم !

به خۆی ده‌لی: (ئەگر هەله نەبم ئەم ئاگره له کلیساکه‌یه ... ده‌بی
کی ئەم ئاگره‌ی کردبیت‌وه ؟ مريه‌می پیروز بگه هانام ! خۆیه‌تی ...
کلیساکه‌یه !).

ماوه‌یهک له‌ودیو شوشەی شکاوی په‌نجه‌رهی کلیساکه‌وه راده‌وه‌ستی
و به ترسه‌وه سه‌یری شوینى میحرابی کلیساکه ده‌کات ... گپی ئەو
موّمه‌ی که دزه‌کان له‌بیریان چوبو بیکوژیئن‌وه ، بەدم ئەو بایه‌ی ،
که له‌په‌نجه‌ره کراوه‌کانه‌وه ده‌چووه زوری ، پتەپت ده‌کا و پوناکیه
بی‌کزه‌که‌ی خۆی به‌سەر جل و به‌رگی پیاوه ئاینیه‌کاندا - که لیئرە و
له‌وئی په‌رش و بلاو کرابونه‌وه - و به‌سەر گەنجینه‌یه کی ده‌مە‌وقلپ
کراودا و به‌سەر شوینى پاوه‌ستانی میحراب و قوربانیگه‌که‌دا ، دینا و
ده‌برد ...

چەند ساتیکی تر تیپه‌رده‌بی و په‌شەبا به لوره لور و به‌ئاوازیکی خیرا
و نازیک‌که‌وه ، زەنگى ترس بە ده‌ورو بە‌ردا بلاو ده‌کات‌وه.

سەركىشى

گەنجىنەكە ، بىتلەك قۇدکايلىيە ، هى داشىنىكاپە ، واباشە بىچم پەرداخىكى لى بخۆمەوە ، كورە خۆ ھەستىشى پېتاكات).

دوای چەند خولەكتىك دودلى و پارايسى ، سەرەنجام توانى بەسەر ترسەكەيدا زال بىت و بەرهە گەنجىنەكە ملى نا. زۆر بە وريايىھەوە دەرگاڭەكى كردەوە و بىتلەن و پەرداخەكەي دۇزىيەوە.

پەرداخەكەي پېرىكەد ، بىتلەكەي لە شويىنى خۆي دانايىھەوە ، خاچىكى لەسەرسىنگى خۆى كىشا و پەرداخەكەي چۈپپەر كرد.

لەو كاتەدا شتىكى چەشنى موعجىزە ، بو بەراست.

زەبىرى هيئىك ، كە لە تەقىنەوەي بومبىك دەچو ، لە گەنجىنەكەوە بەرهە سندوقەكە پائى پىۋەنا. چاوهەكانى بلىيەيان لى ھەلدىستا ، هەناسەي پاوهستا ، ھەستىكى وەك ئەوهەي كەوتىتتە نىۋەلەكماۋىكى پېر لەزالوھەوە ، بائى بەسەرتەواىي جەستەيدا كىشا ، وايزانى لەبرى ۋۇدکا ، پارچەيەك دينامىتى قوت داوه و بوتە هوڭارى ئەوهەي خۆى و خانوھەيان و سەرانسەرى گەپەكەشيان ، تەقىيىتەوە و پۇن نىھ ئاخۇ سەر و دەست و قاچەكانى پەپىونەتە كۆي؟ ... نزىكەي سى خولەك بەو شىۋەيە ، بى ئەوهەي هەناسە بىدات و لە شويىنى خۆى بجولى ، لەسەرسندوقەكە مايەوە.

سەرەنجام لە شويىنى خۆى ھەستا و لەخۆى پىرسى: من لە كۆيم؟

دوای ماوهەيەكى كەم ، كاتى ھەندىك ھاتەوە سەرخۆى ، يەكەم شىت كە ھەستى پېتىكەد بۇنى توندى نەوت بو ، دواتر بە ترس و شلەزانەوە

(پيوتەر پيوتەرۆقىچ ئاستريزىن) ئى برازاي ھاوسەرى سەرەنگ (ئىقانۇق) ، ئەوهەي كە پار پىللاؤھەكانىيان لى دىزى ، كاتىزمىر دوى بەيانى لەمەراسىمى (غىسل تعمىد) ئى مندالىك ، گەپايەوە مالى. بەو مەبەستە ئەوانىتەر لەخونەكتا ، جل و بەرگەكانى ، لەپارپەوەكە دانا و ھەناسەي لەخۆى بېرى و لەسەرنوكى پەنجهەكانى ، چوھە ئورى نوستنەكەي خۆى و بى ئەوهەي چرا داگىرسىئىن ، خۆى ئامادەكەد بۇ نوستن.

ئاستريزىن ، ژيانى لىۋانلىق لەوشىيارى و وابەستەيە و زۆر زۇ دەكەويتتە بەر دلى مروقەوە و لە خويىندەوەشدا ، تەنيا كتىبە ئايىنى و رەوشتىيەكان دەخويىنەتەوە. بەلام لەو مەراسىمەدا ، كە (لىوبۇق سېپىردىۋەنە) بە سەلامەتى رىزگارى بېو ، ماق ئەوهەي بەخويىدا چوار پەرداخ ۋۇدکا و پەرداخىك شەراب ، كە تامەكەي مروقى دەختە يادى تىكەلەيەك لە سرکە و پۇن گەرچەكەوە ، بخواتەوە. تامەكەي بە شىۋەيەك بۇ ، مروقەرچەنديكى لى دەخواردەوە ھىشتا دلى دانەدەكەوت.

ئىستاش لەم كاتەدا ، كە خەريكى داکەندىنى كراسەكەي بۇ ، زۇر ھەزى لىبۇ ھەندىكى ترى بەسەرداكا ، بەخۆى گوت: (لەلای پاستى

(پاچیل ئىقانۇقىچ بىسۇنىستىن) بو ... خەرىكە دەمەم داشىنكا ... خەرىكە دەمەم ! مەنداالەكەش بەشانازى وەلى نىعەتىيانەوە ناويانلىتىنا (ئۆلۈمپىار) ... من ... من ... نەوتەم خواردۇتەوە داشىنكا ... ئەم قىسىمە ئىچىيە ؟ مەگەر لەھە ئەبرى ۋۆدىكا و چاي ، نەوتىيان دەكىيە ؟

نا نا ... لەراستىدا ويىستم بەبىي مۇلەتى توپەرداخىك ۋۆدىكا بخۆمەوە ، بەلام ... خوداوهند لەسەر ئەمە سزايى دام ... نەمزانى تارىك بولەبرى ۋۆدىكا نەوتەم خواردۇتەوە ! ... نازانم ئىستا چى بکەم ؟

كاتى داشىنكا زانى بەبى پرسى ئەو ، دەرگاي گەنجىنەكە يان كىدوتەوە ، ئىدى ئاڭرى گرت ... بەپەلە مۇمكىنى داگىرساند ، لەنۇ نويىنەكە ئاتەدەرى و بەپىخواسى و بەجلى خەوتىنەو بەرەو گەنجىنەكە كەوتەپى.

بەدەم سەيركىدنى كەل وپەلەكانەوە ، بەتۈرەبىيەوە پرسى: كى مۇلەتى ئەوەي پىدايى بى پرسى من دەرگا بکەيتەوە و وەزوركەوى ؟ مەگەر ئەو ۋۆدىكايە بۇ توپىرە دانرابو بىخۇيىتەوە ؟

ئاستىزىن ، كەلەشەرمان ئارەقەي پىدا دەھاتە خوارى ، وەلامى دايەوە: من ... من ... داشىنكا ... ۋۆدىكا ئىچ ؟ نەوتەم خواردۇتەوە : بۆچى دەستت لە نەوتە دا ؟ چ كارت بەنەوتە بولۇ ؟ پىتىوايە نەوت هيىنندە هەرزانە ؟ ئاگات لەوە هەيە نرخى نەوت چەندە بەرزا بۇتەوە ؟ دەزانى بۇتە چەند ؟

گوتى: ئەى داد و هاوار ! لەبرى ۋۆدىكا نەوتەم خواردۇتەوە ! مەرىمەمى پېرۆز بگە فريام !

كاتى بىرى كىدوتەوە كە زەھراوى بولە ! ھەم سارد دەبۈرە و ھەم گەرم دادەھات . جەگە لەنەمو بۇن نەوتەي كە ژورەكەي داگىرتبو ، سوتانەوەي ناودەمى و پىريشىكى چاوهكاني و دەنگى ناقوس لەناو مىشكىدا و قۇرەقۇرى گەدەي ھەمويان گۈزارشتىيان لەوە دەكىرد نەوتى خواردېيىتەوە .

كاتى ھەستىكىد مەرگ لىتى نزىك بۇتەوە ، ويىستى خودا حافىزى لە كەسە نزىكەكەنلى خۆئى بکات ، ھەر بۇ ئەم مەبەستە ، بەرەو ژورەكە داشىنكا ، كەوتەپى .

ئاستىزىن لەنە كەنە كەنە بەرەو ئەنە دەنە بارگەي پىچاپۇو ، داشىنكا خوشكەرنى - كە ئىدى قەيرە بېبۇ - بۇ بەرپىوه بىردىنى كاروبارى مال ، ھېنابۇو لاي خۆئى .

كاتى گەيشتە نىپۇ ژورەكە داشىنكا ، بەدەم نالەنالەوە گوتى: داشىنكا ! داشىنكا خۆشە ويىست .

دەنگى زىنەتكى ترساو بەرزا بۇوە: ھا ! چىيە ؟ پىوتەر پىوتەر رۇقىچ ئەوە توپى ؟ گەپايتەوە ؟ چ ناوىكىيان لە مەنداالەكە نا ؟ كى بولە باوكى تەعمىدى مەنداالەكە ؟

دايىكە تەعمىدىيەكە (ناتاليا ئەندىريوفنا فيلکو سفتىسكايى) بولۇ باوكە تەعمىدىيەكەشى

پهشتالهی قژلول و خه والو ، به به روانکه یه کی سپیه وه ، که
به که سیکی جدی و زیره ک و دانا ده چو و ترسی ده خسته دلی
مروقه وه ، و ده رکه وت.

به ده نگیکیه وه ، که تاییه تمدنی خاوهن ده رمانخانه جدی و زیره که
یه هودیه کانه ،
پرسی: چیت ده ویست؟

: تو خودا تکات لی ده کم ... شتیکم بد هری ... ماوهیه ک له مهوبه ر
نه مزانی و نه وتم خوارده وه ، خه ریکه ده مرم.
: تکات لی ده کم هیدی به ... به هیواشی وه لامی پرسیاره کانه
بده ره وه ... بهم هات و هاواره به رپات کرد وه ، هیچ شتیک له
ده رده که ت حالی نام . گوت نه وتم خواردوته وه ؟
: به لئی نه وت ! تکایه رزگارمکه !

کابرای خاوهن ده رمانخانه ، زور به ئارامی ، به ره و ژوریکی بچوک
پویشت ، کتیبیکی کرده وه و که وته سه یرکردنی ، دوای ئه وه دو
لاپه ره لی خوینده وه ، سه ره تا شانیکی و دواتر شانه که تی تری
هه لته کاند و به حالتیکی تیکه ل به رقه وه ، پوخساری گرژ کرد و دوای
ساتیک راوه ستان ، به ره و ژوره که ت نیشت ، پویشت.

زه نگی کاتزمیره دیواریه که ، کاتزمیر چواری به ربه یانی راگه یاند.
دوای تیپه پونی نزیکه ده خوله کیک ، کابرای ده رمانخانه به
کتیبیکی تره وه گه رایه وه و دیسان که وته خویندنه وهی ، دوای چهند

ئاستریزین به ده م ئاخ و ئوقه وه گوتی: داشینکا به قوریانت بم من
خه ریکه ده مرم ! کیشی ژیان و مردن له گوپی دایه ! تووش باسی
پاردم بو ده که ؟

داشینکا ، به توندی ده رگای گه نجینه که تی دا خست و هاواري کرد:
سه ر خوش بوه و دیت سه ر ده کتیشیت نیو گه نجینه که وه ! ئاخ
له که سانی سته مکار و بیبے زهی وه ک ئیوه ! چون خه لک گیری
خواردوه به ده ستانه وه ...

منی به ده بخت ! نه شهوم شهوه و نه پوژ ! به نه فرهت بن ، تکاکارم
له خودا ئه و دنیاتان وه ک ئه م دنیای من بیت ! سبه یینی لیبره ده پرم ،
من کچی عازه بم و لیناگه پیم به جل و به رگی خه وتنه وه له برم به رمدا
پاوهستی ، ئه و کاتانه پوشته نیم مافی ئه وه ت نیه سه یرم بکهیت !
داشینکا به رده و امبوله جوڑه قسانه ... ئاستریزینیش باش
ده بیزانی ، کاتی داشینکا توره ببی ، ئیدی نه ک به پارانه وه و سویند و
سویند کاری ، ته نانه ت به گرمه ت پیش ئارام نابیت وه .

ئاستریزین هن دیک دهستی پاوه شاند و جل و به رگه کانی له بمر کرد و
بر پاریدا بچیته لای دکتور ، به لام دکتوره کان ته نیا ئه و کاتانه وه گیر
ده کهون که مروق هیچ کاریکی پییان نه بیت ...

ئاستریزین سی کولان گه پا ، نزیکه سی جار چوه مالی دکتور
(چه نچریاس) و حه وت جاریش چوه مالی دکتور (بولتیخین) و
له زه نگی ده رگای دا ، سه ره نجام به هیوای چاره سه رکردن چوه
ده رمانخایه یه ک ، دوای چاوه روانیه کی دریز ، کابرایه کی کورت به بالای

تا بەيانى نەخوت ، چاوهپوانى مەركى دەكىد ، گۆرەكەى خۆى هات
بەرچاو كە گۇڭگىاي لى شىن بوھو چۈلەكەو بالنىدەكان بەجيکەجىك
بەسەريدا دىن و دەچن ...

* * *

بەيانىكەيىان لەمالەوە لەسەر جىڭا خەوهكەى دانىشتبو ،
بەپېكەنинەوە پويىركەدە داشىنكا و
گوتى: خوشكەكەم ، ئەو كەسەئى زيانى رېك و دروست و بىرى گرفت
بىت ، ھىچ ژەھرىك كارى تىنناكا ، خۆم بەنمونە دىئنەوە: (ھەنگاۋىكەم
ماپو بۇ مردىن ، ھىنندەي نەماپو بىرم ، ئازارىكى نۆرم كىشا ، بەلام
ئىستا تەننیا ھەندىك گەرو و ناودەمم دەسوتىتەوە ، دەننا سوپاس بۇ
خودا تەواى جەستەم سپوساغە ... دەزانى لەبەرچى؟ لەبەرئەوەى
زيانىكى بىرى گرفتم ھەيە.

داشىنكاش بىرى لە خەرجىيەكاني پۇزانەي مالى كرددەوە و ئاهىكى
ھەلکىشا و چاوهكاني بېپىنە ساپىتەي ژورەكە و گوتى: تومەزە
نەوتەكە خراپ بۇ! ئەو دوکاندارەي سەرى كۈلانەكە ، لەبىرى نەوتىكى
باش ئەم نەوتە خراپەي داومەتى ... داماۋىكى وەك من چۆن گىرم
خواردوھ بەدەست ئىۋەي نەفرەتىيەوە ، ھەي نەفرەتى خواتان لىدا.
تا ماوهىيەكى زۆر ، ھەر پىستى و نەيدەبېرىيەوە.

خولەكتىك ، بەرقەوە گوتى: كاكە واباشترە بچىتە لاي دكتور ، نەك
دەرمانخانە.

: چومە لاي دكتور ، بەلام چەندى لەدەرگامدا كەس دەرگايلى
نەكردەوە!

: ھم ... ئىۋەمانان ... ئىمەئى خاوهن دەرمانخانە بە مروڻ نازانى ،
كاتىمىر چوارى بەيانى دىن سەرەدلەمان دەگىن و ۋىيانمان لى ھەراسان
دەكەن. بابە! سەگ بە سەگى خۆى مولەتى پىشودان دەداتەپشىلە!
ئىۋە بە ھىچ شىۋەيەك ناتانەۋى بىزانن كە ئىمەش مروققىن! پىتانوايە
كەللەسەرى ئىمە ، لەبىرى مىشك ، گورىسى تىدايە!

ئاستىزىن ، گوئى لە قىسەكانى كابراتى خاوهن دەرمانخانە گرت و
ئاهىكى ھەلکىشا و بەرھو مال گەپايەوە ، بەدەم پىگاوه بىرى
دەكىدەوە: (پىدەچى چارەنوسىم مردىن بىت).

ناودەمى دەسوتايەوە و بۇنى نەوتى لى دەھات. گەدەي ، دەتكوت
بە شتىكى نوك تىز كەوتونەتە سەرى و ھەلېيدەكۆلەن. گەرمەگەمىكى
توقىنەر لەنئۇ گوچىكە كانىدا دەگەپا و ھەراسانى كردبو ، لەۋ ساتەدا
ھەستىكىدە كەئىدى شتىكى واى نەماوه لەزياندا و ئىدى دلى لەكار
كەوتۇھ ...

ھەركە گەيشتەوە مال ، خىرا چوھ سەر مىزى نوسىنەكەي و ئەمەي
نوسى: ((تاكتان لى دەكەم بەھۆى مەردىنى منهوھ كەس تاوانبار
مەكەن)) .

دواتر نزاى كرد و پاكتشا و سەرى خستە ژىر بەتائىيەكەوە.

توله سین

پولقهره بی هاوتایهت بودکم. سی کارهیه ، خوی قهوانه که فریتداته وه ، فیشه که کهی تاوه کو دوری شه شسید هنگاو کاریگه ری هیه. مسیو دلنيابه لمه باشت و گونجاو ترت دهستناکه وی ، ئام پولقهره ده بیینی موڈیرنترین سیستمی چه کسازی تیدا به کارهاتوه. له ترسی گرگ و به دکاران و ناشقه کان ، پوژنیه ده دانه مان لینه کن. ئوهنده کاریگه ره ، له توانایدابه لمه مودایه کی دوره وه به یک فیشه کن و پیاویکی خیانه تکار ، پیکه وه بکوشی. به لام ئگه ر بخوکوشتنیشت بیت ... ده بی لخزمه تدا بلیم ئام پولقهره خوا دایناوه بخوکوشتن ، دلنيابه لمه باشت دهستناکه وی ...

کابرای فروشیار لیکدا لیکدا ده منچه کهی سوار ده کرد و ده یچرکاند و هنه ناسه ای گرمی به لوله کهی وه ده ناو ده منچه کهش ببریسکهی ده دا ، هیند به تاسه و ئاره زوه و سهیری ده کرد ، خه ریک بو له خوشیان بخنکیت. یه کیک نه یزانیبا ده یگوت: هاتباو یه کیک لام پولقهره (سمیت چوسون) نانه هی ئه و بوایه ، بی دودلی ، فیشه کیکی بته پلی سه ری خویه وه ده نا. سیگایف له نرخه کهی پرسی و ئه ویش وه لامی دایه وه: چل و پینج پوبل ، مسیو.

هم ... ئه مه بخوکوشتنی من زوره .

: ده که وايه پاوه سته با دانه یه کی هه رزانترت بو بینم ، بخوکوشتن سهیرکه جوړه ها ده منچه مان به نرخی جیاوازه وه لایه و ده یخه ینه خزمه ت

(فیو دور فیو دور و فیچ سیگایف) ، دواي ئه وهی هاوسه ره کهی له کاتی خیانه تدا له گه ل هه تیویکدا بینی ، به مه بستی کرپینی ده منچه یه ک ، به ره و دوکانیکی چه ک فروشی به نیوی (شمومکس و شیرکا) و هری که و ده یگوت: (سوکایه تی به ته واوی بنه ماله کم کراوه ، شه ره فیان له که دار کردم ، گوناه و تاوان سه رکه و تون و به ره ده رگایان پیگرتم. ده بی وهک مرؤفیکی به شه ره ف ، توله ای خوم بکه مه وه ...).

گه رچی هیشتا ، نه ده منچه کرپیو و نه که سیشی کوشتبو ، به لام دیمه نی سی ته رمی خویناوی و کاسه سه ر و میشکی پرژاوو و هات و هاوای کوبونه وهی خله کی ته ماشاكه ر و بیکار و ناشتنی ته رمه کانی ، دینانه به رچاوی خوی. خوشحالی کی تایبیه ت به که سانی سوکایه تی پیکراو و ترس و دله پاوه کی خzman و ناشنایان و دیمه نی ژنه خیانه تکاره کهی ، له کاتی گیانداندا ، دینا به رچاوی خوی. هه رو ها سه ره تاری ئه و پوژنامنه ای دینانه به رچاوی خوی که له باره که پوداوه که وه نو سیبوبیان .

کاتی گه بیشه دوکانه که ، که خاوه نه کهی پیاویکی بنیتو و ورگ زلی فه په نسی بو و چاکه تیکی سپی له بردا بیو ، به ده دانانی (پولقهر) ه کانه وه ، به پیزه وه پیده که نی ، گوتی: مسیو من پیشنیاري ئام

سیگایف ، له میشکی خویدا بیری کرد ووه: (باشه خو من دوئیل هر له بیر نهبو ، بو کاریکی وانه کم ئه و بیشەره فه به دوئیل پازى بكم؟ بهلام نا... نا ، نابى شانا زىكى لەو چەشىنى بەنسىب بكم ... دەبى ئەم جۆرە جانە وەرانە وەكوسەگ بتوپىنرىن).

فرۇشىار ، بە جوانى وەرسۇراو قاچە كانى لە زۇمى دەخشاندىن وە روا زەردەي دەھاتى و زۇرىلىي دەكىد. لەم كاتەدا چەند جۆرېك پۇلقەرى هيتابون و لە سەرمىزە كەي پىزى كەدبۈن ، گوتى: سەمت قۇسۇن ، لە هەمو جۆرە كانى ترى پۇلقەر ، زىاتر جىيى مەتمانى يە.

سیگایف ، يەكىك لە پۇلقەرە سەمت قۇسۇنە كانى ھەلگىت و نىگايەكى ھىچ تىدا بەدى نەكراوى لىكىد و كەوتە نىيۇ دەرياي بىركىنە وە ئە ماجارەيان دىيمەنى مىشكى پىژاۋ و پەلە خۇينى سەر كەلۋە لە كان و جوڭگەلە خۇين بە سەرفەرشەكە وە ساتە وە ختنى داد و هاوارى بە خشىن و پاپانە وە زەنە كەي ، هيئانە بەرچاوى خۇى. بەلام ئەمە شتىك نەبو توْسقاڭالىك دللانە وە سوکنائى بۇ پۇحى وېر انكراو و كارە ساتبارى ئە و تىدا بىت ، نالە و هاوار و خۇين ، نە ياندە توانى دۆخى دەرونىي ئە و ھىيور بکەنە وە ... دە با بىر لە تولەسەندەن وە يەكى زۇر توندىر بكتە وە ، بىرى كردە وە لە دلى خویدا گوتى: (وا باشتە ئە و دەيىسى بکۈزم و با ئە و سۆزانىيەش بىزى و بە دەم ئازارى وېزدان و بە سۈك پۇانىن و نە فەرتى خەلکە وە ، بە زىندىويي داپزىت ، بە و سروشىتە هەستىيارە كە ھە يەتى ، ژيانىكى لە چەشىن ، هەمو پۇزىكى مردە). ئە ماجارە راسىمى ناشتىنى تەرمە كەي

بەرپىزت. بۇنمۇن ئەم پۇلقەرە يان دەسەكىرى (لوفوشە) يە ، نىخەكەشى لە ھەزىدە رۇبىل تىتىپەپى ، بەلام ... لىرەدا ، بىزازىيەك بە روخسارىيە وە دەركەوت و پاشان درېزەي دايە: ئىدى سىستەمە كەيان كۆن بوه ، ئىستا ، تەنبا روشنېرىھە ھەزارە كان و ئەوانەي نەخۇشى دەرونىان ھەيە ، ئەم جۆرە دەكىن. لەم سەردەمەدا ، كى دەچى خۇى ، يان ھاوسەرە كەي ، بە پۇلقەرى لوفوشە بکۈزى! مۇدىلە كەي بە سەر چوھە. بەلام تا خواھە زكا بازارپى سەمت قۇسۇن گەرمە ، خەلک زۇر يان حەزلىتىه.

سیگایف ، نىيۇچاوانى گىز كرد و بە درۇ گوتى: من نەدەمە وى كەس بکۈزم ، نە نىازى خۇكۇشتىشە ھەيە ... لە دەرە وە شار ۋىلايە كەم ھەيە ... لە پاستىدا بۇ ترسانىنى دزو قەلە پەشكە و ... فروشىار ، زەردە يەكى ھاتى و بە شەرمە وە سەرى داخست و گوتى: نا مىسيۇ ، دەمانچەت بۆچىيە ، بۆچىت نىيە ، ھىچ پەيوەندىيە كى بە ئىيمە وە نىيە. ئەگەر بېرىپار بى خۆمان لە كارى كېپارە كاممانەن ھەلقورتىنەن ، دەبى دەركى دوكانە كەمان داخەين و بېرىپەن وە مالى. من تەنبا ئە وەندەم لە سەرە پېت بلېم: ئەمە ئاوايە و ئەمە ئاوايە. ئىستاش دەمە وى ئە وەت پى بلېم دەمانچە لۇفوشە بە كەلکى ترسانىنى بالىدە و شتى لە جۆرە نايەت ، چونكە دەنگىكى ئە و توپى نىيە . بەلام روخسەت بەدەيە با دەمانچە يەكى كەپسولىي ئاسايى (مۇرتىمېر) ت نىشاندەم ، لە پاستىدا ئەمە مالى (دوئىل) ھ.

فسفوپدار ، پازی بن. خوشت ده زانی ده مانچه‌ی تولاچ مالیکه ! پیاو
ئه‌گه ر بیه‌وی ، بوئمنه زنه‌که‌ی خوی بکوشی ، فیشه‌که‌که به دهستی
خوی ده‌که‌ویته‌وه ...

سیگایف هینایه به‌چاوی خوی له‌وانه‌یه له ئه‌نجامی به‌کارهینانی ئم
دهمانچه‌یدا بمریت و ئازار و کویره‌وهری زنه‌که‌ی ، به‌چاوی خوی
نه‌بینی. زور به‌مه دلته‌نگ بو. توله سه‌ندنه‌وه کاتیک خوشه مروق
سره‌نجامه‌که‌ی به‌چاوی خوی بیه‌نی ، گه‌رنا چ سودیکی هیه تو
مردیبیت و له‌نیو تابوتتا دریزیان کردیبیت و نه‌زانی دوای توچ
پوده‌دا؟. ئه‌مجار بیری کرده‌وه : ئه‌رئی به‌پاست چونه يه‌که‌مجار ئو
هه‌تیوه بکوشم و دوایی بچمه سره‌قه‌بران و به‌چاوی خوم ببینم
که‌ده‌ینیزش و دواتری‌یه‌کسمر خوم بکوشم ؟ ...

به‌لام نا ... ئه‌مه سه‌رنگری ، چونکه له‌وانه‌یه به‌رله‌وهی ناشتنه‌که‌ی
به‌چاوی خوم ببینم ده‌سگیرم بکه‌ن و ده‌مانچه‌که‌شم لی‌بستینن و
ئه‌وسا فریای خوکوشتنیش ناکه‌وم ... نا ... ئه‌مه‌یان سه‌رنگری ...
واباشتره ئه‌وه‌تیوه بکوشم و وازله زنه‌که‌شم بیه‌نم با بژی و
... خوشم ... کوره خوشم ناکوشم و ده‌چم خوم پاده‌ستی ده‌وله‌ت
ده‌که‌م و ده‌چمه زیندانه‌وه. له‌زینداندا به‌رده‌وام ده‌رفه‌تی ئه‌وه‌م بو
ده‌په‌خسی خوم بکوشم. جگه له‌وه‌ش کاتی مروق ده‌خنه زیندانه‌وه ،
ده‌رفه‌تی ئه‌وه‌ی ده‌بیت له‌کاتی لیکولینه‌وه سره‌تاییبیه‌کاندا
داوینپیسی و په‌فتاری نه‌شیاوی پیاویک له‌بردهم لیکوله‌ر و دادگاو
کومه‌لگادا له‌قاو بدادت. ئه‌گه ر خوم بکوشم ئه‌وسا زنه‌که‌م به‌وه‌کرو

خوی هاته به‌رچاو (سوکایه‌تییان پیکردوه ، له‌نیو تابوت‌که‌دا دریز
کراوه ، زه‌رده‌خنه‌یه‌کی له‌بار به گوشه‌یه‌کی لیویه‌وه مه‌بیوه ،
زنه‌که‌ی خه‌فه‌تchan و لیو به‌بار ، له‌تاو ئازاری ویژدان ، به‌شکه‌تیه‌وه
دوای ته‌رمه‌که‌ی که‌وتوه ، دوشداماوه و نازانی به چ شیوه‌یه‌ک خوی
له‌نیگا نه‌فره‌تیه‌کانی خه‌لکه‌که بدریتته‌وه ...).

له‌نیو ئه‌م فکرو خه‌یالانه‌دا بو ، کابراتی چه‌کفروش ، هه‌ودای
بیرکردن‌وه‌کانی پساند و گوتی: مسیو پیموایه حه‌زت له سمت
فوسونه‌که‌یه ، کاکه ... ئه‌گه ر نرخه‌که‌یت پی زوره ، ئه‌وا ئاماذه‌م
پیچ پوبیلت بو‌دابشكیتم. به‌لام له هه‌مو حاله‌تکاندا جوئی
هه‌رزانتریشمان هه‌ن.

کابراتی فه‌نسی ، له‌سرخو ورسوپا و چه‌ند پوچه‌ری تری - که
هه‌مویان له‌نیو پاکه‌تی خویاندا بون - له‌سرپه‌کان داگرتنه
خواری و له‌سهمیزه‌که ، به‌ته‌نیشت يه‌که‌وه داینان و دریزه‌ی دایه:
فه‌romo مسیو ، ئه‌مه‌یان نرخه‌که‌ی سی پوبیلله ، ئاگاداری ئه‌وه‌ش به
نرخی پوبیل به‌شیوه‌یه‌کی ترسناک پوچ به پوچ له‌دابه‌زیندایه و
له‌لایه‌کی تریشه‌وه بپی باجی چهک و که‌لوپه‌له‌کانی ، سات به سات
ده‌چیته سه‌ری. ئه‌گه ر ئاگات له‌وشتانه هه‌بیت ، ده‌زانی که گرانجان
نین. سویند به‌خودای تاک و ته‌نیا ، مروقیکی خوپاریزم ، به‌لام
سه‌رباری ئه‌مه‌ش تینم بوهاتوه ، ئه‌م جوچه شستانه له‌م سه‌ردنه‌دا
وایان کردوه جگه له‌پیاوی ده‌وله‌مهدن ، که‌س نه‌توانی چهک بکری.
خه‌لکی هه‌زار و قورپه‌سه‌ریش ناچارن به ده‌مانچه‌ی (تولا) و کبریتی

پۆزنانەكاندا خویندېتىو. ئەفسەریک ھاتەلام و دەمانچەيەكى سمىت قۇسۇنى - بۇ كوشتنى ئۇ و ھەتىوهى بەزىنەكەي فىرىبو - لىتكىم ، بە پۇلقةرىكى لەم چەشىنە تەقەى لىتكىد. بە بۆچۈنى تو چى پويدا؟ فيشەكەكە لە جەستەي كابرا دەرچو و چرا برونىزىيەكەي سەرمىزەكە وپىيانۇيەكى كونكىد و سەگەكەي كوشت و سەربارى ئەمەش ، بەر ژنەكەي كەوت و ئەويشى برىيندار كرد. ئەنجامىكى لەم چەشىنە جىڭايى شانازى ئىمەيە. جا ئىستا ئەو ئەفسەرە لە زىنداندایە. ئەلبەتە دادگایيان كرد و سەرەنjam سزاي كارى سەختيان بۇبىرپەوە. ئەم شتانەش دەر ھاوېشتەي چەند كىشەيەكىن. يەكم: دەستورى ولات هى زەمانى دەقنانوسە. دووھم: دادگا ، ھەميشە بەرگى لەوانە دەكا كە چاۋىيان بېرىۋەتە ناموسى خەلکى. ئەگەرلىشە دەپرسى بۆچى؟ وەلامكەي زور سادەيە ، چونكە ھەمويان واتا لە دادوھرەكانەوە بىگە تا داواكارى گشتى و پارىزەرەكان ھەرھەمويان پەيوەندى پىڭاپىنەدراويان لەگەل رىنى خەلکىدا ھەيە. تەنانەت كەم بونەوەي مىزدىك لەپوسىيا بۇئەوان جىڭايى خوشحالىيە و خەيالىان ئاسودە تر دەكتات. دامنا دەولەت ھەمو پىاوه بەز و مالەكانى دورخىستنەوە بوساخالىن ، پىتوايە بەم كارە كۆمەلگاڭەمان بەختەوەر تر دەبى؟ مىسيۇ ... ئاخ ... تو نازانى چەندە بەداخىم لەم گەندەلېيە كۆمەلایەتىيە ئەم سەرددەمەي تىيداين! لەم سەرددەمەدا چاۋپىنە ناموس و ئابپۇ خەلکى ، بۇتە شتىكى ئاسايى! وەك جىڭەرە كىشان و كتىب خويندەوە لىيەتتۈو! كار و كەسابەتى

حىلە بازىيەكە كە ھەيەتى ، ھەموو تاوانەكە دەخاتە ئەستۆي من و شانى خوى لە زىير بارى تاوانەكە خالى دەكتەوە. بەم شىيە كە خيانەتەكەي لە بىر و زىينى خەلکىدا دەسپەرىتەوە و منىش لەو نىۋەدا تەنبا ئەوھم بۇ دەمەننەتەوە خەلکى پىم پىيەكەن. بەلام ئەگەر بىشىم لەوانەيە ...).

ماوهەيك چاۋەرۇان بۇو ، دواتر جارىكى تر چوھوھ نىۋ دنیاي خەيالات و بىركىرنەوە: (ئەگەر بىتت و خۆم بکۈزم! لەوانەيە بەكەمە بەر پىيەن و ... لە لايەكەوە نازانم تازە لەبەر چى خۆم بکۈزم؟ لەلايەكى تىريشەوە خۆكوشتن نىشانەي بى توانايى و ترسنۇكىيە. ھەروا باشتە دەكەم و لەكتى دادگايىي كەنەنەشدا ژنەكەم ناچارە وەك شاھىدىك لەدادگادا ئامادە بىتت و ... لەوى دەيخەنە زىير پرسىياران و ئەوسا دەستە چەپەلەكان دەكەونە پۇ و سوك و پىسوا دەبىتت و خەلکى ئامادەي نىۋ هوڭى دادگا و دادوھرەكان و تەنانەت پۆزنانەنوسە كانىش لايەنى من دەگىن ...). بەم چەشىنە لەنىۋ بىرۇ هوشى خویدا نقوم بۇو. بەلام كابرا فەرسىيەكە ، ھەروا كالاكانى خوى لەبەر دەم كېپارەكە دا رىز دەكرد ، چونكە بەئەركى خوى دەزانى كەللەي كېپارەكانى گەرمەكەت. گۇتى: ئەمەش پۇلقةرىكى ترە ، دروستكراوى ئىنگلizە ، بەم دواييانە ھىنناومانە. بەلام جارىكى ترىش دوبارەي دەكەمەوە: تەواوى ئەم دەمانچانە لەبەرامبەر سەمىت قۇسۇندا ، شتىكى كەم بايەخن. حەتمەن دەبى ئامادەيەك لەمەوبەر ئەو پۇداوەت لە

ئىستا سىگايىف تەواو لە كېپىنى دەمانچە پەشىمان بىۋۆھ ، بەلام
كابراي فروشىيار هەرۇدا دەمانچەي دادەگىرتىن و دەيختىن سەر
مېزەكەي بەردەمى .

ئىستا سىگايىقى سوکايىتى پىكراو ، لەبەر ئەوهى كابراي فروشىيار
كاتىكى زورى بەقسە كىرىن و هيئان و بىرىنى دەمانچەكانه وە ، لەكەلدا
بەفيرو دابۇو ، ھەستى بە ئازارى و يېڭىن دەكىد .
دواتر لەزىزلىيەوە گوتى: زور باشە كاكە ...

حالەتى رۇخساري فروشىيارى نەدىت ، بەلام بەونىازەي بېرىك لە
خەجالەتى خۆى كەم كاتەوە و بېرىكىش كابراي فروشىيار پازى بىكت ،
بەباشى زانى بەدەستى بەتال لەدوكانەكە نەچىتە دەرى .

بەلام چ بىرى؟ بەونىازەي شتىكى دەسکەۋىت نرخەكەي هەرزان
بىت ، هەرۇدا دەپۈرانىيە دەرۇ دىوارى دوكانەكە ، سەرنجى كەوتە سەر
تۈرپىكى پەنك سەوز كە لەنزيك دەرگاكە ، هەلۋاسرابۇپرسى: ئەرى
ئەمە بەكەلگى چى دى؟
: ئەمە داوى تايىھتى گىتنى ھەۋىردىيە.
: نرخى چەندە؟

: ھەشت رۆبل .

: تاكايه بۆم بېيچەوە .

مېرىدى سوکايىتى پىكراو ھەشت رۆبلى دا و لەكەل مەستكىدىن بە
سوکايىتىيەكى زىاتردا ، لەدوكانەكە وەدەركەوت .
تىپىنى / ئەم چىرۇكە پىشىر لەزمارە ۵۱ ئى گۇثارى زىنار دا بىلۇ بىتەوە

ئىمەش سال بەسال خراپتى دەبى . هەلبەتە مەبەستم ئەوە نىھە بلىم
سال بەسال داۋىن پىسى كەمتر دەبىتەوە ، بەلگو مەبەستم ئەوە يە
پىاوهكان ، لەترسى دادگاو دورخىستنەوە و زىندا ، چاپوشى لە
بى رەوشىتى زەكانيان دەكەن و خۆيانى لەكەلدا دەسازىن .

لەم ساتەدا كابراي فروشىيار سەيرىكى دەرەوبەرى خۆى كرد و
بەسرتە گوتى: بەرپا تو ئەم كارانە تاوانى كىن؟ من پىممايىل لەم
نیۆدە جەڭ لە دەولەت كەس بەرپرسىيار نىھە .

سىگايىف لەميشكى خۆيدا هيئانىي و بىرىدى و لېكىدایەوە: (باشە ئەم
كارەي من دەيكەم چ زىرييەكى تىدىا يە! لەبەر بەرەزىكى پىس دوور
بخرىمەوە؟ دادگايى و دورخىستنەوەي من دەبىتە هوڭارى ئەوهى تىر
تەر ئاسودە تربىت . دەتوانى شويەكى تەركاتەوە و مېرىدى
دۇوهەميشى فرييو بدا ... كەۋايە ئەويش ناكۇژم ، خۆشم ناكۇژم ، ئەو
ھەتىوھ ... ئەو ھەتىوھ ناكۇژم ، دەبى پېڭا چارەيەكى زىرانە ترو
كارىگەر تەر بەرۇزىمەوە ، واباشە بچەم بەھاتو ھاوار و گالەگال ، پۇنى
خۆميان بەسەردا بېرىژم و كارىكى وابكەم خەلکىان لى كۆپىتەوە و
سوك و پىسوابىن) .

كابراي فروشىيار ، چەند دەمانچەيەكى لەسەر رەفەكە هيئانەخوارى و
لە كاتىكىدا كە دەيختىن سەرمىزەكە گوتى: فەرمۇ ئەمەش
سىستەمەكى تازەيە ، تەماشاي ئەم (زامن) ھى كە ، بى ھاوتايە ...

دوژمنه‌کان

کابرا ، دیاربو بهم قسه‌یه گهشایه‌وه ، گوتی: ئەوه توئى دكتۆر؟ نۆر خوشحالم. دواى ئەمە دەستى درېڭىز كرد و لەو تاريكيهدا دەستى دكتۆرى گرت و گوشىي و گوتى: نۆر خوشحالم پىشتر من و تويان بەيەك ناساندبو ... (من ئابوگىن) م ... ئەوهى كە ئەم ھاوينه لەمالى (گنۇچىق)، شانازى ناسىنتىم پېپرا ، نۆرم پېخۇشبو كە لە مالەوه بويىت ... بەس توخودا نەلىي لەگەلت نايەم ... ژنهكەم نۆر هيلاكە ... گالىسىكەشم هىتىناوه ...

دەكرا لە ئاوازى دەنگ و جولەكانىيەوه ، ھەست بەو بىئۇقىرىي و نائارامىي بىكەيت ، كە سەرتاپاي جەستەي گىرتىبۇوه. دروست وەك ئەو كەسانەي سەگىيکى هار پەلاماريان دەدات ، يان مالەكەيان ئاگرى تىبىەرەدەبى. ھەناسەبرپىكى بىو ، بەدەنگىيکى لەرزۇكەوه ، نۆر بەخىرايى قسەي دەكىد. توئى دەنگى ، لە دەنگى مندىلىيکى ترساو دەچو. بەدەستەوازەيى كورت و پېچپېچر قسەي دەكىد. بىئەوهى ئاگاي خۇي بىت ، نۆر قسەي زىياد و نابەجىي بەدەمدا هات.

درېڭىز دايىه: نۆر دەترسام لەمال نەبىت ، نۆر بەپەلە هاتم ... توخودا جل و بەرگە كانت لەبەركە و بابۇئىن ... دەزانى ئەمە چۈن بۇ؟ ئەم ئىيوارەيە (پاچىنىسکى) هات بۇلام ، دەزانى كى دەللىم؟ (سەمینۇپچو)! ، خۇ توش دەيناسى! ... برا دەرایەتىيەكەمان نۆر گەرمە ... ئىيدى دانىشتىن چاي بخوينەوه ... لەم كاتەدا ژنهكەم ھاوارى لى بەرزبۇوه ، دەستەكانى خىستە سەردى و لەسەر كورسىيەكە كەوتە خوارى ، ئىيدى منيش بەپېتاو گەيشتمە سەرى و

دەوروبەرى كاتىزمىر دە ئەۋەيکى مانگى كانونى يەكەم ، (ئەندىرىي) ، تاقە كورە تەمەن دە سالانەكەي دكتۆر كريلوغ ، بەھۆى نەخۇشى (ديفترى)* يەوه ، چاوهكانى ليكنان. ھاوسەرى دكتۆر ، لە بەردهم چارپايى كورپەكەي كەوتە سەرچۈكەن و يەكەمین نىشانەي بورانەوهى تىدا بەدى كرا.

لەم كاتەدا دەنگى لىدانى دەرگا هات.

سەرلەبەيانى ئەو پۆزەي كەنەخۇشى (ديفترى) سەرى بەمالىدا كرد ، ئەمان ھەمو خزمەتكارەكانىيان رەوانەي مالەكانى خويان كردنەوه. دكتۆر كريلوغ ، بەخۇي و كراسە درېڭە يەخە دانە خراوەكەيەوه ، بىئەوهى دەست و دەمۇچاوه تەپەكەي ، كە بەھۆى (ئەسید فنيك) دەھسۇتايەوه ، بشوات ، دەرگايى كردىدە ، نىيۇحەوشە سەر داپۇشراوەكە هيىنە تارىك بۇ ، ئەوكەسەي وەزۇر كەوت ، تەنبا بالا مامناوهندىيەكەي و پوخسارەپان و رەنگە پەپىو و ملىپىچە سېپىيەكەي دىيار بۇ. رەنگى بەپەوهە نەمابو ، دەتگوت لەگەل ھاتنى ئەودا حەوشەكە پۇناك بۇتەوه.

كابرا ، بىئېشەكى گوتى: دكتۆر لەمالە؟
كريلوغ وەلامى دايەوه: من دكتۆرم فەرمۇچ كارىكت ھەبو؟

دەکەم لەکات و ساتىكى لەم چەشىنەدا ھاتومەتە ئىرە و داواكارىيەكى لەم شىئوھېت لىدەكەم! بەلام نازانم چ بکەم؟ ھىچ پىكاپەكى ترم نىھ ... بۇ خوت بىرى لى بکەرەوە و پىيم بلى بزانم چ بکەم؟ خوت ئاگادارى جگە لەتۆ، ھىچ دكتورىيەكى تر لىرە نىھ. توخودا وەرە لەگەلمدا باپقىن، دلىبابە ئەگەر بۇخۆم بوايە ئەم داوابىم لى نەدەكردى، خۆمن نەخۆشەكە نىم!

ھەردوکيان بىدەنگ بون، دكتور پاشتى كرده ئابوگىن، ماوهەيەكى كەم راوهستا ... دواتر ورده ورده لەنىۋ حەوشىپا بەرەو ژورى میوانى ماالەكەي كەوتە جولە، بۇ خۇلۇدان و خوبواردن لە دۈلى و جولە و بزاوته لائىرادىيەكانى، ئاباشۇرى چرا كۈۋاھەكەي سەرمىزەكەي زۇر بەوردى پىكىختى و كتىبەكەي سەرمىزەكەي لىك كرده و خالىكى تىدا بەدى كرد. لە ساتەدا نە ئامانجىكى ھەبو، نە ئارەزوى ھىچ شتىكى دەكىد، نە بىريشى لە ھىچ دەكىدەوە، پىدەچو ھەر لە بىريشى نەماپى كەوا كەسىكى نامۇ لەنىۋ حەوشىدا راوهستاوه و چاوهپوانى ئەوه.

ئەم تارىكى و ئارامىيە ئەمى دەپەوانىدەوە. دەيويىست لەۋىۋە بچىتە ژورى ئىگەرانى ئەمى دەپەوانىدەوە. دەيويىست لەۋىۋە بچىتە ژورى كارەكەي، لەترسى بەربونەوە، قاچەكانى زىاد لەپىويىست بەر ز دەكىدەنەوە، لە تارىكىيەدا، بەدواى دەسکى دەرگاكەدا دەگەپا، دواتر دەتگوت بە پىكەوت پىگاي كەوتۇتە نىۋ مالىكى سەيرەوە، يان دەتگوت يەكم جارىيەتى لە زيانىدا سەرخوش دەبى، جۆرەك لە خۇ

بلىندم كرده و لەسەر چارپاکە درېڭىم كرد و ھەندىك ئامۇنىيەكىم بە نىۋچاوانىدا سوى و ئاوم بەپوخساريدا كرد ... وەك مەدۋانى لىھات ... دەتىرسىم سەكتە لىپى دابى ... فەرمۇ بابۇرىن ... باوكىشى ھەر بە سەكتە دل تەمنى درېڭى بۇ تو جىھىشت. كىريلوف، بى ئەوهى يەك قىسەبىكا، ھەروا گوبى پاگرتبو، دەتگوت پوسى ھەر نازانى.

ئەودەمىي كە ئابوگىن لەبارەي پاپچىنسكى و خەزورىيەوە قىسەي دەكىد، جارىكىتە دەستى درېڭىز دەستى دكتور بگرى، دكتور سەرى راوهشاند و لەكاتىكدا كە وشەكانى درېڭىز دەكىدەنەوە، گوتى: داواى لېپوردن دەكەم، ناتوانم بىم ... ئاخىر ھەپىنج خولەك دەبى كورپەكەم ... كورپەكەم مەد.

ئابوگىن، بەبىستىنى ئەم قىسەي، ھەنگاوىك كشايدە دواوه و بەدەنگىكى خەمبارانەوە گوتى: بەپاستى؟ ئاي خودايە! ... سەيركە بىزانە من لە چ كاتىكى پې مەينەت و خەفەتخانىدا ھاتومە ئىرە! ئەمپۇ پۇشىكى شوم بۇ ... چ پىكەوتىكى نەگرىسى ... بەلام چ بکەين ئەمە خواتىتى پەروەردگارە.

ئابوگىن، دەسکى دەرگاكەي گرت و سەرى داخست. دىياربىو دۇدالە، نە دەيتوانى دەسبەردارى بىردى دكتور بىت، نە چاو و پۇي ئەوهشى هەبو جارىكىتە تكاي لى بکاتەوە. ناچار دەستەكانى خىستنە سەر شانى دكتور و گوتى: گوئى بگە دكتور! زۇر باش درك بەو زىيانە ئىنۇ ناخى تو دەكەم ... خودا دەزانى چەندە ھەست بە خەجالەتى

جهستهی ، لەكاردا بون. بەھەمو بونی خوییوھ و بەپەرى تاسەھوھ ، خۆی بە چارپاکەوھ نوساندبو ، دەتگوت لەوھ دەترسی ئەۋئارامى و ئاسودەبىيەي كە سەرتاپاي جەستەي گرتبۇرۇھ ، تىكى بىدات و لەبەينى بەرى.

بەتانيەكان ، جل و بەرگەكان ، پەرداخ و پېيشكە ئاوهكان و كەوچكەكان ، كە بەنیو ژورەكەداپەرش و بلاۋ بىونوھ و شوشە (ئاۋ ئاھەك) ھ سېيەكەوھوای خنكىتەرى نىيۇ ژورەكە و بەكورىھەمو شتەكان مەدبۇن. يان بە واتايىكى تر ، لە ئاراميدا بون.

دكتور ، ماوهىيەك لە تەننىشت ژنەكەي مایھوھ ، دەستەكانى خستنە گيرفانىيەوھ ، سەرى چەماندەوھ و پوانىيە كورەكەي ، شتىكى ئەۋتو لەپوخسارىدا نەدەخويىزايەو. تەنبا دلۇپە فرمىسىكە كانى پوخسارى بون كەدەدرەوشانەو و گەواھى ئەۋەيان دەدا ماوهىيەك لەمەوبەر فرمىسىكى پىشىن و گىياوھ.

ئەو شتە ترسناكەي لىيى دەترسىيەن ، واتا قىسە كردىن لەبارەي مەرگەوھ ، كە تا پادەيەكى نۇزەھەمومان دەھەژىننى ، لەو ژورەدا بونى نەبۇ. لەو بىيەنگىھ قولەي دايىكدا و لەو پوخسارە هىچ تىدا نەخويىزراوھى باوکدا ، دەگەيىشتىتە ئەنجامىك ، كە خەم و خەفەتىكى نۇزى لەدلە و دەرۇنى مروقۇدا دروست دەكرد.

ئەمە جوانىبەكى پاك و مىھەربان بۇ ، دەستىردىن بۇ نوسىن و گىرپانەوى خەم و خەفەتى مروقىك ، كارىكى سانا نىھ ، ناتوانى شاردبۇرۇھ.

ونكىدىنى ، لە سەرتاپاي جەستەي خویدا ھەست پىيەدەكرد. ھەستىكى سەير دايىگرت ، گىڭىز و پەر ، خۆى دايە دەستى ئەم ھەستە تازەيە. لەويىدا ، لەثۈرى كارەكەي ، تىشكىكى پان دەرىزايە سەرپەھەي كەتىبەكان ، ئەم تىشكە ھاوكات بو لەگەل بۇنى قورسى (ئەسید فننیك) و (ئاتى) ، كە لە دەرگا كراوهەكەي ژورى نوستنەوە دەھاتە ژورى. دكتور بە بىٽ توانايىيەوھ خۆى ھاوېشته سەر كورسىيەكەي بەردەم مىزەكە و لىيى دانىشت ، تا ماوهىيەك خەوالوانە پوانىيە كەتىبە بريىسىكەدارەكان ، دواتر لە جىيگائى خۆى ھەستا و چوھ ژورى نوستن. لېرەدا ، لە ژورى نوستن ، ئارامى و بىيەنگىھ مەرگ ، بالى بەسەر كەش و ھەواكەدا كىشابۇ ، ھەمو شتىك ، لە سەرەتاوە تا كۆتايى ، گوزارشىيان لەھەلكرىنى زىيانىكى مەركەھىنەر دەكرد. مۆمىك كە لەسەرتەپلەكىكى چكولە ، لە نىيوان كۆمەلېك شوشەي بارىك ، شوشەيەكى گەورە ھەبۇ. لەگەل چراگەورەكەي سەر دەلاقەكە ، ژورەكەيان بە باشى پوناك كردىبۇرۇھ. كورە ، لەسەر چارپاکەي بەردەم پەنجەرەكە ، بەچاوانى كراوهەوھ ، لىيى كەوتبو ، پەشىۋى و سەرگەردانى ، لەپوخسارىدا نەخويىزايەوھ ، جولەي نەبۇ ، بەلام دەتگوت چاوه رەشەكانى سات بەسات رەشتەر دەبن و پۆدەچنە نىيۇ كاسەي سەرەيەوھ. دايىكىشى لەبەردەم چارپاکەيدا چۈكى دادابۇ و باوهشى تىيەرەننابۇ و پوخسارى لەنیو گنج و لوچى لېفەكەدا ئەويش چەشنى كورە مەدوھكەي ، بى جولەبۇ. بەلام ئىيمە نازانىن ئاخۇ تا چ ئەندازەيەك دەمار و خوین و ئەندامەكانى

ئابوگین ، ئاهىكى هەلکىشا و دەستى بىر دەسکى دەرگاکەى گرت و
گوتى: فەرمۇ باپرۇين.

دكتور لەرزى و سەيرىكى كرد و گوتى: گوئى بىگرە ، پېيم گوتى ناتوانم
بىم و بپايەوه ! تى ناگەي؟

ئابوگين ، دەستىكى بەملېچەكەيدا هيئنا و بە تكا كىرىنەوه گوتى:
دكتور خۆت دەزانى منىش لەگۈشت و خويىنم ، زۇر بەباشى درك بەو
كارەساتەي تۆ دەكەم ، ھاوېشى خەمتى ، بەلام ئاخىر چى بىكەم؟
خۇ لە بەرخۇم نىيە ، ئىنەكەم خەرىكە دەمرى ، بەخودا ئەگەر گویىت
لە نالە و گريانى بايە و پوخسارىت دىيتىا ، ئەوسا دەترانى لە بېرىچى
ھېتىنە تكال لىيەكەم ! ئاي خودايە ! گوتى لەوانەيە ئىستا جل و
بېرگە كانت لە بەر كىرىبى ، زۇر لە مىزە چاوه پوانم ، دكتور زۇر لە مىزە
چاوه پوانم ! تكال لىيەكەم با بپرۇين.

دكتور دواي ماوەيەك گوتى: ناتوانم بىم. دواي ئەم قىسىم بەرەو
ژورى ميوان وەپىكەوت. ئابوگين بەدوايدا رۇيىشت و مەچەكى گرت و
گوتى: من دەزانىم تۆ خەم و خەفتەت ھەيە ، زۇر باش ئەمە دەزانىم ،
بەلام ئەي ھاوار خۇ منىش بۇ دان ئىشە و پاپۇرت نەھاتوم ، ھاتوم
بۇ ئەوهى گيانى مروقىكىم بۇ پىزگار كەيت.

ئابوگين وەك گەدايان دەپاپايەوه: گيانى مروقىكى لە خەم و خەفتەت
گىرىنگىتە دكتور ! بەناوى مروقايەتىيەوه تكال لىيەكەم ، ئازايەتى
بەدە بەرخۆت و خۇراغىبه.

وشەكان بدوزىيەوه و گۈزارشتىيانلى بىكەيت ، مەگەر تەنەنە سۆزى
موزىك بتوانى گەورەيى و كارەساتبارى ئەم جۆرە حالەتانە دەربىرى.
دەكرا ، لە ئارامىيە تاقەت پېوکىنەشدا ، جوانىيەك بەدى بىكەيت.
ھەردوکيان ، واتا دكتور كريلوف و ھاوسەرەكەى ، بىيەنگى
دایگەتكۈن و نەدەگىريان ، دەتكۈت لەبارەي پېيگەي شاعيرانەي
خۆيانەوه دەدويىن ، وەك چۈن تەمنى گەنجيان تىپەپى بو ،
ئىستاش بە مردى تاقە كورەكەيان ، بۆھەمىشە ماف ھەبۇنى مندالىان
لى وەركىرابۇوه ... بەداخواه ... دكتور تەمنى چل و چوار سال بۇ
ھاوسەرە نەخۆش و كولەوارەكەشى ، تەمنى سى و پىنچ سال بۇ.
ئىدى ئەندىرىي يەكەم كۆپ و دواھەمەن كورپىان بۇ.

دكتور ، بەپىچەوانەي ھاوسەرەكەيەوه ، بەكەسانىك دەچو كە توشى
ئازارى دەروننى دەبنەوه و لەم سەرەوە دەچىن بۇ ئەوسەر و
پاوهستانىيان نىيە. دواي ئەوهى نزىكەي پىنچ خولەكىڭ بەسەرسەرى
ھاوسەرەكەيەوه پاوهستا ، قاچى راستەزى زىاد لە پادە ئاسايى بەر ز
كەر دەلە ژورەكە چۈهدەرەوە ، چوھ نىيۇ ژورىكى بچۈك
كەقەنەفەيەكى پان و گەورە ، نىيۇ ژورەكەي داگىر كەبۇ.
لە ويىشەوه چوھ چىشىتخانەكە و بەرلەوهى بگاتەلائى تەباخ و چارپاي
چىشىتلەنەرەكە ، لە بەر دەرگا نزمەكە ، سەرى چەماندەوه و چوھ و
نىيۇ حەوشەكە. لىرەدا جارىيكتىر چاوى كەوتەوه بە ملىپىچى سېپى و
پەنگى پەپىوی كابرا.

پوحساریدا میهره‌باني و دلسوزی به‌دی دهکرا ، به‌لام قسه‌کانی زور ساده و تهنانه‌ت له دروستکراو دهچون و بی‌گیان بون . زور به‌پله بو ، ده‌تگوت ئەمە سوکایه‌تىيەكە به‌مالى دكتور و ئەوژنەي کەخەريکبو دەمرد . تهنانه‌ت خوشى هەستى بهم حالەتى خوشى كرد و لەترسى ئەوهى نەكا دكتور لېڭدانه‌وھىيەكى خراب بۇ قسه‌کانى بكا ، هەولىدا بەشىۋەيەكى نەرم و بەسوز قسه بكا ، بۋئەوهى ئەگەر بەخودى قسه‌کانىش نەبىي ، بتوانى بەسوز و توئى دەنگى ، دكتور پازى بکات .

لەكاتى ئاسايىدا ، قسه هەرچەندجوانىش بىت ، تەنبا دەتowanى كارىگەرى لەسەر مروققە بىيّخەمەكان دابىنى ، كەم وايە كەسانى تر پازى بكا ، چونكە زۆربەي جاران ، بىيّدەنگى ، باشتىر لە گوته و قسه و دەستەوازە ، گۈزارشت لەشادى و خوشى ، يان خەم و خەفت دەكەت . ئاشقە كان ، ئەوساتەي بىيّدەنگن زور باشتىر لە يەكدى حالى دەبن . يان وتارىيکى بەجۆش و خرۇش لەسەرگۆپى پياويك ، تەنبا دەتowanى كەسانى بىيگانە و ھجۇش بىيّنلى ، گەرنا ئەمە لەپوانگەي ھاوسەر و مەندالەكانىيە و شتىيکى بىي نىخ و بىي بايەخە .

كريلوف بەئارامىيە و راوه‌ستابو و هيچى نەدەگوت . به‌لام كاتى ئابوگىن ھەندىك قسه‌ى لەبارەي پىشەي پىروزى دكتۆريە و كرد ، ناپەسىدانە پرسى : زور دورە ؟

كريلوف بەنيمچە تورەبونىكەوە ، گوتى : ناكرى مروقايەتى هەر لە سەرىيکەوە هەبىت ، منىش بەناوى مروقايەتىيە و تكەت لىدەكەم لىمكەپى و وازم لىبىتەنە و كارت بەمن نەبىي ، ئاي خودايە چ دەبىست ! من ئەوە خۆم بەپىوه ناگرم ! ئەويش هاتوھ بە ناوى مروقايەتىيە و دەمترىسىنى ! من ئىستا بە كەلکى هيچ شتىك نايەم ، هيچم لەدەست نايەت ، پىم دەلىي ئەنەكەم بەرمە كوي ؟ نەخىر ... نەخىر ...

كريلوف ، دەستى خۆى لەنئۇ چىنگى ئابوگىندا دەرهىندا و خوشى كىشىايد دواوه و بەبپوابەخۆبۇنە و ، درېزەدىايە : ئەم داوايە لەمن مەكە ، بەداخا وەم ... بەپىي بەرگى سىزىدەھەمى ياساى شارستانى ، ئەمن دەبىي لەگەلتىدا بىم و تووش ماف خوتە ئەگەر بەرەكىش راكىشىش بىت بمبەيت به‌لام ... من حالم باش نىي ... تهنانه تواناى قسه‌كىرىنىش نىي ، بمبورە .

ئابوگىن ، دوبارە مەچەكى دكتۆرى گرت و گوتى : ئەمە ئەۋپەپى بىي ويزدانىيە كە بەم شىيۆھىيە وەلام دەدەيتەوە دكتۆر ! واز لە بەرگى سىزىدەيەم بىنە ، من ئەو ماۋە بەخۆم نادەم بەتوندى رەفتارت لەگەلدا بکەم ، حەزىت لىيە وەرە ، حەزىت لى ئىيە مەيە ، خودا پىشت و پەنات بىت ، ئىستا من پىويىست بە هەست و سوزۇ ويزدانى تۆيە ، نەك ئىرادەت . ژىنلىكى گەنج خەريکە گىيان دەدا ! تووش گوتت ئىستا كورەكەم مەدوھ ، ئەدى كى لەتۆ باشتىر درك بەم كىشىيەيى من دەكا ؟ ئابوگىن حەجمىنى لىپرابو ، دەنگى دەلەرزى ، لەرزىنى جەستەيى و ئاوازى دەنگى زياتر كارىگەريان ھەبو نەك قسه‌کانى ، هەرچەندە لە

هەمو شوینیکی داپوشیبو ، جگە لە پوناکایی پەنجەرەیەك - کە
لە بالەخانەیەكى نزىك كوتايى دیوارەكە هەلکە وتبو - بەشىكى
باخچەيەكى پوناك كربۇۋە. سى پەنجەرەكەئى تر - کە
بەتەنېشىتىيەوە بون - لە كەش و هەواى ئەو دەوروبەرە پەنگ پەريو
تە بون.

دواتر ، گالىسکەكە كەوتە نىيۆھ تارىكىيەوە ، هەوا ، بۇنى خارچكى لى
دەھات ، خشەخشى گەللى دارەكان دەبىسترا ، قەلەرەشەكان ،
لەدەنگى تەقەتەقى پىچەكە كانى گالىسکەكە ، بىئدار بونەوە و بەنیو
گەللى دارەكاندا كەوتە فەركەفەرك و بە قىپە قىرىپەكى خەمناڭ ،
سەرسامى خۆيان نىشاندا. دەتكوت زانىويانە كورەكەي دكتور
مەردوھ و زەنەكەي ئابوگىن نەخۆشە.

دواتر گەيشتنە پىزە درەختىكى پەرش و بلاو ، پاشان درەختىكى
بچكۈلە و دواي ئەمەش ئەستىلە ئاوىك كەشەقىكى كەمى دەدايەوە و
چەند سىيەرەيىك ، يان چەندپەلەي پەشى گەورەي بە سەرەوە
دەبىنرا.

گالىسکەكە ، بەنیو دەشتىكى پان و بەريندا دەچوھ پىش. ئىدى لىرە
قىپەھى قەلەرەشەكان بە ئاستەم دەبىسترا ، ھىننەدەي نەخايىند ، دواي
ماوهەيەك رۇيىشتن ، ئىدى هيچ دەنگىك نەدەبىسترا.

زۇربەي كات ، دكتور و ئابوگىن ، بى دەنگ بون ، تەنبا جارىك نەبى
كە ئابوگىن ئاھىكى هەلکىشا و بەدەنگىكى نزمەوە گوتى: ئەودەمەي
مرۇۋەك سە خۆشەويىستە كانى خۆى لە مەترسىدا دەبىنلىقى ،

سېزىدە چواردە كىلومەترىك دەبىت ، ئەسپى زۇر باشم ھەن ،
بەلېنت دەدەمەي بەيەك كاتىزمىر دەتبەم و دەتهىنەمەوە ، تەنبا يەك
كاتىزمىر.

دكتور ماوهەيەك بىرى كردەوە پاشان گوتى: دەباشه باپروين.

دواي ئەمە ، دكتورچەند ھەنگاۋىكى - كە پاپايى و گومانى تىدا
بەدەي دەكرا - بەرە و ژورى كارەكەي ھەلېننان. ھىننەدەي نەخايىند بە
بالەتتىكەوە گەپايەوە. ئابوگىن شاد و خۆشحال و بى ئوقە بۇ ،
يارمەتى دكتورىدا تا بالەتكەي لەبرىكەد و دواتر پىكەوە لەمالى
وەدەرکەوتەن.

ئىستا لەو تارىكىيەدا ، دكتور بە پشتىكى چەماوه و پېشىكى بارىك و
درېز و لوتىكى ھەلۇييانەوە ، باشتى دەبىنرا. لە تەنېشىتىشىيەوە
ئابوگىن ، كە كلاۋىكى بچوکى مندالە قوتابىيانى كردىبوھ سەرى و
بەئەستەم تەپلى سەرى داپوشىبو ، دەھاتە بەرچاوان. لەبەر پېچە
درېزەكەي ، سېيىتى ملىپېچەكەي ، تەنبا لەپىشەوەپا بەدەي دەكرا.

كاتى دكتور دەيويىست سەركەويىت سەر گالىسکەكە ، ئابوگىن ھەولىدا
يارمەتى بىدات و بەدەنگىكى نزمەوە گوتى: بەپاستى ئەم گەورەيى و
مېھرەبانىيەت جىڭگەي رېزۇ ستايىشە ، دەھى (لىۋاڭ) ئى خۆشەويىست ،
دەبى بادەينەوە ، تا پىت دەكىرى خىرا لىخورە و پەلەبكە.

گالىسکەپان ، زۇر خىرا لىيىدەخورپى ، پىزىك بالەخانەي سادە ، كە
لەسەرەتاي نەخۆشخانەكەوە ھەلکەوتۈن ، وەديار كەوتەن. تارىكى

ون بیت. مرؤله سروشتیکی لهم چه شندها هستی به شتیکی
ئازاراوی و نائومیدکر دهکرد.

زهوي ، ودك تیکی سوزانی که به تهنيا لهنوریکدا دانیشتیکی و
ههولبدا بیر له پابردوي خوی نه کاتهوه ، بی گویدانه زستان ،
به بیره و هريه کانی به هارو هاوین شادی داييگری ، له چاوه روانیدا بو.
مرؤله سهيری ههلايیکی كرديا ، سروشتي ودك کهنده لانیکی ههزار به
ههزاری سارد و سپی بی بن ، ددهاته برجاوان. که تيابيدا نه دكتور
ونه ئابوگين و نه نيوه مانگه که ، هيچيان دهرفتی ههلاتن و
پزگاريونيان نهبو . . .

تا گاليسکه که له شوييني مه بهست نزيکتر دهبووه ، ئابوگين زيادر
ئارامي له بار ده برا ، سهري ده سوپاند و له جيگای خوی بلند دهبووه
و له سهري شاني گاليسکه رانه که و سهيری پيشوهی دهکرد ...
سهره نجام گاليسکه که له بار ده م پليکاننيکي دريذدا - که به
سايه بانیکي پي پي جوان داپوشرابو - راوه ستا. ئابوگين
نه ناسه بركي پيکه و تبو ، سهري به رز كرد و سهيريکي په نجهره
پوناكه کانی نهومى يه که مى كرد.

ئابوگينيش له گهله دكتوردا پيکه و چونه نيو حهوشى ، له کاتيکدا
به رده وام به هوی نيگه رانيه و دهسته کانی ليک ده سوی ، گوتى:
ئهگه ر شتیك پويتابي قوي کوي به سهري خومدا كه م؟ دواي بريک
ههست راگرتن ، دوباره گوتى: به لام به گوييده ئه وهى هيچ دهنگىك
نابيسترى ، دلنيام تائيستا هيچ پوينه داوه.

كاره ساتيکي گوره يه ، ئه و ساتاهش له هه موکاتيکي تر
خوشە ويسترن بەلاتەوه.

کاتى گاليسکه بەئارامي روباره کەي ده بري ، دكتور ودك ئه وهى له
دهنگى پرله هاشه هاشى روباره که ترسابى ، پاچله کى و هيتندىك
سەرى بادا و به خەمباري و گوتى: ليم گەپى بېرمۇم ژنه كەم بە تەنبايە
، كەسيك دەنيرمه لاي ، هيئندهم پېتاجى ، گوناھه.

ئابوگين بىدەنگ بو ، گاليسکه که به هوی جاده پرله بەرده زله کانه و
هه لېز و دابه زى دهکرد و بەرۇخە زىخە لانه کەدا تىپەپى و درىزەي بە
پىگاکەدا.

دكتور كريلوقيش ورده ورده له گەل خەم و خەفەتە كانيدا پادههات و
ده بىرونىي ده وروپەر.

پىگاکە ، به هوی ئه و تۆزه پوناكىيى که له ئەستىرە كانه و ده بىرزا ، تا
پاده يەك ده بىنرا. دار بىيە كانى پۇخى پىگاکە ، پۇچوبونە نىيۇ
تارىكىيە و . لاي پاستيان ، دەشتىكى پان و بەرين و كراوهى چەشنى
ئاسمان بى كۆتايى و چەند ترسكە يەكى كز ولاواز ، لىرە و لەۋى ،
ھەبون ، كەپىدەچو كەندە لانى پەزۇھ بەردىنە كان بن بتروسكىنە و .

لە لاي چەپيشيانە و ، هاوتەريي پىگاکە ، گىردىلەكە بچوك بچوكى
بە بنچەك گيا دايپوشرابو بو. لە سەرۈي ئەمانەشە و ، نيوه مانگ ،
گەورە و بى جولە ، بە ئاسمانە و بەدى ده كرا. سورە لەگەپابو و كەم
تا زۇر لە نيو تەم و مەزدا ون ببو. ھەورە سپىيە كان دەوريان گرتبو ،
ده تىگوت لە هەمو لايەكوه لىيى دەنوابن و پارىزگارى لى دەكەن نە بادا

پیکده خست ، جوانیه کی لیزانانه و که م تا زور ژنانه‌ی تیدا به‌دی ده‌کرا.

تهنانه‌ت ترسه مندانه‌که‌شی ، لهوکاته‌دا که په‌نگ روخساری په‌ریبو و ده‌بیویست چاکه‌تکه‌ی دانی و سه‌ری به‌رز پاگرتبو و سه‌یری پلیکانه‌کانی ده‌کرد ، توسلایک له دلنيا بون و باوه‌ر به‌خوبونه‌ی - که سه‌رتاپای جه‌سته‌ی گه‌واهیان بو‌ده‌دا - که م نه‌ده‌کرده‌وه . ئه‌وکاته‌ی به‌پلیکانه‌کاندا سه‌رده‌که‌وت ، گوتی: که س دیار نیه ، هیچ ده‌نگیک نابیستری ، خودایه به‌خیزی بگیپی .

پیکه‌وه له‌گه‌لن دکتوردا وه‌ثور که‌تون و چونه نیو سالونیکی گه‌وره‌وه ، له نیو ئه‌و تاریکیه‌دا پیانویه‌ک به‌دی ده‌کرا که به سه‌رچه‌فیکی سپی داپوشرابو . پیکه‌وه چونه نیو ثوریکی میوانی بچوک و جوانی برپیک تاریکه‌وه ، که پوناکیه‌کی مه‌یله و زه‌رد ، جوانیه کی سه‌رنج راکیشی پی به‌خشیبو .

ئابوگین گوتی: تکایه فه‌romo ، برپیک لیره دانیشه ... چه‌ند چرکه‌یه‌ک ، چه‌ند چرکه‌یه‌ک زیاترم پیناچی و ئاگاداریان ده‌که‌مه‌وه و ئیستا ده‌گه‌ریمه‌وه .

دکتور کریلوف به‌ته‌نیا مایه‌وه . که‌لوپه‌له پازوه‌کانی ثوره‌که و ئه‌وه پوناکیه جوانه و تهنانه‌ت بونی ئه‌وه ، له‌مالی که‌سیکی نه‌ناس و بیگانه‌دا ، کاریگه‌ریه‌کی ئه‌وتولیان له‌سهر دانه‌نا .

له‌نیو حه‌وشه‌که‌دا ، هیچ ده‌نگیک نه‌ده‌بیسترا . ته‌نانه‌ت ورته‌یه‌کیش . به‌گویره‌ی ئه‌وه‌مو پوناکیه ، ده‌بوایا هیچیان بیدار نه‌بان .

ئیستا دکتور و ئابوگین ، که تا ئیستا له‌نیو تاریکیدا بون ، نزد به ناپه‌سندی له و پوناکیه‌دا یه‌کتریان بینی .

دکتور بالایه‌کی به‌رز پیشتنیکی کوم و روخساریکی پان و نزد به شه‌پریوی جل و به‌رگه‌کانی له‌بر کردبون ، شتیکی توند وحه‌زپینه‌کراو ، له لوته هه‌لؤیی و چاوه بی ئارامه‌کانیدا ده‌خوینرايه‌وه . پرج ئالوسکاو ، لاجانگ به‌قولداچو ، پیشی سپیی ، ره‌نگی په‌ریبو و خه‌مبار ، په‌فتاری نه‌زانانه و به‌کورتی ته‌واوی سه‌رسه‌ختیه‌که‌بی و پوچگاری تاقه‌ت پرپوکین و چاره‌نوسی به‌دکار ، ئه‌ویان به‌شیوه‌یه‌ک به‌رجه‌سته ده‌کرد ، ئه‌گه‌ر مرؤش سه‌یری کرده‌با ، باوه‌ری نه‌ده‌کرد ئه‌مه‌هه‌یه و چه‌ند ساتیک له‌مه‌وبه‌ر به‌هوی گیان له‌ده‌ستدانی کوپه‌که‌یه‌وه گریاوه .

به‌لام ئابوگین مرؤشیکی تر بو ، سه‌ر و ریش بور و به‌هیز و پت‌هه ، روخسار پان و سه‌رزل و له‌هه‌مانکاتیشدا له‌بردلان و جل و به‌رگی جوان و موّدی پوچی له‌بردابون . له گالیسکه‌که‌ی و دوگمه‌ی چاکه‌تکه‌ی و پرچه دریزه‌که‌یه‌وه - که تا سه‌رشانه‌کانی بون و پشت ملى داپوشیبو - دیاربو که‌ناسراو و په‌سنه‌نزاده‌یه . له کاتی پوچیشندانه سه‌ری به‌رز پاده‌گرت و سینگی ده‌رده‌په‌راند ، ده‌نگیکی گر و نیزانه‌ی هه‌بو . ئه‌وه‌کاتانه‌ی ملپیچه‌که‌ی ده‌کرده‌وه یان پرچی

ئابوگین ، چەند ھەنگاویکی قورسی بۇنىيۇ ژورهكە ھەلپىنان ، نوشتابۇوه ، دەينالاند و مىستى پاده وەشاندىن . بەدەنگىتى بەرز نەراندى: فرييوى داوم ، پۆيىشتۇه .

زۆر بەقورسى دانى بە وشەى (فرييو) دا ، دەنا.

: ئەو زىنە فرييوى داوم و بۆخۇشى پۆيىشتۇه ، خۆى كىردى نەخوش بۆئەوهى من بەدواى دكتوردا بنىرى ئەو خوش (پاپچىنسكى) يە سەگبابە كەۋى ، ئەى هاوار خودايە.

ئابوگين زۆر بەقورسى بەرەو لاي دكتور ھەنگاوى ھەلپىنان . مىستە سپىيە گىرىكىدۇ گۈشتەكانى لەبرامبەر چاوهكانى خۆيدا راڭتىبۇن و پايدە وەشاندىن و دەيكوت: بەرەلائى كردىم و بۆخۇشى پۆيىشتۇه ، بەم درۆيە فرييوى دام ، ئەى هاوار خودايە ! بەلام تىننากەم بۆچى بەم پىيانە پىس و چەپەلە؟ بۆچى بەم يارىيە شەيتانانەيە ! چ خراپەيەكم بۆى ھەبو؟ بەرەلائى كردىم و روېشتۇه .

لافاوى فرمىسىك بەچاونىدا ھاتنە خوارى ، پۇي خۆى وەرگىپا و بەنیو ژورهكەدا كەوتە ھاتوچۇ كردىن ، ئابوگين لەم حالتەيدا ، بە چاكەتە كورتە و پانتولە تەسکەي موڭدى رۇزىدە ، قاچەكانى لەئەندازەدى خۆى بچوكتەر دەھاتنە بەرچاو . زىاتر بەشىرىك دەچو نەك بە مرۆڤ .

بى مەتمانەيى لەچاوهكانى دكتوردا دەخويندرانەوە ، لە جىڭگاي خۆى ھەستا و روانىيە ئابوگين و گوتى: نەخوشەكە لەكۆيىھ ؟

ئابوگين كەھم دەگىريا و ھەم پىددەكەنى ، ھەروا مىستى پاده وەشاندى ، وەلامى دايەوە: نەخوشەكە... نەخوشەكە ... زەتكەيى من نەخوش

لەسەر كورسييەك دانىشت و سەپەرىيەكى دەستەكانى خۆى كرد كە بەھۆى ئەسىد فننەكەوە سوتاپون . كاتى دەپەۋانىيە ئاباژۇرە سورە پۇنەكە ، چاوى كەوت بە كاتىمىرىتىك كە لەوسەرى ژورهكە ھەلۋاسرابو و دەنگى چركەچىرى دەبىسترا . گورگىكى كەولكراوى لەكا ئاخنراوى بىنى كەلەسەر چوارپەل قىيت راوه ستابو . دىاريپۇ ئەمە زۆر جىڭگەي دلىيابىي و پەزامەندى ئابوگينە .

بى دەنگىكە ، ھەمو شوينىيەكى گىرتەوە ... لەيەكىك لە ژورهكە كانى ترەوە ، يەكىك هاوارى لى بەر زبۇوه ، دەنگى كردىنەوە دەرگايمەك هات و پاشان بىيەدەنگى ھەمو شتىيەكى داپۇشى . دواى تىپەپپۇنى نزىكەي پېنچ خولەكىك ، دكتور چاوانى لەسەر دەستەكانى خۆى گواستنەوە بۇ ئەو دەرگايمەك كە ئابوگين لىيەنەن بۇ ، ئابوگين لەنیو دەرگاکەدا راوه ستابو ، بەلام ئىدى ئەو ئابوگينە چەند ساتىك لەم و بەر نەبو ، ئىدى شوينەوارىكەت لەو پەزامەندى و باوەر بەخوبونە ئەند ساتىك لەو بەر ، بەپوخسارىيەوە بەدى نەدەكرد ، پوخسار و دەستەكانى و حالەتىي جەستەي ، لەزىز كارىگەرى جۆرىك لەترسى نەفرەتى ، يان ئازارىيەكى جەستەيىلى لەتوانا بەدەر ، پەنگىيان بەپويەوە نەھېشتبۇ .

لوتى و لىيەكەكانى و سەمیلى و ھەمو گنج و لۆچەكانى تەۋىلى ، دەلەر زىن و دەتكوت دەيانەوە بىرقۇن و لەپوخسارى جىا بىنەوە ، بەلام سەربارى ئەمەش چاوهكانى دەتكوت پىددەكەن .

دكتور ، به هیواشی گوتی: سهر لامه ده رناکه م ... هیچ سه ری لی ده رناکه م ، نازانم ئم جوّره کارانه چ واتایه کیان ههیه؟ ئه مانه پیکه نینیان به رهنج و کوئرده وریه کانی خه لک دی! ئایا شتی لام جوّره ده کری ... له زیانمدا شتی لام شیوه یه م نه دیوه.

دكتور ، وەک گیزیک ، کە تازه بۆی دەرکەوتیی کەسیک دلی پەنچاندوه ، شانیکی هەلتە کاند و دەستە کانی راوه شاندن. چونکە نەیدەزانی چ بکات و چ بلىت ، بە شەکەتى و ماندو بیبە و خۆئى ھاویشتە سەر کورسییەك.

ئابوگین ، بە پەقەوە گوتی: باشە دامنا منى خوشندە ویست و دلی بە کەسیکی ترەوە بو! ئەدی لام حالەتە دا تە فرەدان چ واتایە کى هەیە؟ ئەم بى وە فایيە پیسە بۆچى؟ بۆچى؟ بۆچى؟ چ خاپا یە كم بۆی ھەبو؟

لېرەدا له دكتور کریلوڤ نزىك بۇوە و سەرسەختانه گوتی: گۆئى بىگە دكتور ، تو بى ئە وەی حەزىت لېیى و مە بەستت بىت ، بويىتە بىنەر و شاهىدى بە دەختىيە کانى من ، منىش نامە وى ئە وەت لى بشارمە وە ، باوەرم پىبىكە زۆر زۆرم خوشدە ویست ، لەناخى دلەوە خوشمەدە ویست ، ھە موشتىكە خستبۇھ بەر دەستتى ، له سەر ئە وە ، لەگەل مالە وە دا تىكىمدا ، وازم لە کاروکاسېي ھىننا ، موزىكە خستە لا وە ، سەربارى ئە وەش زۆر جارە بۇھ شتىكى كردە و بە خشىومە ، ئەگەر هاتبا و دايىم بوايە ، يان خوشكم بوايە ، ئامادە نە بوم ھە رگىز بىبە خشم... هیچ كاتىك بە جوّرىك له جوّرە كان سەيرىم نە كردە ،

نيه ، سەگىباب ، پىس و بە دەپەرە ، شەيتانىش فيللى لام شىۋە يە لە كەس ناكا ، كلاوى لە سەرنام بۆئە وە لە گەل ئە و گەمژە يە ، لە گەل ئە و لوتييە ، لە گەل ئە و نوکەرە دا بپوا ، ئەي ھاوار خودايە ! خۆزگە دە مرد ، تواناي ئەم كارە ساتەم نيه.

دكتور قىيت راوه ستا ، چەند جارىك چاوى پېروكەند و چاوه کانى پەر لە فرمىسىك بون ، رىش و چەناغە لە رزى ، چەند جارىك بە سەرسامىيە و سەيرى دەر دەرەرە خۆئى كرد و گوتى: ئەمە ج يارىيە كە تو لە گەل مندا دە يىكەيت؟ من كورپە كەم مردۇھ ! ژنه كەم بە و تازىيە بارىيە لە مالىدا بە تەنبا بە جى ھېشىتە ! ... خۆم بە پىيە ناڭرم ! ئە وە خەرىكە بەر دە بەمە وە ، سى شەوە خە و نە چوٰتە چاوم ! ... بەم حالە وە منت ھىننا وە تە ئىرە بۆئە وە لە شانۇ گالتە جاپىيە دا رپۇلت بۇ بىگىپم؟ سەر لى دە رناكەم ! هیچ سەر لى دە رناكەم ! .

ئابوگين يە كىك لە مستە نوشتا وە کانى كردە و كاغەزىكى لولدر اوى فەرىدایە سەر زە وىيە كە و بە پىلاؤھ کانى كە و تە سەرلى ، دە تگوت دە دەيھە ئىزىن دەرەيىكى زىيان بە خش پانكا تە وە . بە پەقەوە گوتى: ئاي كە منىش گەمژە بوم ! ... ئاي كە منىش هیچ تىنە گە يىشتم ! .

وەك ئە وە يە كىك پەلامارى دابىت ، مەستىكى راوه شاند ، ئە مە جار گوتى: هیچ ھە سەتى نە كرد بۆچى ھەمو روژى دىتە مالىمان ! هیچ تىنە گە يىشتم لە بەرچى ئەمۇپ بە گالىسکە هات ، چاوه کانى كويىر بىون ، ئاي خودايە چ گەمژە يە كى سەيرىم .

کاتی ئابوگین وىنىءى هاوسەرە گەنچەكەى بەپۇخسارييکى جوان ،
بەلام وشكەوە ، كە زىياتر بە راھىبەكان دەچو ، لەبەرامبەر چاوى
دكتوردا پاگرت و داواى ليكىرى سەيرى بکات و بۆخۇرى بېيار بىدات : ئايا
كەسىك خاوهنى پۇخسارييکى ئاوا مىھەربان بىت ، فرت و فيل و
پىلانى لەم شىۋوھىيە لىيەدەوشىتىۋە ؟

دكتور ، بەچاوانى سورەلگە راوهە خۇى كىشايم دواوه و لە
كاتىكىدا كە پق و تۈرپەيى لە قىسەكانى دەبارى ، مستىكى بە مىزەكەدا
كىشاو هاوارى كرد : ئەم قىسانە بۆچى بۆ من دەكەى ؟ من نامەۋىت
گوئىم لەم قىسانە بىت ، ئەم پاز و نەھىئىپ پىس و بۆگەنانە چ
پەيوەندىيەكىيان بەمنەوە ھەيە ؟ سىدان لە گۆپى بابى تووپاز و
نەھىئىپ كانىشت ، بە چۈرپەكەوە ئەم قىسەپەپۈچانە لەگەل مندا
دىئىنە گۆپى ؟ ناكا وابزانى ئەوهەمو سوکايەتىيانە پىتىكىدوم شتىكى
ئاسايىن ؟ يان وابزانى من نوڭكىرى بابەلباي مالى تۆم و دەتوانى
ھەرچى بەزارىدا بىت پىيمى بللى ؟

ئابوگين كەلەبەرامبەر دكتور كىيلوقىدا راوهەستابو ، ورده ورده كشايم
دواوه و بەسەرسامىيە و تىپاراما .

دكتور لەكاتىكىدا پىشى دەلەرزى ، درىزەدى دايىه : منت بۆچى ھىنناوەتە
ئىرە ؟ ئىيە دەچن لەسەر بىنەماي ھەواو ھەوهەسىك زەماوەند دەكەن
و ھەر بەھەۋەسىش تورە دەبن و شانۇيەكى خەمبارانە وەپى دەخەن
... ئەمجار منىش پەلكىشى نىيۇ بەزمەكە دەكەن ، كارەسات و
سەربىدەتى تۆچ پەيوەندىيەكى بە منەوە ھەيە ؟ وازم لىيېنە ! بېرۇ

ھىچ كاتىك نەمەيىشتەو نىگەران بىت ، ئەدى كەوايە بۆچى ئەم
درۇيەى لەگەلدا كردم ؟ بۆچى هاناي بۆ ئەم فرت و فيلە چەپەلە بىد ؟
ئەگەر مروۋ يەكىكى خوشەۋىت پاستكۈيانە و پاشكَاوانە
دەريدەبىرى . ئەويش كاتى دەبىنى ھەستى من لە بارەمى شتىكى لەم
چەشىنەوە ، چۈنە ؟ ئىدى ...

ئابوگين ، بەچاوانى پېلە فرمىسىك و جەستەى لەرزۇكەوە ، ئەوهى
كەلەدىدا پەنكى خواردىبۇوە ، خەرىكبو بۆ دكتورى ھەلددەرشت .
گەرم بىو لەقسە كردن ، ھەردو دەستى لەسەر دلى دانابو . بى دۇلى
ھەرچى نەھىئىپ كى خىزىانىي ، كە ھەييون ، لاي دكتور ھەليمالى .

دياربىو بە دركاندىنى ئەو نەھىئىانە زۆر ئاسودە دەبىو . ئەگەر ھاتباو يەك
دو كاتژمۇرى تر بەم شىۋوھى قىسەى كردىا ، ئەوهى كە لەدىدا بۇ ،
ھەللى پېشىبا ، تا پادەيەكى زۇر ئارام دەبۇوە .

كى دەزانى ئەگەر ھاتبا و دكتور ، بى ناپەزايى دەربىرپىن ، گوئى بۆ
قسەكانى شل كردىا و دلى داباوه ، يان بى ئەوهى پەنا بۆ كارىكى
گەمزانە بەرىت ، ئابوگين لەگەل خەم و خەفتە كانىدا رانەدەھات ؟

بەلام شتىكى تر بۇيدا ، ئەوكاتە ئابوگين سەرگەرمى قىسە كردن بۇ
، پۇخساري دكتور كە ھەندىك دلىيايى تىيدا بەدى دەكرا ، گۆزپانى
بەسەردا ھات و خوينساردى و بىباكى ورده ورده جىگاى خويان دايىه
پق و تۈرپەيى و گنج و لوچەكانى نىيۇچاوانى ترش و تالىت بون .

ئابوگین هاواری کرد: توشیتی ، ئەمە بى وېۋىدانىيە ، من بۇخۆم
كەسىكى بەدېختم ...

دكتور بەته سەر خەندەيەكى كرد و گوتى: بەدېخت! تکات
لىتەكەم يارى بەم وشەيە مەكە ، چونكەپىم وانىيە ھىچ سودىكى بوت
ھەبىت ، ئەو كەسە ھەپلەخەرجانەش كە چەكەكانيان بۇ ناكىتتەپارە
، وەك تو خۆيان بە بەدېخت دەزانىن ، كەلەشىرى قەلە ويش
بەدېختە ، چونكە چەورييە زىادەكانى جەستەيى ، دەبنە بەلائى
سەرى.

ئابوگين ، تا تىينى تىيدابو هاوارى کرد: تكايە پىزى خوت پاگرە ،
كەسىك ئەم قسانە بکات دەبى تىيلاتپىن بىرى ، ئايا ئەمە دەزانى؟
ئەجار دەستى بىردى گىرفانى و دو بىرە پارە كاغەزى دەريىنان و
ھەلەدانە سەرمىزەكە و گوتى: ئەوهش ھەقى سەرداڭە كەت ، ھەلى
گىرى.

دكتور گوتى: ئەم پارانە لاي خوت ھەلگەرە و ئاگات لىييان بىت. لەگەن
ئەم قسە يەشىدا بەپىشىتە دەستىك پارە كانى ھەلەدانە سەر زەوييەكە و
گوتى: سوكايەتى بە پارە قەرەبو ناكىتتە وە.

ئابوگين و دكتور بەرامبەر يەكتىرپاوهستان و ھەرچى جنىيۈ پىس و
ناابەجى و نەشياو ھەبۇن بەيەكتىرياندا.

ھەردوکيان ، لە زيانىاندا تا ئەو ساتە ، تەنانەت لەو ساتانە لەوپەرى
تۇرپەيىش دابۇن ، جنىيۈ لەو شىيۆھەيان بەزاردا نەهاتبو. لە
كارەكانيانەو دياربۇ چەشنى ھەمو مروقە خەمۇكەكان ، ھەردوکيان

بۇخۆت بەكارەنابۇرمەندانە كانى خوتەوە خەرىكىبە ، بىر و باودەرە
مروقە دۆستانە كانت بىخە ئەولاؤە.

لەم كاتەدا بەگوشەي چارى پوانىيە جانتاي يەكىك لە ئامىرە
موزىكىيەكان و

درېزەي دايە: بىر ساز و دەھولى خوت بىكتە ، ھەر ھەلەيەك پىت
خۆشە ، بىكە ، بەلام كارت بەسەر مروقىكى راستەقىنەوە نەبىت ،
ئەگەر پىزىشى لى ناكىتتى ، لانىي كەم كارت بەسەرىيەوە نەبىت.

ئابوگين كە سور ھەلگەرە بۇ ، گوتى: نازانم تو دەتەۋى بلىي چى؟
: دەلئىم فرييو دان و لە خشتە بىدىنى خەلگى كارىكى پىس و قىزەونە ،

من دكتورم ، توش پىتتايە دكتورە كان و ھەمو ئەوانىي كە بە پەنج و
ماندوبۇنى خۆيان دەرىن ، لەنئۇ ھەزەيى و بىرەپەشتىدا ناقوم بۇن و
نوكەرى توڻ. زۆر باشه ، بەلام چ كەسىك ئەو مافەي پىداویت مروقىك
يەك دنیا خەم و خەفتەتى ھەبىت ، جەنابت بىكەيتە ئامرازى دەستى
خوت و بەكارى بىننى؟

ئابوگين لە وەلەمدا پرسى: بەچ ئازىزىتىيەكەوە ئەم قسانە دەكەيت؟
دوبارە پوخسارى گۆپانى بەسەرداھات و پقىكى پۇن و ئاشكراي تىيدا
بەدى دەكرا.

دكتور هاوارى کرد: تو بەچ مافېك منت ھىتاوەتە ئېرە تا گوى
لەوپىنە كانت بىرم؟ لەكانتىكدا باش دەزانى چەندە خەمبار و
نىڭەرانم. پاشان جارىكى تر مستىكى بە مىزەكەدا كىشا و گوتى: كى
ئەو مافەي پىداوى بە خەم و خەفتەتى خەلگى پىبكەنلى؟

هەردوکیان ، وەك خۆیان پاوهستابون ، بىدەنگ بیبون ، دیاربو ئابوگین جاریکىتەر ھەستى باوهەر بەخۆبۇنى تىدا زىندۇ بېۋۆھ ، لە رئورى میواندا دەھات و دەچو و سەرى بادەدا ، پىتەچولە مىشكى خۆیدا خەریکى سازدانى نەخشە يەك بىت ، دیاربو ھېشتا بق و قىنى نەنىشتبۇوه و ھەولىدەدا دوزىمنەكەي بەھىتىن نەگرى ... دكتور ھەروا پاوهستابو و دەستىيکى بە لىيوارى مىزەكەوە گرتبو و بەحالەتىكى پىپاپىر لە شك و گومان و بەسوك پۇانىيەوە ، سەيرى ئابوگىنى دەكرد. حالەتىك ، كە تەنبا مروقە خەموك و بىي وىژدانەكان ، لەو ساتانە كەھىچ گىرو گرفتىكىيان نىيە ، پېيانەوە دەبىنرى. چەند ساتىك دواتر ، ئەو كاتەي دكتور لەنیو گالسىكەكەدا دانىشتبۇ و وەپىكەوتبۇن و تەنانەت مەودايەكى باشىشىيان بېپىبو ، ھېشتا ئەم حالەتى بەسوك سەيرىكىرنەي پىۋەدىيار بۇ.

دنيا تارىك بۇ ، تارىكتەر لە كاتىزمىرەك لەوھوبەر ، نىوهمانگە سورەلەگەپاوهەكە ، لەپىشت تەپۇلڭە بچوکەكەوە ون بېبۇ و ھەورە پاسەوانە كانىيشى لەشىۋەي چەندپەلەيەكى پەش چوار دەورى ئەستىرەكانيان گرتبو. گالىيسكەيەكى دوئەسپى چراسور ، بەتەقەتەق بەجادەكەدا كەوتەجولە و گالىيسكەكەي دكتورى تىپەپاند ، ئەمە ئابوگىن بۇ كە بۇ توڭلەسەندىنەوە و كارى گەمزانە ، كەوتبۇ پىي .

لەتەواوى پىگاكەدا ، دكتور نېبىرى لەھاوسەرەكەي دەكردەوە ، نە لە ئەندىرىي ، تەنبا لەبىرى ئابوگىن و كەسانىكدا بۇ كە لەو مالەدا دەشيان

، دىلى دەستى خۆپەرسىتى بون. مروقە خەموكە خۆپەرسىتەكان ، دەبنە سەتكار و تەنانەت لەگەمژەكانىش كەمتر ھەست بە ناخى يەكى دەكەن.

نابىي پىمانوابى خەم هوڭارى يەكبۇنى خەلکە ، چونكە ئەوهندەي كە بىدەدى و نارەوايى ، لەنیو خەمبارو خەموكەكان بەدى دەكىرى ، زىر دكتور لەنیو كەسانى شادوبەختىاردا ئەم حالەتە بەرچاو دەكەوى. دكتور كەخەريكبو تەنگەنەفەس بىت ، گوتى: تكايىبمگەيەنەوە مالى. ئابوگىنىش بە توندى زەنگىكى لىدا ، بەلام ھىچ كەسىك بەدەم زەنگەكەوە نەھات. جارىكىتەر زەنگى لىدایيەوە ، دواتر بە تۈرەييەوە زەنگەكەي كىشا بەزەويىدا ، زەنگەكە بەدەنگىكى كېپەوە كەوتە سەر فەرشەكە ، دەنگىكى خەمناكى وەك نوزەى سەرەمەرگى لى بەرز بۇوه .

نۆكەرەك ، وەزۇر كەوت. ئابوگىن ، بە مستان كەوتە سەرى و چەند مەستىكى كىشا بەسەر و كەللەيدا: تا ئىستا لەكۆي بۇي و لاغ؟ بېرۇ خىرا بلىي گالىيسكە بۇ بىدنەوەي ئەم دكتورە بنىرەن ، گالىيسكە دو ئەسپىيەكەي منىش ئامادەكەن. كابراي نۆكەر پۇي وەرگىپا بېۋات. جارىكىتەر ھاوارى كرد: سېھىينى نابىي يەك كەسى خائىنى وەك ئىيۇھ لىرەبمىنى ، ھەر ھەمۇتان بارگە و بەندەلتان بېپىچنەوە ، خەلکى تە دىئىن ، ھەي ھىچ وپۇچىنە.

و هیند نه بو به جي هيشتبو ، بيركرنده و هكانى ، نارهوا و نامروقانه
و سته مكارانه بون . ئابوگين و هاوسره كه يى و پاپچىنسكى و هەمو
ئەو كەسانەي كە لهنيو ئەو كەش و هەوايەدا دەزيان ، ئەو كەش و
ھەوايەي كە بوئى گوللوييان لىرەوه دەكەۋىتە بەرلوت ، بەنەفرەت
كردن .

لەتەواوى پىگادا سەبارەت بەوان ھەستى بە بىزارى و نەفرەت دەكىرد
، دلى لېيان پىپىبو ، ئەو بىپارەى لەبارەي ئەوانەوه داي و ئەو
ھەلۆيىستەش كە لە ئاستى ئەواندا وەرى گرت ، تا كۆتايى ژيانى
درېزەى كېشا .

كات و سەردەم خەريلكى بودەرپۇيىشت ، دكتور كريلىوفيش لەو ھەمو
خەم و خەفتەي ئەو پۇزە و لەو ھەلۆيىست وەرگىتنەشى ،
ھەرچەندە لە پوانگەي مرۇقەوه نەشياو و نارهوايە ، پاشگەز نەبۇوه
و تا لىوارى مەرگ ، لەبىر و ھزىدا مايەوه .

(دىفترى*) ملەخە

نانیکی باش ئاماده‌کەن ... میوانى ئەوم ... سلام بگەيەنە بە^١
(ناتاليا يوڭۇرۇقنا) ئى هاوسەرى و مندالەكانى .

دواى ئەم قسانە ، ئەو دەفتەرە لاي كابرا بولۇ ، ئىمزاى كرد و دواتر
بەرهو ئەو ژورەنى كە ملازم (نىتكىن) ئى ژىبراي - كە مۇلەتى چەند
پەزىشىكى وەركىتبۇ و بە دەرفەتى زانىبۇ و ھاتبو سەرىك لە زاۋا و
خوشكەكەي بەدا - وەرپى كەوت .

پەموئىش ، ئاگادارينامەكەي بۇ نىتكىننى ژىبراي پاداشت و گوتى: ها
بىگە بىخويىنەوە ! بىزانە پېتىكا شىستىكىلىۋەچ نامەيەكى بۇ ناردىم !
پەزىشى پېتىچ شەممە باڭگىشىتى مالىيى كردىم ... نايىي پېتىكەوە بېچىن ؟
نىتكىن ، نامەكەي خويىنەوە و وەلامى دايەوە: پېتىوايە باڭگىشىتى
نان خواردىنى كردى ؟ تۆۋەك تۆمەتبارىك باڭگىشىتى دادگا كراویت
... بېپيار وايە دادگايى بىكىي .

: من دادگايى بىكتە ؟ پف ... ئەو ئىستاش بۇنى شىرى خاو لە دەمى
دى ... نا بابه تۆتىي نەگەيىشتى ، تەنبا دەيەوەي بىكتە گالتە و
فشقييات ...

: كاكە ، شتەكە گالتە و فشقىيات نىيە ، مەگەر نابىنى ئاگادارينامەكە
زۇر پاشقاوانە لەبارە لىدان و سوكايدەتى پېتىكەنەوە ؟ شتەكە زۇر
سادەيە ... تۆلە گىيگۈرۈت داوه و ئىستاش دەبى دادگايى بىكىي .
..

: بەخوا مندالى ! بابه ئىمە چەندىن جارپىكەوە يارىمان كردى و
پېتىكە كانمان لىكداون ! مەگەر خودا بەخۆى بىزانى چى ماوه پېتىكەوە

پۇشنبىرى بىرکۆل

(ديمهنىكى بچوك)

(ئارخىپ يلىسەنچىق پەموئىش) ملازمى خانەنىشىنى هيىزى سوارە ،
چاولىكەكەي كرده چاوى و بروكىنى ويڭ هيىنانەوە و ئەمەي
خويىنەوە : ((دادوھرى ئاشتەوايى ... ناواچە ... شارەدى ... داوات
لىيەكەت بەپىي پېرپەكەيىشتىن بە فايىلەكەت ، بەتۆمەتى سوكايدەتى و
لىدان لە كەسىك بەنىيى (گىيگۈرۈ قلاسۇق) ... واژۇ دادوھرى دادگايى
ئاشتەوايى ، شىستىكىلىۋەچ)) .

پەموئىش ، سەرى لەسر ئاگادارينامەكە ھەلگرت و رۇانىيە ئەو كەسەي
نامەكەي هيىنابۇ پرسى: ئەمە كى ناردویەتى ؟
: شىستىكىلىۋەچ ... دادوھرى دادگا ...

هم ... گوتت شىستىكىلىۋەچ ؟ بۇچى داوى كردىم ؟
: دىيارە بۇ دادگايى كردىن ... خۇلە ئاگادارينامەكە شدا نوسراوه ...
قوريان ...

پەموئىش ، جارپىكى تر ئاگادارينامەكەي خويىنەوە و بەسەرسامىيەوە
پۇانىيە كابرا و شانىكى ھەلتەكەن و لەبەر خۆيەوە گوتى: سەيرە ! ...
بەتۆمەتى سوكايدەتى ! ... زۇر سەيرە ! زۇرباشە ... پىيى بللى زۇر
باشە ، بەلام بىرت نەچى لەدەمى منهو پىيى بللى با بۇ نىيۇرۇكەي

په موييغ له ميزه که دادوهر نزیک بووه و به مه بهستي تا وقه کردن
دهستي درېژکرد و گوتى: سلاو پتيا گيان ، ها دياره خهريکي
دادگایي کردنېت ، دهی باشه ، خهريکي کاري خوت به برا ...
ئه منيش ئه وه لېره داده نيشم و سهيرت ده کم ... ببوره له بيرم چو
له گهان نيتکيني ژنبرام ، به يه کترتان بناسىئنم ... ته ندروستي خېزانت
چونه؟

: بهلى ، بهلى خراب نيه.

دادوهر ، دواي ئه م قسانه به سرتە گوتى: تکايه بروئه ولا ... بو
خوت برق له نئيو خله که دانيشه ...
زوربهی دادوهره تازه کاره کان ، کاتى له نئيو دادگادا پوبه پوی دوست
و ئاشنایي کي خويان ده بنه و ، سهريان ليده شیوي و نازانج چ بکنه.
ئه گهه برپيار بېت يه کېلک له ئاشناو ناسياوه کانى خويان دادگایي بکەن
، له شەرمان سور ھەلەگە پېن و له کاتەدا ئاواتە خوازن زھوي دەم
بکاتەوه و قوتيان بدت.

په موييغ ، بېلک له ميزه که دادوهر و دور کهوت و له سه ركورسييەك ،
به تەنيشت نيتکينه و دانيشت و به سرتە گوتى: ئه و فيلبازه چ
سەنگ و شکويي کي ھېي ! لېره خوي کردوته کەسىكى تر ! تەنانەت
زەردەشى نايەتى ! ئه دادوهره ئىستا ئىدى ئه و پياوه گالتە چېي نېي
که دەموچاوى خزمە تكاره کەمانى له خەودا پەش كردو . به راستي
جيگاي پېكەنинه ! ئه جوئرە مروقانه و برپيارى يه کلاکەره وە
دادوهر دەبى سەنگ و قورسايى و سامي ھېبى ! دەبى کەسىكى وابى

نه يكەين ! ... سەرباري ئه م دوستايەتىيە به تىنە چۈن دى من دادگايى
بكتا ؟ ئاخىر تو خودا ئوهش بوه دادوهر ؟ ھە ... ھە ... ھە ... پيتقا
و برپيارى سزادان ! ... ھە ... ھە ... ھە ...
: پېكەنە بو خوت ، به لام کە سېيەينى به پېي ياسا ، نەك به پېي
براده رايەتى ، سزاي دايت و لەكونى زيندانى قايمى كردى ، پېيموانىه
بەم شىۋىيە پېكەنى.

: برا تۆ ھەستت بە خوت کردوه ! ئەقل و ئاوه زت لە دەستداوه !
کەسىكى کە باوکى (تعميد) ئى منالە كەم بى ! چۈن من سزا دەدا ! تۆ
پىنج شەممە وەرە لە گەلەمدا ئەوسا بە چاوى خوت بىنە بزانە ج
ياسايىك له ويىدا کاري خوي دەكا ...

: من پىم باشه ھەرنە چىت ، گەرنا خوشت و پيتکاش دەخەيتە زىر
بارىكى ناھە موارە وە ، واز لە پيتقا بىنە ، با خوي بەبى ئامادە بونى
تۆ سزاڭەت دىيارى بكا ...

: جا بوجى ئامادە نەبم ؟ وە لەھى ھەر لەناخى دلەوە پىم خوشە
بىيىنم ، بزانم ئاخىر چۈن دادگايىم دەكا ! ... زۆرم پېخوشە بزانم
شىۋازى سزادانى چۈنە ... دەبى شتىكى خوش بېت ... لە راستىدا
ماوه يېكى زۆرە نە چومەتە مالىيان ... باشنىيە ! ...

* * *

پۇزى پىنج شەممە ، ھەر دوكيان پېكەوە بەرەو لاى دادوهر وەرپى
کەوتىن . دادوهر ، لە نئيو تەلارى دادگادا ، سەرگەرمى خويىندە وە
فايلىك بولى.

ده بی بارله وهی خود هه لبی له خه و هه ستاین ، له به رئوه وه نازانین
 ئاخوئه و پوژه ئاغامان چه کمه له پی ده کا ، پوتین له پی ده کا ، یان
 قوئنده ره له پی ده کا ، یان حه زیان لبیه پیلاوه سه پیتیه کانیان له
 به یانیه وه له پی بکه و تائیواری داینه نین ، به لام ئیمه ده بی چه کمه
 و پوتین و قوئنده کانمان بولایغ کردن . سه رله بیانی ئه و پوژه ، کاتی
 ئاغا ده بیویست جل و به رگه کانی له رکا ، بانگی کردم تا یارمه تی
 بدهم ، پونه ئیدی که منیش چومه خزمته و به ریک و پیکی کراس و
 پانتوله کیم کرده برهی و کاتی ده بیویست چاکه ته کهی له برکه م پیی
 گوت : گریشکا شانه کم له گیرفانی چاکه ته که مدایه ده ری بینه
 و بیده ری . منیش ئه و نندی نیو گیرفانه کانی گه رام شانه کم
 نه دوزیه وه ، دواتر به پیزه وه گوت : ئارخیپ یلیسە یقیچ هیچی تیدانیه .
 دوای ئه مه ئاغام پوخساری گرژ کرد و بو خوی دهستی برد و
 شانه کهی له نیو گیرفانیکی تری چاکه ته کهی ده رهینا و پیی گوت :
 ئه دی ئه مه چیه ؟ شانه نیه ؟ دوای ئه مه شانه کهی کیشا به سه رمدا و
 هه مو نوکه کانی چه قینه نیو گوشتی سه رمده وه . له به یانیه وه تا دوای
 نیو ھو خوینی سه رم نه و هستا ، ئه گهر سه رنجی بدھیتی بوت
 ده ردہ که وی که هیشتا به ته اوی سارپیز نه بوته وه ، شاهیدیشم هه یه .
 دادوهر ، سه بیریکی په مويیکی کرد و گوتی : ئه گهر شتیکت هه یه بو
 به رگیکردن له خوت فه رمو بیلی .
 په مويیکی ، بېنیگایه کی پر له پرسیار و سه رسورپمانه وه ، سه بیریکی
 دادوهری کرد و دواتر بوانیه گریشکا و جاریکی تر نیگای گواسته وه

ترس بخاته دلی مروقده وه ... ده تو خودا و هر سه بیرکه بزانه کییان
 له سه رکورسی بپیاردان داناوه ! هه ... هه ... هه ...
 دادوهر ، دهستی به پروسهی دادگای کردن که کرد : گریگوری فلاسوڤا !
 به پیز په مويیک .

په مويیک به پیکه نینه وه له میزه کهی دادوهر نزیک بوقوه و دوای ئه ویش
 پیاویکی کورتے بالا به پانتولیکی خهت خهت وه که ده لینگه کانی
 هاویشتبونه وه نیو پوتینه کانی ، له خله لکه که جودا بوقوه و له ته نیشت
 په مويیک راوه است .

دادوهر سه ری داختست و به هیواشی گوتی : به پیز په مويیک ! تو
 تو مه تباری به وهی که له م ... له م گریگوری فلاسوڤه نوکه ری خوت
 داوه و سوکایه تیت پیکردوه ... ئایا ئه م تو مه ته قبول ده کهیت ؟
 باشه پتیا ! پیم نالیتی تو له کهیه و ئاوا ئه م شتانه ئه و نند
 به توندی گرتوه ؟ هه ... هه ... هه ...

دادوهر ، به شه رمه وه هه ندیک خوی له سه رکورسیه کهی هینا و برد و
 قسسه کانی به په مويیک بربین و گوتی : قبولی ناکهیت ؟ فلاسوڤ تو
 چوئنیتی پوداوه که بگیره وه .

شتکه زور ساده يه قوربان ... من نوکه ری ماله کهیان و اتا
 خزمتکاری تاییه تیان بوم ... باشه ... ئیوه هه موتان شتیک
 ده ریارهی زیان و گوزه رانی خزمتکاریک ده زانن ... وه که سیکی
 زیندانيکراو ... وه کبو خوتان ده زانن ، خانه دانه کان ، تا دوای
 کاتژمیر نوی بېيانی له خه و هه لنانستن ، به لام که سانی وه ک ئیمه ,

سەر دادوھر و سورھەلگەر و بەپرته پرئىكەوھ پرسى: ئەوه تو
مەبەستت چىھ ؟ گالىتەم پىتەكەى ؟

سەر دادوھر و سورھەلگەر و بەپرته پرئىكەوھ پرسى: ئەوه تو
مەبەستت چىھ ؟ گالىتەم پىتەكەى ؟

گريشكا وەلامى دايەوھ: كەس گالىتەي پىنەكردى ئاغا ، بەلام
بەكورتى تو ماف ئەوهت نىھ خەلک داركارى بکەيت.

پەموئىش داردەستەكەى كوتا بەزەویدا و هاوارى كرد: بىندەنگ بە !
گەمژە ! چەپەل !.

دادوھر بەپەلەپپۇزى لەسەر كورسىيەكەى خۆى ھەستا و بەره و
ئورەكەى خۆى ھەنگاوى ھەلىنان و ھەر بەرپۇھ پېنچ خولەك پشۇرى
رەگەياند.

پەموئىش دواى كەوت. كاتى گەيشتنە ژورى ، دادوھر بەدەست
پاوهشاندەنەو گوتى: كورپى باش ئەمە چىھ دەستت پىكىردوھ ! بۇ
دانانىشى ؟ ئەم قسانە چىن ؟ دەتەۋى پىسوم كەيت ؟ دىيارە تو
دەتەۋى ھەر لىزە پىاوه كانى خۆت شاهىدىت لەسەر بىدەن و ئابپوت
بچى ؟ بەخوا گەمژە ؟ باشه بۇ دەهاتى ؟ پىتىوايە تو نەهاتبای من
نەمدەزانى خۆم چارەسەرى بکەم ؟

پەموئىش دەستەكانى لەكەمەرى گىرگىردن و گوتى: دە بۇ خۆت
چارەسەرىكە ، ئەمە كەى تاوانى منه ! بۇخۆت ئەم شتە
گالىتەجاريانە وەرىدەخەي وپاشان سەركۈنى من دەكەيت !
چارەسەر ئەوهىي گريشكا بخەيتە زيندانەوھ و كوتايى بەمە بىتتىت.

گريشكا بخەمە زيندانەوھ ؟ دەزانى تو ھەر ئەو گەمژەيەي جارانى !
بەج ياسايىك گريشكا بخەمە زيندانەوھ ؟

دەرەتكەن ئەمە ، شەققىلىق ، ھەندىك شتى بەكورتى لەبارەي پلە و
پايه و بەرسىيارىتى خۆيەوھ ، بۇ پەموئىش باسکرد. پاشان گوتى:
تو ھەر لىزەبە ، ئەمن دەرپۇم ، بەبى ئامادەبۇنى تو بېرىارىك
دەرەتكەم ، بەس تو خودا مەيە دەرى ، دەترسىم بەو بىر و بۇچونە
كۆنانەي سەرەتمى دەقنانوستەوھ چەند قىسەيەكى نابەجى بکەيت و
شتەكە ئالۋىزتر بکەيت. ئەمەي گوت و پۇيىشت.

دە خولەك دواتر، پىكەوە لە مالى دادوهدا، سەرگەرمى خواردىنى
گۆشت ماسى سوركراوه بون. پەمۇيىش سىيىھەمین جامى شەرابى
ھەلقراند و گوتى: باشە پېم بلى! دە رۆپلت بۇ گريشكا وەرگرت!
بەلام پىت نەگوتم چەند بۇز زىندا نىت بۇ بىرىھە؟

ھېچم بۇ نېرىھە، لە سەرچى بىخەمە زىندا نە؟
پەمۇيىش، بە ئەندازەيەك بەم قىسىھە تورە بولە، خەرەك بولە چاوهەكانى
دەردەپەرين، بە تورەبىيەوە پىرسى: دەزانى دەبو لە بەرچى زىندا نىت
كىرىدابا؟ لە بەرئەوە تا چاوهەكانى كۆپىريان و ئىدى تا ئىيانى ماوه
شىكايدەت لەكەس نەكا. بەچەقىك دەچى شىكايدەت لىدەك؟
دوا تر، دادوهر و نىتكىن، شىكىرنەوەيەكىان لەم بارەيەوە بۈركەد و
ھەولىاندا شىتەكە ئىتىگەيەن، بەلام بى سود بولە، هەر لە سەر
بۇچونەكانى خۆى سور بولە.

كانى لە گەل نىتكىندا پىكەوە دەگەپانەوە مالى، گوتى: چىت
پىخۇشە بىللى، بەلام من دەلەيم ئەم پىتكايە بەكەلکى دادوهرى نايەت
، پاستە مىھەرەبان و خويىندەوارە، پاستە باشە و ئامادە خزمەتە،
بەلام ... بەكەلکى ئەم كارە نايەت! نازانى بېپارى دروست بىدات ...
حەيىف بۇ ئەۋپىباوه كە ناچارم لە گەپى سى سالە ئەلبىزەنى
داھاتودا نەھىيەم سەرگەوتىن بەدەست بىننەت.

شىتىكىرىلۇق، گەپايەوە و دەستى بەكارەكانى كرددوھە.

پەمۇيىش كەلەژورە تايىھەتىھە كە دادوهدا لە سەر كورسىيەك،
لە بەردەم مىزىكى بچوكدا دانىشتبولە، سەرگەرمى خويىندەوەي
ئاگادارىنامەيەك بولە، لە وېيە دەنگى دادوهرى دەھاتە بەرگۈيان كە
دەبىيەت گريشكا بەرهە ئاشتىبونەوە راکىتشى.

گريشكا، تا ماوهەيەك بەرگرى دەكىد و لە سەرقىسى خۆى سور بولە.
بەلام سەرەنچام پازىبىولە بەرامبەر وەرگەرتى دە رۆپىلدا دەست لە
شەكتەكە ئەلگرى.

دادوهر بېپارى خۆيدا و پاشان گەپايەوە زورەكە ئەلگى خۆى و بەپەمۇيىشى
گوت: زۆر سوپاس خودايە، زۆر خوشحالىم كە ئەم كىشەيە بەخىر
كۆتايى پىھات، بارىكى زۆر قورىمىم لە كۆل بۇوه، دە رۆپىل بەدە
گريشكا و كىشەكە كۆتايى پىھات.

پەمۇيىش، بەشلە ژاۋىيەوە پىرسى: من دە رۆپىل بەدەمە گريشكا؟ ئەوە
تۆشىت بويتە؟

دادوهر نىچەوانى گىز كەد و وەلەمى دايىھە: باشە كاكە تۆمەيدە،
من دەيدەم، دە رۆپىل چىيە! ئامادەم سەد رۆپىل بەدەم، بەلام
بە تورەبىي و نىگەرانى نەتبىينم. خواناكا ناچار بىت ئاشنايە كى خوت
دادگايى بىكەيت، كاكە گيان ئەگەر لىرە بە دواوه وىستىت لە كەسىك
بەدەيت، وەرە ئىرە و تا دە توانى تىمەھەلە، با وەرپەت ھەبى
پىمەخۇشە تىمەھەلەن بەلام ناچار نەبم دادگايىت بکەم. دەھەستە
با بۇينەوە مالى نانە كەمان بخوين، ناتالىيا چاوهەرپىمانە.

عهريف پريشيبايف

لەسەرخو بەپىدا دەپويشتىن ، لەناكاو بەسەر ئەم پوداوهدا كەوتە ،
كاتى سەيرمكىد بىنیم خەلکىكى نۇر لەكەنارى پويارەكە كۆبۈنەتەوە
، منيش چوم پرسىيم: كى مولەتى ئەوهى داونى لېرىھ خېنىۋە؟
بۇچى كۆبۈنەتەوە؟ من تىنالىگەم ئەمانەبەپىي بىرگەي چ ياسايدىك
مولەتى ئەوهىيان بەخوييان داوه وەك مىڭەل خېنىۋە سەرىيەك؟ دواتر
هاوارم كرد: ياللا بلاوهى لېيکەن ، هەركەسەو بۇ مالى خۆى. دواتر
چومە نىئۇ ئاپۇزاكە و لېكەم دورخستنەوە. ئەجار فەرمانم بە مفەوهىزى
شارەوانىيىدا ھەمويان پاپىچى مالى خوييان كاتەوە ...
: تۇنە ئەفسەر و نە مفەوهىزى شارەوانىتى ، كۆبۈنەوهى خەلک و
بلاوهپىيەرنىيان ، چ پەيوەندىيەكى بە تۇۋە ھەيە؟

لەم كاتەدا ، چەند دەنگىك بەرزەبنەوە: نەخىر ئەمە هىچ
پەيوەندىيەكى بەوهە نىيە ، بەپىز دادوھر ئەم كابرايە ژيانى لى تان
كىدوين ، پانزە سالە فىربوھ چى پىخۇش بىت پىمانەللى ، لەدەست
ئەم كابرايە وەزالە ھاتوين ، لەوهى خانەنسىشىن بۇھ و ھاتوتە
دىيەكەي ئىمە ، خۆى لە ھەمە ئىش و كارىكمان ھەلدىقورتىنى ،
تەواو لىيى بىزار بويىن.

كويىخاي دى ، كە يەكىكە لە شاهىدەكان ، دەلى: بەپىز دادوھر ، ئەم
قسانە راستن ، ئەم كابرايە ئىمە تەواو تۈپەو نىگەران كىدوھ ، ژيان
بەم شىۋەيە و لەگەل ئەمەدا ناچىتەسەر ، هەركاتى لەمە راسىمىيەكى
ئائىنى ، يان بوك گواستنەوهىيەكدا ، يان بە ھەر ھۆيەكى تەھوھ بىت

عهريف پريشيبايف! تۇ تۆمەتبارى بەوهى لەپىكەوتى سىيى مانگى
دوازەسى سالى پابردودا بەدەم و بەكىدەوە ، سوکايەتىت بەم ناوانەي
خوارەوە كىدوھ : (ژىگىن) ئى عەريفى شارەوانى . بە (ئەلىانوۋ) ئى
كويىخاي شارەدى. بە (يېيمىۋ) ئى مفەوهىزى شارەوانى. بەئىقانوۋ و
گافريلوۋ و ھەروھا بە شەش جوتىيارى ترى خەلکى دى. كە تىياندا
ئەو سى كەسە سەرەتا ناوم بىردىن لەساتى بەجىھىيىنانى
ئەركەكانياندا ، سوکايەتىت پىيەردوون . ئايى خوت بەكەمەتەرخەم و
تاوانبار دەزانى؟

پريشيبايف ، بەپوخسارييکى گرۇ مۇنەوە ، چەشىنى سەربازىيەك كە لە
حالەتى ئامادەبۇندا پادەوەستى ، بە دەنگىكى گىراوو كەرخەوە
كەدەتكوت فەرمان دەرددەكا ، پچىچەر وەلام دەداتەوە: بەپىز
دادوھر! ھەمو كىشەو گرفتىك دەبى لە پوانگەي كارىگەرى
بەرامبەرھوھ ھەلىسەنگىنى ، من لېرىھوھ لەم دادگايىيەدا رايدەگەيەنم:
يەكەم ، پازى نىم بە هيچ لە تۆمەتانەي داويانەتە پالىم. دووھم ،
خودى ئەوانەي كە شاكايەتىان لېكىردومن ، بەكەمەتەرخەم دەزانم.
بەپىز دادوھر! ئەمە ئەوان باسى دەكەن بەھۆى پوداوى تەرمىكەوە
بو ، سىيى مانگى دوازە ، لەگەل ھاوسەرەكەم (ئەنفيسيما) ،

سوپادا خزمەتم دەکرد ، دواى ئەوه ... مولەتم بده بەخزمەت
 بەپىزىتى بگەيەنم ، خانەنىشىن كرام و بوخۆم چومە بىنكە ئاگر
 كورىئىنەوه ، بەلام بەھۇى ئەو لاۋازىيە سروشتىيە كەمتاكورتەي كە
 هەمبۇ ، لەۋى نەمام و دواتر بۇ ماوهى دو سال دەركەوانى
 خويىندىنگايەكى كوران بوم ... ئىدى بەو هوپىيە شارەزاي ھەمو بىرگە
 و بەندەكانى ياسام. بەلام ئەم لادىييانە ج دەزانن؟ لادىيى كەسىكى
 سادەيە و هيچ شتىك ناچىتە مىشكىيە و ناچارە دەبى گۈپپايلى من
 بىكا... لەراستىدا ئەمە لە بەرژەوەندى خوشىياندaiيە. وەره با ئەو
 پۇداوهى كەئىستا منى لەسەر دادگايى دەكريم ، بە نۇونە وەربىگىن و
 هەلىسەنگىنەن ... كەسىك خنكاپۇ و لاشە ئىيگىانى لەسەر لەمى
 قەراغ رۇبارەكە كەوتبو ، من چومە پېشى و بلاۋەم بە خەلکە كە كرد
 و هاوارم كرد: ئەم تەرمە بۇ لىرە كەوتوه؟ بە هوپىيە ئەمەش
 هەستكىردن بەلىپرسراوېتىيە؟ ئەم عەريفە بۆچى لىرە راوهستاوه و
 سەير دەكەت؟ دوايە لە عەريفى شارەوانىم پرسى: بۆچى
 راوهستاوايت و هەوال بۇ سەرۇي خوت نانىرى؟ ئەم خوا لىخۇشبوھ
 لەوانەيە خۆى نقوم بوبى ، يان لەوانەيە تاوانىك لە گۈپىي بى. بەلام
 عەريف ژىگىن چۈن راوهستابۇ ھەروا راوهستابۇ و جەگەرەي
 دەكىشان. تەنبا ئەوەندە گەرايەوە پرسى: ئەمە كېيە فەرمان دەدا؟
 لەكۈپىيە ھاتوھ؟ تۆ وادەزانى ئېمە نازانىن كارەكانى خۆمان بىكەين؟
 منىش وەلام دايەوە: ئەگەر زانىبات كارەكانى خوت بىكەيت ، بەم
 شىنۋەيە وەك گەمزە و دەبەنگەكان ، خەمسارە نەدەبۇ؟

لەدەورى يەكتەر خىەپلىقىنەوە ، دەيىكەتە دادو ھاوار و بەحىسابى خۆى
 دەيەوى ئاسايش و ئارامى بەرقەرار كات. دەچى گۈپىي مندالان
 راۋەكەنەشى و چاودىئىرى ژنان دەكەت ، وەك ئۇوهى خەزۇريان بىت ...
 بۇنۇنە: چەند رۇزىك لەمەوبەر مال بە مال دەگەپا و فەرمانى دەدا
 كەس ئاگر نەكتەوە و گۈرانى نەلتىت و دەيىگوت: هيچ بىرگە يەك نىھە لە
 ياسادا پىڭاى بەخەلکى دابىت گۈرانى بلىن .

دادوھرى دادگا ، قىسەكانى كويىخا دەبىرى و دەللى: راوهستە ، جارى
 پەلە مەكە كاتى نۇرە قىسە شاھىدەكان ھات ئەمچار قسان بىكە ...
 مولەت بده با پەريشىبایف قىسەكانى تەھواو كا ... بەرەۋامبە
 پەريشىبایف .

پەريشىبایف ، بەقورپىكى نوساوه و دەست بەقسان دەكەت: بەسەر
 چاۋ قوريان ، ئەتتۇ فەرمۇت بلاۋەپىتىرىنى خەلکى كارى من نىھە ...
 باشه قبولىم ... ئەدى ئەگەر لەپى ئەم و تەنبا تەماشاڭەرلىك بىم؟ ج
 پۇدەدا؟ تىنالاگەم چۈن دەبى پىڭا بەخەلک بىرىلىك كۆبىنەوە و ئەم
 پىسواپىيە وەپى بخەن؟ ج ياساپە ئەگەر ئەم كارانەي پىداون؟ من
 مولەتى ئەوەيان پىنادەم ، ئەگەر من بلاۋەيان پىنەكەم كى بىكەت؟
 بەپىز دادوھر ئەگەر تەھواي ئەو دىئىه بگەپىي كەسىك دەسناڭەۋى
 وەك من شارەزاي ياسا بىت. تەنبا من دەزانم دەبى بە ج شىۋەيەك
 رەفتار لەگەل ئەم خەلکەدا بىرىت. بەپىز جەنابى دادوھر من
 لادىيىەكى سادە نىم ، ئەفسەرلىكى خانەنىشىنى گەنجىنەيەكى
 كەلۋەلەكانى سوپام! ئەو كاتەي لە وارشۇ بوم لەسەرۇكايەتى

دەولەت و بەرپرسەكانى بىت؟ ها؟ ئايادەزانى بەرپىز دادوھر حەزىلىيى دەتوانى لە چاوترۇكانتىكدا لە ئىيرنارى كەسىكى باوهەپپىنەكراو بىتكۈزۈتەوە بۆ بىنكەرى قەزا؟ ئايادەزانى بەرپىز دادوھر دەتوانى كەسىكى كە مىشكى بۆنى قورمە سەبزى لىدىت ، بىنېرىتە شۇينىك كە شايىستە ئىيان نەبىت.

ئىدى ئەو بۇ ، دواى قىسەكەى ئەميش كويخاى شارەدى گوتى: دادوھر ناتوانى لەسۇرۇ دەسەلاتى خۇرى زىاتر تىپەپىنى ، كارى دادوھر تەنبا پىپاگە يىشتن بەمەلەف تاوانەكانە. ئەوانە ئىرەن ھەمويان گوپىيان لەم قسانە كويخا بۇ ... منىش بەكويخام گوت: تو ماۋ ئەوەت نىيە سوکايىتى بە حۆممەت بکەيت! ئەم قسانەش لەلائى منهوھ مەكە. دەنا خۆم دەزانم چ دەكەم. بەرپىز دادوھر ئەو كاتە لە وارشۇ بوم ، تەنانەت ئەو كاتە لە خوینىنگە كەشدا خزمەتم دەكەر ، يەك كەس لەم جۆرە قسانە كىدبا ، بى دواكەوتىن دەچومە بەردەمى پۈلىسىك و قىسەكانى كابرام تىدەگە ياند. بەلام لىرە ، لەم دىيەدا بەكى بلىم؟ بەلى دەمويىست ئەو بلىم كە لەخەفتى ئەو قسانە ، وەخت بۇ دەتقىيم ... دەزانى چەندە بەداخىم لە لاملى و ناپەستى خەلکى ئەم سەرددەمە؟ ... مستىك ... هەرچەندە زۆريش بەھىز نەبو ، كىشا بەسەرى كويخادا ، بۇ ئەوە ئىدى تاماوه نەتوانى قىسە لە شىۋىھىيە بکاتەوە ... دواى ئەمە ، ئەم ژىگىنە كە ئەفسەرى شارەوانىشە لايەنى ئەوى گرت ... منىش ناچاربوم خۆم بگەيەنمە ئەوپىش و مستىك بىسرەۋىنەمە ئەوپىش ... ئىدى شتە كە گەورە بۇوە

وەلامى دامەوھ و گوتى: دويىنى چەند جارھەوالىم داوهتە شارەوانى. منىش پىم گوت: جا بۇچى بۇ شارەوانى؟ ئەمە بە پىيى كام مادە لە ياساي سىزادان؟ خنكاو و شىتى لە بابەتە ج پەيەندىيەكىان بەشارەوانىيە وھەيە؟ ئەمە فايلى تاوانە ، دەبى خىرا پاپورتىك بۇ بەرپىز لېكۆلەر بىنوسى ، دەبى بەرلە ھەمو شتىكىش پاپورتىك لەبارە ئەمە چۈننەتى پوداوه كەوھ بۇ دادوھر بىنوسى و بىنېرى بۇ بەرپىز دادوھر . بەلام ئەم عەريفە ، واتا ژىگىن ، ھەروا راوه ستابو و پىدەكەنى. لادىيەكانىش ھەمويان پىدەكەنىن. بەرپىز جەنابى دادوھر ھەمويان پىدەكەنىن. بۇخۇيىشى ... ژىگىن خوشى پىدەكەنى. ئامادەم سوينىد بخۆم خوشى پىدەكەنى. منىش پۇم تىكىردن و گوتى: دەمتان داخەن . ئەم عەريفە شارەوانى گەپايە و گوتى: ئەمە كارى دادوھر نىيە. ھەركە گويم لەم قىسەيە بۇ ، ئىدى بەرچاوم تارىك بۇ ... لىرەدا پىشىپىاڭ پودەكتە ژىگىن و لىتى دەپرسى: واتگوت يان نا؟

بەلى:

ھەموان شاهىدىن كە لە بەرچاوى ئەو ھەمو خەلکە گوت ئەمە كارى دادوھر نىيە. ئەمانە ھەمويان گوپىيان لىبۇ ، ئەگەر وانىيە با بىلەن وانىيە! ئىدى ئەو بۇ بەبىستى ئەم قىسەيە ، بەرچاوم تارىك بۇ ... ترس و تۈقىن دايگىرتم. پىمگوت ھەي او و الېكراو ئەگەر ئازاى دوبارە دەكەيتەوە. تو بە ج ئازايدىيەكەوھ بەم شىۋىھىيە قىسە لەبارە بەرپىز دادوھر دەكەيت؟ چۈن دەكىرى عەريفى شارەوانى بىت و دىزى

لە مالى لىتى پاڭدەنەوە و بنۇن ، كۆبۈنەوە و ئاڭرىان كردىبۇوە و خەرىكى قسان بون. مەنيش يەكسەر ناوى ھەرھەمۇيانم نوسى.
: چىت نوسى؟

: ناوى ئەوانەى لە دەورى ئاڭرەكە دانىشتىون . (ئىقان بروخۇرۇق) و (ساقا مىكىقۇرۇق) و (پىتەر پىرۇقچىق) و ھەرودە (شۇستەرۇق) ئى سەرباز و (سىمۇن كىسالۇق) يىش ھەرھەمۇيان خەرىكى فسکەفسك بون. (ئىگنات سەرقچۆك) و ژنەكەشى ھەردوكىان جادوگەرن . (مارقا) ش شەوانە وەرى دەكەۋى شىرى ھەرچى مانگاي ئەۋدىيە ھەيە ، دەيدۇشى ...

لىرىھدا دادوھر دەلىز : بەسە نكايد !
ئەجار دەست بە وەرگىتنى قسەى شاھىدەكان دەكىرى.

پىريشىبايىف چاولىكەكەى تا سەر نىيۇچاوانى دەباتە سەرى و بە سەرسامىيە و دەپوانىتىه دادوھر ، پۇن و ئاشكرايە دادوھر لايەنى ئە و ناڭرىتىت. چاوهەكانى زەق بونەتەوە و برىيسكە دەدەن. لوتى سور ھەلگەپاوه و تەماشى دادوھر و شاھىدەكان دەكتە و ھەرچەند دەكَا تىئنگا لە فسکەفسك و جارجارىش پېرمەي پىيەننەي ، كە لەھەمو گوشە و قۇزىنېكى دادگاوه دەھاتە بەرگىر. ھىچ سەريش لەوە دەرناكا لە بەرچى سىزاي يەك مانگ زىندانىييان بۇ بېرىھە . سەرى سۈرپەمىنېن ئەم بېپارە و دەستەكانى پاڭدەھەشىنېن و دەلىت: ئاخىر لە بەرچى ؟ ئەم بېپارە بەپىي بېڭەي كامە ياسا ؟

... بەرپىز دادوھر من زۇر توبە ببوم و خۇشت دەزانى كەسىك لەسەر بق بىت مەحالە دەستى خۆى نەھەشىنې ... لەلایەكى تىرىشەوە ئەگەر ئەم جۆرە دەبەنگ و گەمژانە داركارى نەكەيت ، وەك ئەھەيە گۇناھىتكى گەورەت كردى. بەتايمەتى ئەگەر شتىكى گرىنگ و هەستىيارى وەك پاراستنى ئارامى و ئاسايىشى گشتى ، لە ئازادابى ... : بەلام بۇپاراستنى ئارامى و ئاسايىشى گشتى ، كەسانى ترى وەك عەریفى شارەوانى و كۆيىخاي شارەوانى و مفەوزى شارەوانى و چەندانى ترەن ...

خۇ ئەفسىرى شارەوانى ناتوانى چاودىرىي ھەمو شتە كان بکات ، جىگە لەھەش ، ھىنندەي من لە شتە كان تىئنگاگات.

: بەلام پېيمىلى بۇ ناتەۋى لەھە تىيىگەيت كە ئەم كارانە پەيوەندىيان بە تووھ نىيە ؟
: چىت فەرمۇ ؟ پەيوەندى نىيە چىيە ؟ ئەم قسەيەم زۇر پى سەيرە ! سەرەپۇيى خەلگى پەيوەندى بەمنەوە نىيە ؟ جا كەوابى ئەوكاتانەي خەلگ ئاسايىش و ئارامى تىك دەدەن دەبى من بېم دەست خۇشىيان لېيىكەم ؟ هاتون لىرىھ لەسەر ئەھە شەكايەتىيان لېكىردىم كە گۇرانىم لى قەدەغە كردىن ... ئەتۇ بۇخۇت بىيارىدە جەنابى دادوھر چ سودىك لە گۇرانى گوتىدا ھېيە ؟ لەبرى ئەھە بىچن ... لەبرى ئەھە بىچن سەرگەرمى كارىك بىن ، خەرىكى گۇزانى گوتىن ... دويىنى پاش نىوھپۇش بەزمىكى تىيان ساز كرد ... لەبرى ئەھە بىچن بۇخۇيان

به بوچونی ئەو ، ھەبىّ و نەبىّ دنیا سەراوین بوه و ئىدى لەم دنیايدا
جىيگايەكى لەبار و گونجاو بۇ زيان ، وەدەست ناكەۋى.

ھەركە لەدەرگايى دادگاش دېتە دەرى ، چاوى بە چەند كەسىك
دەكەۋى كە لەدەورى يەك كۆپۈنەتەوە و سەرگەرمى قىسەوباسى
خۆيان. خىرا ھەردوڭ دەستەكانى ، چەشىنى ئەفسەرلىك ، بەخۆيەوە
جوت دەكتات و بەدەنگىكى گىراوى تىكەل بەرقەوە ھاوار دەكتات:
بلاوھى ليكەن ، دەى ، قەرەبالىغى دروست مەكەن ، يالللا ھەركەسە
چىتەوە مالى خۆى.

ئەو كەشىشەي كە لەگەلماندا هاتبو ، گەروى پاك كرده و
كۆخەيەكى كرد و دواي ئەمە زۇر بەپۇنى تەواوى شك و گومانەكانى
خۇى سەبارەت بە خوالىخۇشبو خستە رو. پىرمىرىد پۇي تېكىردو و
گوتى: دىيارە باوھەر بەقسەكانى ناكەي؟

كەشىش بە دەستەپاچەيىھە وەلامى دايەوه: نەك ئەوهى باوھە
ناكەم... بەلام ئەمەش... ژنه گەنجەكانى ئەمېرىق... ئاخىر زۇر... ثوان
و جىئزان و... ئىدى...

: بەلىٰ دەبىن باوھە ناكەيت ، بەلام من ئەمەت پى دەسەلمىن ، من
لەتسى ئەوهى خيانەتم لىنىھەكت و وەفادار بىت لەگەلما ، زۇر
پىگەي جۇراوجۇرم دەگرتەبەر... بەكورتى پىوشۇيىنى باشم
دەگرتەبەر ، چۈن بلېم ... فۇرفىلەي چاڭم بەكاردىنا ، تەنبا لەپىتىنى
پاراستىنى ئابرووی خۆمدا ئەم فۇرفىلەنەم بەكاردىنا ، ھىندىك شت
ھەيە و دەيزانم ھەر ئەوهندەي دركىندىم ، ئىدى يەكسەر گەيشتومە
مەبەستى خۆم و دەتوانم لەلایەنى وەفادارى ھاوسەرە كەمەوه
ئاسودەبم و پالى لى بىدەمەوه.

: ئەو قسانە چىن؟

: نۇرم كردىن ، بۇ نۇمنە پىپۇاگەندەيەكى نادروستم لەشاردا
بلاوكىرده وە ، كە ئىۋەش ھەمووتان گوپتىان لىپۇو ، دەگەيىشتمە
ھەركەس دەمگۇت ئىلىنىاي ۋەن لەگەل (ئىقان ئەلىكىسىنج
زالىخواتىسى) ئى سەرۆكى پۆلىس كەين و بەينى ھەيە ، ئەم چەند
وشەيە بەس بون بۇ ئەوهى ھىچ كەس نەتوانى و نەويىر ئەدۇي

لەفەرمانگەي پۆستەدا

چەند پۇزىيەك لەمەوبەر ژنە گەنجەكەي (سلااد كۆپەر تىسىف) ئى
سەرۆكى پىشىوو فەرمانگەي پۆستە شارەكەمان ، بەخاڭ
دەسپارد. دواي مەراسىمى ناشىتنى ئەو گولە جوانە ، وەك دابۇنەرىتى
باب و باپيرانمان چۈپىنە فەرمانگەي پۆستە ، تا سەرەخۇشى لە
سەرۆكى فەرمانگە بکەين و يادى مردووھەكە بکەينەوه. كاتى
(بىنى*) يان ھىتىنا ، مىرىدە پىرەكەي دەستى بەگريان كرد و گوتى:
ئەم (بىنى) يانە ھىندى سور و جوانى دەلىي پۇخساري خوالىخۇشبوون.
ئامادەبۇوان ھەمووان قسەكەيان بۇ سەلماند: بەلىٰ لەپاستىدا ئەو زۇر
جوان بۇو... تا بلىيى ژىنلىكى نازدار بۇو.

: بەلىٰ ھەمووان چاوابىان تىپپىبىوو... ئىرەيىان بەجوانىيەكەي
دەبرى... بەلام كاكىنە! وەنەبى من تەنبا لەبەر جوانى و ئاكارى
خۇش ويستېتى ، ھەرچەندە زۇر پىويسە ئەم رەفتارانە لەژناندا
ھەبن ، وەك چۈن لەزۇر جىڭگاي ئەم دىنيا فراوانەدا ئەمە دەبىنرىت...
بەلام ئەوهى وائى لېكىردىبۇوم بەم شىۋەيە خۇشم بۇويت ، شتىكى
تىرىبو ، ئەو خوالىخۇشبوو ، كە تکام وايە خواى گەورە لەگەل
پاسەوانى دەرگاي خۆى ھاونشىنى بكت ، ھەرچەندە بەسروشت
ھىندىك گىز و توندە تەبىيات بۇو ، بەلام شتى لەگوئى دەگرت و
وەفادارى مىرىدەكەي بۇو ، ھەرچەندە تەمەنلىنى ھەر بىست سالىڭ
دەبۇو ، كە من خۆم ئەمېرىق سېبەي تەمەن دەبىتە شەست سال ، لەگەل
ئەمەشدا لەگەل منى پىرەمىرىد دا وەفاداربۇ ، بەلىٰ وەفاداربۇ.

ئىلىناي ژنم بىكەۋىت ، ھەموان خۆيان لە پق و نەفرەتى سەرۆكى پۆليس دەپاراست ، ھەركەس ئىلىناي دىبىا ، خېراتر ھەنگاوى ھەلدىنا و لېيى دور دەكەوتەوە ، بۇوهى نەبادا بىيىتە جى گومان و مەزەندەسى سەرۆكى پۆليس. ھا ... ھا ... ھا

ئاخىر ھەموان لېيى توقىبىون ھىچ كەس نەيدەۋىست لەگەل ئەو سەمیئىن باپرەدا تىېكەۋى ، زور بەئاسانى دەيتوانى پېيىج تۆمەتت بۇ دروست بکات. بۇنمۇنە ئەگەر پېشىلەرى كەسيكى لە كۈلانىدا دىبىا ، بە تاوانى (مانگاي بەرەللى سەرسەقام) ، كېيشەرى بۇ كابرا دروست دەكرد ، پەنات وەبەر دېئىم خودايە.

ئىمە ھەمومان بەسەرسامىيە و پرسىمان: واتا ھەر بەپاست ئىلىنى ھىچ پەيوەندىيەكى لەگەل سەرۆكى پۆليس نەبو؟
: نەخىر... ھەرگىز... ئەو تەنباپۇپاڭەندەيەك بۇ كە خۆم دروستم كەدبوو ، ھا... ھا ... ھا بىنیتان چۈن ئەو گەنج و لاۋانەم فرييو دا!
نزيكەي سى خولەك بە بىيەنگى و خاموشى دانىشتىبىين و پىشمان دەخواردەوە لە داخى ئەو كلاۋەرى ئەو پىرەمېرەدە لە سەرى نابوين.
سەرەنjam كەشىش كۆخەيەكى كرد و لەزىزلىيۇوه گوتى: باش ، ئىنىشالىلا لە داھاتودا دەتوانى جارىكى تر ژن بىنیتەوە.

(بىنى *) خۇراكىكى پوسىيە ، كە لە ئارد و شىر و شەكر و ھىلەكە دروست دەكرى.

(دنهنسی خوشمدهویی ، واده زانی هرزه کاریکم و یه کسه ربوی
دنه چمه جیژوان ! ماوه یه کی نوره وازم له بینه و به رهی خوش ویستی
هیناوه ... پیده چی ژنیکی نور به ئالوش و به رهلا بیت ... به راستی
ئه م ثنانه بونه و هریکی نور سهین ، ئه م جوړه که سانه ده بی نور
به رهلا بن ئگینا به چ چاوو پویه که وه نامه له شیوه یه بو پیاویکی
خیزاندار ده نوسن ! ئه مه چ بی په وشته که؟).

ژنیکی ههشت سال بسرا زه ماوه ندی پاپیل ئیقانوچیچا تیقده په پی
، به دریژایی ژیانی ژن و میردا یه تیان به لای دلداریدا نه چوبو ، جگه له
کارتی پیروزبایی ، هیچ نامه یه کی تری به دهست نده گهیشت.
هه رچه نده ئیستاش ده یویست خوی لی نه بان کات و بسرا خویدا
نه هینی ، به لام توشی سه رسورمان و خروشانیکی نور ببو.

کاتژمیریک دواتر له سرا قهنه فهیک پاکشا و کوته بیرکردنوه : (ئی
باشه خو من هه رزه کاریک نیم ، بی بیرکردنوه و بی دواکه وتن ببوی
بچمه جیژوان ، واباشتره بهره له هه مو شتیک بزانت کییه ئه نامه یه
بوناردو؟ ... خه ته کهی ... بی شک خه تیکی ژنانه یه ... پاستگویی
و دلسوژیش له نامه کهیدا به دی ده کری ، پیناچی نیازی گالتله و
ئه مانه هه بیت ... پیده چی بیوه ژن بیت ، یان ژنیکی شیتوکه بیت
... بیوه ژن کان زوږبهی زوږیان گوی ناده نی و هه رخه ریکی
پیکه نینن. هم ... ده بی کی نوسیبیتی؟).

له هاوینه واردا

(خوشمدهویی ، تو هه مو شتیکی منی ، ته مه نی منی ، شادی منی!
... داوای لیبوردن لی ده که لم دانپیانانه م ، به لام چی بکه ،
له مه زیاتر نه متوانی بیده نگ بمینمه وه ، من داوای وه لامدانه وهی ئه م
عیشقهت لی ناکه م ، به لکو داوای سوژ و به زهیت لی ده که م. ئه مشه و
کاتژمیر ههشت و هره بو ژیر که پره کونه که . نامه که م نیمزا ناکه م ،
چونکه دلنيام کاريکی بی سوده و له گه ل ئه وشداتکات لی ده که م
سل له نه ناسیکی وهک من نه که یته وه ، هه گه نجم هه م جوانیشم ...
ئیدی له وه زیاتر چیت ده وی؟).

(پاپیل ئیقانوچیچ فیخادتسیف) پیاویکی ژن و مالداری به پیز بو ،
فیلا لایکی له هاوینه واریکدا به کری گربو و به خوی و خیزانه که وه
بو به پیکردنی سی مانگی هاوین ، پویان تیکردو . دوای خویندنوهی
ئه نامه یه ، شانیکی هه لته کاند و نیوچاوانی خوراند و کوته
بیرکردنوه : (نه فرهت له شهیتان ! به بی په چاو کردنی ئه وهی
خیزاندارم ، ئه م نامه سهیر و گه مژانه یه چیه بویان نوسیوم ! ده بی
کی نوسیبیتی؟).

پیک نامه کهی له به رچاوی خویدا هینا و برد ، دواتر جاریکی تر
نامه کهی خوینده وه ، تفیکی کرد و به گالتله جا پیه وه به خوی گوت:

بیرکردن‌وه: (نوسيويه‌تى گەنج و جوانه ... كەواته هىچ ژنېك نامىنى كە كەس ئاپرى لى نەداته‌وه و كەس بەلايدا نەچىت ... هم ... ئەگەر لەگەل خۇمدا راستگۆم دەبى دان بەوهشدا بىنیم منىش ئەوهندە پىر نەبومە كە كەس خوشى نەۋىم ... ئەدى ئەوه نىه ژنەكەي خۆم خوشى دەۋىم ... سەربارى ھەمو ئەوانەش ، عىشق گەنج و پىر ناناسى!).

لەم كاتدا ژنەكەي لىتى پرسى: ئەوه بىر لە چى دەكەيتەوه؟ پاڤىل ئىقانوقيچ بەدرو وەلامى دايەوه: هىچ ... تەنبا ھەندىك سەرم دېشى ... لەناخەوهش پىكەننى دەھات بە نامەكە و بەو كەسەي كە نوسييوبىشى ، سور دەيزانى دل خوشكىردن بەم چەشىن نامانە ، جە لە گەمزەيى ، ھىچىتنىه ، بەلام ... حەيف كە دۈزمنى مروڻ بەھىزە!

پاڤىل ھەركە نانى خوارد ، راڭشا و كەوتە بيركىرنەوه: (بەلام تا پادەيەكى زۆر لە چونى من بۇ جىيۋان ، دلىنيايه ! چ ژنېكى بىشەرمە! كاتى دەچىتە نىيو كەپرەكە و دەبىنى لەۋى نىم زۆر تورە دەبى و قاچەكانى لە زەھى دەكوتى! ... ئى خۇ منىش ناكى بچم ... سىدانى لىدا).

بەلام دوبارەي دەكەمهوه: دۈزمنى مروڻ بەھىزە.

كابراي ھاوينهوار نشىن ، چەند خولەكىك دواتر كەوتەوه بيركىرنەوه: (باشه چۈنە ئەگەر وەكى سەركىشى و سەربىزىويەكىش بىت سەرەك

ھەلەيدانى ئەم مەتلە ، بەتايمەتى لەو بۇوهەي كە پاڤىل ئىقانوقيچ لە تەواوى ئەو دېيە ھاوينەيەدا ، جەلە زنەكەي خۆى ، يەك كەسى ترى نەدەناسى ، كەرنەوهى ئەو گىرى كويىرەيەي ئەستەم تر دەكىد. حەپەساو و داماو ، لە بىركرنەوهدا بۇ: (سەيرە ! ... دەنسى خوشىدەوئى ! ... دەبى كى بىت وا بەھەلى زانىوھ و منى خوشىدەوئى؟ ژنېكى سەيرە ! بى ئەوهى بمبىنى و بمناسى عاشقم بۇه ! تەنانەت نازانى چ جۆرە مروقىكىش ! ئەو كەسەي بە دوسى سەرنج عاشق دەبى و دلى لىدەدا ، دەبى زۆر گەنج و خاوهنى هەستىكى شاعيرانە بىت ... بەلام ... دەبى كى بىت?).

لەناكاو بىرى ھاتەوه كە سى رۇز لەمەوبىر و ھەروھە دوينىش ئەو كاتەى لە مەيدانى سەرەكى دېيەكەدا خەرىكى پىاسەكىردن بۇ ، چەند جارىك لەگەل ژنېكى قىڭال و لوٹ گچە جوان ، كەكراسىكى شىنى ئاسمانى لە بەردا بۇ ، رۇبىھ پۇ بېبۇو . ژنە قىڭالەكە چەند جارىك بە تىلەي چاوشىرى ئەمى كىدبىو ، دواي ئەوهى ئەم لەسەر نىمكىتىك دانىشتىبو ، ئەويش دوا بەدواي ئەو ، ھاتبو و لەسەر ھەمان نىمكىت و لەتەنيشتىيە دانىشتىبو.

ھەروا لە بىركرنەوهدا بۇ: (پىتىنچى! ئەو بونەوەرە جوانە ، ئەو پەريه ، عاشقى پىاۋىك بىت كە لەمارماسىكى پىر و بۇگەن نەبىت ، لە هىچ شتىكى تر ناجىت ! نا ... ئەوه مەحالە!).

لەكاتى ناخواردىنىشدا نىگايىكى بى ماناي ژنەكەي كرد و كەوتەوه نىو دنیاى

دواتر بەرەو (کەپرە کۆنەکە) پىگاي شەقامەپر لە دار و درەختەكەي
گىرته بەر. كە (کەپرە کۆنەکە) لەنئۇ چىل و چىيۇي تىكچىۋاى
دارەكاندا ون ببۇ.

ھېيواش ھېيواش بەرەو كەپرەكە وەرى كەوت ... پىياوانە ھەنگاوى
دەنان و لە مىشكى خوشىدا لە بىركىرنەوەدابۇ: (ناچەمە نىۆ كەپرەكە
'، تەنیا لە دورەوە سەيرى دەكەم ... ئى باشە من لە چى بىرسىم؟ خۇ
ھىچ قەرار و مەدارىيەم لەگەل كەسدا نىيە! بەخوا گەمژەم! توپپىاوى
دەبى خۆرالگەر بىت! ئى باشە دامنَا چومە ژورەوەش! چ روەدەدا؟ نا
نا پىويىست بە چونە ژورەوە ناكات).

دلى زۆر خىراتر لىيىدەدا ، لەناكاوا ، بى ئەوهى خۆى مەبەستى بىت ،
دىمەنى نىۆ كەپرەكەي ھاتە بەرچاوا ... جىڭ لە ژنە قىڭالەكە بەخۆى
و لوته پىك و جوانەكەي و كراسە شىنە ئاسمانىيەكەيەوە ، ھىچى ترى
بەرچاونەكەوت ... ژنە گەنجىكەي دەبىنى لە شەرمان سور
ھەلگەرپابۇ و لەتاوان ھەمو جەستەي دەلەرزاى و بەشەرمەوە بەرەو
لاي ئەو دەھات و ھەناسە گەرمەكانى بەر پوخسارى ئەو دەكەوتىن ...
لەناكاوا بەتوندى لەباوهشى دەگرى.

پاڤىل ئىقانۇقىچ لە كاتىكىدا دەيويىست ئەم بىركىرنەوە گوناھانە لە
مىشكى خۆى وەدەرنى ، بىرى كردەوە: (ئەگەر ھاتبا و خىزاندار
نەبام بەھەر حال ، بەلام بەھەر شىيەھەك بىت ... ئەمەش پەيوهستە
بەوهى ئەگەر بۆ تاكە جارىكىش بۇھ ، ئەمەش تاقى بکەمەوە ،
گەرنا بى ئەوهى تام و چىزى ئەم جۈرە شتانەم كىرىبى ، پۇزىك لار

لە كەپرەكە بىدەم؟ و باشتىريشە ھەرنەبى با لەدورەوە بىبىيىم! ...
لەوانە يە خراب نەبىت! وەختىك كات كاتى پىتكەنин بىت ، ئىدى مەرۋە
بۆچى پىنەكەننى؟).

دواتر ھەستا وپىتلاو و كلاوهكەي ئامادەكردن.
كاتى ژنەكەي بىينى خەرىكى لەبەر كەردىنى كراسى نوى و بەستىنى
بۈيىباخە دوايىن مۆدىلەكەيەتى ، لىيى پرسى: چىه؟ خەرىكى خۆقۇز
كەنلى ؟ نىازى كويىت ھەي؟
ناچەمە ھىچ كوى ، دەمەوى ھەندىك بەپى بىرۇم ... نازانم بۆ ئەوهندە
سەرم دىشى ...
ھم ...

پاڤىل ئىقانۇقىچ ، ھەندىك خۆى ھىناؤ بىرەن سەرەنjam بەر لە
كاتىزمىر ھەشت لە مالى وەدەركەوت. چەند خولەكىك دواتر زۆرىك لە
ھاوينەوار نشىنەكانى بىينى بەجل و بەرگى جوان و پەنگاپەنگەوە ،
بەنئۇ سەوزەگىاكەدا ، كەخۆرى سەرلە ئىسوارە ، پۇناكى خۆى
بەسەردا پەخشان كىرىبو ، سەرگەرمى پىاسە كىدىن بون.

دلى زۆر بە توندى لىيىدەدا و بە تىلەي چاوا سەيرى ژنەكانى دەكىد ،
بەخۆى دەگوت: (دەبى كامەيان بى؟ ژنە قىڭالەكەم بەرچاوناكەوېت
... ھم ... ئەگەر ئەو نامەكەي نوسىبىي ، دەبى ئېستا لەنئۇ كەپرەكە
بىت).

، بونی که سیک لیرهدا ، جا هار که سیک بیت ، بیر و هزرم په رش و
بلاؤ ده کات ...

پاڤیل نیقانوچیج به نه رمیه و گوتی: جا که وايه بو خوت برو له یه کیک
له شه قامه پر دار و دره خته چول و هوله کاندا له و کهش و ههوا ئازاد
و کراوه یهدا ده توانی زور ئاسوده تر بیر بکهیت و ... جگه لوهش
... منیش به نیازم هندیک له سه رئم نیمکیتہ راکشیم ... ئیره
فینکتره ...

میتیاش به نارازیبونه و گوتی: تو ده ته وی راکشی و منیش
دهمه وی کار بکه له سه رنامه که ... پیموایه نامه کهی من له
راکشانه کهی تو گرینگتره ...
دیسان بیده نگی دایگرته و ... پاڤیل نیقانوچیج که بالنده خه یالی
که وتبوه فرین ، هر که ده نگی پیی ده بیست به پهله هلدہ ستا و به
پارانه ووه ده یگوت: میتیا ، تکات لیده که ... تو له من گهنجتری و
دهبی گویرایه لی من بیت ، من تهندروستیم باش نیه و دهمه وی بپیک
لیره راکشیم و بنوم ... لیره بپو!

: ئهمه واتای ئوهیه که تو که سیکی خوپه رستی ... ئاخره به رچی
دهبی تو لیره بیت و من بپو؟ ئگه رشتکه له سه ره سه نایه تیش
بیت دهبی من لیره بمینمه و ...

: تکات لیده که ... خوشنم ده زامن مرؤفیکی خوپه رست و زوربی و
گه مژه م ... به لام تکات لیده که لیره بپو! ... تا ئیستا له ژیاندا

دهبی و ده مرم ... به لام ژنه که ... له ماوهی ههشت سالی تهمه نی
ژیانی هاویه شماندا پوژنیک چیه جیم نه هیشت و ... ههشت سال ...
ههشت سال خزمتی بی که موکوبی! ئوهندەش بەسە ...
بە راستی جیگای داخه ... به لام ئگه رله پقى ئویش بوبى ، ده بى
خیانه تی لى بکەم!).

له حالیکدا که خاریکبو هناسەی پاده وەستا و سەرتاپاي جەستەی
ده لەرزى ، بەره و کەپرەکە - کەچەندین دار و دره خت سایه یان
بە سەردا کردو - وەرپى کەوت. چاوه کانى بپیبونه ثورى ... لە نیو
کەپرەکە و بونی کەپرە کيفە هاتە بر لوتى ... وەزور کەوت و بە خۆى
گوت: (دەلی کەسى تیدانیه ...). لەم کاتەدا چاوى بە تارمايىھەك
کەوت ... تارمايىھەك پیاوېك بولى ... (میتیا) ئى زنبرای بولى.
میتیا خویندکارى زانکۆ بولەمالي ئەواندا دەزيا.

پاڤیل نیقانوچیج به دنگیک کە نائومىدى تیدا دە خوینرايە و ، لە زىر
لیوه و بە منگە منگە و گوتی: ها میتیا ئە و توی؟ ...
دواي ئەمە کلاوه کەی لە سەرى هیننا خوارى و له سەر كورسييە کە
دانیشت.

: بەلی منم ...

چەند خولەکیک بە بیده نگی تىپەپى.
سەرەنjam میتیا وەقسە هات و گوتی: ببوروه پاڤیل نیقانوچیج ...
تکایەکم لیت هەيە ، نیازى کارکردنم هەيە له سەر نامەی خویندەکەم

پاڤیل نیقانوچیج له که پره که و ده رکه وت و به پق و تو په بیه کی زوره و به ره و کوشکه هاوینیه کهی ، ملی پیگای گرته به ر.

ته نانه ت خوانی ئاماده ئیواره ش ، نه یتوانی تو سقالیک هیدی بکاته وه.

توره و بی ئارام ، بیری ده کرد وه : (کاتیک مرؤژ له همه مو زیانیدا ، یه ک جار ده رفتی بو هله دکه وی ، لیکی ده بنه موی لوت و ناهیلن به باشی سودی لی و هرگری ، ئاخو ده بی ئه و ئنه داماوه چنده خه فه تی خوارد بی !).

پاڤیل نیقانوچیج و میتیا ، له کاتی ناخوارندادا سه بیری قاپه کانی به رده میان ده کرد و بیدنگ و خه فه تبار بون ... له ناخی دلیشیاندا ، هستیان به بیزاریه کی یه جگار زور ده کرد به رامبه ریه کتر.

پاڤیل نیقانوچیج ، پوی کرده هاو سه ره کهی و به سه رزه نشت کردن وه گوتی: ئه وه تو بچی پیده که نی؟ ته نیا شیتہ کان له خوپا پیکه نینیان به همه مو شتیک دی!

به لام ئنه کهی ، سه بیریکی پوخساری ترش و تالی میرده کهی کرد و گوتی: ئه ری ئه مرو هیج نامه یه کت بو نه هات؟

پاڤیل به سه رسامیه وه و لامی دایه وه: من؟ ... نا ... چیه شیت بویته؟

: ده ياللا بیلی ، بلی نامه م بو هاتبو! پاستیه کهی ئه و نامه یه من نو سیبوم! به خودا من نو سیبوم ، ها ... ها ... ها ...

تکام له که س نه کرد وه ، پیشموایه توئه م دوا کاریه م رهت ناکه یته وه.

میتیاش به نیشانه ئی نارازیبون ، سه ری باده دا. پاڤیل نیقانوچیج که وته بیرکردن وه: (ئه مه چ جانه و هریکه؟ ... خو ئه گه رئه و ئنه ش بیت ناکری له لای ئه مه وه بی بینم! شتی و ناکری!).

دوا تر پوی کرده میتیا و گوتی: گوی بگه میتیا ! بو دوا جارت کات لیده کم ، و هر بیسە لمینه که لاویکی زیرو تیگه یشتوى !

میتیا شانیکی هله کاند و و لامی دایه وه: نازانم بوجی وازم لى ناهینی ... گوتم نارپم ! نارپم ، واتا نارپم و لیره ده مینمه وه ... لم ساته دا ، زنیک ، که لو تیکی پیک و جوانی هه بو ، سه بیریکی کیشا یه نیو که پره که ... هر که ئه م دوانه ئی بینی پوی خوی گرژ کرد و له چاوان ون بو ... پاڤیل نیقانوچیج به رقه وه سه بیریکی میتیا کرد و که وته بیرکردن وه: (پویشت ! هر که ئه بده ساله ئی بینی پویشت و خوی ون کرد).

چهند ساتیک خوی پاگرت و دوا تر هستا و کلاوه کهی کرده سه ری و گوتی: ولاغ ، بده ساله ، بله لی ، ولاغ ، ئه مه ئی تو ده یکه گه مژه بیه ، لیره بده اووه ، ئیدی من و تویان نه گوتوه .

میتیاش کلاوه کهی کرده سه ری و به نارازیبونه وه و لامی دایه وه: لم که پره دا به هوی تو وه ، به لایه کم به سه رهات تا ما وم له بیرم ناچی و ناتبه خشم.

پاچیل نیفانوچیج سوره لگه‌را و سه‌ری به‌ساه قاپه‌که‌ی به‌رده‌میدا
شوپر کرده‌وه و نه‌راندی: چ گالنه‌یه‌کی گه‌مزانه!
: ئاخروهه خوت بپیارده ... ده‌بوايا ئه‌مروزه‌کامن شوشتban ،
نه‌مده‌زانى چون هه‌ردوكتان له‌مالى و‌ده‌رنیم ... له‌دللى مه‌گره گه‌مزه
گیان ، به‌خودا دللم نه‌هات به‌تنه‌نیا له‌و كه‌پره‌دا بیت ، بويه
نامه‌یه‌کیشم بو میتیاش نوسى ... ئه‌رئ به‌راست میتیا تووش چویت
بو كه‌پره‌که؟

میتیا ، پیکه‌نى و له‌وساته‌دا ئه‌و سه‌رنجه‌ی دابویه رکابه‌ره‌که‌ی ، هیچ
پق و نه‌فره‌تیکیان تیدا نه‌مابو.

تیبینی / هاوینه‌وار لیره‌دا به‌واتای شوینیکی تایبەت به گه‌شت و
سه‌یران نه‌هاتوه . به‌لکو به‌مانای ئه‌و گوندە کویستانیانه هاتوه که
خەلکى له‌پوسیای ئه‌و سه‌ردەمەدا ، بو به‌سەربەدنی گه‌رمائى سىّ
مانگەی هاوین پویان تیکردوه . و‌رگیپ

سوالکه‌ر

کابرای سوالکه‌ر ، خه‌جاله‌ت و شه‌رمه‌زار ، له‌زیر لیووه
به منگه منگه‌وه گوتی: نا ... نه خیّر ... شتی وا نیه ! من ماموستای
لادیم و ئه‌گه‌ر حه‌زدہ که‌ی ده‌توانم بپوانامه‌که‌مت بو بیئن .
واز له‌و درویانه بیئن ، بیرمه ئه‌و پوژه ده‌تگوت خویندکاری و
ته‌نانه‌ت هوکاری ده‌رکردن‌که‌شت بو باسکردم ، بیرت ماوه؟ ئه‌مه‌ی
گوت و نیوچاوانی تیکناو بریک له‌کابرای جل و به‌رگ دراوا ،
دورکه‌وت‌ه‌وه و به‌رقه‌وه گوتی: توکه‌سیکی نزم و بی‌بایه‌خ
ساخته‌چی و فیلّبازیت ! ده‌تده‌مه ده‌ستی پولیس هه‌ی بیشتر!
هه‌ثاری و برسیتی ، ره‌وایی به‌وندا ویژدانی خوت بخه‌یته زیر پیوه
و دروی گه‌وره به‌ونیته‌وه !
کابرای جلو به‌رگ شر ، خوی به‌ده‌سکی ده‌رگاکه‌وه نوساند ،
به‌حه‌په‌ساویه‌وه پوانیه دره‌خت و پاره‌وه‌که و چه‌شنی دزیک که‌وت‌بیته
داوه‌وه ، به‌منجه منجه‌وه گوتی: من ... من ... درو ناهونمه‌وه ...
ده‌توانم بپوانامه‌که‌م بیئنمه خزمه‌ت ...
سکفارتسوّه گوتی: پیم نالیی کی باوه‌پ به‌م قسانه‌ت ده‌کا؟ سود
و هرگرنی خراپ ، له‌و خوش‌ویستیه‌ی که‌خه‌لکی بو خویندکاران و
ماموستایان هه‌یانه ، ئه‌و په‌پیش‌رمی و بی‌ئاپوییه ! شه‌رمت
به‌خوت بی‌کاکه !
دادوه‌ر هه‌ندیک هاتوچویی کرد و کابرای نور باش سه‌رکونه کرد .
ئه‌م درو زه‌به‌لاح و بیش‌رمانه‌یه‌ی کابرای سوالکه‌ر ، پق و بیزاریه‌کی
نوری له ناخی دادوه‌ردا دروست کردبو . ئمه‌ش ئه‌و په‌پی سوکایه‌تی

تکایه کاکی به‌پیز ناورپیک له‌مرؤقیکی به‌دبه‌خت و برسی بدھره‌وه ،
سی‌پوژ ده‌بی‌ده‌م له‌نان نه‌داوه ... سویند به‌خوا نه‌پاره شک
ده‌بهم ، نه سه‌رپه‌نایه‌ک که شه‌وی تیدا پوژه‌که‌مه‌وه ... هه‌شت سالی
پیک له‌لادیه‌کدا ماموستا بوم ... به‌لام به‌هوی به‌ره‌که‌تی
پیلانگیپه‌کانی ئه‌نجومه‌نی ناوجه‌که‌وه ، کاره‌که‌م له‌ده‌سدا ... بومه
قوربانی پاپورته ساخته‌کان و ئیستاش ماوه‌ی سائیکه بیکارم ...
(سکفارتسوّه) ی دادوه‌ر ، ده‌پیروانیه بالتو دراوا و پینه‌کراوا و چاوه
خومار و خوله‌میشی و خاله سوره‌کانی گونای کابرای سوالکه‌ر و بیری
که‌وت‌ه‌وه پیشتر له شوینیک دیتبیتی .
کابراش لیکدا لیکدا قسه‌ی ده‌کرد: ئیستاش ده‌یانه‌وهی بمنیرنه
شاروچکه‌ی (کالوژ‌سکایا) و منیش داماوم نازانم به‌چی بچم؟ توخوا
یارمه‌تیم بده ، له‌پوم نایه‌ت ده‌ست له‌م و له‌ویان که‌مه‌وه ... به‌لام
نازانم چی بکه‌م؟ ئاخ له‌ده‌ست ئه‌م چه‌رخه چه‌پگه‌رده ! مرؤف ناچاری
هه‌مو کاریک ده‌کات .

سکفارتسوّه ، پوانیه‌پیلاوه‌کانی کابرای سوالکه‌ر - که یه‌کیان
گه‌وره‌تر بو له‌وی تریان - یه‌کسه‌ر بیری هاته‌وه له‌کوئ بینویه‌تی ،
بویه گوتی: گوئ بگره پیماییه سی‌پوژ له‌مه‌وه‌بر توم له (سادوچایا)
بینی ، ده‌تگوت خویندکاریت و له زانکو ده‌ریانکردوی ، نه‌ک
ماموستای لادی ! له‌بیرته ؟

له گوشی شه قامیکدا له سه رما پهق ده بیت وه ! تو پاست ده کهی ،
من قسه کانی تو م به دله و تیده گه ، به لام ... پیم بلی چی بکه ؟
سکفارتسو ، هنگاویک لی چوه پیشه وه و هواری کرد : چی بکه ؟
ده پرسی چی بکه ؟ کار بکه کاکه کار .

کار ! ... منیش ئوه ده زانم ، به لام کوا کار ؟
قسه قور ! ... تو گنجی ! هم ته ندروستیت باشه و هم به هیزی
، ئه گهار حه زت لیبی همیشه کار ههیه ، به لام چونکه ته و هزه و
کارنه که ر و مهستی ، همیشه به قه ده رمه یخانه یه ک بوئنی ۋۆدکات
لیدی ، ته نانه ت موخى ئیسکە کانیشت خویان به درۆ و ده لسە و
شه پرپیویه و گرتوه ، جگه لە درۆ و سوالکردن ، چاوه پوانی هیچ
شتیکی ترت لی ناکری .

دلنیام هه رپۆژیک وا زلەم پرپوچییه بیئنی و دهست بدھیتە کارکردن ،
کاریکت و هگیر ده که وئی ته نیا قاچ له سه رقاچ دانیی و پاره یه کی
باشیش و هریگری ! پیم بلی بزانم کاری دهست پی ده کری ؟ پیموانیه
حه زت له کریکاری بیت ! ئوانه فیرن قسە گه ورە گه ورە بکەن ،
خویان لەم جوئە کارانه نادەن !

کابرای سوالکر ، پیکەنینیکی تالی هینایه سەر لیوانی و گوتى : به خوا
قسە سەیر سەیر ده که ؟ کوا کاری دهستی ؟ لە کوئ ھەیه ؟
بۇنمۇنە من بە کەلکى کارى فرۆشگا و ئمانە نایم ، چونکه ئەم
جوئە کارانه ، واتا كپىن و فروشتن و بازىگانى ، ده بى لە مەندالىيە و
شارە زايىت له سەری ھەبى ، بە كەلکى کارى نىو كاروا سەرا كانىشىس

كردن بولى خەسلەتە مروقا يەتىھە کانى وەك ، خوشە ويستى و
هاوسۇزى و مىھەبانى و بەزەيى هاتنە وە بە كەسانى لانەواز و
بىئنەوادا .

درۆزنىي ئەم (بونە وەرە بىشەرمە) و ئە و سوكا يەتىھە لە بەرامبەر
ھەستى دللسۇزى و مىھەبانى ئەودا كردىبوى ، كارىگە رېكى زىر
خراپى بە سەر ناخىيە و جىھەيىشت و ئە و ھەست و ھەزى خىر و
سەدەقىيە ، بىپاربۇ بىدات بەھەزار و بىئنەواكان ، بە قوردا بىرىبوھ
خوارى .

كابرای جل و بەرگ شىر ، سەرەتا دەستى كرد بە سوئىندخوارى دن و
ھەولىدا دانى پىيدا نەنیت ، بە لام سەرەنjam ناچار بولى بىيەنگى
ھەللىرى .

بە شەرمە و سەری داخستبو و سەيرى زەويە كەی دەكىد ، بېرىك
دوانى دەستى لە سەر سىنگى خۆى دانا و گوتى : كاكى بە پىز دانى
پىيدا دەنیم ... درۆم كرد ! نە خوينىدكارم نە ماما مومىتاي لادىشىم !
ئەمانە هەر دوکيان درۆ بون ! پاستىھە كەي من لە گۈپى گۈرانى بىيەنگى
پوسى بوم ، بە لام ... بە لام بەھۆى زىاردەھۆى لەمە خوارى دەنە وەدا ،
دەريانكىدم . دەتۆ بۆ خوت پیم بلی چى بکە ؟ سوئىند بە خودا
لە درۆكىر زىاتر ، هىچ كارىكى ترم پى ناکری ! لە پاستىدا ،
تادەمەوى پاستىھە كەي بە خەلک بلېم ، بە دەسبەتالى دەر دەچم و هىچ
هاوکارىيە كەم ناكەن . مروقى پاستىگۇ يان لە بىرىسان دەمرى ، يان

سکفارتسوٽ ، به پهله به ره و ثوری نان خواردن پویشت ، ده کرا له
ثوریپا نیو حوشه و ثوری عه مباره که ببینی . ئولگا و کابرای جل و
به رگ در اوی بینی چونه حوشه که و به نیو به فره قوراویه که دا ،
پیگای عه مباره که یان گرت به ر.

ئولگا دهسته کانی له که مه ری نابون و به رقه وه له کابرای ده روانی .
ده رگای عه مباره که ای - به دهنگ و جیره جیریکی زوره وه - کرده وه .
سکفارتسوٽ ، کوته بیرکرنده وه : (پیده چی له کاتی قاوه خواردن وه دا
هه لمسنندی ، بویه ئاوا توره بوه ، چه نده بونه وه ریکی شه رانیه) .
دوای ئه مه کابرای خویندکاری ده رکراو و ماموستا دروینه که ای بینی
چوه سه ره لاشه داریک دانیشت و دهستی کرده کوله که ای لاقه ناگه
سوره که ای و کوته بیرکرنده وه .

ئولگا ، تهوره که ای هه لدایه به رده می و له رقا تفیکی کرده
سه رزه ویه که ، له جوله ای لیوه کانی وه دیاربو کابرای داوه ته به ر
پیژننه ای جنیو و قسه ای نه شیاو .

کابرای شرپیوش ، به دودلی و گومانه وه ته لاشه داریکی را کیشا یه
به رده می خوی و نه زانانه تهوره که ای داوه شاند ، داره که چه ند
که ره تیک به خلو بیونه وه پریه لایه کی ثوره که . جاریکی تر داره که ای
هینایه وه و تفی کرده دهسته کانی وئه مجاره یان به ترسه وه - نه کا
تهوره که بکیشی به قاچی خویدا - تهوره که ای داوه شاند ،
ئه مجاره یان داره که په پیه لایه کی تری ثوره که .

نا یه م ، چونکه له هیچ که سیک قبول ناکه م پیم بلی به ری چاوت کلی
پیوه یه ، کارخانه شئوه هه هیچ !
وانیه بابه ! تو راهاتوی بیانوی ئاماذهت بو هه مو شتہ کان هه بی .
ئاماذهی دار بشکینی ؟

من هیچ قسیمه کم نیه ، به لام لم سه رده مه دا ئه و که سانه یی
پیشه یان دار شکاندن ، ده رگا به ده رگا به ده رگا به ده رگا ده گه رین .
ئه که سانه یی ده یانه وی بی کارکردن بزین و چاویان لم شتانه یه ،
به م شیوه یه بیانو دیننه وه . دلنمایم ئیستا پیت بلین بو دار شکاندن ،
بیانویه ک دینیتیه و خوتی لی لاده دهی ، دهسته وی دار بو من
 بشکینی ؟

ئه گه تو بفه رموی من ئاماذهم ...
ده یاللا بتبینم ده سبیه کار به ...

سکفارتسوٽ ، به شادیه وه دهسته کانی لیک سویی و بانگی
خرمه تکاره که ای کرد : ئولگا ... ئه م کاکه یه به ره عه مباره که با دارمان
بو بشکینی :

کابرای شرپیوش ، به خوشحالیه وه شانیکی هه لته کاند و پیاوانه
به دوای کاره که ره که دا کوته بی . به پویشتنه که یه وه دیاربو
له ئه نجامی ناچاری و بر سیتیدا ملی داوه ته به ر دار شکاندن ، پیشیه وه
دیاربو هیندہ زیاده وی کردبو له خواردن وه دا ، سیس و نابود بیبو و
حه زی به کارکردن نه بو .

دەكەوتە دواي گارىيەكان و تەنانەت ھەولى دەدا خۆى وانىشاندا خەرىكى كاركىدەنە ، لەسەرما خۆى كورۇڭ كىرىپۇوە ، ھەرجارىكىش گارىيەچىيەكان گالىتەيان بە تەوهەزەلى و بىٽ توانايى و بالىق دىراوەكەى كىرىپۇا ، سەرى دادەخست و قىسى نەدەكىرد.

دواي گواستنەوەي كەل و پەلەكان ، سكفارتسسوڭ بانگى كىردى لاي خۆى و يەك پۆبىلەكى كاغەزى بۇ درېڭىز و گۇتى: دەبىنە ئامۇزگارىيەكانم سودىيان ھەبوھ و بە فيپۇنچۇنە ، فەرمۇئەمش لەبرى ماندوپونەكەت ، دەبىنە سەرخۇش نىت و پەقىشت لە كاركىدىن نابىيەتەوە ، ئەرى ناوت چى بۇ؟

: (لوشكۇۋە).

: ئىستا دەتوانم كارىكى ترت ، لەپاستىدا كارىكى پاكىرت بۇ دىيارى بىكەم ، خويىندەوارىت ھەيە؟

: بەلىّ.

: بەيانى ئەم نامەيە بىبە بولالى ئەو ئاشنايەم و وەلامەكەيم بۇ بىنەوە ، كارىكە ، واز لە خواردنەو بىنە و گۈپايەلى ئامۇزگارىيەكانم بە ، ئىستا فەرمۇ بېرۇ.

سكفارتسسوڭ ، لەخۆشى ئەوەي توانىبۇي مروقىكى بىنەتەوە سەرپىگايى راست ، دەستىكى كىشا بە ناوشانى لوشكۇۋەدا و لە كاتى خودا حافىزىشدا دەستى بۇ درېڭىز كرد و لوشكۇۋەش نامەكەى وەرگەت و چوھ دەرىي و ئىدى لەو بەدوا جارىكى تر نەھاتەوە بەوناوهدا.

سكفارتسسوڭ رېقى دامرکا يەوە ، بىرى كىردىوھ لەوھى بەم سەرمائى زىستانە ، مروقىكى كارنەكەر و مەست و - لەوانەيە نەخۆشى - خىستىتە بە كاركىدىنەوە! هەستى بەخەفت و سەرە كىڭىزكە كرد ، بەدەم پۇيىشتەوە بۇ ژورەكەى خۆى ، بىرى دەكىردىوھ: (قەيدى چىي ... ئەمە لەبەرژەوەندى ئەدایە).

دواي كاتىمىرىك ، ئۆلگا هاتە ژورەكەى و گۇتى كابرا كارى خۆى تەواو كىردوھ و دارەكانى شىكاندون .

: زۇر باشە ، پەنجا كۆبىكى بەدرى ، ئەگەر حەزىشىلىيە ، با ھەمو سەرەمانگىك بىتە ئېرە دارمان بۇ بشكىنى ... ئەگەر مروقۇ بۇخۆى حەزى لىپېت ، ھەميشە كارھە يە بىكەت .

لەپەكەمین پۇزى مانگى دواتردا ، كابراي جل و بەرگ شىپ ، لەگەن ئەوھى كە بە ئاستەم دەيتىانى خۆى لەسەر پىييان پاڭرى ، هاتەوە و بايى پەنجا كۆبىك كارى كرد . ئىدى لەو بەدوا زۇر جاران دەهاتە مالى سكفارتسسوڭ و ھەرجارەو كارىكىيان پى دەسپارد ، جارى بەفرى حەوشەكەى راھەمالى ، جارى فەرش و دۇشەكەكانى دەتەكاند . ھەمو جارىكىش بىسەت تا چى كۆبىكىيان دەدایە و تەنانەت جارىكىيان جەل لەپارەكەى خۆى ، پانتولىكى كۆنەشيان دايە .

كاتى سكفارتسسوڭ ، ويىستى مالەكەى بگوازىتەوە بۇ ئاپارتمانە نويىھەكەى ، بوبەستن و دانانەوە كەلەپەلەكان ، كابراي جلوپەرگ شىپ ، بەكىرى گرت . ئەو پۇزە نەيخوارىپۇوە بەلام گىزۈمۈن و بىدەنگ بۇ ، دەستى بۇ موبىلەكان نەدەبرد ، سەرى بەرددەدایەوە و

جوان و بهسود بون! زیانم قه‌رزاوی ئیوه‌یه، به‌لام له‌پاستیدا ئوه‌ی
که پوچی منی پزگارکرد، ئوه‌کاره‌که‌ره به‌پیزه‌ت، ئولگا، بو.
: چون؟

هندیک جارکه‌ده‌هاتم بو‌دار شکاندن بو مالتان، ئولگا نور
پته‌وبوله‌ی ده‌کرد و ده‌یگوت: (ئاخ له‌دهست تو ئاره‌قخوری
نفه‌تی! نفه‌تی خوات لیدا). دواتر له‌برامبهرم داده‌نیشت و
خه‌فه‌تی لی ده‌خواردم، سه‌یری ده‌کرد و ده‌گریا و ده‌یگوت: (تو
که‌سیکی به‌دبه‌ختی! نه‌دنیات‌هه‌یه نه قیامه‌ت! که‌سیک‌هه‌میشە
هه‌رسه‌رخوش بیت، له‌دنیا جیگای هه‌ر دوزه‌خه، هه‌ی
به‌دبه‌خت!). قسه‌ی له‌م شیوه‌یه‌ی ده‌کرد.

ئوه‌نده خه‌فه‌تی لی ده‌خواردم! ئوه‌نده ده‌گریا! له گیرانه‌وه
نایه‌ت. به‌لام ئوه‌ی له‌هه‌موی گرینگتر بو، من توانای دارشکاندن
نه‌بو، له‌بری من داره‌کانی ده‌شکاندن، باوه‌رم پی‌بکه له‌تہ‌واوی ئوه
ماوه‌یه‌دا، يك ته‌لله دارم له‌مالی ئیوه‌دا نه‌شکاند، هه‌موی خوی
ده‌یشکاندن. نازانم چون پزگاری کردم؟ خوشم نازانم له‌برچی کاتى
پوبه‌پوی ده‌بومه‌وه، ئالوگورم به‌سه‌ردا ده‌هات و سه‌رەنjam توانیم
واز له‌خواردن‌هه‌ش بیّنم. ته‌نیا ئوه‌م لاپونه که‌پاکی و بیگه‌ردى
خوی و قسه‌کانی بونه هوکاری پزگاربونم، منی گوپی و ئوه
پاستیه‌شم هه‌رگیز له‌بیر ناچیت‌هه‌وه. به‌هه‌رحال ئه‌گه‌ر موّله‌تم پی
بدهیت من ده‌بی بروم ئوه‌نده‌ی نه‌ماوه ده‌ست پیّیکات.
ئه‌مه‌ی گوت و به‌پیزه‌وه داچه‌میه‌وه و به‌ره و به‌شی سه‌روی شانوکه
به‌پیکه‌وت.

دواي دو سال، جاريکيان سکفارتسوڭ له‌بردهم شويىنى بليت بېرىنى
شانویه‌كدا، پياویکى كورتەبالاي، كە بالتۆيىھەكى كورتى
يەخه‌چەرمى له‌بردابو و كلاويكى كۆنلى له‌سەردابو، له‌تەنیشت
خویه‌وه بىينى. پياوه كورتەبالاكە، به‌پېپى پېز و شەرمەوه،
بلىتىكى به‌شى سه‌روى به‌كوللېك پاره كېرى.
سکفارتسوڭ، دارشكىنە كۆنەكەي خوی ناسىيەوه و پرسى: لوشکوۋ!
ئوه‌تى؟ چونى؟ چى دەكەي؟ كار و بارت چونى؟
خراپ نىه ... لەفرمانگەيەك كار دەكەم، مانگى سى و پىنج روپىم
ھەيە.

زور سوپاس بو خودا! شتىكى زور باشه! زورم پېخوشە! ئاخز
تو بەجۈرۈك لەجۈرەكان مىنالى مىنيت، ئوه من بوم بەره و پىگاي
پاست پىنمايمىم كردى. پىنچاچى ئىستاش سەركۆنە كردنەكانى مىنت
لەبىر چوبىتىه‌وه! باشه ئوه چى بو ئاوا لەناكاو ون بوبىت؟ به‌لام
بەهه‌رحال من زور خوشحالم كە ئامۇڭگارىيەكانى مىنت لەگوئى گرت.
لوشکوۋ، وەلامى دايىه‌وه: منىش سوپاسى تو دەكەم، ئەگەر ئە و
پۇزە نەهاتبامە خزمەت بەپىزت دەبو ئىستاش پولى خويندكارى
دەركاراو و ماموستاي لادىم گىرپابا. بەلى لە مالەي توّدا پزگارىم هات
و خۆم له‌زەلكاوه پىسە هيئايدى دەرى.

من هەست بە خوشحالى دەكەم له‌و باره‌يەوه.

منىش سوپاسى پىنمايى و رەفتارەكانى دەكەم، ئامۇڭگارىيەكانى
بەسود و پىپايدەخ بون، زور زور مەمنۇنى بەپىزت و كاره‌كەره
بەپىزه‌كەشتىم، ئوه ژنە بەپىزه! پەبى خودا بىپارىزى، قسه‌كانى

ههستي به لوازى خوشى دهكرد ! بويه ههركاتى لەنئو لا دىيىه كاندا
پارهيان بو خاوهن زهويه كه كۆكربابا يه و ، لهترسى ئه وهى نه بادا
بېرىوه خەويىلى بکەويى ، يان پاره كه بىز بىكا ، يان من ، يان
(ئانيوتقا) ئى خوشكمى لەگەل خويىدا ده بىرد .

چىتلى بشارمه وە ئاغا ، كەست دەسناكە وۇ لەنئو بنە مالە ئىمەدا
، ئەھلى خواردنە وە نەبى ! وەك دەزانى من كەسىكى خويىندەوارم !
شەش سالى رېك لاي جىڭرە فروشىك كارمكىر ، تواناي ئەوهەم ھەيە
لەگەل ھەمو مروققىكى خويىندەواردا دابنىش و قىسە بکەم ! زور
جوانيان گوتونە : (مەي ، خويىنى شەيتانە) ، ئەم پىستەيم لە كەتىيەكدا
خويىندۇتە وە ، ئىستا بۇم پۇنبۇتە وە قىسە يەكى زور ئىزىانە يە ! ۋۇدكا
پەنگى بەپوخسارمه وە نەھىشتۇرە ! ئەقل و هوشى لىستاندۇم ، وەك
دەمبىنى ! بومەتە گالىسکەپان ... وەك لا دىيىه نەخويىندەوارە كام
لى ھاتوھ ! دروست وەك مروققە گەمژەكان ! بەلى ئاغا ، دەمۈيىت
ئەوهەت بو باسکەم ئەورپۇزە باوكى پە حەممەتىم نيازى ئەوهى ھەبو
بچىتە شار و پارە بو خاوهن زهويه كه بەرى ، ئانيوتقا خوشكىشمى
لە گەلدا بىو ، ئەوكاتە ئانيوتقا ، تەمنى ھەر حەوت ھەشت سالىك
دەبىو ، مەنالىكى زور ورياش نەبىو ، بالاشى ئەوهەنە كورت بىو ، بە
ئاستەم دەبىنرا !

ئەورپۇزە باوكى تا دەگاتە (كالانجيك) ، وشىيار دەبى و ھىچ گرفتىكى
نابى ، بەلام ھەركە دەگاتە ئەوى ، فيله كەي دەكەۋىتە وە يادى
ھىيندستان و بەر لە ھەمو شتىك خوى دەگەيەننەتە مەيخانە ئى (مويسا)

كارەسات

(گىرپانە وە گالىسکەپانىك)

ئاغا ! ئەو پوداوهى ئىستا بۇتى دەگىپمە وە ، ھەر لەم جەنگەلە
بچوکەدا رويدا . ئەو رپۇزە ، باوكى پە حەممەتىم ، خودا لىي خوشبىي ،
پىنسەد پۇبلى كاشى پىبۇ كە بېپاربو بېبات بو خاوهنى دىيەكە .
ئەسەر دەمە ، رەشەخە لىكى گوندە كەي ئىمە و گوندى (شىپلىق
قىسكايانا) ، زهويان بەكىرى وەردىگەرت و ئەورپۇزە بېپاربو پارەي شەش
مانگى بو بەرن .

باوكى ، خودا لىي خوشبىي ، پىاۋىكى زور لە خواترس بىو ، بە كورتى
ھەم خويىندەوار بىو ، ھەم كلاۋى لە سەر كەس نەدەنا و ھەم دلى
كەسيشى لە خۆي نەدەپەنجاند و ھىچ كاتىكىش خيانەتى نەدەكەر .
لا دىيىه كان زۇريان خوشدە ويىست ، ھەركاتىك بېپاربىا كەسيكىيان بو
لای بەرپىسىكى شار ناردىبا ، يان پارە و شتىيان بو شار پەھوانە كردىبا ،
ئەو كارەيان بە باوكى دەسپاردى .

باوكى بەپە حەممەت بى ، سەر و گەر دەنېكى لە خەلکى ئاسايى دەيىزلى
ھەبو ، بەلى ئاغا ، كوشتە و شەيداى ۋۇدكا بىو ! مەحال بىو بەر دەم
مەيخانە يەكدا بېرات و لانەدات و گەر روئى تەپنەكتە ! دەچوھ ئورى و
ھەندىكى دەخواردە و ...

قسه لەدم دەرچو چۆلکە نىبە بتوانى بىگىتەوە. بەلى ئاغا ! باوكم
، بەنیو جەنگەلەكەدا دەپروات ، لەپەركاتى سەيرىكى دواوهى خۆى
دەكا ، دەبىنى چەند سوارىك بە چوارنالە دواى كەوتون.
بەلى ئاغا ، چىت لى بشارمەوە ، گەرچى باوكم مۇقۇقىكى نەترس و
بەجەرگ بولەلام ئەمەجار يان زۆر ترسابۇ. ئەو جادەيەى بە ناوهندى
جەنگەلەكەدا دەپۋىشت ، جادەيەكى تايىبەت بە گواستنەوە دار و كا
و ئەم جوۋە شتانە بولۇ ، هېچ هوئىك نەبو بۇئەوەى كەسىك لەم
كاتانەدا بەوشۇينەدا گۈزەر بىكەت ، جەكە لەۋەش ، ئەگەر كارىكىشيان
ھەبوايا و بەو جادەيەدا هاتبان ، ھەرگىز بۇ كارىكى باش ، بەم
شىۋىھەيە ئەسپەكانىيان نەدەرتاند.
باوكم پويىكىدە ئانىوتا و گوتى: كچم ، ئەو دوامان كەوتون ، زۆر
خىرا دىئن ، كارىكى ھەلەم كرد ، دەبوايا لەو مەيخانەيدا گىريابام و
قوپۇم پىوابا ، پاستيان گوتوه: (زمان بەلائى سەرە). دەست دەكەم
تۇشى بەلائىك دەبىن.

دواى يەك دو خولەكىك بىركىدنەوە لەچارەسەركىدىنى ئەو دۆخە دىۋار
و نالەبارەى كە تىيىكەوتبو ، بە ئانىوتاى خوشكمى گوت: (كچم
پەوشەكە دىۋارە ! دوامان كەوتون ، گوئىڭرە كچم ، وەرە ئەم
پارەيە بگەرە و لەزىر كراسەكەت قايىميكە و بىرۇلەزىر ئەو بىنەدارانە
خۆت بشارەوە ، ئەگەر ئەو حەرامزادانە ھېرىشيان كرده سەرم تو
پاكە و خۆت بگەيەنەوە دايىكت و پىتى بلىي پارەكە بىنەدارانە دەستى
كويىخا. ھەولە كەس نەتبىنى ، بەنیو جەنگەل و ئاودپەكاندا بىرۇ با

وسى پەرداخ قۇدكا دەخواتەوە. دواى ئەۋەش لەلائى ئەو ھەمو
خەلکەي نىيۇ مەيخانەكەوە ، دەست دەكا بەقسەمى گەورە گەورە:)
خەلک پىيانوايە من مۇقۇقىكى گچكە و لادىتىكى سادەم ! بەلام ھەر
ئىستا ، كەلېرە دانىشتم و دەخۆمەوە ، پىنسەد پۇبلى كاشم لە
گىرفاندایە ، ئەگەر ئارەزوم لېبى دەتوانم بەيەكچار ئەم مەيخانەيە بە
ھەمو قاپ و قاچاخەكانىيە و تەنانەت بە مويسا و ژن و
مندالەكانىشىيە بىكىم ، بەلى ، دەتوانم لەيەك شوئىن بىكىم).
كەمىك لەم جوۋە گالتانەى كرد و دواتر گوتى: (ئەم مەسيحىيە
ئىماندارەكان ! مۇۋە ئەگەر لەزىاندا پارەي زۆر بىي ، بۇنمۇنە بازىگان
يان شتىكى لەو بابەتانە بىي ، ئەوا سەرەنjamەكەى ھەر بەدبەختىيە.
بەلام ئەگەر پارەت نەبىي ، ئەوا كېشەشت نىيە . ئەگەر لە زىاندا
دەولەمەند بىي ، دەبىي ھەمېشە دەستت بەگىرفانتەوە بىت ، نەكا
گىرفانت بىپن. مۇۋە ئەگەر پارەي زۆربىي ، زىانىشى سەخت دەبىي).
ئەلبەتە ، ئەوانەي لە مەيخانەكەدا بون ، وشىيار و مەست و
سەرخۇشەكان ، گۆيىيان لەم قسانەي باوكم بولۇ.

ئەوكاتە ، تازەخەريكى دروستكىدىنى ئەم ھىلى شەمەندەفەرى
كالانجىكە بون . خەلکىكى زۆر لەھەمو شوئىنەكەوە هاتبۇن و كاريان
تىدا دەكىد ، جوۋەها مۇقۇيان تىدا بولۇ ، لە كەسانى باشەوە بىگە تا
ھەرچى و پەرچى و چەتون ، وەك مار و مىرۇ پېۋابونە ئەم ناوجەيە.
باوکى پەحەمەتىشم ، دواى ئەو قسانەي كردىبۇنى ، زانىبۇي چ دەسکە
گولىتكى بەئاودا داوه ! بەلام تازە چى؟ كار لە كار ترازاپۇ ، كاتى

لئی بدری ، شوینه کهی تا سی سالی ترئازاری هه بی ، بپون ون بن
له به رچاوم ههی گه مژه بینه ، ناچاری ئه وهم مه کهن به رگری له خوم
بکم ، له بن کراسه که مه وه ده مانچه مه لگرتوه).

دزه کان بهم قسانه ای باوکم تو په بون و به شهق و مست به ربونه
گیانی .

تھواوى گاریه که يان پشکنى ، جل و بەرگ و تەنانەت نىتو
پىلاوه کانىشيان پشکنى ، كاتى بىينيان تا لىيده دهن تو په تر ده بى و
زياتر جنىو دهدا ، ئىدى به جۆره ها شىوھ كەتنە ئەشكەنجه دانى .
ئانىوتاي خوشكىش ، له ژىر بنه داره كەوه تھواوى ئەم كاره ساتى
بەچاوه کانى خۆى دەبىنى ، كاتى سەيرى كرد باوکم له سەر زەويە كە
كەتوه و قرخە قرخىتى ، وەك تىرىك له كەوان دەرچوبى ، له جىسى
خۆى دەرپەرى هەرچى ھېزىتكە جەستەيدا بو ، دايە قاچە کانى و
بەنیو جەنگەلە كەدا و به نىو شيو و ئاودپە کاندا ، بەرەو مال راپىكىد .
لە ويۆه تا مال ، نزىكە نۇكىلو مەتر پىگا بو ! ئەم ماوه يە
ھەركەسىك بىت ئەم جار ئەگەر بتوانى به كاۋىرىك بىپرى .

ئەو كچولە بەستە زمانە ، ھەنگاۋىك دەچوھ پىش و دوان بۇ ئەملا و
ئەولا دەرپىشت ، جگە لە وەش ، راکىدن بەپىخواسى بەنیو ئەو درپ و
دالە جەنگەلىدە ، كارىكى هيىنە ئاسان نىيە و لە ھەمو كەسى
ناوەشىتە وە . دەبى بەرى قاچە کانى خارابن و راھاتبى . تو دەزانى
كچە کانى ئىمە تەنبا ئەو دەزانى لە بەرامبەر سوپە دانىشىن ، يان
لەنیو حەوشەدا سىس ھەلگەپىن ، ھەمويان لە جەنگەل دەرسىن .

كەس نەتبىينى ، بپوكچم ، بپو بە تەماي خوا ، مەسيح پشت و پەنات
بى .

باوکم پاره كەى دايە دەستى ئانىوتكا و ئەويش گورج راپىكىد و خۆى
پەستايە بنەدارىكەوه و خۆى لە بنىدا شاردەوه ، دواى كەمەك سى
سوارە كە خۆيان گەياندە گارىه كەى باوکم و يەكىكىان كە لىع
ئەستوريكى كەتەزى زلە بو ، كراسىكى لە بن چىراوى سورى لە
بەردا بۇ و پىلاوه کانىشى نۇز گەورە بون . بەلام دوکەسە كەى تر جل و
بەرگى شپۇ دپاويان لە بەردا بۇن ، دىياربۇ لە كرييكارە كانى دروستكردىنى
ھىلى شەمەندە فەرە كەن ، باوکم باشى بۆچۈبو ... ئەو كەتەيە كە
كراسە سورە كەى لە بەردا بو ، هات وپىشى بە گارىه كەى باوکم گرت و
ئابلىقە ياندا .

رەواھستە هەى واو وا لېكراو ! كوا پارە كانت ؟
كام پارە ؟ لاقن لە بەرچاوم دەى ، بپۇن گۇپتان گومكەن .
ئەو پارەيە بېپارە بېدەيتە خاوهنى دى ، واو وا لېكراو ، هەى
كەچەل ، خىرا بىنە ئەو پارەيەم بىدەيە ، ئەگىنا وات لى دەكەم
دەرفەتى پەشيمان بونە وەت نەمىننى .

دواتر دەستىيانكىد بە ھەپەشە كەرن ، بەلام باوکم لە برى ئەوهى
دەست بە پارپانە وە شىن و گريان بکات ، خۆى لى توپە كردن و
دەستى كرد بە جنىو دان : (بە نەفرەت بن ، بۇ وازم لىناھىتىن ،
ھەرامزادە بىنە ، لە خواناترسن ! پەبى تاعونتان لىدا ، من دەزانىم ئىوھ
لە جياتى پارە ، پىيويستىتان بە قامچىيە ، دەبى ئەوهندە قامچىتان

دواتر خوشکه که م دهیگیرایه و دهیگوت : (بوئیکی ئەوهنده خوش لە گىشكەكانه و دەھات ! دەتگوت گولوھ !).

ئانیوتقا راکشا ، بەلام خەوى لى نەدەكەوت ، كەوتبوھ بىرى باوكمەوھ و لە بنھوھ دەگریا ، هەم ترسابوھەم بەزەبى بە باوكمدا دەھات وە.

بەلى ئاغا ، بەكورتى بېبىرمەوھ ، دواي يەك دو كارىز ، ئانیوتا بىنى كەوا ئەو سى چەتىيە لە باوكمياندا ، وەزور كەوتن.

كاپرا لىچ ئەستورەكە ، كە كراسىيکى لەبەن چىزاۋى سورى لە بەردابو و سەركىدەي دوانەكەى تر بۇ ، بەرھو لاي ژنە چو و گوتى : (ژنەكە ! ئەمپۇ لە خۆپايى يەكىكمان داكوتا ! لاي نىيەرپۇيە كەوتىنە كوتان و تىيەلەدانى ، بەلام يەك كۆيىكمانلى ھەلتەكپاند ، بەلاش كوشتمان).

ديار بۇ كاپرا لىچ ئەستور مىردى ژنە بۇ ، هاپىچ جل و بەرگ دپاوه كانىشى گوتىيان : (بەلاش كوشتمان ، بەخوتخۆپايى دەستى خۆمان بەخوين ئالودە كرد و ئەو قەتلەمان خستە گەردنى خۆمان). ژنى جەنگەلوانەكە ، سەيرىكى هەرسىكىيانى كرد و كەوتە پىكەنин .

پياوهكەي لىي پرسى : گەمژە ئەوه چىتە ؟ بەچى پىدەكەن ئى ؟ : بەوه پىدەكەنم لىرە نەخويىن پشت ! نەقەتلە كرد ! بەلام پارەكەشم بەدەستەتىن !

كام پارە ؟ ئەم فرۇفيشالە چىيە ؟
دەكەوايە وەرە سەيرى ئەم فرۇفيشالە بکە.

ئانیوتا ، لاي خۆرئاوابون ، هەرچى چۈنۈك بىي ، خۆى كەياندبوھ كۆختەيەك ، ئەو كۆختەيە مالى كاپرايەكى جەنگەلوان بۇ ، وەك چۆن لە جەنگەلەكەوھ دىارە ، لەودىيۇ (سۆرخۇكۇۋە) دوهىيە ، لەوسەر دەمەدا بازركانە كان جەنگەلەكەيان بۇ دروستكردىنى خەلۆز بەكىرى گرتبو ، خوشكە كەم لە دەركايدا ، ژنى جەنگەلوانەكە دەركاى لى كرده وە ، ئانیوتا بەستە زمان هەركە چاوى بە ژنە كەوت ، يەكسەر فرمىسىكى بە چاواندا هاتنە خوارى و هەمو روداوهكەي بۇ كىپرایە وە.

ژنى جەنگەلوانەكە ش بەزەبىي پىدا دىتتە و دەللى : خۆشە ويستە كەم ! كچە جوانە كەم ! كچە بچۈلە كەم ! خودا توپى پاراستوھ ! كچە نازدارە كەم ، تو وەرە جارى شتىك بخۆ ! ئانیوتکاي بىرە نىيۇ كۆختەكە و نان و ئاۋى دايە و تەنانەت بە شىۋىيەك سەرنجى ئانیوتکاي بۆخۆي راکيشا ، بى دۇدىلى پارەكەي دەداتى هەلېيگىرىت.

كچە كەم ! نورى چاوم ! پارەكە لە شوئىنىكى باش ھەلەدەگرم ، سبەينىش هەركە خۆرە لات دەيدەمەوھ دەست و بۇ خۆم دەتبەمەوھ مالى :

ژنە پارەكە لە خوشكە كەم وەرگرت و دواتر خوشكە كەمى لە سەر سەكۆي سوبەكە ، واتا ئەو شوئىنە كە گىسكى لە سەر ھەلەدەخەن ، لە تەنيشت كچەكەي خۆيان - كە هاوتەمهنى ئانیوتا خوشكم بۇ - خەواند.

ئەو سەگ بەفتارانە ، دواى ئەوهى بىتلى شەراب و قۇدكارانىان چۈپۈر كرد ، جارييكتىر ئەنەيان ناردەوە بۇ ۋۆدىكا. هاوارياندەكىد: (دەبى تا بەيانى بە خوشى راييۈرۈن ! بەو ھەمو پارهىيە دەستمان كەوتە بۇچى بە خوشى رايىنە بويىرىن ؟ ئەمپۇ بخۇ و سندان لە بەيانى).

لائى نىيەشەوئى ، ھەمويان مەست و سەرخوش ، جارييكتىر ئەنەچو ۋۆدىكايان بۇ بىننى.

جەنگەلۇانەكە بەنیو ژورەكەدا دەھات و دەچو و پىاسەمى دەكىد ، گوتى: كورپىنە دەبى ئەو كچە لەناوبەرين ، دەنا سەرلەبەرى كارەكەمان لى ھەلددەوەشىيەتتەو ! ئەگەر زىندۇ بىيىننى ، سېبەي دەبىتە شاهىد بەسەرمانەوە.

ھەمويان كۆك و ھاپپا بون لەسەر ئەوهى ھەرچۈننەك بوه ئەو كچە لەناوبەرن. پاستە كوشتنى مندالىيکى داماو و بەستەزمان كارىيكتى سەختە و ئەم كارە تەنبا لە كەسانى شىت و سەرخوش دەوەشىتتەو بەتوانى مندالىيک گوشاؤگوش سەربىپن. نزىك بە كاژىرىك لە نىو خوياندا گفتوكۇيان كرد ، ھىچ كامىيكتىان ئامادە نەبو سەرى بېرى ! ھىنندەن نەماپولە نىو خوياندا پىكىدا ھەلىپىزىن. سەرەنjam لەسەر ئەوه پىكەوتن تىروپىشكى لەسەر بىكەن و بەناوى كى دەرچو ، ئەو سەرى بېرى. تىرو پىشكەكەش بەناوى كابراى جەنگەلۇان دەرچو ، ئەو يىش پەرداخىك ۋۆدىكاى ھەلقۇراند و چو تەورەكە بىننى.

ئانىوتاي خوشكم ، پاستە ھەندىيک گىزۈكەيە ، بەلام ئەو فكرەي كە لەو كاتەدا بەو مىشكە بچۈلەنە ئەودا دىت ، تەنانەت بە بىرى

ژەنەفرەتى ئەمەي گوت و بەستەكەي كردەوە و پارەكەي نىشاندان.

دواتر بەسەرھاتى هاتنى ئانىوتىكاي بەوردى بۈگۈزۈنەوە. پىاپاركۈزەكان ، بەشادى خوشحالىيەوە دانىشتن و پارەكەيان لە نىو خوياندا بەش كرد ، ھىنندەي نەماپولەسەر چۈنۈتى دابەشىكىدەكە ، لىيان بىيىتە شەپ و كىشە. بەلام سەرەنjam پىكەوتن و كەوتە قوزەلەقورت كەدنى خواردىنەكەيان.

ئانىوتىكاي بەستەزمان ، لە شوينەيلىي پاڭشاپو ، گوئى لە ھەمو قىسىكەنەن بۇ ، وەك بى ناو ئاودەلەرزى ، ئەدىچ بکا؟ چى لە دەست دەھات ؟

لە قىسىكەنەن بۇ پۇنبووه باوكمىان كوشتوھ و تەرمەكەشىيان فېرى داوهتە ناوهندى جادەكە. ھىچ پىكەچارەيەك بەو مىشكە بچۈلەيە ئەو خوشكە داماوهى مندا نەھات ، ئەو كچە كەمفامە وايدەزانى ھەرچى سەگ و گورگ ھەيە كەوتونە سەرتەرمى باوکە و ھەلىاندپىوھ و سەرگەرمى خواردىن، پېي وابو ئەسپەكەشمان ملى بەجەنگەلەوە نابى و بوبىتە خۆراكى گورگ و درېنەكان. وا بىرى دەكىدەوە ھەر بگاتەوە مالى ، لە بەر ئەوهى نەيتوانىيە پارەكان بپارىزى ، لىي دەدەن و دەيىخەنە ژورىيەكەوە.

بەلام دىزەكان دواى ئەوهى ژەقەبۇتەكەيان خوارد و زگىان تىير بۇ ، ئەنەيان نارد بچى ۋۆدىكا و شەراب و شىرىنیان بۇ بکېرى . بەكورتىيەكەي بەپارەي خەلک ، كۆپى شادى و مەي خواردىنەوەيان پىكىخىست.

خوشبیت ، وازی له خیر و بیزی ماسی گرتن هینابو و خیرا گه رابووه
ئاوابی و خەلکى تىگ ياندبو و بەرهو كوختى كابراي جەنگەلوان
وەپىكەوتون.

كاتى گەيشتبونه كوختەكە ، بىنېبۈيان پياوکۈزەكان مەست و
سەرخوش ، هەرييەكەيان لەگۇشەيەك كەوتون و ئىنى
جەنگەلوانەكەش مەست و بى خەبەر ، وەك پارچەپەلاسىك لىنى
كەوتبو.

بەر لەھەمو شتىك ، جوان كوختەكەيان پىشكىبۇ و پارەكانىيان
دۇزىبۇوه.

دواتر چاويان بەسەكۆي سوبەكە دەكەۋى و لەگەل دىمەنېكدا بەرەپو
بۇونەو خودا بە نسىبى كەسى نەكت ، كچە بچۈكۈلەكەي كابراي
جەنگەلوان لەزىر بەتانيي چەرمىنەكەوە ، سەرى خويىناوى لەلایەك و
جەستە بچۈكۈلەنەكەي لەلایەكى تربو.

پياوکۈزەكان و زنەكەيان لەخەو قىت كردىنەوە و دەستى هەرچواريان
لەپشتەوە بەستنەوە و دايانتە دەستى دەولەت. زنەكە يەكىن
دەيزىكىاند ، بەلام مىرددەكەي واتا كابراي جەنگەلوان تەنبا سەرى
دەلەقاند و دەپاپايەوە: (من سەرخوشىم برا! پەداخىك فۇركام
دەنى! سەرم خەرىكە دەتەقى). ئىدى ئەوهبو دواي ماوهىيەك دادگايى
كىران و هەمويان بەپىي ياسا بەتوندى سزاى خويان وەرگرت.

* * *

مروقە نۇر زىرەك و خويىندەوارە كانىشدا نايەت. پىددەچى خودا
بەزەبىي پىداها تىبىتەوە و ئەم بىرۇكەيە خىستبىتە مىشىكەوە ، يان
لەترسى گيانى خۆي مىشكى وەكار كەوتى. ئەگەر ھەرچىيەكىشيان
بىت ، دەكىرى بلىي خوشكەكەم لەو پياوکۈزانە زىينگەر بولە.

بەلى ئاغا ، ئانىوتا بە ئاسپايان لە جىڭاكەي خۆي ھەستا و لە خودا
پاپايەوە و ئەو بەتانيي چەرمىنەي كە زنەكە بەسەر يىدا دابو ، لەسەر
خۆي لايدا و داي بەسەر كچى جەنگەلوانەكەدا كە ھاوتەمنى خۆي و
لەتەنيشتىيەو نوستبو. دواي ئەوهش ئەو بلۇزەي كە زنەكە دابو
بەسەر كچەكەيدا ، داي بەسەر خويىدا و بەبەردەم پياوکۈزەكاندا
تىپەپى و لە كوختەكە چوھ دەرى.

دواتر ئەوانىش كچى جەنگەلوانەكەيان گرت و ھەستيان پىنەكىد و
خوشبەختانە لە كاتەشدا زنە چوبۇ ۋۇدكا و شەراب بىكىي ، ئەگىنا
مەحال بۇ ئانىوتا خوشكەكەم بىتوانى گيانى خۆي لەو تەلەيدا
پىزگار بىكا.

بەلى ئاغا ، زنان چاويان نۇر تىزە ! ئەمەش تايىھەنمەندىيەكى خوييانە.
ئىدى ئانىوتا لە كوختەكە وەدەركەوت و بەئومىيەت خودا پايىرىد.
پاشماوهى ئوشەوەي بەسەرگەردا نەنگەلەكەدا بەسەربرد ،
لائى بەيانى جەنگەلەكەي بېرى و گەيشتە سەرجادە ، بەپىكەوت لەو
كاتەدا (يۈگۈر دافىليچ) ئى كۆيخاي ئاوابىي ، بەپە حەممەتىي ،
بەمەبەستى ماسى گرتن ، بەۋىدا دېت. ئانىوتىكاش خۆي گەياندبويمەو
ھەمو پۇداوهەكەي بەوردى بۆ گىپاپۇوه ، ئەويش رەبى خودا لىنى

بەلئۇغا ، ئەوهى بوتوم گىپارىوه ، لەو جەنگەلەي ئەو دىيو
شىوهكەوه پويىدابو ، گەرچى لەم كاتەدا ، لەبەر تىشكى سورى
خۆزەتاوى دەمەو ئىوارە ، كەخەرىكە وردە وردە لەپاشتى
جەنگەلەكەوه كال دەبىتەوه و ئاوادەبى ، بە باشى نابىنرى. منىش
ئەوهندە زۆربىلىم كرد تەنانەت ئەسپەكانىش هەنگاوه كانيان سىست بۇ
، دەتكوت ئەوانىش گوپىان لېگرتوم. ھەيھا حەيوان ھەيھا ... دەھى
جولى ھەيھا ... بېيارە ئاغا پاداشتىكى باشم بكا... ھەيھا.

يەكىك وەك ھەمووان

خاوهنمال ، واتا ئاشنايىكەي ، سەيرىكى پوخسارى پەنگ لېپراو و شەكت و ماندو و لهئارەقەدا شەللى باوكى خىزانەكە دەكتا و بە سەرسورمانەوە شانىك ھەلدەتكەننى و دەلى: ئىشان ئىقانۇقىچ ، بەسەر و شكلتەوە دىارە درۈدەكەي ! دەچى بۇ كام جەنگەلى تارىك ؟ پىمۇا يە فكىرىكى خراپ لە كەللەي داوى ! پىددەچى نيازىت خراپ بىي ! پىم بلى بىزام چى پويداوه ؟ ئەم تابوتە چىيە ؟ ھاۋىرى ، باش نايە يتە بەرچاوم !

: ئاو ... پەرداخىك ئاو ... ئاي خودايى ... جارى لېمگەرى با ھەندىك پشوبىدەم ... زيانى سەگم ھېيە. بەھەمو بونىمەوە ، ھەست دەكەم دەمارەكانى مىشكىيان دەرهەتىناوم و خەريكن لەسەر ئاڭرى دەمبىزىن و دەمكەنە كەباب ... باۋەرم پىيىكە ئىدى تواناي دان بەخۇدا گرتىن نىه ... توخودا ! تو پىروزىيەكانى ئەو ھاۋىپىيەتىيەمان ! پرسىارام لى مەكە بۆچىمە ؟ مەچۇرە ناوا ئەم وردەكارىيانەوە ... تەنيا دەمانچەكە ... تکات لى دەكەم ...

: بەسە ئىشان ئىقانۇقىچ ! پىم نالىي تۆ كەي ئەوهندە لاۋاز و بىي ورە بويىت ؟ لەخوابەزىيادبى خاوهنى كۆمەللىك مندالى ، كارمەندى دەولەتى ، شەرمىت ھېبى ھاۋىرى ! شورەيىي !

: دەتوخودا ئەگەر توش واز نەھىيىن ! دىلت بەوه خوشە لە شار دادەنىشى و ئاگات لەو ھاۋىنەوارىيە نەفرەتىيانە نىيە و خەرىكى سەركۈنە كىرىنى ئەم و ئەويت و باسى شەرم و ئابپۇيان بۇدەكەي ! ئاو ... پەرداخىكى ترم بوبىيىن ... ئەگەر تۆ لە جىڭاى من بويتايە ،

باوكى خىزانىك كە مال و مندالە ناخورەكانى بۇ بەسەر بىردىنى سىّ مانگەي ھاۋىن ، بىردىبۇنە ھاۋىنەوارىك .

كاژىرىك بەر لە وەرىكەوتى شەمەندەفەر ، بە ھەردو دەستى پې لەزەرف و شتومەكى لە چەشىنى شوشە فانوس و پاسكىل و كەرەستەي يارىكىرىن و تابوتىكى بچوکەوە ، بەرەو مالى ئاشنايىكى دەكەويتەپى . ھىلاك و ماندو خۆى دەختاتە سەرقەنەفەيەك و بە شېرەزەيىھەوە سەيرىكى دەرورىبەرە خۆى دەكتا و بەنىگەرانى و ھەناسەبرپىكىوە ، دەلى: ھاۋىپىي خوشەویست ... تكايەكم لېت ھېيە ... تابەيانى دەمانچەكەتم بەدەرى ... مەردى خودابەو ئەم داواكارىيەم پەت مەكەرەوە .

دەمانچە ؟ دەمانچەت بۆچىيە ؟

پىيوىستمە ... ئاي خودايى ! پەرداخىك ئاو ... خىرا پەرداخىك ئاوم بەدەنى ئەللىي ... بەللىي پىيوىستم بەدەمانچەيە ... بېپارە ئەمشەو بەنىو جەنگەللىكى تارىك و چىدا بېرۇم ... لەبەر ئەوه ... ھەربۇ دلىيائى و خۆپاراستن پىيوىستم بەدەمانچەيە ... سېھىنى بۇت دىئىمەوە ...

گوییگرە هاولى! دەتۇ راوهستە! دوگمى چاكەتكەم دەپچىرىنى!
هېمەن بە ، بازىتم كىشەكتەن ئې؟
كىشە؟ لەكىشەى من دەپرسى؟ راوهستە با بۆت بگىرمهەوە ،
راوهستە با قىسەت بۆتكەم ... ئې ... بەلكوئە و قورسايىھى
كەوتۇتە سەرشامن بىرپىك سوكترىت! ... وەردە دانىشە ... نامەۋى نزد
درىزەى بىدەمى ، بەپەلەم ، دەبى فرياي شەمەندەفر بکەم ،
بەرلەوهى بچەمە وىستىگەش دەبى بچەم سەرپىك لە (تىۋ تريمۇۋە) بىدەم و
دوقتۇ ماسى سوئىر و نىيو كىلىۋ شەربەتىش بۆ (ماريا
ئۆسىپۇشقىنا) - رەبى خوايە شەيتان لە دۆزە خدا زمانى لە بنووه
دەربىتىن - بىكپم .
ئىستا گوئى بىگە ، پىمخۇشە ئەگەر وەك نۇمنەيە كىش بى ، ھەل و
مەرجى زيانى ئەمپۇرى خۇمت بۆ بگىرمهەوە ، خۇت دەزانى دەبى
لەكاتژمۇر دەي بەيانىيەوە لە شوينى كارەكەم ئاماھەم و تا كاتژمۇر
چوارى ئىوارى ئازار بچىڭم ، مىش و گەرمە و ئەمانەش لەلواوه
راوهستەن . كاتبى فەرمانگەكەمان پىشۇر وەركىتوھ و (خراپۇۋ) يىش
خەرىكى ژن هىننانە ، ئەوانەي ترىيش گرفتارى هاوينەوار و عىشق و
شانۇ و شتى لەم جۆرەن ، ھەمويان مەست و خەتو و ماندون ... نە
بەھۆش دىننەوە و نەپەندىش لەم كارانەيان وەردەگىرن ... ئىش و
كارەكانى كاتبەكە ، كەسىكى تر ھەلەيدە سورپىتنى كە گوئى چەپى
كەپە و بەم دوايانەش كەوتۇتە داوى خوشەويىستىيەوە ... بەھەزار
حال نامەي ھاتو و بۈشتۇ ، لەيەكتىر جىا دەكتەوە . كەللە پۇچىكە

ئەو قسانەت نەدەكرد ... بۆتىنالىگەي هاولى! من بومەتە قوربانى!
بومەتە ولاغىكى باربەر! بومەتە كۆليلە! ھىننە ناپەسەنم ،
چاوهپوانى پودانى موعجىزەيەكم بۆيە تا ئىستا ژيام و خۆم پەوانەي
ئەو دنیا نەكىدوھ ! برا من بونەوەرىكى بى ئىرادە و كەللەپۇچ و
دەبەنگم ! نازامن لە بەرچى تائىستا لە ژياندا ماوم?
باوکى خىزانەكە ، لە جىڭى خۆي قىت دەبىتەوە و دەستەكانى
پادەوەشىننى و دەكەۋىتە ھاتۆچۈركىن .
دواتر بە خىرايى بەرەلەي ئاشناكەي دەچىت و دوگەمى چاكەتكەكى
دەگىرى و ھاوار دەكا : لەتۇ دەپرسم ! بۆچى تا ئىستا ماوم؟ بۆچى
دەبى لەم دنیايدا بەشى من ھەر ئازارى دەروننى و جەستەبى بى؟
بپوانە هاولى ، قبولە مروۋ خۆي تەرخانكەت لەپىنناوى فلانە ئامانچ و
فلانە كىشەدا و گىانى خۆشى بەخت كات ! بەلام خۆبە ختىرىن
لەپىنناوى داۋىنى كراسى زنانە و تابوتى مندالان و شتى لەم بابەتە ...
بەپاستى كارىكى گەمزانەيە ! نا نا سەدجار دەلېم نا ! ئىدى تەواو لە¹
توانامدا نەما .

باشه تو بۆ ئاوا ھاوار دەكە ؟ لە سەرخۇ ، دراوسىيەكان گوئيان
لېدەبى !
گوئيان لېدەبى با گوئيان لېبى ! بۆمن ھىچ جياوازىيەكى نىيە ، ئەگەر
تۇش دەمانچەكەم نادەيىتى ، دەچم لە كەسىكى تر وەريدەگەرم ...
ھەر دەبى خۆم بکۈزم ، ئىدى پىيوىست بەم قسانە ناكا !

ده زانى لەو ھاوينەوارەي ئىمەدا مۇدىلىكى سەير دا كەوتۇھ ؟ جگە لە
 ژنەكەي خوتەمە كەللەپوت و كرمىكى نىشته جىيە ھاوينەوار ،
 بەماقى خۆى ده زانى هەزار و يەك ئىرکت پىيسىپىرى .
 بۇئىمنە ژنەكەم فەرماندەدا بچەمە لاي بەرگىرۇھەكى و لەبەرئەوهى
 كراسەكەي پان و شانەكانى تەسك دورىيە ، لەگەلەيدا بىكەمە فەرتەنە
 و هات و ھاوار . ھەروەھا دەبى پىلاۋەكانى سونىچەكاش لەگەل خۆمدا
 بەرمە شار و بىانگۈرم ، بايى بىست كۆيىكىش ئاوريشمى سۇر -
 ئەويش وەك ئەونىمنەي دەمدەنى - و سى ئارشىن^{*} بەنيش بۇزن
 خوشكەكەم بىرپ ... راومىستە با لىستەكتە بوبخۇيىمەوە ، لېرەدا
 دەستى بىر لە گىرفانى چاكەتكەيدا كاغەزىكى نوشتاوهى دەرهەتىنا و
 بەرقىكى شىتەنانەوە
 كەوتە خويىندەوهى : (شوشە فانۇس يەك دانە ، گۆشتى گا نیوکىلىو
 ، دەسك و ئاوانەكە لە شارەو بېرىتە ھاوينەوار ، بايى بىست كۆيىك
 ئەسىد فنەك ، دەرمان مىشولە ، بىست بىل بىرە ، يەك قتو سرکە ،
 مەمكەندى زمارە ٨٢ لە دوكانەكە (گۆدۈزۈف) بۇ خاتۇ مادمۇازىل
 شانسۇ ، بالىتۇ پايىزى و پىلاۋەكانى ميشا بەرمە ھاوينەوار) . ئەمە تا
 ئىرەي لىستەكە ، ورده فەرمانى خزمان و مالى خۇمان بون ، لېرەوە
 نورەي ئەو ئەركانەيە كە ئاشنا و دراوسى خوشەويىستەكان -
 نەفرەتى خوايان لېيى - پىيان سپاردو : بەپىز (ۋىلاسىن) و
 ژنەكەي سبەينى سالۇھەگەپى لە دايىك بونى مندالەكەيانە و ئاھەنگى
 بۇدەگىپىن و من دەبى بچەم پاسكىلىيان بۇ بىرەم و لەگەل خۆمدا بۇيان

، ودك دەلەن ھەپ لە بې جىا ناكاتەوە ، بۆيە ناچارم زۆربەي كارەكان
 خۆم بىكەم .
 سوپاس بۇ خودا كاتىك خراپۇۋە و كاتبەكەش لە فەرمانگە نەبن ،
 كەس نازانى كام نامە لە كۆيىھەتاتوھ و كام نامە دەبى بۆكۈز
 بنىدرى ... ھەمويان شىتەنانە پەلەيانە ، لە چاولىكەننىكدا تۈرە دەبن
 و دەيىكەن هات و ھاوار و ھۆسەيەك ، ئەوسەرى دىيار نەبى ، بەكۈرتى
 سەگ خاوهنى خۆى ناناسىتەوە ... كارى فەرمىش لېكدا لېكدا ، بى
 پسانەوە بەردەواامە ، دەلەن ئەپەلەكانى دەريايە ! ... بەپاستى
 تاقەت پۇركىن ... بەم دوايى دوايىانەش كاكى سەرۆكى فەرمانگە ،
 توشى نەخوشى (سىياتىك) بوه و لەلایەكى ترىشەوە خەرىكى تەلاق و
 تەلاقكارىيە ، ئەوهندە دەكپۈزىتەوە و شىن و شەپۇپىتى ، ئاسۇدەيى
 لە ھەموان ھەلگرتۇھ ، ئىدى كاركىردن لە گەلەيدا زۇر ئەستەم بوه .
 لېرەدا باوکى خىزانەكە ، ھەلەستىتە سەرپى ، بەلام يەكسەر
 دادەنىشىتەوە و درىزەي دەداتى : باوھەپ بىكە ئەوانەي بۇم
 باسکىرى ، ھەرھەمويان شىتى بى نىخ و بى بايەخن . گۈرپاڭرە با
 كروكى كىشەكتە بۇ بىگىرمەوە : ماندو و مردو لە فەرمانگە
 دەگەپىمەوە ، ھىچ ھىوا و ئارەزويەكم نىھە جەلەوهى بۆخۇم
 قوزەلقورتىك بخۇم و كاژىرىك سەرم بخەمە سەر سەرين و بنوم . بەلام
 نەخىر ! وەبىرم دىتەوە مالەكەم بىرۇتە ھاوينەوار ، واتا بومەتە كۆيلە
 ، بومەتە تانجى و دەبى راڭكەم و ئەو ئەركەي پىيان سپاردو :
 جىپەجىپى بىكەم .

لەسەرە رەپاپاشوی رادەوەستى و دەھىلىتىن: (ئەدى من چى وەلامى خاتۇ شازادە ماريا ئەلىكسىيۇقنا بەدەمەوە ؟ ئاخ ئاخ) ... سىندانى لىدا ... بەم شىۋىھىيە سەيرىكە ، دەبىنى چۆن دواى كۆتايى هاتنى كارى فەرمانگە ، لەوماوه كورتەدا لەترىسى ئەوهى نەبادا شەمەندەفەرەكە بىروات ، دەبى چەشنى سەگىك كە زمانى دەرىھىتىناوه و هانكەمانكىتى ، بەناوشاردا غارىدەم و نەفرەت لەم زيانە بکەم ... لەدوکانىكەوە بۇ دەرمانخانە ، لەدەرمانخانەوە بۇ لای بەرگىرۇ ، لەلائى بەرگىرۇوە بۇ دوکانى خۆراك فروشى ، لەويۇه دوبارە بۇ دەرمانخانە ، لەشۈينىك پارەم لى بىز دەبى ، لەشۈينىك لەبىرم دەچى پارە بەدەم ! ئىدى دوايى لەدواوه بانگم دەكەن و دەيکەنە هات و هاوار و پىسوا دەبەم. لەشۈينىكى تىلەنەنجامى پەلەلدا قاچم لەداوىنى كراسى شۇپى ئىنىك گىردى بى كە لەپىشىمەوە دەپوا ... تف لەم پۇزگارە ! مروق لەم هاتوچۇھىدا بەنەندازەيەك شل و كوت دەبى ، شەھى كاتى خەوتىن ، تابەيانى ئىسىكەكانى ترقىانە و ئەژنۇكانى دەلەرزىن. وەرە بېھىنە بەرچاوى خوت چ ئەكىكىيان پىسپارىدوم و ئەنجام داون ! ... باشە ئەدى پىمنالىي ئەمە مو شتومەكە ، چۆن بەرمەوە هاوينەوارەكە؟ بۇ من چەند دەستم ھەيە ؟ گوتمان ئەوهش بەھەرحال ! ئەدى چۆن دەكىرى شوشە فانۇس و دەسک و ئاوان لەنانو يەك بەستەدا بېچىيەوە؟ يان شەكر و پۇن گەرچەك ؟ دەوەرە ئەمە تەلەم بۇ ھەلبىنە ؟ يان بتلە بىرە و پاسكىل ؟ نا برا نا ! شتى وانابى ؟ ئەم كارانە وەك

بەرمەوە ، مەنداڭكە ئاختو (كۆركىن) مالاوايى لە زيان كردۇ و دەبى من تابوتىكى بۇ بەرادان بەدەم و ئىوارى بۇيان بەرمەوە. (ماريا مىخايلىقنا) سال ئاۋانزە مانگ خەرىكى مرەبا دروستكىرنە و بە بۇنەيەوەش واپىۋىست دەكَا بەندە ھەمو پۇزى ھەلتەك ھەلتەك ھەشت كىلىۋ شەكىر بەدەمە كۆلما و بۇي بەرمەوە ، ژنەكە ئەسەرەنگ (قىخىرين) لەسەر مانگ و پۇزى خۆيەتى و بەم زوانە دەزى ، كە بەندە لە پىرسە ئەزگىرىپەدا ، تەنانەت لە خەونىشدا ، بچۇوكىرى پۇلەم نەبوھ ، ئىستا دەبى من بچەمە خزمەت مامانىك و كات و ساتى هاتنى بۇ ھاوينەوارەكە ، واتا ئەشۈئەنە ئاخام لىيى دەزى ، لەگەل ماماڭكەدا بېرىنەمەوە ... ئەوه چەند ورده فەرمان و پاسپىرى لە چەشنى نامە و گۆشت گا و تەلەگرام و دەرمانى ددان و ئۆوانە ھەر وازىان لى بىنە. ھەئىستا كەلەگەل تۇدا خەرىكى قىسە كىرىن پېيچى دانە لىستم لەگىرفاندایە ، بۇم نىيە بە مو سەرپىچى لە جىبەجىكىدىنى ئەم فەرمان و پاسپىريانە بکەم. بەپاستى كارىكى قىزەونە و نىشانە پېپۇچى منىشە. سىندان لەھەمۇياندا ، ھىننانى پېيچى مەن شەكىر مامانىك دەخەنە ئەستۆي تۇۋە و بەكارىكى نەشىاۋىشى نازانن و زۇرىيىشىان بەلاوه ئاسايىيە ! ئەگەر بىيتو نەچىتە زىر بارى ئەم ورده فەرمان و پاسپىريانەوە ، ئەوا دەبىيە كەسىكى هىچ و پوج و نارپەسەن ! چ ترسناكە ! خودا نەكات داواكاري يەكىك لەم (كۆركىن) و ھاوшиۋانە جىبەجى نەكەم ! ئەوسا دەبىنى چۆن ژنەكەم _ بەر لە ھەمو كەسى _ چەشنى ماينىك

مه‌گه‌ر خودای گه‌وره خوی بزانی ئه‌مروق‌ب و تابوت‌ه وه چه‌ند قسسه‌ی سوک و جنیویان پیداوم ! ئوق خودایه ! په‌رداخیک ئاوم بدهنی برا ... ئیستا گوئیگره با ئوه‌دی ترت بو بگیزمه‌وه ... له‌گه‌ل ئوه‌شدا که بوته مو‌دیل خه‌لک هزار و يه‌ک ئه‌رک و راسپیزی به مروق‌بسپین ، کچی ئه‌گه‌ر نیازی و هرگرتنه‌وهی ئه‌پاره‌یه‌ت هه‌بیت که بوت به‌که‌ل و په‌ل داون ، ئوه کاریکی دژواره ! باوه‌رەت هه‌بی نیوه له نیوه‌ی ئه و پاره‌یه‌ی که بویان به‌که‌ل و په‌ل ده‌دهم ، ناگه‌رپت‌ه و گیرفانم . بوئمنونه ئه‌م تابوت ... کاتی گه‌رامه‌وه مال ده‌بی بخزمه‌تکاره‌که‌ماندا بینیزمه‌وه بو بپیز کورکین و ژنه‌که‌ی ، ئی خو ناکری لم کاته‌دا ئه‌وان تازیه‌بار بن و توش بچی داوای پاره‌ی تابوت‌ه که‌یان لی بکه‌یت‌ه وه ؟ ئیدی که ئه‌مروش پاره‌که‌یان نه‌دامه‌وه ، سبه‌ینی له‌بیریان ده‌چیت‌ه و پاره‌که تو خوش .

هاوپی ! من مروقیکم پاره‌ی يه‌کیک قه‌رزار بم هه‌رگیز له‌بیرم ناجی ! تا ئیستاش زور جار ئاوا پاره‌م که‌وتت‌ه لای ئه‌و ژنانه و له‌بیریان چوت‌ه وه ، منیش له‌پوم هه‌لنايیه داوایان لی بکه‌مه‌وه . گه‌رجی پوبله‌کان جارجار ده‌دهن‌ه وه ، به‌لام کوئیکه‌کان ئه‌وه هه باسی مه‌که .

به‌لی سه‌ره‌نجام دواي ئه‌مو کويه‌وه‌ريه ، ده‌گه‌پیم‌ه وه ماله هاوینیه‌که‌م و دواي ئه‌مو ده‌رده‌سه‌ريه ده‌مه‌وهی گه‌رویه‌که ته‌رکه و ژه‌قنه‌بوتیک بخوم و کاشیزیک بتوقم _ تو چونی تیده‌گه‌ی ؟ پیویستم به‌مانه هه‌یه يان نا ؟

دروستکردنی ئه‌هرامه‌کانی می‌سین ! ئازاریکی هه‌میشه‌یین ! هه‌رچوئیک بیانبه‌ستی و دایانبیی ، سه‌ره‌نجام شتیک هه‌رده‌شکی يان ده‌رژی . له ویستگه‌که‌ش وله ناو فارگونه‌که‌شدا ، چ به‌پیوه بیت وچ دانیشتبی ، ده‌بی ده‌ست و قاچت لیک بلاوکه‌یت‌ه وه ، هه‌ردو ده‌ستت گیراون و زه‌رفیک‌کیشت به ددانه‌کانت گرتوه و نابی بھیلی به‌ریت‌ه وه . هه‌رکه شه‌مند‌هه‌فره‌که‌ش ده‌که‌ویت‌ه جوله ، گه‌شتیاره‌کان ، شپوشیتاله‌کانت له خویان دورده‌خنه‌وه و هه‌ریه‌که‌ی به‌لایه‌کدا په‌رت و بلاو ده‌که‌نه‌وه و ده‌قیزینن : (کاکه ئه‌م هه‌مو شپوشیتاله بو ناخه‌یت‌ه زه‌رفیک يان کارتونیکه‌وه ، تو جیگای خه‌لکت ته‌نگ کردوه) . ئیدی هه‌مویان ده‌قیزینن و بانگی چاودیزی شه‌مند‌هه‌فره‌که ده‌که‌ن و شکاتم لی ده‌که‌ن .

وهه بوخوت ببه دادوه‌ر و بپیار بده : پیم بلی چی بکه‌م ؟ ده‌کری که‌ل و په‌ل‌ه‌کان له په‌نجه‌ره‌ی فارگونه‌که‌وه فریبده‌مه ده‌ره‌وه ؟ هاوارده‌که‌ن : (کاکه بوچی ئه‌مو هه‌مو شپوشیتاله ناخه‌یت‌ه کارتونیکه‌وه ؟) .

کاکه ! پاسته ئه‌م شتانه کارتونیک ، يان سندوقیکیان ده‌وی ، به‌لام به‌توز ده‌لیم ، ده‌کری ئه‌م شتانه بيه‌که‌وه له‌کارتونیکدا دابنیی ؟ ئه‌دی پیم نالیی هه‌مو رۆزی سندوق له‌کوی بیئنم ؟ ئاخر چون ده‌کری ده‌سک و ئاوان و شوشه فانوس پیکه‌وه دابنرین ؟ ئیدی تا ده‌گه‌مه هاوینه‌واره‌که ، ئاخ و ئوق و پرته‌وبوله‌ی گه‌شتیاره‌کان نابپیت‌ه وه .

و له دلی خوشتا بیر ده که یته وه: (ئای خودایه! ئەمە تاکەی؟).

تاسەرەنjam لای نیوه شەو کاتى لە کۆپى سەما و بىنېنى شانۇ دىيىنه وە، ئىدى من مروق نىم! بومەتە تەرمىك! بەلام هەرچىيەك بىت ئىدى من گەيشتومەتە ئاوات و ئارەزۇ خۆم، واتا جل و بەرگە كانم دادەنیم و بۆ خەوتىن دەچەمە سەر جىڭاكەم. ئىدى ئەوندەم بەسە چاوهە كانم لەسەرىيەك دانىم تا يەكسەر خەوم لى بکەۋى... چەندە خوشە! ... بىدەنگى... ئارامى...

ھەم گەرمە و ھەم مەنداڭە كانىش لە وديو نايىكەنە ژاۋەڙاو... ھەم زەنەكم لەلام نىيە و ھەم وىزدانىش ئاسودە و ئارامە، ئىدى منىش لەوه زىيات بەتەمای چىم؟ پىلۇي چاوهە كانم ورده ورده خەريکن قورس دەبن... لەناكاو گىزىزز... گىزىزز... مىشولە پەيدا دەبن!

خودا بەنە فەرەتىيان كات!

لىزەدا، باوکى خىزىانەكە ھەلەستى و دەستى بەھەوادا پادەوەشىنى و دەللى: مىشولە! واتا ئەشكەنچە! واتا (ئەنكىزىسىيۇن^{*})!

گزەگزەكە ئەوندە سۆز بىزىن و خەمبارانىيە، دەللى دەپاپىتەوە.

بەلام ئەو بىشەرەفە وا چزەت لى ھەلەستىنى، تا دوکاتىز مىر دواترىش شوينەكى ھەردە خورى! جىڭەرە دادەگىرسىيەن!

تا ودەدەمە مىشكۈزەكە! سەرم دەخەمە ژىر بەتانييەكە وە! بەلام بى سودە.

سەرەنjam خۆم دەدەمە دەستەوە و دەللىم: (دەى نەفرەتىيەكان! وەرن گۆشت و خوينىم قوزەلە قورت كەن).

بەلام نەخىر! لەو كاتە وەي پىم خىستوتە ئەودىيى دەرگاوه، ئاگام لىتىه زەنەكم ھەروا چاودىرىيم دەكى! ھىشتا بەتە واوى شۇرباكم نەخواردوه، بەرەبىنە گىانى دىلەكەيان و داوام لىدەكەن بىانەمە نمايىشى ئەماتۇر و کۆپى سەماكىدن. نارەزايى دواى ناپەزايى و كۆتايىنىيە. براكم من مىردىم! وشەي (مېردى) يىش لە فەرەنگى ژناندا واتا كۆيلە، واتا بى ئىرادە، واتا گەمژە و دەبەنگ، واتا ولاغىنىكى بارىپەر، كە دەتوانى سوارى سەر پىشىتى بىت و بى گويدانە ناپەزايىتىيە كانى پىكخراوى بەرگىكىردىن لە ئازەلان، بەكەيفى خوت چەندە حەزلىقى بارى لى باركەيت.

دەكەمە دواى فاك و فيكى زەنەكم و لەسەكۆكە مۇرپە بىمەوە، بۆ ئەوەي شانويىكى وەك (پىسوايى نىئۇ خىزىانىكى دەولەمەند) يان (مۇتىيا) بىبىن، بەپىيى دەستورى ئەوان و بەئامازەي ئەوان دەكەمە چەپلە لىدان و دەرىپىنى ھەستى شادى و هات و هاوار. لەم كاتەدا ھەست دەكەم خەرىكە دەمرم.

دواى ئەوە دەبى بچىنە مەيدانى سەما، بەندە، جىڭە لەسەيركىنى سەماي خەلکى، دەبى چاوشى بىگىم بۇئەوەي كەسىكى گونجاوشى بۆسەماكىدن لەگەل زەنەكمدا، بىدۇزمەوە.

لەم جوړە كۆرانەدا ئەگەر هاتو پياوه كان ژمارەيان كەمتر بىت، ئەوسا منىش ناچار دەبىم ھەندىك بە شىيەي (كادرى^{*}) سەما بىكەم. بۇ بەدبەختىش توشم دەبى بەتۈشى ژىنېكى كورتە بالاي خوار و خىچەوە، دەبى جار جارىكىش زەرەدەخەنەيەكى گەمزانەي بوبكەيت

ئىدى بهم شىيوجىه هەمو شەۋىئى بىئۇھى بتوانم سەرخەۋىك بشكىنم ، كاتژمىر شەشى بەيانى دەبى لە نىئو جىڭاكەم بىّمە دەرى و ملى پىگاي ويسىتگە بىگرم. لەتسى ئۇھى نەكا شەمەندە فەرەكە بىروات و فرييا نەكەوم ، بەخىرايى دەكەومە پاكردن ... قاچم لە نىئو قوردا دەچقى ... دنبا ساردا ... تەم و مۇھ ... تف! ... كاتى دەگەمە شارىش ، بەيانى باش! بەيانى باش ... بەلى برا ... ئەۋىزىنى من هەمە رەبى خودا بە دۈزمەنەكەشتى نەبەخشى: خۆت دەزانى من نەخۆشم ، هەناسە تەنكىم ھەيە ، سوتانەوهى كەدەم ھەيە ، توشى دلەپاوكى هاتوم ، بەردەواام لە ترسدا دەزىم ، ھەرچىيەكى دەي خۆم بۇم ھەرس ناكرى ، بەكورتىيەكە لەبرى زىيان لەپەرى خەم و خەفتىدام! يەك كەس نىيە بارى سەرشانم سوكتىركات و بەزەيى پىيەدا بىتتەوە! ئەمە رەوايە؟ بابە چىش لەبەزەيى! پىيم پىيەدەكەنن. خۆپون و ئاشكرايە ، مىردىك مالى لە ھاوينەوار بىت ، جەڭ لە تۆپىن ، ھىچ مافييکى ترى نىيە!

ھىچ كەس ئاگاى لەوەننە ، منىش حەيوانىكىم و حەزم لە زىانە و پىيەخۆشە ھەندىك ئاسۇدەبم. ئەوهى بۇم باسکردى چىروكىكى كۆمىدى نىيە! بەلكو ترازيديه.

ئىستاش دواي ئەم ھەمو قىسانە بىومىكى ، ئەگەر ناتەۋى دەمانچەكەم بىدەيتى لانىكەم ھەندىك دلەم بىدەوە و ھاوسۇزىم بە: بەراسىتى ھاوبەشى خەمتى.

بەرلەوهى بتوانم خۆم لەگەل چىزەمىشلەكەندا بىسازىنم ، نۇرەمى پىرۇقە كەردىنى ژنەكەم دېت ... ھەمو شەۋىئى لەگەل چەند پىاۋىتكى دەنگ زىقىن ، پىرۇقە لەسەر فېرىبۇنى دەنگى (تىنۇر*) ، دەكە ... ھەمويان تا دەتوانى بەپۇزەوە دەخەون و شەوانەش بۆ سازدانى كۆتسىرتىيەكى ئەماتۆرى خۆيان سازدەكەن. ئائى خودايە گۈرانىبىيەزى دەنگ تىنۇر چەندە ھەراسانكەرە ، تەنانەت ناكرى لەگەل دەنگى ھىچ مىشولەيەك بەراوردىكى.

لەم كاتەدا باوکى خىزانەكە ، پوخسارى خۆى خەمناك دەكەت و تىيەلەدەكا: (مەللى لاوق خۆت خەسار كەردى ... سەيركە ئاشقانە كەوتومەتە بەرىپىيانت).

ئەى بىئى شەرەفینە! چۈن بونەتە بەلاى گىانم. دواتر بەئۇمىدى ئەوهى پىزگارم بىت لە دەستىيان ، ناچارم بىكەومە فرت و فىل ، بەسەرى پەنجەكانم لەملاۋە ولای سەرم دەدەم ، تا چوارى بەيانى لەسەر ئەمە بەردەواام دەبىم تا لەكۆتايدا ھەمويان دەرۇن بەپىرى خۆيانەو ... بەلام دواي پۇيىشتىنى ئەمانە نۇرەمى پەرنىج و كۆيىرەوهەرىيەكى تەرە: خانمى بەپىزى چارشىو بەسەر ، واتا ھاوسەرە ياساپىيەكەم ، سەرۈكەللەي پەيدا دەبىت و داوابى مافە ياساپىيەكانى خۆيملى دەكا.

باوهەپ ھەبى تەواوى بون و زىيانم پېپىوھ لەرس و دلەپاوكى ، ھەر شەۋىكەم بىتتە ژورەكەم ، ھەمو جەستەم سور ھەلەگەپى و دەست و پىنى خۆم ون دەكەم ... ئاخ ... پەرداخىك ئاوم بىدەنلى ...

دواتر پهندگی سوره‌لده‌گه‌پی و سه‌ره‌نجام قاچه‌کانی ده‌کوتی
به‌زه‌ویدا و هاوار ده‌کات: وه‌رن مروّف خوره‌کان! ... وه‌رن بمخون!
هه‌ناسه‌م لیپین! پارچه‌پارچه‌م که‌ن! بینه‌دهی ... بینه‌مه‌کینه‌ی
دروم‌انه‌که بینه! ئه‌گه‌ر حه‌زت لیپه خوشت سواری مه‌کینه‌ی
دروم‌انه‌که به، ئاوم ده‌نى! ئای خودایه! من بوچی زیندوم?
له‌برچی زیندوم؟

(ئارشین*) پیوانه‌یه‌کی کوّن بوه: به‌رامبهر به ۷۱ سم.

(کادری*) quadrille جوّره سه‌مایی‌که.

(دخلاریچکا*) به‌واتای پوباری مردن دیت.

(ئەنکیزیسیون*) دادگایه‌کی کلیسا بو، له‌سەدە دوانزه‌دا له‌ئە‌وروپا
پیکهات. بو لیپرسینه‌وه له‌بیر و بوچونه‌کانی خەلک و ئەو کەسانه‌ی
دژایه‌تى، يان کاریکى پیچه‌وانه‌ئى ئائينيان كردو. كه سه‌ره‌نجام ورده
ورده هەموئە‌وروپاي تەنیه‌وه و سزاکانيان زۆر قورس و بىبەزىيانه
بون. تەنیا له‌يە‌کىك له‌لاتە ئە‌وروپىيە‌کاندا ۳۶۰ هەزار كەسيان
بىبەزىيانه سزادا و نزىكى ۲۲ هەزار كەسيشيان له‌ئاگردا سوتاند.
سه‌ره‌نجام له‌سەدە هەزىدە‌دا كوتايى به‌ده‌سەلاتى ئەم دادگایه
له‌زۇربەي ولاتە‌کاندا هيئرا. وەرگىز

: دەزانم هاویه‌شىي خەمى تو چۈنە! ... باشە برا، دەبىي بېرۇم،
خودا‌حافىز ... زۆر درەنگمە ... دەبىي سەره‌تا بچم ماسى سوئىر بىكم
و دوايى خىرا بەرە و ويستگە بېرۇم ...
ئاشناكەی دەلى: باشە تو بەمنت نەگوت ۋىلات لەكام هاوينه‌وارە
بەكىرى گرتوه؟
: له (دخلاریچکا*).

: ئەها دەزانم له‌كويىه ... ئەرى لەوئى، خاتو) ئۆلگا پاڭلۇشنا
قىنېرىگ) ناناسى؟

: با ... دەيناسىم ... ئاشنايە‌تىمان هەيە ...

ئاشناكەی به م قىسىم دەگەشىتەوه و بە شادىيە‌و دەلى: بەراستتە؟
بەمەم نە‌دەزانى! كەوايىه داواكارييە‌كىم لىت هېي براگىان، وەرە ئەو
چاكىيەم لە گەلدا بکە، بەلام بەر لەھەمو شتىك دەبىي بەلەيم پىبىدەي
كەداواكارييە‌كىم پەت نەكەيتەوه.

: مەبەستت چىيە؟

: نەك وەك ئەركىك لەسەر تو بىت، بەلکو وەك دۆست و ئاشنايەك
تكتا لىتىدە‌كەم، سەره‌تا سلاؤى منى پىبىگەيەنە، بەستەيە‌كى بچوکە
، بىدەرى. ماوەيەك لەمەوبەر داواي لىكىرمە‌كىنەيە‌كى بچوکى
دورمانى دەستى بوبىكم، لەمیزە كېپومە و كەسم دەسنانكەوئى بۆي
بىنېرم، دەبىي تو ئەو ئەركەم بوبىكىشنى.

نان پەيداکەرى هاوينه‌وارنىشىن، بو ساتىك، بۆ سانە‌و سەيرى
ئاشناكەی دەكات، لەكەسىك دەچى ئەقل و هوشى لەدەسدابى،

خوّشیه خت

یه کیک له گهشتیارانی نیو فارگونه که سهیریکی سهرتاپای کابرا
دهکات و پاشان به خوشیه وه هاوار دهکا: ئوه توی (ئیقان
ئه لیکسیو-فیچ)؟ سهیره! ئوه چی دهکه لیره؟
ئیقان ئه لیکسیو-فیچ پاده چه نی و به سه رخوشیه وه سهیریکی کابرای
گهشتیار دهکات و دهیناسیته وه و لخوشیان دهسته کانی لیک
دهسوی و دهلى: ها! پیتەر پترو-فیچ... پایزه برا! به پاستى
نه مده زانى توش لەم شەمەندە فەرە دايىت?
ئىچۇنى؟
: خراپ نيم ، تەنبا كىشەم ئوه يە فارگونە كەي خۆم لى بىز بۇھ و
نايدۇزمەھو ، گەمزەيەكى وەك من ، ھەر بۇھ و باشم لە سەر ئەم
گەمزەيە وە بەرقەمچىمان دەن.
ئەجار قوت دەبىتە وە و لە ئىر لىۋە وە درېزە دەداتى: ئىدى ئەمە
پىكەوتە! لە گەل دەنگى دوھم شوت ، دابەزىم ويسىتم پەرداخىك
كۈنیاڭ بخۆمەھو و بىرىك گەرۇم تەپكەم ، دواى ئوه بىرمىكىدەھو و
گۇتم تا ويسىتكە داھاتو پىگايەكى نۇرى ماھ ، باپەرداخىكى تىرىش
بخۆمەھو! بوخۆم دانىشىبوم و بىرم دەكىدەھو و دەمخواردەھو
لەناكاو شوتى سىئىھەميش لىيىدا ... ئىدى وەك شىستان بەپەلەپۇزى
پامىرد! شەمەندە فەرە كە لە پۇيىشتىندابو ، ھەرچۈنەك بۇ خۆم
پەستايە يە كىك لە فارگونە كانە وە ، ئىستا تو بۇ خۆت بېيار بەدە ،
گەمزەم يان نا؟ سەگبام يان نا؟

شەمەندە فەرە لىگر ، لە ويسىتكە (بۇلۇڭويا) ئى سەر
ھىلى ئاسىنى (نيكولايو-فاسكايى) وە ، كەوتەپىـ.
كاتى خۆرئاوابونە.

لە يە كىك لە فارگونە ژمارە دوھكاندا - كە جەگەرە كىشان تىيياندا
ئازادە - پېنج كەس چاوه كانيان لىكناون و نيازى خەوتتىيان ھەيە ،
چەند خولە كىك لە وەپىش ، نانىكى باشيان خواردابو و ئىستاش پالىان
بەپشتى كوشىنە كەوە دابو وە زيان دەكىد بنون.

بىدەنگى ھەمو شوينكى گىتوتە وە . لەم كاتەدا دەرگاكە دەكىتە وە و
كەسىكى بالا بەرز بە كلاۋىكى سور و بالتوپىكى پىك و جوانە وە ، كە
پاستە و خۇمۇق دەخاتە وە بىرى كەسايەتى ئۆپەرەتىك ، يان
بەرەمەكانى (ژول قىيىن) وە ، وەزور دەكەوىـ.

كابرا لەناوە پاستى فارگونە كە پادە وەستى ، چاوه نىمچە خومارە كانى
دە بېتىتە كورسىيە كان و لە ئىر لىۋە وە دەلىت: نا ئەمەش ھەو نىيە!
نەفرەت لە شەيتان! مروقق هىزى لە بەر دە بېـ.

با شهربندی هر نیستاکه ئه وه به نیازی ئه وهم بچم مانگی هنگوینی
به خوشی و شادی به سهربه رم! نیستاش هر به سهگبایم نازان؟
بو ژنت هیناوه؟

ئا، ئه مرو؟ چیت لی بشارمه و هاوپی خوشی ویست! ئه مرو دوای
ئه وی گریبیه ستی هاوسری و ئه مانم ته او کرد، یه کس رله گهل
هاوسه ره که مدا سواری شه مهندسه فه ربوین!
لهم کاتدا ئاماده بوانی نیو شه مهندسه فه ره که همویان پیزیابی لی
ده کن و دیده نه به ریزنه پرسیاران.

پیته رپترو قیچ، به پیکه نینه و دهلى: ئهها... ئه وه بویه ئاوا خوت
پازاندوته وه!
بو خو فریودانیش هیندەم گولو له خوم داوه، تا بینه قاقا هەست
به شادی و خوشی دەکم. نه په ژاره یه ک! نه دله کوتھ یه ک! نه بیریکی
خراپ! ... ته نیا هەست بە ... هەست بە شتیک دەکم که خوش
نازانم چ ناویکی لی بنیم ... بو نمونه هەستکردن به خوشبختی ...
له زیانمدا ئه وندە شاد و خوشبخت نبومه!

وەکو نیشانەی هەستکردن بە چىز و خوشبختی، چاوه کانی لېك
دەنی و سەری بادەدا و دریزەدە دەداتى: ئه گەر نیستا بگەریمە و نیو
فارگونە کە خوم، لەگەل بونو وریکدا بەرەو پو دەبىمە و کە لە
تەنیشت پەنجه ره کە وە دانیشتە و سەرتاپاى جەستە وابەستە
منه،

پیته رپترو قیچ دهلى: کەمیک سەرخوشیت پیوه دیارە، فەرمۇ وەرە
دانیشە. لە تەنیشت منه و جىگا ھە يە، وەرە دانیشە.
نانا... دەبىچ بچم فارگونە کە خوم بدوزمه وە! خودا حافیز.
دانیشە مەرپ دنیا تاریکە! با لە فارگونە کە وە برەنە بیتە وە خوارى!
کە گەشتنە ویستگە داھاتو ئەوسا بە ئاسانى فارگونە کە خوت
دەدۆزیتە وە، وەرە دانیشە.

ئىقان ئەلىكسىيوقىچ ئاهىتى کە لەكىشا و بە دۈلەيە وە لە بارامبەريدا
دانیشت، نىگەرانى بە روخسارى وە دیاربو، حەجمىنى نەبو.
پاشان پیته رپترو قیچ لىي دەپرسى: ئه وه بو كوي دەچى؟
من! بو بوشايى ئاسمان! شتە كانم و تىكەل و پىكەل كردو،
خوشم نازانم بو كوي دەچى... چارەنوس گويچەکە گرتو، و بە دوای
خویدا رامدە كىشى، منىش ئە وە دوای كەوتوم ها... ها... ها...
برادەرى خوشە ویست... ئەرى تائىستا پوينە داوه لە گەل شىتىتىكى
خوشبختدا بەرەو پو بېيە وە؟ ها؟ جوان سەيرىکە! لە بەرامبەر خوتدا
بونە وەریک دەبىنى کە خوشبختىيە کە هیندەي نەخایاند، هېچ
شتىك لە سىماى مندا بەدى ناكەيت؟

با... بېریك پیتە وە دیارە... كە...
بابە گیان ئەمن بو خوم دلىيام كە ئىستا سەر و سىمام گەمزە يىلى
دەبارى! حەيف ئاۋىنەم پىتىنە دەنا زۇر بە باشى سەيرى دەم و فلۇنى
خوم دەكىرد، بەللى خەرىكە گەمزە دەم، ها... ها... ها...

شیوه‌یدا هامودونیا له ئامیزگرم ، پیتەر پتروفیچ مولەت‌های
له ئامیزت گرم

هردو ئاشنا له نیو پیکەنینى گەشتیاراندا باوهشیان بەیەكدا كرد .
دواتر تازه زاوا دریزەی دەداتى: به لام کاتى مروق دىت بو نیشاندانى
گەمژەبى خۆى ، يان وەك رۇمان نوسەكان دەلىن: (بو زیاتر خۇ
فریودان) ، دەچىتە فروشگای ویستگە و دوسى پەرداخ كۆنیاك
ھەلددادا ، ئىدى لېرەدا شتىك لە نیو دل و مېشكىداسەرەلددادا كە
لە نیو چىرۇكە كانىشدا نانوسرىن . من مروقىنى بچوك و بى بايەخ ...
به لام لە گەل ئەۋەشدا ھەست دەكەم ھىچ بەرىيەستىكەم لە بەرەمدانى
... ئامادەم تەواوى دنيا لە باوهش بگرم !

شادى و سەرخۇشى ئەم تازە زاوا خوشبەختە ، ورده ورده
گەشتیارانى نیو فارگۇنەكەش دەگىتىتە و خەويان دەپەيتىتە و
ھەرزۇر بە زوبى ، لە بىر گۈيگۈك ، پىنج گۈيگۈلى كۆدەبىتە و
بەپەرى بى ئۆقرەبىيە و دانىشتۇرە دەستەكانى ھەلددەشەقىنى
كەف بە لالغاۋەيدا دىتەخوارى و بى پسانە و قىسىدەكە .
ھىنندە بەسە كە ئەزو زەردەيەك بىتە سەرلىۋانى ، تا ئەوان لە قاقاي
پیکەنین بىدەن .

: گرینگ ئەۋەيە مروق زۇر بىر لە شتەكان نەكاتە وە ، كاكىنە ! سندان
لە جياكارى و شىكىرنە وە دا ، ئەگەر حەزىز لە خواردىنە وە بىرۇ بۇ
خوت بخۆرە وە ھىنندە قىسە لە بارە سود و زيانەكانى خواردىنە وە
وە مەكە ... سندان لە فلسەفە و دەرونناسى ...

قىڭال ... سەرسىيما يەكى جوان و وردىلانە ! دەست و پەنجه يەكى
جوان و لەبار ! ئەوە ، گىانى منە ، فريشتنە منە ، عىشقى منە ،
ئارامى گىانى منە ، ئەو قاچانە ئازاتم بۇ ھىنندە جوان خودايە ! ئەو
قاچە خاوېن و جوانانە ئەو لەكۆي و ئەم قاچە بۇگەنە ئىيە
لەكۆي ! قاچە كانى نەك ھەر لە (میناتۇر) يىك ، بەلکو لە سىحر و
ئەفسون دەچن ! حەزم لېيە ئەو قاچە جوانانە بخۆم . ئىيە كە ھەر
خەرىكى باسى (ماتەرىالىزىم) ن جەگە لە شىكىرنە و جياكارى ، لە
ھىچ شتىكى تر ، تىنالەن ! چ كارتان بەم قىسانە يەھە پەنە و
مېشك وشكىنە ! ئەگەر ھاتۇ رۆزىكى زىتان ھىننا ، يادىكى من بىنە و
و بلەن : (ئاي ئىقان ئەلىكىسىيۇقىچ يادت بە خىير !). باشه ھاپرىيەن ...
ئەمن ئىدى دەبى بېرۇم و فارگۇنەكەي خۆم بىرۇنە و ، بىرتان نەچىت
لە وىدا كەسىك بە نىگەرانىيە و چاوهپوانى گەپانە وە ...
لە بىركەنە وەدایە و خەرىكە چىز لە چىركەساتى بىنەنە وە من
وەرەگىرى ... پىكەنینەكەي چاوهپوانم دەكەت ... دەرۇم و دەچم لە
تەنېشتنىيە و دادەنىش و بەم دوپەنچانە چەنگە جوانەكەي دەگرم
و ...

دواتر ئىقان سەرىك دەلەقىنى و بەھەستىكى لىوانلىق لە خوشحالىيە و
، درىزەي دەداتى: دواتر سەرم دەخەمە سەر شانە نەرمە كانى و
دەستىشم دەخەمە نىۋى قەدى . دەزانلى لەو حالە تانەدا چ بىدەنگىيەك
دروست دەبى ... كەشىكى شاعيرانە ... ئامادەم لە چىركەساتىكى لەو

زور ئاسانە ... ئەمە ياسای سروشىتە ، ھەمو مروقىك لە سەرددەمىيکى ديارىكراوى تەمنىدا يەكىكى ھەر خوش دەۋى ، ھەركە ئەم قۇناغەش دەستىپېكىرىد ، مروق دەبى بەتەواوى بونىيەوە بەرەو پىرى بچىت ، بەلام ئىيە سەرىپىچى لە فەرمانەكانى سروشىت دەكەن و چاوهپوانى چەند

شتىكىن لە زياندا . دواتر ... خۆلە ياساشدا ھاتوھ كە ھەمو مروقىكى تەندرۇست و ئاسايىي دەتوانى زەماوهند بكا ، با پېتان بلىم مروق تا زەماوهند نەكا خوشبەخت نابىت . ھەركاتى ھەل و مەرجەكە گۈنجاو بو ، دەبى زەماوهند بىرى ، خۆداخستن كارىكى باش نىھ ... بەلام ئىيە ناتانەوى ژن بىتنى ! ھەمۆتان چاوهپوانى چەند شتىكىن ! ئىيە بۇ خوشستان دەزانلەكتىبى ئاسمانىدا ھاتوھ كە شەراب دلى مروق شاد دەكا ... ئەگەر شاد و خوشبەختى و بەتەوايى شادتىريش بىت ، دەبى بچىتە فروشگايەك و دوسى پەرداخ ھەلدى ، مروق لە جياتى ئەوهى قسەى گورە و فەلسەف بكا ، دەبى بەراورد لە نىوان شتەكاندا بكا و بىانكاتە سەرمەشق و نمونەيك بۇخۆى ! بىنى نمونە !

تۆ دەلىي مروق خۆى خوشبەختى خۆى بنىاد دەنلى ، سىندان لەم بنىادنانە دا ، كەھەمو خوشبەختىيەكى بەھۆى ددان ئىشەيەكە و يان بەھۆى خەسویەكى خراپەوە ، لەبەين چىت . ئىستا ئەگەر شەمنەندەفەرەكەمان توشى پىكدادان بىت ، بۇنۇنە وەك پىكدادانەكەي چەند سال لەمەوبەرى ويىستگەي (كۆكۈ يۈ ۋىسکايا) ،

لەم كاتە داپشكىنەرى شەمنەندەفەرەكە بە بەرددەمياندا دېت ، تازە زاوا پۇي تىدەكا و دەلىي ئەرە كاكى بەرىز زەممەت نەبى ئەگەر چويتە فارگۇننى ژمارە (۲۰۹) ئىتكى لىتىه كلاوهكەي بالىندەيەكى دەسکردى پىوه لكتىراوه ، پىيى بلى من لىرەم .

ببورە ئىمە فارگۇننى ژمارە (۲۰۹) مان نىھ ، (۲۱۹) مان ھەيە . با (۲۱۹) بىت چ جىاوازىيەكى ھەيە ، پىيى بلى ئىيگەرانى مىرددەكەت مەبە و ھېچ گرفتىكى نىھ .

دواتر سەرى دەخاتە نىيۇ دەستەكانى و دەلىت : مىردد ... خانم ... زۆر دەمەنىكە ؟ لەكىيەوە ؟ مىردد ... ها...ها...ها... ئاخىر بە منىش دەلىن مىردد ؟ بۇئەوە باشم و بەر قامچىانم دەن ، من گەمزەم ! بەلام ئەو تا دوینىش كچىكى عازەب بۇ ... ھەرگىز باوهەنەكەم ! يەكىكە لە گەشتىارەكان دەلىي : بەپاستى لەم سەرددەمەدا بىنىينى كەسىكى خوشبەخت ، وەك بىنىينى فىلىكى سېيە .

ئىقان ئەلىكسىيچىج - كەپىللاوېكى نوك بارىكى لەپىدايە - قاچەكانى راپدەكىشى و دەلىي : راست دەكەي ، بەلام ئەمە تاوانى كىيە ؟ ئەگەر كەسىكى خوشبەخت نىت ، جىڭە لە خوتتى كەسى تر تاوانبار مەكە ! بەلى ! مروق بۇ خۆى خوشبەختى خۆى بنىاد دەنلى و دروستى دەكە ئىچ بەرەستىيكت لە بەرددەمایە ؟ تۆش دەتوانى خوشبەخت بىت ! بەلام ناتانەوى و سەرسەختانە خوتتى لى دور دەخەيتەوە .

تۇخوا ئەمەش بۇھ قسە ؟ دەي پىيمان بلى با ئىمەش بىزانىن ؟

پیتەر پتروفیچ، وەك پونکردنەوەيەك دەلی: بەلی ھاوبىنى خوشەويست، كەوابى لە ويستگەي بولۇگۇيا شەمەندەفرەكتەلى گۆراوه و سوارى شەمەندەفرەريکى تربویت، ديارە بە و دوسى پەرداخە بىرت كردۇتەوە و بىيارت داوه سوارى شەمەندەفرەريکى پىچەوانەي ئاراستە بىت!

تازە زاوا رەنگى بەپوخسارەوە نامىنى، سەرى خۆى دەخاتە تىو هەردو دەستەكانىيەوە و بەبى ئارامىيەوە بېنیو فارگۇنەكدا دىت و دەچى و دەلی: ئاي كە بەدەختم! ئىستا چى بکەم؟ قورى كوى بەسەر خۆمدا كەم؟

گەشتىارانى نىيو فارگۇنەكە دەلی دەدەنەوە: گرینگ نىه... تەلەگرامىك بۇ خانمەكتەن يېرىھ، ھەركە گەيشتنىنە يەكم ويستگەش سوارى شەمەندەفرەريکى خىرا بە و لەوانەيە بگەيتەوە خانمەكتەت. تازە زاوا كە (بنىادنەرى خوشبەختىيەكانى خۆيەتى)، بەگىيانەوە دەلی: شەمەندەفرى خىرا! پارەي شەمەندەفرى خىرام لەكوى بو؟ جىزدانى پارەكەم لايى زىنكەمە.

گەشتىارەكان بەپىكەنин و فسىكە فسىكەوە لە ناو خۇياندا ھەندىك پارە كۆدەكەنەوە و دەيدەنە دەست تازە زاواى خوشبەختەوە.

ئەوسا دەلنىام لەسەر ئەم قسانەت نامىنى و وەك دەلەن لە ئاوازىكى تر دەخويىنى...

تازە زاوا، بە ناپازىبۇنەوە وەلام دەداتەوە: وانىيە! خۆپىكىدادان ئەۋپەرى سالى جارىك بودەدا، من بەشبەحالى خۆم ھىچ ترسىكەم لەم جۆزە بودا و كارەساتانە نىيە، چۈنكە ھىچ هوڭارىك نابىنەم بۇ پودانى ئەم جۆرە كارەساتانە، جىڭە لەۋەش زۆر بەدەگەمن شتى لەو چەشىنە بودەدەن، بەگۆپى بايى، ج دەبى با بىي! هەرنامەوى گۆيم لە و قسانەش بىت، باشه بىرادەرىنە خەرىكىن دەگەينە ويستگەي داھاتو.

پیتەر پتروفیچ دەپرسى: ئەرى بەپاست پىت نەگوتەنەيازى كۆيت هەيە؟ دەچىيە مۆسکۆ يان بەرەو باشور دەچىت؟

: ئەمن ئەۋە لەمۆسکۆو بەرەو باكور دەپقۇم، باشورى چى؟
: ئى خۆ مۆسکۆ باكور نىيە؟

: دەزانم! ئىمەش نىيازى پتروسبۇرگمان ھەيە.
: ئى خۆ ئىستا ئىمە بەرەو مۆسکۆ دەچىن!

تازە زاوا سەرسام و حەپەساو دەپرسى: بەرەو مۆسکۆ دەپوين؟
: سەيرە ... بلىتى كۆيت بىرپۇو؟
: پتروسبۇرگ.

جاڭوابى پىرۇز بايت لى دەكەم! بە پىچەوانەوە سوار بويت.
بۇ ماوهىيەكى كەم، بىيىدەنگى دايىندەگىتىت، تازە زاوا ھەلدىستى و نىگايمەكى سەرخۇشانەي دەرووبەرى خۆى دەكات.

پیخوشه ، داماوه حهوت دانه کچی هن ، حهوت دانه ! ئەمە
 گالىتىيە ؟ خوا بكا هەرىكىشيان بەپىئۇ پىنى خۆيەوە بروات ...
 مىلىكىن ، لەمىشىكى خۇيدا دەيگەت : (بەنەفرەت بى ئەمە دەيەمىن
 كەسە لەبارەي زەماوهندى من و ناستينكاوه قسەم لەگەلدا دەكا !
 تىنڭاگەم ئەم خەلکە بۇچى بەم شىۋەيە بىر دەكەنەوە ! دلىنام هەر
 لەبەر ئەوەيە كە رۇزانە لەمالى ئەواندا نان دەخۆم وپىاسە لەگەل
 ناستينكادا دەكەم ... هەتا دەرفەت هەيە ، دەبى كۆتايى بەم قسە و
 قسەلۈكانە بىيىنم ، گەرنا كاتى بەخۆم دەزانم ئەو خودا نەناسانە
 رايىخى زەماوهندىم بۇ راھەخەن . دەبى سېبى سەرېك لەو
 كۆندراشكىنە گەمزەيە بىدەم و لەوبارەيەوە قسەي لەگەلدا بکەم و
 هەندىك شتى بۇ پۇز كەمەوە ، با لەخۇپا شت پىك نەخا و دلى خۆى
 بەم زەماوهندە خوش نەكا و دواتر ... خوداحافىزى لى بکەم .
 سەرلەبەيانى پۇزى دواتر ، مىلىكىن بە شەرم و جۆرىك لە ترس و
 دودلىيەو بەرەو ۋىللاكە كۆندراشكىن ، كارمەندى پلە شەشى
 دەولەت ، وەپى كەوت و چوھ نۇرەكەيى و خاوهن مالى بە پىرييەوە
 چو و بەخىرەتتىكى گەرمى كرد: سلالو لەپىتەرپىتروقىچ !
 تەندروستىت چونە ؟ چىيە ! دەلىيى نىگەرانى ؟ ھە ... ھە ... ھە ...
 ناستينكا ئىستا دەگەپىتەوە ... چوھ سەرېك لە خىزانى گۆسىف بدأ.
 مىلىكىن ، بە شەرمەزارىيەوە بېرىك چاوهكانى ھەلگۇقىن و

زاوا و خەزور

(چىرۇكىيە سەرەممىانە)

لەميواندارىيەكى ئاهەنگ و سەمادا كە لەشاروچىكەيەك سازيان كردىبو ،
 ئاشنایەك پويىركەدە (پىتەرپىتروقىچ مىلىكىن) و گوتى: بىستومە دەلىن
 بەنيازى ژن بىيىنى ؟
 بە چىدا دىارە نيازى ژن ھىننانم ھەيە ؟ چ گەمزەيەك ئەم قسەيەى
 پى گوتوى ؟
 هەموان وادەلىن ، خۇ دىاريشه كەوايە ، بۇچى لىيمانى دەشارىيەوە
 بابە ؟ تو پىتۇايە ئىمە لە گوئى گادا نوستوين ! باش لە نيازەكانت -
 كەوەك پۇزى پونن - تىيەكىشتۈن ھە ... ھە ... ھە ... خۆدىيارە
 جەنابت ھەر لەبەيانىرا تا ئىوارى لە مالى كۆندراشكىن نايەدەرى ،
 نيوەرپۇز و ئىوارە لەن دەخۆى و رۇمان دەخويىنەوە و جەك لە (
 ناستينكا كۆندراشكىنە)، پىاسە لە گەل كەسى تردا ناكەيت و تەنبا
 چەپكە گۈل بۇ ئەو دەبەى ... كاكە ... ھىچ شتىك لەچاوى ئىمە ون
 نابى . دويىنى بەرپىز (كۆندراشكىن) م بىيىنى گوتى: خەرىكىن قسەي
 لەسەر دەكەين ھەركە گەپايىنەوە شار ، خەرىكى پىكخىستى كاروبارى
 زەماوهندەكە دەبىن ... باشە ئەمە چى تىدایە ؟ خوابكا وابى ،
 باواھپت ھەبى بەشى زۇرى لەبەر كۆندراشكىن ئەم زەماوهندەم

تەواوى ئەم ھاوينەت لەمالى مندا بەسەر برد و خواردت و خواردته وھ و ھيواو ئومىدىت خسته دلمانى وھ و لەبەيانىھ وھ تا ئىوارى جىرت و فرىت بو لەگەل كچەكاندا و ئىستاش دەلىي خوداحافىز؟
بەلام من ئومىدىم نەخستوتە دلى كەسەوھ .

پاستە كە بەفرىمى نەھاتويىتە داخوازى ، بەلام بە رەفتارتە و دىياربو مەبەستت چىيە ، ھەمو پۇزى نانى نىوهپۇ و ئىوارىت لە مالى مندا دەخوارد و تا دەتتوانى دەست لەنئۇ دەستت (نادىيا) ، دەگەپايت و پىاسەت دەكىد ... ئايا ئەم كارانە بى مەبەست دەكىرىن؟ ئەوھ تەنبا زاوايە كەدەتowanى سى ژەمە لەمالى خەلکىدا نان بخوا ، ئەگەر تو داخوازىكەر نەبای! پېتتايە ھەمو پۇزى بۇ نانى نىوهپۇ و ئىوارى باڭمە كردىباي؟ ئەم جۆرە قسانە ھەرگىز ناچىنە مىشكى منھ وھ ، دەبى ھەر ئىستا بىتىپىشى و كارەكە پېكىخەين ، گەرنا ... گەرنا ... بىروانە ... ناستىنكا ... كېتىكى لەئەندازە بەدەر مىھەبان و لەبار و جىڭگەي پىزە ... ھاوسەرىيکى لە باشتىر ... بەلام لەپاستىدا من و ئەو نەمانتوانى لىك تى بگەين .

كوندراسكىن بەپىكەنинەو گوتى: ھەرئەوندە؟ بەس لەبر ئەوەندە؟ بۇ ھەمو دونيا بىگەپىزىنىكت دەسدەكەۋى وھك مىردىكەي بىركاتەوھ؟ ئاخ لەدەست گەنجى وھك ئىيۇھ ! ھەرئەوندەي بىرىيەك بە مىشكىتانا هات ئىدى ناتوانى بەو ئاسانىھ لەمېشكى خوتانى وھدەرنىن! ھە... ھە... ھە... مروق سەرى لېتىن سورپەمېنى ... ئەمپۇ لېكدى تىنڭەن ئەمە ھەرگرفت نىھ ، تەنبا

بە منجە منجە وھ گوتى: لەپاستىدا ... بۇ دىدەنى ناستىنكا نەھاتوم ... ھەندىك كارم بە بەرپىزتە ... دەمەوى ھىنڈىك قىسىت لەگەلدا بکەم ... ئاخ ... شتىك چوھ نېيو چاوم ...

كوندراسكىن سەيرىكى كرد و گوتى: دەتەۋى لەبارەي چىيەوھ قىسىم لەگەلدا بکەي؟ ... خۇ ئەمپۇيىست بەشەرم ناكا ، پىباو نابى ھەست بە شەرم و خەجالەتى بكا! ئاخ لەدەست گەنجانى وھك ئىيۇھ ! لە مەبەستەكەت گەيشتوم ، دەزانم دەتەۋىچ بلىي ... لەپاستىدا دەبو دەمەمەك با ...
لەپاستىدا ... شتەكە وايە و دەبى ... ھاتوم خوداحافىزىت لېكەم ... سبەي نىازى روېشتنم ھەيە ...

كوندراسكىن حەپەسا و چاوه كانى زەق بونەوھ وپرسى: لېرە دەپقى؟
بەلى ... دەبى لەخزمەتتان ... ئەگەر مولەت ھېبى ... زۆر سوپاپاسى ئەو میواندارى و دلۋارانىيەتانا دەكەم ... بەپاستى كچەكانىت زىياد لەئەندازە مىھەبان و پېكۈپېكىن ... ھەرگىز ئەوكاتانەم لەبىر ناچەنەوھ كەلەگەل ئىيۇھدا بەشەرم بىد ...

خاوهەنمەل ، نىيۇچاوانى گۈز كرد و قىسىم كانى بە مىلەكىن بېرى و گوتى: مولەتم بىدەيە ... بەپاستى ئەمن ھىچ سەر لەم قسانە تۆ دەرناكەم ، ئەلېبەتە ھىچ گومانىك لەودا نىھ ھەمو كەس ئازادە و مافى خۆيەتى بۈكۈ ئەپەر ... تۆش ھەر كارىك پېت خوشبى دەتوانى بىكەي ، بەلام خەرىيکى بەھەلەدا دەچى و ئەمەش كارىكى ئابپومەندانە نىھ !
من ... من تىنڭەم لەبرچى بەھەلەدا دەچم؟

بەپىزىم كى وەرنىڭرى؟ هە ... هە ... بېتىوايە سەرم
سۈرماوه؟

ئاھىر تا چارەنوسىم رۇن نەبىت ناتوانىم ژىن بېتىم ... پاستىيەكە ئا
ئىستا ئەممەم لى شاردبويەوە بەلام ئىستا ناچارت كردىم باسى بىكم
... فايلى تۆمەتى دزىم ھەيدى و بېپاروايە بەم نزىكانە دادگايى بىكتىم .
كۆندراشكىن بە ور و گىزىيەوەپرسى: دادگايى؟ ئەمەيان شتىكى
تازەيە ... نەمدەزانى ... ھەقى خۆتە ، تا چارەنوسىت دىيار نەبى ،
نابى ژىن بېتى ...
: چەندىت دزى؟
: ١٤٤ ھەزار پۇبل .

پارەيەكى كەم نىيە ... بەپاستى فايلىكەت بۇنى سىبىريايى لىدىي ...
لەوانەيە زىانى كچەكەم پېپى لە بدەختى و كويىرەوەرى ... بەللى ،
كەوابى بەم حالەوە ھىچ ناكىرى ... خوات لەگەل .
مېلىكىن ، ھەناسەيەكى ئاسۇدەي ھەلکىشا و دەستى بۇ كلاۋەكە ئى
درىېز كرد ... كۆندراشكىنىش دواي بېرىك بىدەنگى ، گوتى: ئى باشە
خۇ ناستىنكا تۆى زور خوش دەوى ! كەوايە بۆچى لەگەل تۆدا نەيەتە
سىبىريا ؟ خۇ عىشق و خوشە ويستىش بى فیداكارى و لە خۇ بوردوبي
شتىكى بى مانا يە ! جەڭ لە وەش (تومسك) شارىكى زۆر بە بەرھەم و
بەرھەكتە . زيان لە سىبىريا چەند بەرابەر لىرىخ خوشتر و باشتە ،
بە خودا هاتبا و مندالىم نەبان دەپوېشىتم و بۆخۇم لەۋى دەزىيام .
دەدەرە دەرى دەدەرە با زەماوهندەكە رىكەين .

ئەوەندە بەسە يەك سال پىكىروھ بىزىن ، ئىدى تەواوى ئەم ناھەموارى
و لېك نەگە يىشتىنە لە بەين دەچىن . بۇنمۇنە شەقامىكى تازە
دروستكراوېش ناكىرى گالىسکە ئىدا لىخورى ، بەلام دواي ماوهەيەك
تادەتوانى لىخورە .

قسەكانت راستن ... بەلام ... لەوانەيە من شىاوى ناستىنكا ...
: نانا ... ھەر زۇرىش شىاوى ... قسەي بەلاش مەكە ... تو
گەنجىكى زۆر باشى .

بەلام لىرىدا شتىك ھەيە ، تو ئاگادارى زىانى من نىيت ، كاكە من
كەسىكى ھەزار و دەسکورىم ...

ديسان قسەي بەلاش ... خۇ ھەرنەبى مانگانە موجەيەكت ھەيە و
ئەمەش بەسە و زۇر سوپاس بۇخودا ...
بەلام ... من عەرەقخۇرم ... گىرۇدەبوم .

خاوهنمەل دەستى پاوەشاندن و گوتى: ئەم قسانە چىن؟ ئەمن تا
ئىستا يەك جارىش بە سەرخۇشى نەمدىيى ، جەڭ لەمەش ، تو
گەنجىكى ! با بشخۇتىۋە ! منىش لە سەرددەمى گەنجىدا ، نەك ھەر
خواردنه وە ، بەلكو زىيادپەويش دەكەردى ... گەنجىتىيە ئىدى ...

بەلام ئەھى من خواردنه وەيەكى ئاسايى نىيە ، بەلكو ئالودەبونە
... ئالودە بون بە خواردنه وە ، شتىكى بۇماوهەيى بنەمالەكەمانە .

باوەپناكەم ... چلى گول و ئالودەيى؟ ھەرگىز باوەپ ناكەم .
كاكە پاستىيەكە جەڭ لە ئالودەيى ، ھەندىك كرده وەي نەشىاوى
ترم ھەن ، پىياوى ھەق و حىساب و ...

خۆمدا پەروردە كرد ، فەرمۇ بۆ دەرىئى ، نامەۋى چاوم بە چاوت
 بکەۋى . مىلکىن كلاۋەكەى ھەلگرت و لەخۆشى ئەو سەركەوتتەنە
 وەددەستى هېنابو ، بەرەو دەرگايى دەرىئى وەرىئى كەوت ...
 بەلام لەو ساتەدا كۆندراشكىن گوتى: راوهستە پەلە مەكە ، ئەدى
 چۈنە تا ئىستا دەسگىريان نەكىدۇيەوە ؟
 : ھەرووا بە ئاسانى ناتوانى بىڭىرنەوە ، ناوى خۆم گۆرپىوھ .
 : ئەها ... وەللاھى لەوانە يە تا كۆتاينى زىيانىشت نەتوانن پەى بەم
 نەيىنە بەرن و بىندۇزىنەوە ، پەلە مەكە ... توڭىنچىكى باشى ...
 دەزانىن ماوهىيەكى زۇرىشە توبتە كىدوھ ... كورپەدا بەخوا ، ج
 دەبى بابىي ، كىشە نىيە ، وەرە پىشى .
 مىلکىن سەرتاپاي جەستە ئارەقەى لىنىشت ... نىدەزانى ج
 درۆيەكى لەمە گەورە تر بىندۇزىتەوە ... بىرى بۆ ھىچ شتىك نەدەچو
 ... چارە نەمابو جەلە وهى بى ھىچ لىكدانەوە و ئامادەكارىيەكى
 پىشىوھختە ، تا تىينى تىدايە پاكا و خۆى پىزگار كا ... خۆئى ئامادەكىد
 لەدەرگاوا فرتە لىبكا .
 بەلام لەو ساتەدا بىرېيکى بە مىشكىداھات ... گوتى: كاکە گرفتىكى
 ترىشمە يە ... ئەگەر پاستىيەكەيت دەھى من شىتىم ! ... خۆشت
 دەزانى شىتى بەكەللىكى ژەن هېننان نايە ...
 : باوهەنناكەم ... شىت و ئەم قسە بەجىيانە ؟ !

مىلکىن ، لەمېشىكى خۆيدا بىرى كىدەوە : (ئەم شەيتانە ئامادەيە
 لەبەر سوك كەردىنى بارى خۆئى ، كچەكەى بىداتە ھەموو پىس و
 چەپلەيك) .

ئاخىر كاکە ھەر ئەوهندە نىيە ! ھەندىك شىتى ترىش ھەن دەبى پىتى
 بلىم ... جەلە فايىلە ، فايىلى ساختەكارىشىم ھەيە .
 : جا ئەمە چ جىاوازىيەك دروست دەكى؟ دو تۆمەت ھەرىيەك سزايان
 ھەيە .
 : تف !
 : بۇچى تف ؟

: لەبەر ئەوهى ... گوئى پاگرە من ئىستاش ھەمو شتە كانم پىنە گوتوى
 ... ناچارم مەكە گەورە ترىن نەيىنە زىانى خۆم بىرگەن ...
 : زانىنى پاز و نەيىنە كانى تۈچ دەرىيەكى من دەوا دەكى؟ ئەمانە
 قسەى بەلاشنى برا !
 : كاکە قسەى بەلاش نىن ! ئەگەر بىرپىك ھىدى بىت و بىزلى من كىم ...
 ئەوسا لەبى ئەوهى كچەكەتم بىدەيتى ، پاشتم تىدەكەى ... من ...
 دورخراوهىيەكى ھەللتوم .

كۆندراشكىن ، بەم قسە يە وەك ئەوهى مار پىوهى دابى ، شىۋا و
 لەجىگائى خۆئى ھەستا و بىرپىك لەمېلکىن وەدوركەوت ، ماوهىيەك بەو
 شىپوھىيە بى جولە مايەوە و تىپراما ، ئەمچار خۆئى خىستە سەر
 كورسىيەكە و بەدەنگىكەوە كە بى ئومىدى تىدا بەدى دەكرا ، گوتى:
 ھەرگىز بىرم بۇشتىكى لەم چەشىنە نەدەچو ... ئەمن مارم لە باخەلى

پهلوشی (هاملیت) ... ئەها ... ده زانی مەبەستم چىه (ناکىئ شىيته كان ژن بىنن) ... هاپىئى خوشەویست! بە پشت بەستن بەم راستىه دەمەۋى راپۇرتكىم بۇ بنوسى.
دكتور پرسى: ناتەۋى ژن بىننى?
: بەھىچ شىيۋەيدكىم.

دكتور، بەدم شانە كىرىدىنى قىزىەوە، گوتى: كەواتەھىچ! كەسىك نەيەوى ژن بىننى، نەك هەر شىيٽ نىھ، بەلگى وشىارتىرىن و زىرىەكتىرىن كەسى سەرپوی زەويى ... بەلام ئىھ ... ئەگەر هاتو پۇزىك لەپۇزان لەسەر ئەم بۆچونەي ئىستات نەمايت و حازت لېبو ژن بىننى، ئەوسا وەرەوە بولام تا دەسبەجى راپۇرتكى شىيٽىكەت بىنیمە ناو دەستت ... ئەوسا ھىچ شك و گومانىكىم نامىننى كە شىيٽ بويتە.

: لەقسەكەتەوە دىيارە كە شارەزايىھە كى ئەوقۇت لەو بارەيەوە نىھ، هىنندىك كەس حالەتى شىتىيان جارجارە، ئەوكاتانەي كە ئاسايىن، ھىچ كەس هەستىيان پىتاكا.
: پېمۇانىيە ئەم جوّرە شىيٽىه لە تۆدا ھەبى، پىم خوش نىھ لەم بارەيەوە قىسە بىكەيت.

: ئەدىچ بىكەم؟ كە باوهەرم پىنەكە ئەنچارم راپۇرتكى دكتورت بۇبىتىم.
: راپۇرتكى دكتورم قبولە، بەلام قىسەكانى تۆنەخىر.
: ئى باشە، كەوايە دواي نىيو كاتىزمىرى تر دىمەوە و راپۇرتكى پىزىشكەت بۇ دىنم ... خوداحافىز ...

* * *

مېلىكىن، ئەمەي گوت و بەپەلە كلاۋەكەي ھەلگرت و بەخىرايى لەدەرگاڭەوە ون بو، نزىكەي پىنج خولەك دواترگەيىشته لاي دكتور (فيتىيۇق) ئى ناسياوى، كەئەوېش چەند خولەكىك لەوە بەرلەگەن ژنەكىدا بېوە دەمەقالىيان.

كاتى مېلىكىن گەيىشته ئەۋى، خەرىك بۇ قىزى دادىينا. مېلىكىن پوی كردە ناسياوەكەي و گوتى دوستى خوشەویست! داواكارىيەكم ھەيە!
فرىام كەوە! دەيانەوى پەپو بالم بىكەن و توشى ژن ھىننام كەن ...
بۇ خۇ رېزگاركىدىن گوتومە شىتىم ... تۆ دەتوانى بە سود وەرگىتن لە

چىروڭى بى ناونىشان

لەپاده بەدەرى هەبو ، ئەوهنەدە بەجوانى ئۆرگى لىدەدا تەنانەت پاھىبە بەتەمەنەكانىش - كەقاچيان بەلىتى گۇرۇھوھ بولۇ بەئاستەم ھەستى بىستىنیان مابۇ - كاتى گۈييان لەمۇزىكە دلگىرەكەي بوايا ، نەياندەتوانى خۇرپاگىن و فرمىسىكىان بەچاواندا دەھاتە خوارى. هەركاتى لەبارەي شتىكەوھ قسەي بۇ كىرىدىان ، تەنانەت بابەتىكى ئاسايى لەۋىنەي پوھك و گىانلەبەرەكان ، يان لەبارەي دەرياواھ ، مەحال بۇ فرمىسىك بەچاۋىيانوھ ، يان زەردەخەنەيەكى لەبار بەسەر لېۋىيانوھ ، بەدى نەكەيت. لەھەل مەرجىيەكى لەم شىۋەيەدا ، مۇقۇۋا ھەستى دەكىد چەند ژىيەك ، لەچەشنى ژىيەكانى ئامىرىيەكى مۇزىك ، لە پۆحىدا دەزىنگىنەن وھ. هەركاتى حالتىك ، دەروننى داگىرتبا ، جا ج شادى چ غۇم و خەفت ، يان لەبارەي شتىكى ترسناكەوھ قسەي كردىا ، بەھەرەيەكى بەجۇش و كەف و كول ، سەرتاپاي جەستەي دەگىرتهوھ ، دلۇپە فرمىسىكە كان لە چاوانىدا دەدرەوشانەوھ و پۇخسارى سورەلەدەگەپا و وەك ھەور دەيگەماند. پاھىبەكان لەساتى گۆيگەتنىاندا وايان ھەست دەكىد ئىستا نائىستا بەھەرە بەخشى پىرى دېر ، گىانيان دەكىشى. پىرى دېر ، لەم كات و ساتە بەشكۈياندا ، ھىزۇ توانىيەكى زۇرى بەكاردىنما. كارىگەرەكى گەورە لەسەر دەروننى پاھىبەكان جىدەھىشت. ھىننەدە بەس بۇ فەرمانى پىكىرىدىان خوتان ھەلەنە دەرياواھ ، تاوهكى ھەمويان بى چەند و چۆن ، فەرمانەكەيان جىبىھەجى كىرىدىا.

خۆرەتاو لە سەددەپىتىجەميشدا - دروست وەك ئەمپۇ - بەيانىيان لەلايەكەوھ سەرى دەرىدىنما ئىيوازانىش لەلايەكى ترەوھ ون دەبو. بەيانىان يەكەمین زەردەپە خۆرەتاو ، لەگەل شەونمى سەرپۇي گول و گىاكان ، ماقچى ئالۇ گۇرپەكىد و زەۋى تىن و تاوى بەبردا دەھاتەوھ. لەگەل ئەمەشدا ، ھەموشۈيىنىك پىزىدەبو لەشادى و ئومىد ، سەر لەئىوازانىش ھېۋىرى و ئارامى خۆى وەددەست دىنایەوھ و خۆى لەنیو تارىكىيەكى بىزازاركەردا دەشاردەوھ.

پۇزۇدەكى بۇزىانى تر و شەۋىش وەك شەوانى تر بون. بەدەگەمنەھەورىك بەئاسمانەوھ بەدى دەكرا كەپىچ و خول بدا و بىكاتە گرمەو بولە ، يان نەيزەكىكەل لە بىزازارى و نىگەرانىدا بېكشى. يان پاھىبىكى رەنگ پەپىو ، بە ھېۋاشى بچىتە لاي ھاورپىكەنلى ترى نىو دېرەكە و بکەۋىتە باسى ئەوهى گوایا بېپىك لەلواى دېرەكەوھ بەورىكى بىنیوھ. ھەرئەوهنەدە و ئىدى پۇزۇدەكى بۇزىانى تر و شەۋىش وەك شەوانى تر بون.

پاھىبەكان كارىيان دەكىد و نويزىيان دەكىد و لەدەرگاي خوداوهند دەپارانەوھ و نزايان دەكىد. بەلام پىرى دېرەكەيان ، ئۆرگى لىدەدا و ئاوازى دادەنا و بەزمانى لاتىنى شىعىرى دەخويندەوھ ، توانىيەكى

بکا ، داوای نان و شهربابی کرد. کاتی لیتیان پرسی: چونه وا
له شاره وه پیگای که وتوته ئم بیابانه چوله؟
ئه ویش و هلامی دانه وه که گوایا له را و بوه و بپیک له ئهندازه
ئاسایی زیاتری خواردوته وه و به و هویه شه وه پیگای هله کردوه.
کاتی راهبیه کان داوایان لیکرد لایان بمنیتته وه و ببیته راهب و پقحی
خوی پزگار بکا ، بهم قسه یه زهرده یه ک گرتی و گوتی: من هاوتابی
ئیوه نیم.

دوای ئوهی که تیری خوارد و خوارده وه ، زور به وردی هلیروانیه
سه رتایی ئه و راهبیانه که چوار دهوره یان لیدابو و سه ریکی بادا و
گوتی: (ئیوهی راهب چ ده کن؟ بهس ده زان بخون و بخونه وه ،
ئه مه یه پیگای پزگار بونی پقح؟ بپیک ئه قل و ئاوه زنان بخنه کار و
بیربکنه وه ! لیره بی خم و خه یال لیی دانیشتون و پالتانداوه ته وه و
ده خون و ده خونه وه و بیر له هیچ شتیکی تر ناکنه وه ، به لام ئیستا
که سه نزیکه کانتان له په نایه کدا ده مرن و ده چنه دوزه خه وه ! بروز
بابه ... ئوه باسی چ ده کن؟ برقن چاویک به شاردا بگین و
سے یرکن بزانن چ پوده دا؟ هیندیک خه لک له په نایه کدا له برسان
ده مرن و له همان کاتی شدا ، هندیکی تر جیگا نیه پارهی تیکن و
خویان له نیو فجق و فجوردا و نکردوه و پارویان که وتوته پونه وه.
مرؤفه کان نه نیمانیان هه یه نه راستیش! ئمه کییه ده بی هیمهت
بکات و پزگاریان بکات؟ ئه رکی سه رشانی کییه ، به ئاراسته یه کی
دروست ، پینما یان بکا؟ ئایا ئمه ئرکی که سیکی همه میشه مهستی

نه واو سوژی موزیک و ئه و سرودانه له ستایشی په روهردگار و زه وی
و ئاسمانه کاندا ده یچرین ، ببوه سه رچاوهی شادی و ئومیدی
راهبیه کان. جارجاريش له زیانی یه ک ریتم و بی گوپانکاریاندا ، ده بوه
هوکاری ئوهی له دره خخت و خه زان و به هاریش زویر و دلگیر بن.
به لام له هه مو حاله ته کاندا ، پیویستیان به بلیمه تی و لیهاتویی
پیره که یان هبو.

دهیان سالن تیپه پریوه و زیان له دیره دا ، پوزی هه روکه رقذانی ترو
شه ویشی هه روک شه وانی تره. جگه له بالنده و درنده کان ، هیچ
بونه و هریکی زیندو قاچی نه ده خسته نیو ئه دیره. نزیکترین
ئاوه دانیش ، نزیکه سه ده فرست له دیره وه دور بوه ، که پیگاکه
به نیو بیابانیکی وشك و برینگدا تیده په پی. ته نیا ئه و که سانه
له خویان بیزاریان ، یان زیانی خویان به هند نه گرتبا و ده ستيان
له خوشی و شادیه کانی زیان هه لگرتبا ، پیگای ئه بیابانه وشك و
برینگه یان ده کوتایه وه و خویان ده گه یاندہ ئه دیره ، بوئه وهی پاک
بنه وه و ببنه راهب.

کاتی شه ویکیان ، پیاویکی شارنشین ، به ندیه کی گوناھکاری ئاسایی
، که پیده چو گیانی خوی نزور خوش بوي ، که وته لیدانی ده رگای
دیره که بوئه وه ده رگای لیبکه نه وه. راهبیه کانی نیو دیره که
هه په سان. کاتی کابرای شاری و هژورکه وت ، به رله وهی بچیته لای
پیری دیر و داوای نزای خیری لیبکا و ده ست به نزا و پارانه وه کانی

سەرەنjam لە كۆتايىي مانگى ئەيلولدا دەنگى تەقەتقى داردەستەكەي كەوتە بەر گوئىي مورىدەكانى. بەرەپىرى چون و دايانە بەر پىشەي پرسىياران. بەلام پىر لەبىرى ئەوهى بە بىنىيىنى مورىدەكانى شاد و خوشحال بىت ، دايە پېمەي گريان و هيچى نەگوت.

پاھىبەكان، پىرى خۇيان زۆر بە كىزى و ماتى هاتە بەرچاوان، پوخسارى ماندو و ژاكاوى، خەم و خەفت و كۆلەوارى تىيدا بەدى دەكرا، ئەوكاتەي لە پېمەي گريانىدا، شىۋەي زياتر بەكەسىك دەچو كە سوکايىتىيەكى گەورەيان پىيىركىدى.

پاھىبەكانىش دەگريان و بە قورگى پىرلە گريانەوە لە هوڭارى گريانەكەيان دەپرسى. بەلام پىر، دواى ئەوهى ھەندىك ھىدى بۇھە، چوھ ثورەكەي خۆي و دەرگائى لەسەر خۆي داخست.

تاخەوت پۇزان لە ژورى نەھاتە دەرى، نە نانى دەخوارد، نە ئاوى دەخواردەوە، نە ئۆزگى لىدەدا، هەر دەگريя. هەركاتى راھىبەكان هاتبان لەدرگاييان دابا و لىتى پارپابانەوە بىتە دەرى و لەو خەم و خەفتە پىگاريان كا، لەگەل بىدەنگىدا بەرەپۇ دەبۇنەوە.

سەرەنjam پىر، لە ژورى نەھاتە دەرى، راھىبەكانى لە دەورى خۆي كۆكىدەوە و بە چاوانى پىرلە گريان و دەنگىكى غەمناکەوە - كە تاپادەيەك پق و قىينىشى پىيوه ديار بولە ئەوهى لەو سى مانگەدا بىنibوی، سەرەتا بەدەنگىكى ئارام و چاوانى پىكەنباوەوە، لە سەرەتاي گەشتەكەيەوە دەستى كرد بە گىپانەوە: كە چۈن بە درىزايى پىگا بالىندەكان بۇيان دەخويىند و چۈن جوگەلە ئاوه كان شورە

وەكى من؟ وادەزانن خوداوهند ئەو پۇچە سادە و دلە مىھەبان و ئىمانەي لە بەر ئەوە پىبەخشىيون تا لەنىۋ ئەم چوار دىوارەدا لىتى دانىشىن وپالدەنەوە؟).

ھەرچەندە كابراي شارى، سەرخۇشىي پىيوه دياربىو و رىز و نەزاكەتىشى خستبوھ لاوە، بەلام سەربارى ئەمەش كارىگەرىيەكى ئىجڭار گەورەي لەسەر دل و دەروننى پىرى دىرەكە جىھەيشت.

دواتر، پىرى دىر ھەندىك پۇنكىرنەوە و پىنمايى دايە مورىدەكانى و بەپەنگىكى سور ھەلگە راوهە، گوتى: براكانم، قىسەكانى پاست بون، پاست دەكە ئىيىستا مروققە لانەواز و بىدەره تانەكان، بەھۆي بى توانايى ولاۋازى ئىمانيانوھ دەكەونە نىۋ زەلکاوى كفر و گوناھەوە و دەمەن. لە ساتە وختىكى ئاوا ناسكىشدا، ئىمە دەستمان خستوتە سەر دەست و وەك ئەوهى ئەم شستانە هىچ پەيوهندىكىان بەئىمەوە نەبىت. من پىيم باشه وەپى بىكەم و بچەمە شار و بىرۇم بەلگۇ عيسىاي مەسيح - كە خەرىكە لەپىر دەچىتەوە - بەھىنەمەوە يادى ئەو خەلکە.

پىرى دىر، زۆر بە سەختى كەوتبوھ ژىر كارىگەرى قىسەكانى كابراي شارىيەوە، سەرلەبەيانى پۇزى دواتر داردەستەكەي ھەلگرت و خوداحافىزى لە مورىدەكانى كرد و بەرە شار، كەوتە پى.

بەم شىۋەيە راھىبەكان، لەشىعەر و موزىك و وتارەكانى پىرەكەيان بى بەش بون. نزىكەي دو مانگ بولە، پىرەكەيان جىيى هيشتىبون. نۇر بىريان دەكىد، بەلام ھىشتى ديار نەبو بگەپىتەوە.

بوايا دهيانگوت و دهيانکرد. هرکه له سه رمامله يه کي شه هوانى
پيکه و تبان ، ئهوا لتياندهدا ده پويشتن.

شه رابه جوان و خاويئن كه شيان پريشكى داويشتن و هلدچو.
پيده چونور شين و به تام بيت چونكه دواي هرجاميک
كه هيلياندهدا ، پيده كه نين و زياتر حيزيان ده چوه سه رخواردنوه.
شه رابه كه يان به ده م مرؤفه وه پيده كه نى. هر رکاتي لتيان ده خوارده وه
پريشكى داويشتن و هلدچو ، لممهوه بوت ده درده كه وت كاچ جوانى
و فرت و فيليکى شه ييانىانه له شيرينى خويديا هلگرتوه.
پيرى دير ، كه له رقان فرميسكى به رده دانه وه ، هر روا له باره ئه و
شتانه ديتبونى ، قسهى ده کرد. ده یگوت ژنيکى هرزه و بوت
وقوت ، له سه رميزيك له نيو كومه ليلك پياوی مه يخوردنا راوه ستابو
و پياوه كانيش به دهوريда ئلقيه يان به ستبو. ئستمهه مرؤفه بتوانى
ديمه نىكى لمه جوانتر و دلفريوين تر له ميشكى خويديا بنه خشينى ،
يان شتىكى لهو چه شنه له سروشتنا به دى بكا. ئه و ماره ژه هراویه ،
ئه و كچه قذر يز و گهنگه ، كه چاورو برويي كى پهش و ليوه كانى
گوشتن بون ، بي شه رمانه ددانه سپيه كانى ده درده خستن ، به شيوه يه ك
پيده كه نى ، ده تگوت نيارى ئه وه هى يه بلّى: (برپوانن چه نده بى
شه رم و دلپيئن). ئه مت و موروه زيرانه به سه رشان و مليدا
هاتبونه خوارى. جهسته نازدارى ، ئاماده نه بو له نيو جل
وبه رگه كانيدا خوي بشاريته وه و ده تگوت سوزه گيای به هارانه زه و
شق ده كا و له زير خاكه وه سه رده دينى. ئه زنه هرزه و بى شه رمه

شوريان ده کرد و چون هيوا و ئوميدى جوان ، پق و گيانيان
وه سه ما دينا ، چون خوي وه ك سه ريازىك ده هاته به رجاوان به پيده
بپوات و باوه پى ته اوی به سه رکه وتن هېبي و به ره و مهيدانى جه نگ
بپوا. چون ليره وه تا شار بيرى كرديبوه و سرودى گوتبون و شيعرى
خويندبونه وه و ههستى به دورى پيگاکه نه كرديبو.

به لام هرکه گيشه سه رباسى ئه وه كه گيشه شار و
هلىسوکه و قسە كردن له گهل شار نشينه كاندا ، ده نگى لرزه
تىكه و چاوه كانى بريسكه ياندا و پق و قين سه رتاي جهسته
گرته وه. ئه وه له شار بىنېبۇنى و به رجاوى كه وتبون ، پيتشت
له زيانيدا شتى واي نه ديبو ، تهنانهت پيگه بخوي نه دابو له ميشكى
خوشيدا برجه سته يان كا.

له وئى ، له شار ، بويى كه مجار له زيانيدا هيىز و توانى شه ييانى
چه پهلى به چاوه كانى خوي بىنېبۇ. دركى ، به فرت و فيل و حيله
بازىه كانى هيىزى شه رخراپه كارى و لاوازى و ترسنوكى مرؤفه ، كرديبو.
بو به دهه ختن هرکه ده گاته شار و ده چيته يه كەم ماله وه ، ده بىنې
(قهچە خانه) يه ، كه تىايida نزىكە پەنجا پياوى دهولەمەند ، زياد
له راده خواردبويانه و به سه رخوشى گورانىان ده گوتون ،
قسە كانىشيان ئوهندە دور لە پهشت و نەفرەتىي بون ، موئى
جهسته همو مرؤفيكى باوه دار و لە خوا ترسيان گرژ ده کرده وه.
ئه بونه وره بزىي و شاد و زياد لە راده ئازادانه ، نه لە خودا
ده ترسان و نه لە شه ييان و نه لە مردىنيش ، هرچى پييان خوش

، شهربابی دهنوشی و گورانی دهگوت و هه رچیه کیان حه زیان لیبواهه
خوئی ده خسته به ردہستیان.

پیری دیئر هه روا قسهی دهکردن و دهستی را ده وہ شاندن. له بارهی
پیشبرکیی ئه سپسواری و شه پره گا و شانو و کارگهی وینه کیشان ،
واتا ئه و شوینه ای په یکه ریان لی دروست دهکردن و له سه رجھسته
پوتی ژنان ، تابلوی هونه ریان ده کیشا.

پیری دیئر ، به زمانیکی ساده و پون و پرپناواز ، به تاسوقه وه قسهی
دهکردن ، ده تگوت دهیوئی پیشه بسرا پیشی کدا بینی که لیی ون
بوه و بوئی نادوئززیتھوه ...

پاهیبہ کانیش ، مات و سه راسیمه ، سه راپای جھسته یان ببوه گوئی ،
له ئه نجامی هه لچونی هه ست و نه ستیاندا ، خه ریک بو هه ناسه یان
پا ده هستا ...

سه ره نجام پیری دیئر ، دواي گیپانه وھی ته واوی فرت و فیلله کانی
شه یتان و برسکهی خه لته تینه ری هیزی شه پ و خراپه کاری و دیمه نه
دلپفینه کانی جھسته یان ، شه یتانی به نه فرهت کردو بھرو
ثوره کھی خوئی رویشت و ون بو ...

به یانی زو کاتی لخه و هه ستا و له ثوره کھی خوئی و ده رکه وت ، هیچ
کام له پاهیبہ کانی بھرچا و نه که وت ، هه رهه مویان بھرھو شار فرتھ یان
لیکر دبو.

چیشتی گایی و مریشکه که بهشی هردوکمان دهکا ،
جگه لهوی له شاریشهوه هندیک ماسی ساردینیان بو ناردوین .

نیوه مانگه که ، ودک ئوهی بوئی بستیکی تفت و ناخوشوه
کردبی ، پوی خوی له پشت هوره کانه وه شارده وه ، دیاربو خوشی
و شادی مروقه کان ، ئوی خستبووه یادی جیگه و نوینه ته نیاکه
خوی له دیوی جه نگله و داشته کانه وه ...
ئوه شمه نده فه ریک خاریکه باره و ئیره دیت .

سی چاوی بلیسه داری شمه نده فه ری لوکوموتیف ، لهدورا
و دده رکه وتن . سه رقکی لقی ویستگه که چوہ سه کوکه ،
لهدولای هیله که وه چرای پینمایی داگیرسان ، ساشا به باویشک
دانه وه ، گوتی : ئم شمه نده فه بپروات ، ئیمه ش دگه پینه وه
مالی . به راستی زیانیکی زور خوش به سه ده بین ، ئوه نده خوش
که باوھ پناکری .

شمه نده فه ره پشکه ، بیدنه نگ ، تا ئاستی سه کوکه چوہ پیش و
پاوه ستا .

سه رو سیمای خه والوی گه شتیاران و کلاوه کان و شانه کان - که
له پنجه ره که وه دیاربون - کوتنه جوله ...
له نیو فارگونیکدا ، دهنگیک هاته به رگوی که ده یگوت : (ئها ۋاریا و
مېزدەکى ! ھاتونه پیشواریمان ! ئوه تان .

دو كچوھلەی بچوک ، له فارگونیک هاتنە دەرى و خویان بە ملى ۋاریا و
ھەلواسى . دواي ئهوان سه رو سیمای زنیکى قەلھوی بە تەمنە

هاوینه واریه کان

تازه بوك و زاوایه ک ، به دریزایی هیللى شەمەندە فه ری نزیک
هاوینه واره که ، خەریکی پیاسە کردن بون .

پیاوە که ، دەستیکی لە کەمەری ژنە کە ئالاندبو و ژنە کەش خوی
بە وەو نوساندبو . هردوکیان ھەستیان بە شادی و خوشیە کی زور
دەکرد .

نیوه مانگ ، لە ئاسمانە و سەیرى دەکردن و نیوچاوانى خوی گرژ
کردبو و خەم و خەفتە لە پوخسarıیدا بەدى دەکرا ، پىدەچو ، ئاخ بو
سەردەمی لاویتى خوی ھەلکىشى و ئیرەبى بەم دوانە بەرى .
ھەوا ، بى جولە و بوئى گولە کیویە کانى لىدەھات ، لە ولای هیللى
شەمەندە فه رەکە وە ، دەنگى بالىدە يەك بىسترا .

ژنە گوتى : ساشا چەندە خوشە ! بە راستى دەلیي خەون دە بىنم !
بپوانە ئەو بىشە لانە بچوکە ! چەندە ئارامكەرە ! بپوانە ستونى
تەلە گرافە کان ! چەندە پىك و جوانى ! ببىنە ساشا ! ئەمانە زیانیان
بەم شوينە بە خشىوھ ! ماناي ئەوه يە لىرەش زیان ھە يە ...
پىشكە وتن ھە يە ... مەگەر تو ئەو کاتانە ئىشە با دەنگى نەرمى
شەمەندە فه رت بو دېنى ، ھەست بە خوشحالى ناكە ؟

بەللى پاست دەکەيت ... ئەرى دەستە کانت بو وا گەرم داھاتون ! ...
ئەرى بۇ ئیوارى چیمان ھە يە بىخوین ؟

، له بەيانیه وە تا ئىوارى لە بارەي نەخۆشىيە كەيە وە دەدۋى و
بەردىوام دەيلىت و دەيلىتە وە كە بەرچەلەك لە بنەمالەي
(بارۇن فۇن فنىتىش) د و لە خىزانى ئۇودا چاوى كەردىتە وە ...).
ساشا ، بە چاوانىتىكى نەفرەتىيە وە دەيرپانىيە زەنكەي و دەيگۈت:
سندانتان لىدا ! هاتون بىنە مىوانى تۆ !

قارياش - كە رەنگى بە پوھوھ نەمابو - بېرق و تورپەييە وە ، وەلامى
دايىوھ: نەخىر ، ئەمانە مىوانى تۆن ، خزم و كەس و كارى تۆن ، نەك
ھى من ! ئەمچار پۇي كەردە مىوانەكان و زەردەخەنە يەكى هيئىا يە
سەرلىۋەكانى و گۇتى: فەرمۇن فەرمۇن ، تىكا دەكەم فەرمۇن !

نیوه مانگەكە ، جارىتى تر خۆي لەنیو پەلە ھەورەكان هيئىا يە دەرى ،
دەتكوت لەخۆشى ئەوهى كە ھىچ خزمىتىكى نىيە ، پېددەكەنلى .
ساشاش پۇي خۆي وەرسۇرپاند بۇ ئەوهى پۇي تىرش و تالى خۆي
لەنیگاى مىوانەكان بىزىتە وە ھەولىدەدا بەدەنگىكى بەسوز و پىر لە
خۆشەويىستىيە وە قىسە بىكەت ، بويىه گۇتى: فەرمۇن ،
مىوانە خۆشەويىستە كان فەرمۇن .

پېباويىكى بىلا بەرزى لازى و دواى ئەوانىش دو قوتابى قۇتاغى
ناوهندى ، بەخۆيان و جانتاكانىانە وە دواى ئەوانىش
خزمەتكارەكەيان و سەرەنجام دايى گەورەيان ، يەك بەدواى يەكدا ،
وەدەركەوتىن .

پباوه كە ، لەكتىكىدا كە دەستى ساشاى دەگۈشى ، دەستى بە قسان
كرد: ئەوه هاتىن كاكە ! پېموابىز زۆرت چاوهرى كردىن ! ئاخۇ
لەبىرئە وە مامت تا ئىستا نەهاتوتە لات ، چەندىت جىتىو پېداوە !
مندالىنە ! كۆلە ، كۆستىيا ، نىنە ، فيفا ، وەرنە ئىرە ... دەستى
مامە ساشا ماج كەن ! ھەمولە ھەمو ھاتوين تا سى چوار پۇزان
لاتان بىيىنە وە ، ھىوادارم جىڭاتان لى تەنگ نەكەين ، ھا ?
پاستىيەكەي بلى ، شەرم مەكە ...

ڏن و مىرىدى خوشحال ، بە بىنېنى مامە و خىزانەكەي ، ترسىيانلى
نىشت. ئەوكاتەي مامە قىسەي دەكەر و ساشاى ماج دەكەر ،
شىتىكى لەم چەشىنە بە مىشكى ساشادا هات: (خۆي و زەنكەي ،
ھەرسى ژورەكە و سەرينەكان و بەتانييەكان دەخەنە بەرەستى
مندالەكانىانە وە . ماسى سەردىن و چىشىتە گىايىيەكە ، لەچاو
تروكانىيەكدا دەخورى . ئامۇزاكان ، چى گولى باخچەكە ھەيە
ھەلېيدەكەنن ، شتەكان بەسەر فەرشەكەدا پەرش و بلاو دەكەنە وە
دەيىكەنە هات و ھاوار و قىزە قىزىك ، ئەوسەرى دىيار نەبى . ئامۇزنىش

نَاكاما

ناتاشا دهکرد و دهیگوت: واژ لهم رهفتارهت بینه ، من هیچ کاتیک
نامه م بو تۆ نه نوسيوه !

ناتاشاش که بهدهم قسه کردنوه جار جار له ئاوینه کەدا سەيرىكى خۇى دهکرد ، وەلامى دايەوه: تووات گوت و منيش باوهپم پىكىرىدى! يەكسەر خەتى توّم ناسىيەوه! توّمۇقىسى سەيرى! مامۆستى فېرىگەي خوشنوسيت و ئەمەش خەتكەتە؟ چۈن دەكىرى بەو خەتكە جوانەوه خەلکى فېرى خوشنوسى بکەي؟ : هم ... جائەمە چ شتىكى گرينىڭى تىدایە؟ لە فېرىكىرىنى خوشنوسيدا ، خوشنوسين گرينىڭ نىيە ، گرينىڭ ئەوه يە فېرىخوازەكان لەكتى وانەدا نېيەنە پۇزى خۇيان ، كاتى دەبىنەم فېرىخوازەكان لەكتى وانەدا خەرىكى قسه کردىن ، راستەتكە ھەلّدەگرم و دەكەومە وىزەيان ... ئىدى خەت جوان بىيان ناشىرين ، چ جياوازىيەكى ھەيە؟ من دلىيام خەتى جوان واتا قسهى قۇپۇ بەلاش! بونمونە (نيكراسوف) تا خواحەزكا خەتى ناخوش بولۇش ، بەلام نوسەريىكى باش بولۇش ، من بۆ خۆم نمونە خەتى ئەوم لە كۆبەرهەمە چاپ كراوهەكەيدا بىنیوھ.

: بەلام جياوازى تو و نيكراسوف ئاسمان و پىسمانە ... دواتر درىزەي دايە: ئەگەر نوسەرەك بىتە داخوازىم ، ئەوا بى دودلى شىوى پى دەكەم ، بۆ ئەوهى وەك يادگارىيەك ، بەچەپ و پاستدا شىعزم بۆ بنوسي.

: ئىنجا خۆ ئەوه هيئىنە قورس نىيە؟ منيش دەتوانم شىعزم بۆ بنوسم.

(ئىليا سىرگىيوقىچ پېپلۇق) و (كلىپاتراپتروقنا) ئى ثىنى ، لەودىي دەرگاى ثورەكەوه گويييان راڭرتىبو ، دياربىو لە ثورە بچوکەكەدا ، دو كەس لەبارەي عىشق و خوشەويىتىيەوه دەدوان ، ئەو دو كەسە ، يەكىان (ناتاشا) ئى كچيان و ئەويتىر (شچوپكىن) ئى مامۆستاي فېرىگەي شارەكە بولۇشى.

پېپلۇقى باوکى كچە ، لەخوشىيان ھەمو جەستەي دەلەرزى ، دەستە كانى لىيەك دەسوى و لەزىر لىيەوه بەسرتە گوتى: خەريكە دەم بۆ قولابەكە دەبا ، ژنەكە توّدەبى ھەمو هوش و بىرەت كۆكەيتەوه و ھەركە قسه کانيان گەيشتە سەر باسى عىشق و خوشەويىتى ، دەبى بى دواكه وتىن (شەمايلى قەديسان*) لەدىوارەكە داگرەيە خوارى و بەرەكىرىن بچىن پىروزبازىيان لى بکەين ... دەبى خافلەگىريان بکەين ... دەبى دروست لەو ساتەدا بگەينە سەريان ... نزاى بەخىريان بۆ بکەين ... نزاى بەخىر ، بەشىكە لە كارە پىروزەكان ، كەسىك نزاى بەخىر بۆ بکرى ئىدى ھەرگىز ناتوانى خۇى لەزىر بارى ھاوسەرگىرى دەربىيىنى ... كاتىكىش بىھۇي بىرانو بىننەتەوه ، ئەوا دەبى لەدادغا ئامادە بى.

لەم كاتەدا ، لەزورە بچوکەكەدا شچوپكىن خەريكبو دەنكە شقارتەيەكى بەپانتوالەكەيدا دەھىتىا بۇئەوهى دايگىرسىيىنى ، قسهى بۆ

: لهباره‌ی چيه‌وه؟

: لهباره‌ی عيشق و ... ههسته‌کان و . چاوه‌کانت و ... شيعري وات
بو بنوسم! سهرسامت بكا ... فرميسك به چاوه‌کانتدا بيتنه خوارى!
ئه‌رئ بـهـراـست ئـهـگـهـرـ شـيـعـرـتـ بوـ بنـوـسـمـ پـيـ دـهـدـهـيـتـ دـهـسـتـتـ
ماـجـ بـكـمـ؟

: گـوتـمـ دـهـبـيـ خـودـايـهـ چـ بـلـيـتـ؟ـ بـيـ شـيـعـرـ وـ تـيـسـتـاكـهـشـ دـهـتـوانـيـتـ.
شـچـوـپـكـينـ ،ـ لـهـجـيـ خـوـيـ جـوـلـاـ وـ بـهـچـاوـانـيـ لـهـخـوشـيـانـ دـهـرـپـهـرـيوـهـوـهـ ،ـ
ليـوهـكـانـيـ بـهـدـهـسـتـهـکـانـيـ نـاتـاشـاوـهـ نـوـسـانـدـ ،ـ کـهـ بـوـنـيـ سـابـونـيـ
زـهـرـدـيـنـهـيـ هـيـلـكـهـيـ لـيـ دـهـهـاتـ.

كـلـيـوـپـاتـرـايـ ژـنيـشـيـ -ـ کـهـ لـهـخـوشـيـانـ دـهـگـرـيـاـ -ـ گـوتـيـ:ـ منـ ...ـ منـيشـ
نزـايـ بـهـخـيرـتـانـ بوـ دـهـکـهـمـ ...ـ بـهـئـومـيـدـيـ خـودـاـ شـادـ وـ خـوشـبـهـختـ
دهـبـنـ وـ پـيـكـهـوـهـ پـيـرـ وـ خـهـرـوـ دـهـبـنـ!
دوـاتـرـ پـويـكـرـدـهـ شـچـوـپـكـينـ وـ گـوتـيـ:ـ توـ ،ـ تـاـکـهـ سـهـرـمـايـهـيـ ژـيـانـ ،ـ وـاتـاـ
کـچـهـ خـوشـهـوـيـسـتـهـکـهـمـ لـيـ دـهـسـتـيـنـيـ ...ـ توـخـواـ ئـاـگـاتـ لـيـ بـيـتـ وـ
لهـگـهـلـيـداـ مـيـهـرـهـبـانـ بـهـ ...ـ
شـچـوـپـكـينـيـشـ کـهـ لـهـتـرـسـانـ وـلـهـ سـهـرـسـامـيدـاـ حـهـپـهـسـابـوـ وـ دـهـمـىـ
دـاـچـقـانـدـبـوـ ،ـ شـهـبـهـيـخـونـهـکـهـ دـاـيـكـ وـ باـوـکـيـ کـچـهـ ،ـ هيـنـنـدـهـ لـهـپـرـ وـ
چـاـوهـپـوـانـ نـهـکـرـاـوـ بـوـ ،ـ نـهـيـوانـيـ هـيـجـ قـسـهـ بـكـاـ.
لهـحـالـيـکـداـ لـهـتـرـسـانـ هـهـلـهـلـهـرـزـيـ ،ـ لـهـمـيـشـکـيـ خـوـيـداـ لـهـ بـيـکـرـدـنـهـ وـهـداـ
بوـ:ـ (ـئـهـيـ هـاـوارـ چـوـنـ کـهـتـمـ تـهـلـهـوـ!ـ چـوـنـ خـافـلـگـيـرـيـانـ کـرـدـمـ!ـ کـارـمـ
تهـواـهـ!ـ مـهـحـالـهـ بـتوـانـ لـهـ کـيـشـهـيـ خـوـمـ دـهـرـيـازـکـهـمـ!).ـ
ناـچـارـ سـهـرـىـ بـوـ هـهـلـ وـ مـهـرجـهـکـهـ دـاـنـوـانـدـ ،ـ تـاـ شـهـمـايـلـهـکـهـ
بـهـسـهـرـدـاـبـيـنـنـ ،ـ
دـهـيـوـيـسـتـ بـلـيـتـ:ـ (ـباـشـهـ پـازـيمـ).ـ
باـوـکـيـ نـاتـاشـاشـ بـهـدـهـمـ گـريـانـهـوـهـ گـوتـيـ:ـ نـزاـ ...ـ نـزاـ بـهـخـيرـتـانـ بوـ
دهـکـهـمـ .ـ نـاتـاشـاـ کـچـ بـرـپـ لـهـتـهـنـيـشـتـيـهـوـهـ پـاـوـهـسـتـهـ...ـ پـتـرـوـقـنـاـ ئـهـوـ
شـهـمـايـلـهـ بـدـهـرـهـ منـ ...ـ
بـهـلـامـ لـهـ کـاتـهـداـ باـوـکـهـ لـهـگـريـانـ کـهـوـتـ وـ لـهـپـقـانـ سـورـهـلـگـهـرـاـ ،ـ
بـهـوـپـهـرـيـ بـقـ وـ تـورـهـيـيـهـوـهـ پـوـيـ کـرـدـهـ پـتـرـوـقـنـاـ وـ گـوتـيـ:ـ هـهـيـ گـهـمـزـهـ!
کـهـلـلـهـپـوـجـ!ـ سـهـيـرـکـهـ لـهـجيـاتـيـ شـهـمـايـلـ چـيـتـ دـاـوـهـتـهـ دـهـسـتـ!

لـهـ کـاتـهـداـ پـيـپـلـوـثـ ،ـ کـهـپـهـنـگـ وـهـکـ بـهـفـرـسـپـيـ بـبـوـ ،ـ ئـانـيـشـكـيـكـيـ
کـوتـايـهـ کـهـکـهـيـ کـلـيـوـپـاتـرـايـ ژـنـيـ وـ بـهـپـهـلـهـ دـوـگـمـهـيـ چـاـكـهـتـکـهـيـ
داـخـسـتـ وـ گـوتـيـ:ـ خـيـرـابـهـ ،ـ شـهـمـايـلـ ،ـ شـهـمـايـلـهـکـهـ لـهـ دـيـوارـهـکـهـ
بـکـهـرـهـوـهـ ،ـ رـاـکـهـ ،ـ دـهـيـ خـيـرـاـکـهـ.ـ بـوـخـوشـيـ بـيـ ئـهـوـهـيـ کـاتـ بـهـفـيـروـ بـداـ
،ـ دـهـرـگـاـکـهـيـ کـرـدـهـوـهـ وـ دـهـسـتـهـکـانـيـ بـهـرـهـوـ ئـاسـمـانـ بـهـرـزـ کـرـدـنـهـوـهـ وـ
لـهـکـاتـيـکـداـ بـهـچـاوـانـيـ پـرـ فـرـمـيـسـکـهـوـهـ لـيـکـداـ لـيـکـداـ بـرـزـانـگـيـ دـهـپـرـکـانـدـ ،ـ
گـوتـيـ:ـ پـيـرـوـتـانـ بـيـتـ گـهـنـجـهـکـانـ!ـ...ـ نـزاـ بـهـخـيرـتـانـ بوـ دـهـکـهـمـ ...ـ
گـهـنـجـهـ خـوشـهـوـيـسـتـهـکـانـ ...ـ خـودـاـيـ گـهـوـرـهـ خـوشـبـهـخـتـانـ بـكـاـ ...ـ
وـهـچـهـيـ زـورـ بـخـهـنـهـوـهـ ...ـ

： ئەی ھاوار خودایە ئەمە چىيە !

شچۆپكىن ، بەنىگايەكى پېلە ترسەوە ، بوانىيە شەمايلەكە و
تىڭەيشت پزگارى بولە . دايىك و باوكى ناتاشا ، لەپەلەپەلى و
ھەلەداونى خۆيان ، لە برى (شەمايلى پېرۇن) ،
وينەي (لاژىچىنكۈف) ئى نوسەريان لە دىوارەكە كىدبوۋە و هىنابويان

پىپۇقى پىر و كلىپاتراپتۇقنى ئىنى ، بەوينەكەي دەستىيانەوە ،
شەرمەندە و خەجالەت ، راوهستابون و تاسابون .
لەم نىوەدا كاكى مامۆستا كەزانى ھەلەيان كىردوھ و ھەل و
مەرجەكەش لەبارە ، بەدەرفەتى زانى و بى دواكەوتن قوقاندى .

(شەمايل*) ئەپارچە تەختەيە يە كە قەدىسەكان بەھەلکۈلەن نەخش
و نىگار وينەي لەسەر دروست دەكەن و دواتر بە هوى كاغەز ، يان
ئاوريشىمە و وينەكەي لىۋەردە گىرنەوە .

نەزانى

ئاسنگەریەكەمان بە كەلکى كاركردن نايەت ، من بۆخۆم لە
كارگەيەكى دروماندا كار دەكەم ... باوكيشىم ئىدى تواناي كاركردنى
نەماوه ، هيچى بۇ ناكارى ، تەنانەت ناتوانى كەوچكە چىشتىكىش
بەجوانى بۇ دەمى خۆى بەرى ...

: ئىستا توْ چىت لەمن دەوى؟

: وەرە ئەو چاكەيە بکەو ۋاسكا ئازادكە.
دكتور ، بەرسىر سۈپەمانوھ سەيرىكى كىرىلايى كرد و بىئەوهى يەك
قسە بکات ، لېيدا پوېشت.

گەنجەكە خىرا پوېشت وپېشى پېڭرت و وەك نىشانەي پېز - كە
ئەوهندەي نەمابو سەرى لە پىلاوهكەنلى دكتور بدا - خۆى
نوشتاندەوە و بەبرىانگ پروكەندىن و دەست ھىننان بەلۇتىدا ، تکاي لە
دكتور كرد: دكتورە باش و مىھەبانەكەم! توخودا واز لەو ۋاسكا يە
بىنە و لىيى گەپى با بىتەوە مالى ، تامامۇن نزاي خىرت بۇ دەكەم!
توخودا كاكى دكتور لىيى گەپى با بىتەوە مالى! ئَاوا بېپوا ھىنندەي
پى ناچى ھەمومان لە بىرسان دەمرين! دايكم لەبىيانىيە و تا ئىوارى
دەگرى! ژنهكە ۋاسكاش بەرده وام شىن و گريانىيەتى ...
گوزە رانمان زۆر نالەبارە! ... خودابىمكۈزى ئەگەر درق بکەم! ...
دكتورە مىھەبانەكەم ، توخوا ئازادىكە!

دكتور بەرقەوە سەيرىكى كرد وپرسى: ئەرى توْ شىيتى يان گەمژە؟
ئاخىر من چۈن دەتونام ئازادىكەم! مەگەر نازانى ئەو زىندانىيە؟

گەنجىكى قىڭىل ، كەپوخسارييکى لواز و پەق و وشكى ھەبو و
ئىسىكەكانى گۇنای دەرپەپىيون و بالتوئىكى چەرمى درىڭىزى لەچەند
لاوە دراوى لەبەردا بۇ و پىلاۋىكى لبادى رەشى گەورەي لەپىددابو ،
پاوهستا تا دكتورى نەخوشخانەكە كارەكانى خۆى تەواو كرد و بەرەو
ئاپارتىمانەكەي خۆى وەرى كەوت ، بەھەستىكى تىكەل بەترس و
شەرمەوە ، لە دكتور نزىك بۇھە و گوتى: تكايەكەم ھەيە قوربان!
: چىت دەوى؟

گەنجەكە ناولەپى دەستى لەسەرەوە بۇ خوارى بە لوتيدا ھىننا و
چاوى لە ئاسمان بېرى و گوتى: داواكاريەكەم ھەيە ... دكتورى بەپېز!
برايەكەم نىيۇ (ۋاسىيا) يە مەبەستم ئەو ئاسنگەرەي گوندى
(قارچارنى) يە ، لە نەخوشخانەكەي ئىۋەدا ، لەزورى تايىھت بە
چارەسەركەرنى زىندايە نەخوشەكاندا ، خەواندىويانە ...
: ئى باشه ، مەبەستت چىيە؟

: ئاخىر من بىرلىق ۋاسكام ... باوكم دو كورپى ھەيە يەكىان ئەو
ۋاسقا يە ، دوھەمىشيان مەنم ، من ناوم (كىرىلا) يە ... سى
خوشكمان ھەن ، ۋاسقا خاوهەن ئىن و مالە ... مندالىكى بچوکى ھەيە
... ھەمويان نانخورى كارنەكەرن ... دو سى سال دەبى كورەي

قفلی دوکانه که یان شکاندبو و وه ژورکه و تیون و چی که ل و په لی
دوکانه که هه بو هه موبیان تیک و پیک دابو ، هیج شتیکی ساغیان تیدا
نه هینشتبو . چی بتل و شوشه هه بو شکاندبویان ، چی ئارد و خوئی
هه بو رشتبویان ، سه رخوش بون ئیدی ! خو ئاگایان له خویان
نه بوه ! ئیدی له کاته دا سه روکه للهی سه رپاسه وان په یدا ده بی ...
سه رهتا زوریان هیننان و بردن ، دواتر رهوانه لای لیکوله ریان کردن ،
بی ئوهی لیان بپرسنوه ، سالیکی ره به ق له زینداندا بون ، تا
هه فته را بردو ، واتا هه رئه و چوارشەممە یهی را برد ، هه رسیکیان
بردنە شار و دادگایان کردن ... به رده وام سه ربارزیکی تفه نگ
به ده ستیشیان له گله لدابو ، خله لکیکی زوریش هاتنے دادگا و شاهیدیان
له سه ردان ، گه رچی ۋاسقا تاوانه کەشى له وانى تر سوکتر بو ، كەچى
سزای سی سال زیندانیان بە سەردا سەپاند ، دوانه کەی تریش یەكى
دوسال . ئاخىر له بە رچى ؟ تو خودا ئەمە له بە رچى ؟

： جاریکی تریش دوبارهی دەکەمەوە : ئەم کیشانه هیج
پەیوه ندیه کیان بە منه و نیه و من هیچم پى ناکرى ، بۇ خوت بېرى بۇ
لای سه روکى ...
： چومە لای ئە ویش ! چومە دادگا و دواشم پیشکەش کرد ، هەر
لیشیان وەرنە گرتىم ! دواي ئە و چومە لای سه روکى كە لانته رى و دواي
ئە ویش چومە لای لیکوله ...

کیریلا له پرمەی گریانیدا و بە دەم فرمیسک رشتنه و گوتى : وازى لى
بىننە با بچىتە وە مالى .

： تف لە تۆ هەتیوی گەمەزه ! من كوا ماف ئە وەم هە يە ئازادىكەم ؟ بۇ
پېت وايە من بە رېرسى زىندانم ؟ هینتا ويانە تە نە خوشخانە بۇ ئە وە
چارە سەرى بکەم ، منىش ئە وە خەريکى چارە سەرکەرنىم ، وەك چۈن
ناتوانم تو بخەمە زىندانە وە ، ئاواش ماف ئە وەم نىھ ئە و ئازاد بکەم ،
تۆ نۇزى گەمەزه ئا !

： ئاخىر ئە و برايە ئە منيان هەر لە خۆرە خستوئە زىندانە وە ! جە لەم
جارە پېشىرىش سالىك لە زىنداندا بۇ ! ئەدى ئەمە ئىستا چىيە !
بۇچى دەبى زىندانى بکەن ؟ ئەگەر كە سىيکى كوشتوه يان ئە سېپى
خەلکى دزىيە بەھە رحال ! بەلام چۈن دەبىت لە سەر شتى پېرىپۇچ
خەلک بخەنە زىندانە وە !

： قىسە كە تم قبۇلە ، بەلام پېم گوتى من هىچم لە دەست نايە .
： ۋاسقا مندالە لادىيە كى سادە يە ، خوشى نازانى لە سەر چى
خستويانە تە زىندانە وە ، جەنابى دكتۇر ! ئە و پۇزە ۋاسقا سە رخوش
بو ، هىچ ئاگای لە خۆى نە بۇ ، تەنانەت لە بىرمە زەلەيە كى كىشا
بە بناگوئى باوكىدا و دەمۇچاوى خوشى كىشا بە لقە دارىكدا و خوينى
پىدا هاتە خوارى . دو مندالى گەرە كەمان چونە بندەستى و هەواو
ئارەزوی توتى توركى لە كەللە دابون ، چۈن لە بن گوئيان خوينى و
پازيانكىد لە گەلەياندا بچىتە دوکانى كابراي ئەرمەنلى و دزى لى بکەن .
ئە و ۋاسقا گىزەش - كە سە رخوش بۇ - پازى ببۇ و لە گەلەياندا چوبۇ

کاتی گئیشتە کولانەکە ، لەبەرخوييەوە و بە نازىيىونەوە ، گوتى: ئەدى بچەمە لای كى ؟ دەچەمە لای هەرچىيەك دەلى: (پەيوەندى به منەوە نىيە) ، ئەلى پەيوەندى بە كىتەھە يە؟ ئەلى خۆلە خۇپايى بەمنەوە نىيە) نەيانگوتوه: (بو ئەوهى كارەكانت بچەپېش دەبى سەمەلەكانت چەور كەيت) ، ئەو كاتەي دكتور قسەي دەكىد چاوى هەر لە نىو دەستم بۇ ، وايدەزانى پېنچىيەكم بۇ ئامادە كردۇ. نا برا! ئەگەر پېوېست بكا دەچەمە لای پارىزگار و لەۋىش دەپارىمەوە. لەحالىكدا ، بى ئەوهى پېوېست بكا ، جارجار ئاپىكى لە دواوهى خۆى دەدایيەوە ، شل و شەكەت و بى توانا ، ملى شەقامەكەي گرت. دياربى بىرى لەو دەكىدەوە كە دواى ئەمە چى بکا؟. گەرچى بەفر هيشتا بە شەقامەكانەوە مابۇ ، كەچى كەش و هەواكەي زۇر سارد نەبو ، بەفرەكە لەزىر قاچىدا كرته كرتى دەكىد. لەبەرامبەريدا شارىكى بچوڭ دياربى ، هەرپىنسەد مەترىك لېيەوە دوربۇ ، براكەيان لەۋى زىندانى كردىبو ، شارەكە لەسەر گىدىك دروست كرابو. لەلای پاستى شارەوە ، بىنايى زىندانەكە ، بەسەربانە شىرونانيه سورەكەي و بورجى چاودىرىيەكەيەوە ، پەش دەچقۇو. لەلای چەپېشەوە دارستانىك ، كەبەفر گەلەكانى داپوشىبۇ ، دەھاتە بەرچاو. بىيەنگى هەمو شوينىك و هەمو شتىكى گرتبۇوە ، تەنبا پىرەمېرىدىك بە نىو بالتوپەكى زنانە و كاسكىتىكى گەورەوە ، لەپېشىيەوە

هەمويان دەلىن: (پەيوەندى بە ئىمماوه نىيە). ئەلى پېم نالىي پەيوەندى بە كى و هەيە؟ بەلام لەم نەخوشخانەيەدا ، توپلە پىاپىت لە هەموان بەرزىرە ، ئەوهى حەزىزلىي دەتوانى بىكەت. دكتور ئاهىكى هەلکىشاو گوتى: بەخوا گەمژەي! كاكە! با پېت بلېم ، هەركاتى دەستەي دادوهرى ، تاوانبارى كەسىكى سەلماند ، ئىدى نەك سەرۆكى كەلانتەرى ، پارىزگار و تەنانەت وەزىرىش هيچى پېنزاكى ، ئىدى لەخۇپايى خۆت ماندو مەكە! چىز ئەم دەرگا و ئەو دەرگا مەكە و هيچ سودىكى نىيە! بۇ توادەزانى كى سزاي زىندانى بەسەر ۋاسكادا داوه؟ بەپىزنانى دەستەي دادوهرى ... كام بەپىزان؟ ئەو لا دىييانە لىرە بون؟ ئەندىز گۈزىۋە و ئەلىۋشكاي بەراز؟ باشە بەسە ، ئىدى من توانام نەما ، كاتم نەما ... ئەمەي گوت و بە دەست هەلسەقاندەوە بەرە ئاپارتىمانەكەي خۆى ، كەوتەپى. كىريلا ، حەزىزلىبۇ دواى بکەۋى ، بەلام لەم كاتەدا دەرگاي ئاپارتىمانەكە بەتوندى داخرا و فرييا نەكەوت. چەند خولەكىك ، بى جولە ، بەسەرى پۇتەوە لەناوە راستى حوشەي نەخوشخانەكەدا راوهستا. چاوانى بېينە ئاپارتىمانەكەي دكتور و ئاهىكى قولى هەلکىشا و پاشت ملى خوراند و بەرە دەرگاي دەرەوەي نەخوشخانەكە ، كەوتەپى.

نه و دهلىي كه له (زولوتوف) ٥ .

ئاي دهم خوش ، ئو بو تولەم مويان باشترە ، ئىگەر كىشەكە پەيوەندى بە كاروبارى دېھاتىيە كانەوە هەبى ، ئوا دلنىابە سەروكى كەلانتەريش ناتوانى قسە لە قسىيدا بكا .

نۇر دورە برا ... ئىگەر بەھۆي بچم دەبى سى فرسەخ رىگا بېرم . ئوکەسەي ناچار بىت ، ئامادەيە نەك سى فرسەخ بەلكو سەد فرسەخىش بېرى .

پاست دەكەي قسەكەت دروستە ... داواكارى بو بنوسى ؟
لەۋى پىت دەلىن چى بکەي ، ئىگەر پىويىستى بە داواكارى بىت ،
لەۋى پىت دەلىن و داوا نوسەكان خىرا بوت دەنسىن ، ئەم جۆرە دادوهرانە هەميشە داونوسى خويان ھەيە .

كىريلا له پىرەمېرەكە جىابۇوه ، چەند خولەكىكە لە ناوه راستى مەيدانەكەدا ، راوه ستا . لە فكران پاچو ، دواتر شارى بە جىيەشت و بېپاريدا بچىتە زولوتوف .

دواي پىنج پۇز ، كاتى دكتور لە سەردانى پۇزانەي نەخوشە كانى بۇوه و ويىستى بچىتە و ئاپارتىمانەكەي خۆى ، جاريڭى تر لە ناوه راستى حوشەي نەخوشخانەكەدا لەكەن كىريلا دا بوبەپو بۇوه . ئەجارەيان گەنجهكە بە تەنبا نەبو ، پىرەمېردىكى لاواز و پەنگ پەپىو لەكەلدا بو - كەجار جار سەرىيکى بادەدا و بى ئەوهى خۆى مەبەستى بىت ملچە ملچى دەكىد .

ھەنگاوى دەنان و بەردەوام دەكۆخى و وەھەي لە مانگا يەك دەكىد كە دابویەپىش خۆى و بەرهە شار دەپىرد .

ھەركە گەيشتە پىرەمېرەكە ، گوتى : سلاۋ باوکە . سەرچاو ...

ئەو مانگا يە دەبەيتە شار بىفروشى ؟
پىرەمېرەكە بە بى توانا يە وەلامى دايەوە : نا ، ھەروا ...
خەلکى ئەم شارە ؟
ئىدى پېيكەوە كە وتنە قسە .

كىريلا ، بە سەرەتاي خۆى ، تا ئەو شوينەي چۈن چوتە نەخوشخانەكە و چ قسەيەكى لەكەن دكتوردا كردوھ ، ھەموى بو پىرەمېرەكە گىرپايەوە .

كاتى گەيشتە شار ، پىرەمېرەكە گوتى : ئاخىر كى گوتى ئەم شتانە پەيوەندىيان بە دكتورە وەھەي ؟ پاستە ھەمويان دەولەمەندىن ، بەلام ئەو زانىاريانەي ھيانە تەنبا بەكەلکى نەخوشە كان دېت ! دەنا داوايانلى بکەي لە كارىكدا پىنمايت بکەن ، دوش دادەمېنن . دەبى بو ئەم جۆرە كارانە ، بچىتە لاي ئە و بەرپرسانەي پەيوەندىيان بەم كىشانە وەھەي ، تو گوتە چومەتە لاي دادوھ و سەرۆكى كەلانتەرى ... ئەوانىش دەردى تۈيان پى دەوا ناكرى .

ئەدى بچەمە لاي كى ؟
بو كىشە و گرفتە كانى خەلکى گوند ، بەرپرسىكى زۇر گىرينگ ھەيە ، دادوھرى دايىمى ، نىئۇي (سینۇكۆف) ٥ .

دكتوري به پيز ئەجارەش داوات لى دەكەم! ... ئەجارەيان لهگەن باوكمدا هاتوينهت خزمەت، وەرە مەردى خوابەو ۋاسقا ئازادكە، چومە لاي دادورى دايىمى بەلام ھەر ئامادە نەبو قىسەشم لهگەلدا بکات و گوتى: (بپۇ لاقۇ لەرچاوم).

پيرەمېرىدىش، لەحالىكدا كە بە لەرزە لەرز بروكاني دەبردنە سەرى، بە بلەم بلىمكەوه، گوتى: بەزەيت ھەبى جەنابى دكتور، ئىمە خەلكىكى ھەزار و بىدەختىن، بۆمان ناكىچ چاكەى تو بدەينەوه، بەلام ئەگەر حەزىت لىيىنى، ئەواچ ۋاسقا چ كىريلا، ئامادەن كارت بۇ بکەن، بۇ نوكەرى دەياننىرمە خزمەت.

كىريلاش بەشىوه يەك دەستى خۆى بەرز كرده وە دەتكوت دەيەوى سوئىند بخوات، گوتى: ئەرەوه لა ئامادەم كارت بۇ بکەم توخوا ئازادىكە، خوشكەكەمان و خىزانەكەي ۋاسقاش خەرىكىن لەبرسا دەمنى! بى پىسانەوه دەگرىن. گەنجەكە، بەھەپەساویوه سەيرىكى باوکى كرد و دواتر قولى گرت و ھەردوکيان بەيەكەوه خۆياندا بەسر قاچەكانى دكتوردا و پاپانەوه. دكتور ھەندىك دەستى پاوهشاند و دواتر بى ئەوهى ئاپۇر لە دواوهى خۆى بدانەوه، بەخىرايى خۆى كرد بە ئاپارتمانەكىيدا.

دزهکان

تۆخى بەرچاو كەوت ، ورده ورده دەرگا و دیوارىكى حەوشەى بەردى
- كە بەرپىز بزمارى نوك تىزىيان لەسەرى چەقاندبو - بەرچاو كەوت.
بايەكى بەھىز ، تەم و مژەكەى لە بەرچاوى ٗامالى و لە جىڭاى پەل
سۇرەكە ، خانويەكى بچوک - كە سەربانەكەى بە زەل و قامىش
داپۇشرابو - وەدەركەوت.
لە يەكىك لە وسى پەنجەرانەي خانوھەكە ، يەكىكىان پەردەيەكى
سۇرى پىدا هەلۋاسىرابو ، گىرى چىرايەكى لىيۇد دەبىنرا. ئەمە چ
ژيانىكە ؟
يارىدەدەرى دكتور وەبىرى هاتەوە لەلاي پاستى جادەكە ، لەدۇرى
حەوت ھەشت ۋەرسىتىك دور لە خۆشخانەكەوە ، دەبى
كاروانسەراكەكى (ئەندىرى چىرىكۈف) بېت.
ھەروەها بىرى كەوتەوە: دواى كۇۋدانى چىرىكۈف لەلایەن
گارىيەچىيەكانەوە ، كاروانسەراكە ، پىرەژن و كچەكەى واتا (لىوبكا)،
بەرپىوهيان دەبرد ، كە جارىكىيان سال و نىويك لە وەبەر ، بۇ
چارەسەرى نەخۆشى ، پىكەوە هاتبۇنە نەخۆشخانە.
كاروانسەرای چىرىكۈف ، ناوبانگىكى زۆر خراپى ھەبو لە ناوجەكەدا.
تىپەپىن بەم ناوجەيەدا ، بەو درەنگى شەوە ، چ بە سوارى چ
بەپىادەيى ، زۆر جىڭاى مەترىسى بۇ ، بەلام چارەيەكى تر نەبو.
يارىدەدەرى دكتور ، دەستىكى بە دەمانچەكەى ناو جانتاكەيدا ھىننا
و چەند جارىك دەسلىقەمچىيەكەى كىشا بەپەنجەرەكەدا ...

(يۈگۈنۈچ) ي يارىدەدەرى دكتور - كەپىاۋىكى دىنيا بە ھەند نەگر و
بىباڭ بۇ و لەسەرانسەرى ويلايەتكەدا ناوبانگى بە مەيخۇرى و قىسەى
بى سەر و بەر دەركىرىدبو - لە پۆزىكى پىشوى ئايىنىدا ، بۇ كېپىنى
ھىندىك پىداويسىتى نەخۆشخانە ، چوبۇ گوندى (پېپىنۇ) و دەمەو
ئىوارەش خەرىكى گەرانەو بۇ بەرەو نەخۆشخانەكە.
دكتورى نەخۆشخانەكە ، بۇئەوە زۇ بگەپىتەوە مال ، باشتىرين
ئەسپى خۆى دابويم .

ئەودەمەى بەرەو پېپىنۇ وەرپىكەوت ، كەش و ھەواكەى خراب نەبو ،
بەلام دەوروبەرى كاتژمىر ھەشت ، زىيانىكى توند دەستى پىكىرد ،
لەحالىكدا ئەپەپى ھەشت ۋەرسىتى زىاتر نەمابو بگاتەوە مائى ،
پىگاکەى ون كرد.

نەيدەزانى نەجلە و بۇ ئەسپەكەى شل كا و بپوا ، نەخۆشى پىگاکەى
دەدۆزىيەوە. ئەللاخوايى ملى پىگاکەى گرتبو ، بەم شىۋەيە دو
كاتژمىر بەرەدەوام بۇ ، ئەسپەكەشى ماندو و شەكەت ببۇ و خەرىكىبو
سەرما رەقى دەكرىدەوە. ملى پىسى نەدەگرت و حەزى لىبۇ ، بەرەو
پېپىنۇ بگەپىتەوە.

بەلام سەرەنjam لەنیو ئەم بە فرو باران و بايە بەھىزەدا ، گوئى
لەدەنگى وەپىنى سەگ بۇ و ھەندىك دورىرىش ، پەلەيەكى سۇرى

یاریده‌دری دکتور هاته ناو حهوشکه و لهه‌ردهم ده‌رگای ثوره‌ودا
پاوه‌ستا و گوتی: ننه! به‌پیاوه‌که‌ت بلی با بیت ئسپه‌که‌م بو
ببه‌ستیته‌وه.

ننه‌ی چی؟ کوا من ننه‌م!

له‌راستیدا، ننه نه‌بو، ئه‌و کاته‌ی خه‌ریکی کوژاندنه‌وهی فانوسکه
بو، بو ساتیکی که‌م پوخساری پوناک بووه و یاریده‌در چاوی به برو
ره‌شه‌کانی که‌وت و لیوبکای ناسیوه.

زنه گه‌نجه‌که، ئه‌و کاته‌ی ده‌یه‌ویست بیت‌وه ثوری، گوتی: پیاوی
چی؟ هندیکیان مهست و سه‌رخوشن و ئوانی تریش له‌بیانی‌وه
چونه‌ته پیپینو و هیشتا نه‌گه‌پاونه‌ته‌وه. پوژانی پشو...

کاتی یاریده‌در، له‌زیر ساپیته‌ی به‌ردهم ثوره‌که‌دا، خه‌ریکی
به‌ستنه‌وهی ئسپه‌که‌ی بو، گوئی له‌دهنگی حیله‌ی ئسپیک بو. له‌و
تاریکیه‌دا، ئسپیکی بینی که زینیکی قه‌وزاقیانه‌ی پیوه‌بو، بویه
تیگه‌یشت جگه له لیوبکا و دایکی، ده‌بی که‌سیکی تریش
له‌ثوره‌وه‌بی.

دواتر زور به‌هیواشی زینه‌که‌ی له‌سهر پشتی ئسپه‌که هینایه خواری و
له‌گه‌ل ئه‌و که‌ل و په‌لانه‌ی له‌پیپینو کپیبونی، له‌گه‌ل خویدا بردنیه
ثوری.

ئه‌و ثوره‌ی چوه ناوی، زور پان و به‌رین بو. هالاویک په‌نگی دابووه.
ئه‌وهش نیشانه‌ی ئه‌وه بو، ماوه‌یه‌ک له‌وهوبه‌ر، زه‌ویه دارینه‌که‌ی
ثوره‌که‌یان شوشتبو.

کوخته‌یه کی توندی کرد و بانگی کرد: کی لیره‌یه؟ پیره‌شن ده‌رگام لی
بکه‌نه‌وه، بابیمه ثوری هندیک خوم گرم که‌مه‌وه.

نزیکه‌ی ده سه‌گ - که هه‌مویان په‌ش یان سپی بون - به‌وه‌پینه‌وه
هیرشیان بو ئسپه‌که هینا، یاریده‌در به روانینیک، گه‌وره‌ترین
سه‌گی دیاری کرد و قامچیه‌که‌ی هه‌لسوراند و تا هیزی تیدابو کیشای
به‌پشتیدا، سه‌گه‌که هه‌ردو قاچه‌کانی دواوه‌ی نایه سه‌ر زه‌وهی و لوته‌ی
کرده ئاسمان و ده‌ستیکرده قروسکاند.

یاریده‌در ماوه‌یه‌کی باش له‌ودیوی په‌نجه‌ره‌که‌وه مایه‌وه، چه‌ند
جاریک به‌ده‌سکی قامچیه‌که‌ی کیشای به‌پهنجه‌ره‌که‌دا، سه‌رنه‌نجم
له‌دیوی حه‌وشکه و ئه‌و به‌فره‌ی له‌بهرده رگاکه‌دا که‌له‌ک بیو، قه‌دو
قیافه‌ی زنیک، که‌خوی له‌شالیکه‌وه پیچابو و فانوسیکی به‌ده‌سته‌وه
بو، و‌ده‌رکه‌وت.

یاریده‌دری دکتور، گوتی: ننه گیان لیم گه‌پی بابیمه ثوره‌وه،
هندیک گه‌رم ببمه‌وه، نیازی ئه‌وهم هه‌بو بچمه‌وه نه‌خوشخانه،
که‌چی پیگاکم هه‌له‌کرد. که‌شووه‌واکه‌ی زور ناله‌باره، مه‌ترسی ننه
که‌سیکی نامو نیم. خومانه‌م.

زنه‌که، به رقه‌وه و‌لامی دایه‌وه: ئه‌وهی خومانه‌ن واله‌ژورین،
بانگیشته‌ی هیچ نه‌ناسیکیشمان نه‌کردوه، نازانم بوچی که‌وتويه
کوتانی ئه‌و ده‌رگایه! خودانه خراوه!

یاریده‌در ، له کاتیکدا ناوله‌پی خوی لهئه‌ژنوكانی ده‌خشاند ، گوتی:
چ که‌ش و هه‌وایه‌که؟ ناوملم پرپبوه له‌به‌فر ... ته‌نانه‌ت ناو
ئیسکه‌کانیشم ته‌پبونه ، ده‌مانچه‌که‌شم ئه‌وه هه‌ر هیچ ...
ده‌مانچه‌که‌ی ده‌رهیانا ، هه‌ندیک هه‌لیسونارند و دوباره خستیه‌وه نیو
جانتاکه‌ی.

ده‌رهیانا ده‌مانچه‌که ، هیچ سه‌رنجی کالاشنیکوچی رانه‌کیشا و
هه‌روا بـه‌رده‌وام بو له‌سـه‌سـه‌یرکـدنـی کـتـیـبـه وـینـهـدارـهـکـهـی دـهـسـتـیـ.
چ کـهـش و هـهـواـیـهـکـیـ سـهـخـتـهـ! ... رـیـگـاـکـهـمـ وـنـ کـرـدـ! هـاـتـبـاـ وـگـوـیـمـ
له وـهـرـیـنـیـ سـهـگـهـکـانـ نـهـبـوـایـاـ ، هـهـرـهـقـ دـهـبـوـمـهـ وـ دـهـمـرـدـمـ. ئـهـرـیـ
پـیـتـانـ نـهـگـوـثـ خـاـوـهـنـمـالـ لـهـ کـوـیـیـهـ?
کالاشنیکوچ وه‌لامی دایه‌وه: پـیـرـهـزـنـ چـوـتـهـ پـیـپـیـنـ وـ کـچـکـهـشـیـ لـیـرـهـیـ
وـ خـهـرـیـکـیـ سـازـکـرـدـنـیـ نـانـیـ نـیـوـارـهـیـ ...
بـیـدـهـنـگـیـیـکـهـمـوـیـانـیـ گـرـتـهـ وـهـ.

یاریده‌دری دکـتورـ ، کـهـ لـهـسـهـرـماـ هـهـلـدـهـلـهـرـزـیـ ، فـوـیـ دـهـکـرـدـهـ نـیـوـ
دهـسـتـهـکـانـیـهـ وـهـ وـ ئـاـوـیـ لـوـتـیـ هـهـلـدـهـکـیـشاـیـهـ وـهـ وـ باـسـیـ ئـهـوهـیـ دـهـکـرـدـ.
بهـ چـ حـالـیـکـ خـوـیـ گـهـیـانـدوـتـهـ ئـهـوـیـ وـ تـیـنـ وـ تـوـنـاـیـ تـیـداـنـهـماـوـهـ وـ
خـرـیـکـبـوـهـ رـهـقـ بـیـتـهـ وـهـ.

لهـنـیـوـ حـهـوـشـهـکـهـداـ ، دـهـنـگـیـ وـهـرـیـنـیـ سـهـگـهـ توـتـکـهـ نـهـگـرـتوـهـکـانـ ، هـهـرواـ
دـرـیـزـهـیـ هـهـبـوـ.
بـیـدـهـنـگـیـ ژـورـهـکـهـیـ گـرـتـبـوـهـ.

له پـشتـ مـیـزـهـکـهـ وـهـ ، لهـبـهـرـدـمـ شـهـمـایـلـیـ قـهـدـیـسـهـکـانـ ، پـیـاـوـیـکـیـ
لـادـیـیـیـ پـهـقـهـلـهـیـ بـاـلـاـ مـامـنـاـوـهـنـدـیـ - کـهـپـیـشـیـکـیـ کـهـمـیـ هـهـبـوـ وـ
کـرـاسـیـکـیـ سـوـرـیـ لـهـبـهـرـدـابـوـ - دـانـیـشـتـبـوـ. ئـمـهـ (کـالـاشـنـیـکـوـچـهـ)ـیـ
کـهـلـکـهـبـازـ وـ ئـهـسـپـ دـزـیـ بـهـنـاوـیـانـگـ بوـ. باـوـکـیـ وـ مـامـیـ لـهـ (بوـگـالـیـوـکـاـ)
مـهـیـخـانـهـیـانـ هـهـبـوـ وـ هـهـرـکـاتـیـکـیـشـ بـهـ دـهـرـفـهـتـیـانـ زـانـیـاـ وـ بـوـیـانـ
هـلـکـهـوـتـبـاـ سـلـیـانـ لـهـ کـرـپـنـ وـ فـرـوـشـتـنـیـ ئـهـسـبـیـ دـزـراـوـ نـهـدـهـکـرـدـهـ وـهـ.
کـالـاشـنـیـکـوـچـیـشـ تـاـ ئـهـوـدـهـمـانـهـ ، چـهـنـدـ جـارـیـکـ هـاـتـبـوـهـ نـهـخـوـشـخـانـهـ ،
ئـهـلـبـهـتـهـ نـهـکـ لـهـبـهـرـ نـهـخـوـشـیـ ، بـهـلـکـوـ دـهـهـاتـ لـهـبـارـهـیـ ئـهـسـپـهـوـهـ قـسـهـیـ
لـهـگـهـلـ دـکـتـورـداـ دـهـکـرـدـ ، دـهـیـوـیـسـتـ بـزـانـیـ ئـایـاـ دـکـتـورـ ئـهـسـبـیـ فـرـوـشـتـنـیـ
هـهـیـهـ ! يـانـ ئـاخـوـحـهـزـیـ لـیـیـهـ ئـهـسـپـهـ شـیـیـهـکـهـیـ لـهـگـهـلـ مـاـيـنـیـکـیـ
زـهـرـدـداـ بـخـاتـهـپـیـشـبـرـکـیـوـهـ ?

بـهـلـامـ ئـیـسـتـاـ لـیـرـهـ ، بـهـبـوـنـهـیـ جـهـزـنـهـ وـ پـوـنـیـ لـهـسـمـیـلـهـکـانـیـ هـلـسـوـبـیـوـ وـ
گـوـارـهـیـهـکـیـ زـیـوـیـ کـرـدـبـوـهـ گـوـیـ وـ نـیـوـچـاـوـانـیـ بـوـیـهـکـ هـیـنـابـوـهـ وـ دـهـمـیـ
دـاـچـهـقـانـدـبـوـ وـ سـهـیـرـیـ کـتـیـبـیـکـیـ پـهـرـپـوـتـیـ وـینـهـدـارـیـ گـهـوـرـهـیـ دـهـکـرـدـ.
لـهـتـنـیـشـتـ سـوـبـهـکـهـ ، پـیـاوـیـکـیـ تـرـیـ لـادـیـیـ ، لـهـسـهـرـ زـهـوـیـ ژـورـهـکـهـ
پـاـکـشاـوـهـ وـ پـوـخـسـارـوـ شـانـهـکـانـیـ خـوـیـ بـهـپـارـچـهـیـهـکـیـ چـهـرـمـینـ ،
دـاـپـوـشـیـوـهـ وـ پـیـدـهـچـیـ خـهـوـتـبـیـ . بـهـفـرـپـیـلـاـوـهـ نـوـیـیـهـکـانـیـ -
کـهـپـاـزـنـهـکـانـیـ دـهـدـرـهـوـشـانـهـوـ - تـهـرـکـدـبـوـ وـ لـهـسـهـرـ زـهـوـیـ ژـورـهـکـهـ
کـهـوـتـبـوـ وـ پـهـشـ دـهـچـوـوـهـ .

کـالـاـ شـنـیـکـوـچـیـشـ هـهـرـکـهـ یـارـیدـهـدـرـیـ دـکـتـورـیـ بـیـنـیـ ، سـلـاـوـیـ لـیـکـرـدـ.

ياريده‌دهر ، خوی خسته‌حاله‌تیکي جديه‌وه و پرسى : ئەرىپىموابى
توخەلکى كالىيۇگا نيت ! وايه ؟
بۆچى ! خەلکى ئەۋيم .

ياريده‌دهر لەبارئەوهى هىچ شتىكى تر نەبو خوی پىيوه بخافلىنى ،
كەوتە بىركىدنەوه لەبارەئە و ئاوايىھە : (بوكالىيۇگا كەوتوتە نىو
دۇللىكى قولەوه ، كاتى مروۋەلەشەۋىكى مانگەشەودا بە جادە
سەرەكىيەكەدا تىپەپدەبى ، سەرەتا سەيرىكى بەرپى خوی و دواتر
سەيرىكى نىو دوڭەكە و دواتر سەيرىكى ئاسمان دەكا و واهەست دەكا
مانگى چواردە بەلىوارى كەندەلانىكى ھزار بەھەزارەوه ھەلواسراوه
و ئەوي ئەوسەرى دونيايە . ئەو جادەيە دەچىتە بوكالىيۇگا ، زۇر
تەسک و ترۇشك و پېر لە پىچ و بادانەوهى . ھەركاتى نەخوشىيەك -
كەخەلک لەيەكتەوه بىانگرتايەتهوه - سەرى ھەلدا با ، يان بۇ كوتان
هاتبايە بوكالىيۇگا ، بەدرىزايى پىگا ، لەترسى گىتنەوهى نەخوشىيەك
، دەبو پېر بەقورپىگى ھاوار بكا .

خەلکى گوندى بوكالىيۇگا لەكارى باخەوانى و دىزىنى ئەسپدا
ناوبانگىكى زۆريان ھەيە . باخەكانيان زۇر پېر بەرهەمە . لەورزى
بەهاردا ، سەرتاپاي درەختەكانى گوندەكە ، لەبر شىكوفەي
دارەلۇزەكان سپى دەچنەوه . ھاوينانىش ئەوه سەتلىك ھەلۇزە بە
سى كۆبىك دەفروشىن ! سى كۆبىك بىدە و سەتلىك ھەلۇزە بچنە .
ژنه كانىشيان نازدار و تىئن . حەزيان لەخۇ را زاندەوهى و تەنانەت لە

پۇژە ئاسايىيەكانى ژيانىشىياندا ، هىچ كارىك ناكەن و لەبن دىوارىك
كۇدەبنەوه و سەرى يەكتە دەنۈرن .

سەرەنجام دەنگى پى هاتە بەرگوئ ، لىوبكا ، كچىكى تەمن نزىكەي
بىست سالە ، كە كراسىكى سورى لەبەردابو ، بەپىخواسى هاتە
ژورەوه ...

سەيرىكى ياريده‌دهر دكتۆرى كرد و يەك دوجار بەمسەر و ئەوسەرى
ژورەكەدا ھاتوچوئى كرد و ھەنگاوى درېشى دەنان . پۇيىشتەكەي
ئاسايى نەبو ، بەلكو سىينگى دەرىپەپاندابو و ھەنگاوى درېشى دەنان .
پىدەچو حەزى لەوهبى بەپىخواسى بەسەر زەۋىيە تازە شۇراوهكەدا
شلېشلېپ بكا ، بۆيەپىلاوهكانى دانابى .

كالاشنىكۈۋە لەزىر لىيۇوه - كەديار نەبو بەچى ؟ - پىكەنى و بە
ئامازەپەنجه ، لىوبكاي بانگ كرده لاي خوی و ھەركە لەمېزەكە
نزيك بۇوه ، وىنە ئىلييا^{*} پىنەمبەرى ، نىشانى لىوبكادا ، كە
سوارى خىشكەيەك بۇوه و سى ئەسپ پايدەكىشىن و ھەوسارى
ئەسپەكانى گىتوھ و ئەسپەكانىش لە حالەتى چوار نالىدە ، خەرىكىن
بەرەو ئاسمان دەفرىن .

لىوبكاش ئائىشىكى خستە سەرمىزەكە و قىزەكال و ھۇنزاوهكەي كە
لە كۆتايىيەكەيدا بە پارچەپەرپۇيەكى سورى بچوك ، بەسترابو ، بەسەر
پىشەملىدا هاتە خوارى و خەرىكبو لەزەوى دەخشا .

لىوبكا لەزىر لىيۇوه پىكەنى و كالاشنىكۈۋىش گوتى : وىنەيەكى
جوانە ! دواتر دەستەكانى بەشىۋەيەك گرت ، كەدەتكوت دەيەۋى

جاری واهه بوه جنوکه شم بینیوھ ! ئەلبەتە نەك ئە و جنوکه يەھى قوقچ و ئەمانھى هەيە - خۆى لەبنەرەتدا بونى ئەم جوّرە جنوکه يەقسە قۆرە - بەلکو شتىكى لەشىوھى جنوکه .

كالاشنىكۈۋە پرسى: لەكۈ؟

: لەزۇر شويئن ! ئەگەر زۇر دور نەكەوينەوە ، گۈيى شەيتان كەربى ، هەر لىرە دىتىم ، لەبەر ئەم دەرگايدى ! لەبىرمە دەمويىست بۆ كوتانى مەندالان بېچە (گولىشىنۇ) ، وەك هەميشە درىشكەيەكى سوكم ھابۇ ، ئەسپىكى چاك و ھەندىك كەل و پەلى پىيىست و كاتىزمىر و ھەندىك شىتى تر ... بەرىدا دەرپىشىتم بەلام پۇچم ھاتبۇھ كونە لوتم ... نۇر دەترسام لهەھى توشى دز و چەتە بەم .

خۆت دەزانى لەم ناوجانەدا خويپى و توپى چەندە زۇرە ! بەرلەھەي بگەمە (تەلانەمار) ، خوا بەنەفرەتى كا ، بەرلەھەي شۆپبىمە و خوارى ، سەيرمكىد كەسىك بەرەپۈرم دى ، چاوهەكانى پەش ! پرچى پەش ! سەروچاوىشى پەش دەتگوت غەلۇزە ... هاتو لەلائى چەپە و رىشىمە ئەسپەكەمى گرت و گوتى : (پاوهستە) . دواي ئەھەي سەيرىكى ئەسپەكە و دواتر سەيرىكى خۆمى كرد ، رىشىمە ئەسپەكەي بەردا و بى ئەھەي قسەيەكى ناخوش بىكەت ، پرسى : (دەچىيە كۈ؟) .

ددانەكانى دياربۇن ، پۇچ و تورپەيى لەچاوهەكانى دەبارى ... لەدىلى خۆمدا گوتىم : (ئەم گالىتەجاپە چىيە؟) . دواتر پۇم تىكىرد و وەلام

لەبرى ئىلياپىغەمبەر ، ھەوسارى ئەسپەكان بگرى . جارىكى تر دوبىارەي كردەوە : وىنەيەكى نۇر جوانە ! بايەكە ، تەنانەت لەنیتو سوبەكەشدا گڭەي دەھات ! لەدەرەوەش دەنگى ھاشەيەكەت و پاشان زيقەيەك بەرزيپۇر ، دەتگوت يەكىك لەسەگەكان مشكىكى گىرتوھ .

لىوبىكا گوتى : ئاي خودايە ديسان جنوکەكان پەيدا بونەوە ! كالاشنىكۈۋە گوتى : جنوکەي چى بابە ! دەنگى بايە . دواي ماوهەيەك بىيەنگى ، پويىركەد يارىدەدەرى دكتور و پرسى : ئەرى ئۆسپىپ ۋاسىلىج ! لەپوانگەي كەسانى وەك ئىۋە دانا و زاناوه ، ئەم جنوکە و شتانە ، راستيان تىدایە ؟

يارىدەدەرى دكتور ، شانىكى ھەلتەكاند و وەلامى دايەوە : (چىت پىيلىم برا ! ئەگەر لەپوانگەي زانستەوە لىي بپوانىن ، بونى جنوکە و ئەم شتانە جىڭ لە خەيال و ئەفسانە ، ھىچى تىرنىن . بەلام ئەگەر بەشىوھىيەكى ئاسايىي ، وەك ئەھەي كە من و تو لىرە دانىشتۇين ، قسەي لەبارەوە دەكەين ، دەبى بلىم بەللى جنوکە ھەيە . بەكورتى ... ئەمن يەكە بارى خۆم ئەزمۇنیكى نۇرم لەزىياندا ھەيە ... ھەركە خۇينىدىن تەواو كرد وەك يارىدەدەرى دكتور پەوانەي لەشكىرى سوارەيان كردم و چەند شەپ و شۇرم دىت و مەدالىاي خاچى سورم وەرگرت و بەلام ئىدى ئەھەبو دواي پىكەوتىنامى (سان ستىقانۇ*) ، گەرمەوە پوسىيا و بەھۆي ئە و گەپان و سورپانە زۇرەوە دەتوانم بلىم شتى وام بەرچاۋ كەتونە كەخەللىكى ئاسايىي لەخەونىشدا نەيانبىنیوھ !

یارمه تیده‌ری دکتۆر سوره لگه‌پا و دهست و پیش خوی ون کرد و
وه‌لامی دایه‌وه: ئى خۇ من قىسەم لەباره‌ئى توووه نەکردوه! مروقى
خەوتۇ كوا قىسەدەكا؟

یارمه تیده‌ری دکتۆر، پىشتر هەرگىز ئەم لادىيىه پوخسار تاوه‌سوتەی
لە نەخوشخانە نېبىنىبو، نەيدەزانى كىيە وچ كاره‌يە؟ ئىستاش كە
سەيرى دەکرد، لەمېشىكى خوپىدا بە قەره‌جى شوبهاند.

كابراى لادىيى، لەجىيگاي خوی ھەستا و بەدەم باۋىشك دانىكى
بەرزەوه، چوھ لاي لىوبىكا و كالاشنىكۈڤ و دانىشت و لەگەلىاندا
كەوتە سەيركىدىنى وىنەكانى نىپو كتىبەكە. هوڭارەكانى بەزەيى و
شەپخوازى، لەپوخسارە خەوالوھكەيدا بەدى دەکران.

لىوبىكا پوي تىكىرد و گوتى: گوئى بگە (میرىك)! ئەگەر ئەسپىكى
ئاواام بو بىيىنى سوارى دەبم و دەچمە ئاسمان.

كالاشنىكۈشىش گوتى: پىگا بە مروقە گوناھكارەكان نادىرى بچنە
ئاسمان... ئەويى جىيگاي قەدىسەكانە.

دواڭلۇپىكا مىزى نانى ئىوارەئ ئاماھەكىد، پارچەيەكى گەورەى
قاورمەى بەراز، ھەندىك خەيارشۇر، قاپىكى دارىنى پېرلە گوشىتى
جىراو، تاوه‌يەكى پېرلە گوشىتى گا و كەلەم - كە هيشتا چەنلىكى
لى دەھات - دەبەيەكى پېرلە ۋەركاڭ لەسەر مىزەكە دانرا، كاتى
پەرداخەكانىان پەرەكىد، زورەكەپەر دەبۇ لە بۇنى توپكلى پىتە قال.
كاتى يارىدەدەر بىنى كالاشنىكۈڤ و میرىكى تاوه‌سوت، پىكەوه
كەوتونە قىسە و لاي لىتكەنەوه و بايەخى پىنادەن، وەك ئەوهى ئەو

دایه‌وه: (دکتۆرم دەچم گەمژەكان دەكوتىم! بەلام ئەمە ج
پەيوەندىيەكى بە توووه ھەيە؟).

لەوەلاما گوتى: (دەكەوايە منىش گەمژەم، بىكوتە).

دواڭلۇپىكا قۇلى ھەلکەر و تا بەر لوتى درىزى كرد.

منىش بەباشم نەزانى لەگەلىدا بکەمەمە حەوت و ھەشت، بۇ ئەوهى
لەكۆل خۆمى بکەمەمە، كوتام.

دواڭلۇپىكا دەزىيەكەم كرد بىنیم ژەنگى گرتۇه.

لەم كاتەدا، ئەو لادىيىهى لەتەنيشت سندوقەكەو خەوتبو، ھەندىك
ئەملا و ئەولاي كرد و پەلەسە چەرمىنەكەى لەسەر خۆي لادا.

يارمه تیده‌ری دکتۆر كاتى چاوى بەپوخسارى كەوت، تىيگەيىشت كە
لەگەل ھەمان ئەو پوخسارە لە تەلانەمار بىنىبىوى، پوبەپو بۇتەوه.
ھەپەسا!

كابرا، سەر و پىش و چاوه‌كانىي پەش دەچۈنەوه، دەتگۈت
غەلۇزىن. جىڭە لەمانەش، پەلەيەكى پەش، بەئەندازەى دەنكە نۆكىك
، بەسەر گۇنائى پەشى تاوه‌سوتىيەوه، بەدى دەكرا.

كابرا نىگايەكى گالىتەجارانەو پېرلە تەوسى گرتە يارمه تیده‌ری دکتۆر
و گوتى: پىشىمە ئەسپەكەم لەلاي چەپەوه گرت، تا ئىزە قىسەكانت
پاستن، بەلام سەبارەت بە كوتانەكە درۇ دەكەى كاكى بەپىز! جىڭە
لەوەش ئەو پۇزە بە ھىچ شىۋەيەك باسى كوتان ئەو شتانە لە نىّوان
من و توّدا نەكرا.

میریک ، که تائهو ساته هیچ قسه‌یه کی نه کردبو ، گوتی: ئَو سه‌رده‌مه رُویشت ، لهو ئَسپ دزه لیهاتوانه ته‌نیا (فیلیا) له‌ثیاندا ماوه ، ئَویش پیربوبه و چاوی هیچ نابینی.

کالاشنیکوفیش بهئاخ هلهکیشانه‌وه گوتی: بهلی ، ته‌نیا فیلیا له‌ثیاندا ماوه ، ته‌منی حهفتا سال‌دهبی ، په‌نابه‌ره ئَلمانیه کان چاویکیان کوییر کرد ، چاوه‌که‌ی تریشی تین و سومای نه‌ماوه. کاتی خوی هه‌رکه سه‌روکی پولیس چاوی به فیلیا بکه‌وتایه ، هاواری ده‌کرد: (شامیل*). ئیدی لامه‌وه لادیبیه کانیش به شامیل بانگیان ده‌کرد. به‌لام ئیستا له (فیلیا کوییره) بتاری ، هیچ ناویکی تری نیه. به‌لام هه‌رچیه‌ک بیت مروقیکی زدینگ و وریا بو.

شه‌ویکیان له‌گه‌ل خوالیخوشبو (نه‌ندری گریگوریچ) ی باوکی (لیوباشین) ، چوبونه نیو له‌شکریکی سواره‌وه ، که له (پوژن‌نوچو) خیوه‌تیان هله‌تابو ، بی‌ترس و سلکردن‌وه له سه‌ربازه کان ، نو دانه له باشترين ئَسپه کانی لی دزیبون.

پوژنی دواتر ، ئَو ماله دزیاریه‌ی به نرخی بیست پوبل به (ناخونکا) ی قه‌رج فروشته‌وه. به‌لام ئَم دزانه‌ی ئیستا ته‌نیا توانای دزینی ئَو ئَسپانه‌یان هه‌یه که خاوه‌نه‌کانیان سه‌رخوشن یان خه‌تون. ئیدی به‌جاریک شولی لی هله‌کیشن و پیلاوه‌کانیش له‌پی کابرات سه‌رخوش و داماو ، ده‌ردینن. ئیدی هله‌په و ته‌ماح ده‌بانگری و هه‌ر به‌و ئَسپه دوسه‌د فرسنیک ، لهو شوینه دور ده‌کونه‌وه و به‌مه‌به‌ستی فروشتن ، ده‌بیه‌نه مه‌یدانیک و له‌ویش ئاگایان له‌خویان

هه‌ل و زوره‌ش نه‌بی ، زور دلتنه‌نگ بو. حه‌زی لیبوله گه‌لیاندا بکه‌ویته قسه و بخواته‌وه. ئَگه‌ر ده‌رفه‌تیش هه‌بیت هه‌ندیک له‌گه‌ل لیوبکادا سه‌ربینیوی بکا. - که له کاتی نانخواردنکه‌دا چهند جاریک هاتبوه ته‌نیشتی و به پیکه‌وتیش چهند جاریک شانه‌جوانه‌کانی لی خشاندبو و ده‌ستی کیشا بو به رانه پپ و تورت‌که‌ی خویدا.

لیوبکا ، کچیکی ته‌ندروست و ده‌م به‌خنه و بزیو و بی‌ئارام بو. جاری داده‌نیشت ، جاری هله‌دستا ، ئَو کاتانه‌ی که داشنیشتبو ، ودک مارمیلکه بو ئَه‌ملا و ئَه‌ولای خوی ده‌سورا و لامه‌شدا هه‌مو جاری ، چوکی یان ئانیشکی ، له دکتور ده‌دا.

پاریده‌دری دکتور ، دلگیر بو لوهه‌ی که لادیبیه کان دواي خواردن‌وه‌ی په‌رداخیک قودکا ، ئیدی ده‌ستیان بو دریز نه‌کردبووه ، ئَویش له‌گه‌ل ئَم حاله‌تدا رانه‌هاتبو و فیر نه‌بو به‌تنه‌نیابخواته‌وه. به‌لام له‌گه‌ل ئَه‌وه‌شدا نه‌یتوانی خوی پاگری و په‌رداخی دوه‌م و سیّه‌میشی خوارده‌وه ، هه‌مو گوشت گایه‌که‌شی خوارد.

بوئه‌وه‌ی ئَه‌وان خوی لی ته‌ریک نه‌گرن و بتوانی جیگای خوی له‌نانایاندا بکاته‌وه ، بیری کرده‌وه پییاندا هله‌بدات و ستایشیان بکات ، به‌وه‌به‌سته گوتی: ئافه‌رین کورانی بوگالیوکا ! ئَه‌مه‌ی گوت و سه‌ری له‌قاند.

کالاشنیکوف پرسی: بوچی ئافه‌رین؟
له‌بهر ئَه‌وه‌ی له دزینی ئَه‌سپدا لیهاتو و به‌توانان.
جا ئَه‌مه ئافه‌رینی بوچیه؟ کومه‌لیک دز و ئَاره‌قخورن ...

و سهرهکه‌ی تریشیان له داریکی خوار بهسته وه بوئه‌وهی له کونیکی بهاون و له کونه‌که‌ی ترهوه ده‌ری بیننه‌وه ، دواتر داره‌که‌یان خسته نیو کونه‌که و رایانکیشا. ئیدی به خوم و بالتوی چرم و پیلاوه وه که‌وتمه نیو کونه‌که ، ئه‌وانیش به سه‌ر سه‌رمه وه راوه‌ستابون و به‌شق و کلکه تهور ، سه‌ریان خستمه ناو ئاوه‌که‌وه و دواتر داره‌که‌یان راکیشا و له کونه‌که‌ی ترهوه ده‌ریان هینام.

لیوبکا ، وده ئوهی زور سه‌رمای بیت ، هه‌له‌رزی و خوی کزکد. میریک ، دریزه‌ی دایه: یه‌که‌مجار خه‌ریک بو له سه‌رما شیت بم ، کاتی ده‌ریان هینام ، جگه له‌وهی له‌سر شه‌خته‌که دریژم ، هیچی ترم پینه‌ده‌کرا.

مولویه‌کان ، به‌دار و تیلاکه‌تونه دارکاری کردنم ، له سه‌ر چوک و ئانیشکه‌کانیان ده‌دام! ئای خودایه چ ئازار و به‌دبه‌ختیه‌کم بینی! تا شل و کوت بون ، تیانه‌لدم و پاشان لیاندا پویشتن ... هه‌مو ئازای جه‌سته‌م له‌تاو ئازاری تیهه‌لدان و سه‌رما ، ده‌یتیواند. سه‌رما جل و برگه ته‌په‌کانی به‌رمی به‌ستبو ، ده‌تگوت پارچه‌یه‌ک شه‌ختهن. هه‌رچونیک بو له‌جیگای خوم هه‌ستام ، به‌لام تین و توانای پویشتن نه‌مابو. باش بو له‌و کاته‌دا ، زنیک - خوا خیری بنوسی - به‌خوی گاریه‌که‌یه‌وه ، به‌ویدا هات و فریام کوت و هه‌لی گرتمه‌وه.

یاریده‌ده‌ری دکتور ، له‌ماوهی ئه‌م قسانه‌دا ، چوار تا پینچ په‌رداخ فوکای خوارده‌وه. دلی خوشبو که‌ئیدی ئه‌ویش ده‌توانی وده ئه‌وان

نامینی ، وده کابرای یه‌هودی ، هینده چه‌نه بازی ده‌که‌ن ، کاتیک به خویان ده‌زانن پولیس ده‌گاته سه‌ریان و ئیدی ئه‌مانیش ده‌یکه‌نه هات و هاوار و هوسمه. زور پیسن. ئه‌دی میریک؟

ئی خو میریک خه‌لکی گوندکه‌ی ئیمه نیه! خه‌لکی لای (خارکیف) ھ ، خه‌لکی (میزیرچیم) ھ ! به‌لام له‌پوی وریایی و زینگی‌وه پیویست به قسه ناكا و مروقیکی باشیشه! لیوبکا ، نیگایه‌کی شاد و شه‌یتانانه‌ی گرته میریک و گوتی: ئه‌دی! خو له‌خوپایی نه‌بو که مروش باش‌کان گرتیان و سه‌هوالی سه‌ر ده‌ریاچه‌که‌یان شکاند و خستیانه ناوی.

یاریده‌ده‌ری دکتور گوتی: چون؟ میریک ، زهرده‌یه‌کی کرد و وه‌لامی دایه‌وه: هه‌روا ... فیلیا ، سی ئه‌سپی له‌کریچیه‌کانی (سامولو یېڭىكا) - که‌هه‌مویان له سه‌رمه زه‌بى (مولوکان) ن - دزی. بیست کریکاریشیان هه‌بو... یه‌کیکیان له بازار منی بینی و گوتی: (میریک و هر بزانه له مه‌یدانی چ ئه‌سپیکیان کرپیوه!). منیش زورم پی سه‌یر بولو! چومه لایان ، ئیدی هه‌ر ئه‌وه‌ندەم خوشبو گه‌یشتمه ئه‌وى! بېسى كەس ده‌ریان لیدام و ده‌ستیان به‌ستم و بردیانمه سه‌ر ده‌ریاچه‌که و گوتیان: (ئیستا نیشانت ده‌دین ئه‌سپ دزین چونه).

کونیک له سه‌ر سه‌هوالی ده‌ریاچه‌که هه‌بو ، ئه‌وانیش دو مه‌تر ئه‌ولا تر ، کونیکی تریان تیکرد و دوایی حه‌بلیکیان هینا و له‌بن بالیان به‌ستم

خۆی ده رده په باند و هەندىك جاريش به شىوه يەكى وا خۆي دېنما و دەبرد ، كورسيه كەرى ئىزىرى دەكەوتە قرقە قرج ... دواي نان خواردن ، كالاشنىكۈۋە روپىكىردى شەمايلى قەدىسىهە كان و دەستى كرد بەنزا و پاپانە وە دەستى خۆي دايە دەستى ميريك و ئەو يىش كەوتە نزا كىردىن و دەستى كالاشنىكۈۋە گوشى. لىوبىكاش دەفر و شتەكانى كۆكىردى و مىزە كەرى سېرىيە و دواتر هەندىك نانى شىرنى نەعنایى و كاكلە گۈزى و دوبىتل شەپابى شىرنى هيتنما و لەسەر مىزە كەرى دانان.

كالاشنىكۈۋە بەدم لىدانى پېكەكانە وە ، گوتى: ئە سەردەمە كە (ئەندىرى گريگوريچ) - خوا لىي خوشبىي - لە زياندا مابۇ ، جاري وابو لىرە ، يان لاي برايە كەرى ، مارتىن ، كۆدە بويىنە وە ، ئاي خودايە ئەوانە چ مروقىيەك بون ! چەندە قىسە خوش بون ! هە مومان كۆدە بويىنە وە ! مارتىن ، فيليا ، فيودور ستوكوتى ، هە مو شتىك بە پېكۈپېكى دەچوھەپىش ، چەند خوشمان پادە بوارد ! چەندە خوشبۇ. لىوبىكا چوھەدرى و دواي ماوهىيە كى كەم گەپايە وە زورى ، سەرپوشىكى سورى لەسەر كىرىبو و ملوانكەيە كى كىرىبوھ ملى ، گوتى: بپوانە ميريك ! بزانە ئەمۇڭ كالاشنىكۈۋە چى بۆھىنام ! دواتر ، لە ئائونىنە كەدا سەيرىكى خۆي كرد و بۇ ئەوهى ملowanكە كەرى ملى بىزىنگىتە وە ، يەك دوجار سەرلى وەرسۇرپاند و دواتر دەرگاي سندوقە كەرى كردە وە كراسىكى سورى بە گولى سور و شين نە خشاوى - كە چەشى كاغەز خشە خشى دەھات و ورینجەي

پوداۋىكى سەير و نائىسايى بىكىرپىتە وە و بىسە لمىنلى كە ئەو يىش بويىر نە ترسە و سل لە هېيچ شتىك ناكاتە وە ، گوتى: بەلام لاي ئىمە لە ويلايەتى (پىزىز) ...

بەلام لە بەرئە وە زورى خواردى بۇوە ، يان بۆيى هە يە لە بەرئە وە كە يەك دوجار بە درەيان خستى بۇوە ، ميريك و كالاشنىكۈۋە ، هېيچ گرينىڭيە كيان بە قىسە كانى نەدا و تەنانەت وە لامى پرسىيارە كانىشيان نە دەدایە وە و پېكە وە بە قولى چوبونە نىيۇ گفتۇرگۈزە ، وەك ئەوهى ئە وە هەر لە و زورەش نە بىت.

يارىدەدەر ، زور نىكەران بۇ بەم رەفتارەيان و دەتسا. رەفتارى جدى و زيرانە كالاشنىكۈۋە ، مرۆقى دە خستە يادى كە سانى زىر و تىكە يىشتۇرە وە ، زور لە سەرخۇ و هېدى قىسە دە كرد و هە رجارىكىش بەدم قىسە كەرنە وە باوېشكى دابا ، خاچىكى لە سەر دەمى خۆي دە كىشىا ، بە و حالە شە وە كەس نە يىدە توانى بىزانى كە چ دىزىكى بىبەزىيە و چۈن خەلکانى هەزار و داما و پوت دە كاتە وە و چەند جارىكىش لە سەر ئەم كەدە وانە خراوە تە زىندانە وە و كۆمەلگاش داواخوازى ئەوهىيە رەوانەي سېرىيائى بىكەن. بەلام باوکى و مامى - كە ئەوانىش وەك خۆي دز و چەتەن - بەزەبرى پىشۇ و بەرتىل ، نە يانهە يىشتۇر دور بخىرىتە وە .

ميريك ، هەولى دەدا خۆي بە ئازا و چەلەنگ نىشان بىدات و هەركە بىنى كالاشنىكۈۋە لىوبىكا ستابىشى دەكەن ، بۆيە ئەو يىش خۆي وَا نىماپىش دە كرد و جار جار دەستى دە خستە كەمەرى و جار جار سىنگى

میریک ، لیکدا لیکدا دهکوتا بهزه ویدا ، دواتر وه ک فرپروکه به دهوری خویدا سورا و ههوا چوه نیو کراسه که یه وه و بلاوی کرد وه .
میریک ، له حائلکدا نیگایه کی تئی له پق و قینی گرتبوه ئه و ددانه کانی و ده رکه و تبون ، له سه ر چوک ، به ره و لای پویشت و ده تگوت نیازی هه یه به قاچه ترسناکه کانی پان و پلیشی کاته وه ، به لام لیوبکا هستایه سه ر پییان و سه ری بو دواوه چه مانده وه و دهسته کانی و دک بالی بالنده یه ک لیکده دا و قاچه کانی شی به ئاسته م به ره وی ده که وتن .

یاریده ده ری دکتور ، هه ستا و چوه سه ر سندوقیک دانیشت و به ده سه ر یکردنی سه مای ئه و دوانه وه ، به خوی گوت : (ئاه ... ئه م کچه ده لیی یه ک پارچه ئاگره ! چه نده به جوش و خروش ! ئه گه مرؤٹه هه مو دارونه داری خوی بخاته به ریی هیشتا که مه ...).

ههستی به خه و خه فه تیکی زور ده کرد که ده بینی یاریده ده ری دکتوره و که سیکی ساده نیه ، چاکه تی له بردا یه و زنجیریکی پیدا هه لواسر او و سه ریکی زنجیره که کلیلیکی ئالتونی پیوه به ستراوه .
نه ده کرا له جیگای ئه مانه کراسیکی سورمه بی و له جیاتی قایشی که مه ربندیش ، حه بلیک به پانتوله که یه وه بی ؟

ئه گه ر یاریده ده ری دکتور نه بایه ، ئه وا ده بیتوانی بی ههستکردن به شه رم ، گوزانی بلیت و سه ما بکات و بخواته وه و دک میریک دهسته کانی له که مه ری لیوبکا بئالیتنی ...

ده دایه وه - هینایه ده ری و دواتریش سه ر پوشیکی سورمه بی ده رهینا . به ده پیکه نینه وه شته کانی نیشانده دان و له خوشی هه بونی گه نجینه یه کی له و شیوه یه ، نه یده زانی چی بکات و مات و حه یران ببو .

دواتر کالاشنیکوٹ (بالالایکا *) یه که ریک خست و دهستیکرد به ئواز ژنه نین .

یاریده ده ری دکتور ، حه په سابو و نه یده زانی ئه و ئوازه هی کالاشنیکوٹ دهیزه نه ، ئوازیکی شاده یا خود خه مبارانه یه ! به لام خه میکی نزهی لیئنیشت و بوغزی گریان له گه روی گیر ببو ، جاری واش هه بو شادی دایده گرت .

له ناکاو میریک له جیگای خوی بلند بیووه و چه ند جاریک پازنه هی پییه کانی له زه وی کوتا و دواتر دهسته کانی لیک بلاکردن و له سه ر پازنه هی پییه کانی هه تا لای سو بکه و له ویوه تا لای سندوقه که پویشت و سه ره نجام و دک سویسکه خوی هه لدا بو ئاسمان و پازنه هی پییه کانی له هه وادا له یه کدا و سه ما یه کی له چه شنی سه مای قه و زاقه کانی دهست پیکردد .

لیوبکاش ههندیک دهسته کانی خوی ته کاندا و قیزه یه کی بیبا کانه هی کرد و له گه ل میریکدا که وته سه ما کردن . سه ره تا و دک چون دریک له که سیک نزیک ده بیت و ده یه وی له پشت و ده تیسره وینی و دواتر چه شنی دو پشکه یه ک به ره و لای میریک پویشت و پازنه کانی و دک

میریک وه لامی نه دایه وه ، به لکو بره و لای سندوقه که چو و له سه ری
 دانیشت و که وته بیرکردن وه ، پینده چو بیر له کوبان بکات وه .
 کالاشنیکوفیش ، له جیگای خوی هستا و گوتی: نئدی من ده بی
 بروم ! نئستا فیلیا چاوه پوانمه ، خودا حافظ لیوبکا .
 یاریده ده ری دکتور چوه حه وشه که ، ترسی ئوهی هه بو کالاشنیکوفه
 له برى ئه سپه کهی خوی سواری ئه سپه کهی ئه و بیت .
 کپیوه هر روا بر ده وام بو .
 هه وره سپیه کان ، کله دریزه کانیان له بنه بنچک و گیایه کان گیر
 کردبو ، له ئاسمانه وه به خیرایی نزم ده بونه وه . له ودیوی حه وشه که ،
 له ده شته کهدا ، کفنه پوش سپیه کان له هه وادا ده سوران و ده هاتنه
 خواری و دوباره هه لدھ ستانه وه بووهی ده سته کانیان پاوه شینن و مل
 له بھر ملی يه کتر بنین . چ بایه کی به هیزی ده هات ! بنه داره
 بچوکه کانی و دك توس و هه لوزه ، توانای لاواندنه وهی ئهم بایه یان
 نه بو . لار ده بونه وه و سه ریان ده گه یشته وه زه و ده گریان و
 ده یانگوت : (خودایه ! نیمه چ تاوانیکمان ههیه که بهم شیوه یه
 نیمهت به زه ویه وه به ستوته وه و ئازادمان ناکهی ?).
 ده رگاکه ، تاکیکی کرابووه ، کومایه کی گه ورهی به فر لبه ر
 ده رگاکه دا دیار بو .
 کالاشنیکوفه ، سواری ئه سپه کهی بو و به ده نگیکی تونده وه هاوادی
 کرد: هه یها ... بکه وه پی خیوان .

به هوی سه مای ئه مانه وه ، که لوپه لے کانی نیو ره فه که زرینگه
 زرینگیان لیوه ده هات و گپی موّمه که ش به رز و نزمی ده کرد .
 سه رپوشه کهی لیوبکا که وته سه ره زه و ملوانکه که شی پسا و
 ده نکه کانی به سه ره زه وی ثوره که دا په رش و بلاؤ بونه وه . ده کرا بلیی
 له و شوینه دا له برى لیوبکا ، هه وریکی ره نگ سور سه مای ده کرد و
 پیچی دهدا و جوته چاویکی ره ش ده بینرا که ده دره وشانه وه .
 میریکیش ئه ونده به گه رمی سه مای ده کرد ، مرؤژ و ایده زانی نئستا نا
 نئستا ده ست و قاچه کانی لیده بنه وه .
 سه ره نجام میریک ، بودوا جار قاچه کانی کیشا به زه ویدا و بیجوله
 له جیگای خوی چه قی ...
 لیوبکاش ، شل و شه کهت ، به هه ناسه بپکیوه ، و دك ئه وهی پالی به
 ستونیکه وه دابی ، سه ری خسته سه رسینه هی میریک و میریکیش
 له باوه شی گرت و چاوی بپنه چاوانی و به ده نگیکی پر له سوژ و
 خوش ویستیه وه ، به گالته گوتی: نئدی نئستا ده زانم ئه و پیره ژنه هی
 دایکت پاره کانی له کوی شاردوته وه ! ده یکوزم ! گوش او گوش سه ری
 تووش ده برم ! دواتر کاروان سه را که شتان ده سوتینم ... خه لکیش
 واده زانن له ئاگره که دا سوتاوی ، منیش پاره کانتان ده بهم و بوخوم
 ده چمه (کوبان) و له وی بوخوم ره وه ئه سپ و میگله مه و بزن
 به خیو ده کم ...
 لیوبکا وه لامی نه دایه وه ، ته نیا به به زه بیه وه پوانیه ئه و پرسی:
 ئه رئی میریک ! زیان خوش ده گوزه ری له کوبان ?

گپهکه‌ی چاوی مروقی ئازار دهدا و وئه و تارمایی و سیبه‌رانه‌ی به‌هوئی ئەم پتھپتھو لهسەر په‌فه و ساپیتھ و زھوی ثوره‌که‌دا دروست بیون ، لهشیوه‌ی چەندپه‌لەیه کدا دەھاتن و دەچون ، کەتیايدا واده‌هاتھ بەرچاو: لیوبکای پتھو و سینگ بەرز ، جارجار وک فەرفوکه خوئی دەسۇراندەوە و جارجاريش له ئەنجامى ماندویتیدا هەناسە بېكىتى پېيىدەکەوت ...

يارىدەدر بەخۆى گوت: (ئەی خۆزگە لەم ساتەدا ئىزراييل پەيدادەبو و پوھى مىرييکى دەكىشا!).

سەرەنjam موئەکە ، دواينىن پتھپتى خۆى كرد و كۈۋايمە. كەسيك - كەپېيىدەچو مىرييک بى - هاتە ثوره‌وە و لهسەر كورسىيەكە دانىشت و مژىكى لەپايپەكەي دا و پوخسارە لەرخۇر سوتاوه‌كەي و خالەپەشەكەي گۇنای بۇ ساتىكى كەم رۇناك بونوھە.

يارىدەدر ، لەر بۇنى ناخوشى توتنه‌كەي مىرييک ، گەروى بەخورشت هات و گوتى: بەپاستى توتتىكى خراپتەھىي! نەفرەت لەم توتته! حالى مروق دەشىۋىنى.

مىرييکىش دواى ماوھيەك بېيىدەنگى ، وەلامى دايەوە: گولە جوئى كىيۆيم تىكەل كردوھ ، بۇ سینگ زۇر باشتە.

پاشان پايپەكەي لەدەمى كرده‌وە و چەند جارىك فتى كرد و چووھ دەرى.

ئەسپە گچە و قاچ كورتەكەي ، كەوتەپى ، تابەر زگى لەزھوئ دەخشا. كالاشنىكىۋە خۆيشى لەفردا سېپى دەچووھ ، پۇيىشت و هەر نۇو لەبرچاوان بىزد بۇ. يارىدەدرى دكتور گەپايەوە ثورى و لیوبکای بىينى خەرىكى كۆكىدەنەوەي دەنكەكانى ملوانكەكەي بۇ. مىرييک لەثوره‌وە نەمايو.

لهسەر نىمكىتەكە راڭشا و بالىق چەرمە كورتەكەي خستە بن سەرى خۆى و بەخۆى گوت: (خودايە ئەمە چ كچىكە؟ يەك پارچە ئاگە! ئاخ! ئەی خۆگە مىرييک لېرە نەدەبۇ!).

لیوبکا ، بەتنىشت نىمكىتەكەوە ، ھەروا خەرىكى كۆكىدەنەوەي دەنكەكانى ملوانكەكەي بۇ ، ھەستى يارىدەدرى دەبىزاند .

يارىدەدرىش لەمېشكى خويىدا بىرى لەو دەكىدەوە ئەگەر هاتبا و مىرييک لەوئى نەبا هەلدەستا و لیوبکاي لەئامىز دەگرت و دوايىچ دەبۇ بابى! كچە و پىناچى بىۋەڻى بى! خۆئەگەر بىۋەزنىش بېت ، ئەم مەكۆ و پەناگەي دزى و چەتەيىھ ، شوئىنچى ئەوەندە شايىستەيە؟ لیوبکا دەنكەكانى كۆكىدەنەوە و چوھ دەرى.

موئەكە ، بەرهە كۆتاىي دەچو و خەرىكبو كاغەزى ئىير مۇمدانەكە بسوتىنى.

يارىدەدرى دكتور ، بەخىرالىي شقارتە و دەمانچەكەي لەبەرددەم خۆى دانان و خۆى بوكۈزانەوەي موئەكە ئاماھەكىد.

لیوبکا لەپاره وەک بولۇپ دەرگايىدا خاست و خوشى
لەبەردەگاڭەدا پاوه ستا. يارىدەدەرى دكتور گوتى: پېگام بەردى
بىرۇم! بوقچى دەرگاكەت داخستو؟
: دەپۇيىچ دەكەى؟

: دەمەويى بىرۇم سەيرىكى ئەسپەكەم بىكەم.

لیوبکا ويىتى هەندىك ئارامى بكتەوە، سەيرىكى سەرتاپاي بالاى
يارىدەدەرى كرد و، بەمەكىرەوە گوتى: ئەسپەكەت؟ تو سەيرى من
بىكە نەك ئەسپەكەت ...

دواتر چەمايمەوە و دەستىكى بە كلىك زىرپا كراوه بەزنجىر
بەستراوه كەى چاڭتەكەى دكتوردا هيىنا.

يارىدەدەر گوتى: لىم گەپى بىرۇم! گەرنا سوارى ئەسپەكەم دەبىن
دەپروا.

دواتر هاوارى كرد: پېگەم بەردى شەيتان. دواتر بەپەپى بىق و
تۇرپەيىھەوە مستىكى كىشا بەشانيدا و بەھەمو ھىز و توانايەوە
پەلامارى لیوبکاي داو ويىتى لەبەر دەم دەرگايىكە لايدا، بەلام ژنه
دەتكۈت جەستەيەكى ئاسىنىنە و قورس و قايم خۆي بەدەرگاكەوە
چەسپاندبو.

يارىدەدەر، شەكت و ماندو، هاوارى كرد: پېگەم بەردى! واپىت
دەللىم دەپروا.

: بۆ كۆيى دەپروا؟ مەترسە نارپوا.

نزيكەي نيو كاژىر تىپەپى، لەناكاو لەدالانەكەدا روناكيەك
درەۋاشايەوە و ساتىك دواتر، ميرىك بەكلاؤك و بالتۇيەكى چەرمى
كورتەوە، بەدوای لیوبکادا هاتە ثۈرى.
لیوبکا بەپارانەوە دەيگۇت: ميرىك لىرەبە! مەبۇ!
: نا! لیوبکا دەبى بىرۇم، وازم لىتىيەنە.

لیوبکا، بەدەنگىكى نەرم وپرسۇزەوە گوتى: ميرىك! كۆي بگە! من
دەزانم پارەكانى دايىم دەدوزىتەوە، دەزانم هەردو كىشمان دەكۈزىت
و دەچىتە كۆبان و لەگەل كچانى تردا دەكەويتە دلدارى، بەلام
گىرىنگ نىھە! خوداپىشت وپەنات بى، من تەنبا تاكىيەك لەتۆھىيە:
مەبۇ و لىرە بىتىنەوە.

ميرىكىش بەدەم توندكىرنەوە كەمەر بەندەكەيەوە، وەلامى
دايەوە: نا! حەزم لەپۆيىشتنە، پىيم خۆشە بىرۇم بگەپىم ...

: ئىخۇ ھىچت نىھە پىيى بگەپىيى ... بەپېيان هاتىيە ئىرە! دەتەوى
بەچى بگەپىيى؟

ميرىك، خۆى چەماندەوە و شتىكى بەگۆئى لیوبکادا چىپاند و
ئەۋىش سەيرىكى دەرگاكەى ثۈرەكەى كرد و بە گريانەوە گوتى:
شەيتانى چەپەل! نوستو.

ميرىك، لیوبكاي گرتە ئامىز و ماچىكى گەرمى كرد و پۆيىشى
دەرەوە.

يارىدەدەر، بەپەلە دەمانچەكەى خستە گىرفانى و بەدەدوا ئەودا
چوھ دەرى.

داگیرساند و به رازه که و مانگایه که و ئەو سەگانەشى بىنى كە ، لەگەن داگیرسانى شقارته كەدا ، بەوهپىنه وە هىرىشيان بۇ هيئابو. بەلام ئەسپە كە شويىنه وارى ديار نەبو.

لەحالىكدا هاوارى دەكىد و دەستە كانى ھەلدىشەقادن و ھەولى دەدا سەگە كان لە خۆى دورخاتە وە ، جارى وابو ، تا سەرچۈكى دەكەوتە ناو قولتىك ، كە پېپىو لە بەفر و بە خىراي خۆى دەردىنانى وە ، خىرا بەره و دەرگايى دەرە وە پايىكىد.

لەو تاريكييەدا ھەلىپوانى ، زۇر بە جوانى سەيرى كرد ، جگە لە بەفر ، ھىچ شتىكى ترى بە رچاونەكەوت .

پەرە بە فەركان ، لە هوادا دە سوپان و شكل و شىۋەي زۇر شتىيان نمايش دەكىد ، جارىك لە شىۋەي دەم و لىيۇي سېپى ھەلگە باوى مردوبيك ، كە زەرەدە خەنە يەك بە سەر لىيۇه كانىيە وە مەيىبىي ، جارىك وەك ژىنيك دەهاتە بە رچاو ، بە جل و بە رگىكى مەلمەلە وە سوار ئەسپىيکى سېپى بۇھ و لە تاريکايى شەودا خستويتە چورنانالە. جارىك لە شىۋەي پەوه قولىنگىكى سېپىدا بون كە بە بال لىكدانە وە بە سەرسەريدا لە فەپىندا بن .

يارىدەدەرى دكتور ، لە تاو سەرما و لە رقان ھەلدىلەرزى. لە خەفەتى ئەوهى كە نەيدەزانى چى بکات و چارەنوسى چىه ، چەند فيشهكىكى بە سەگە كانە و نا ، بەلام بەريان نەكەوت. پاشان بە خىرايى بەرە و ژورە و گەپايە وە .

لە كاتىكدا كە هەناسە بېرىكىيە كى توندى پېكە و تبو ، دەستى بەشانى خۆيدا دەھىننا ، دياربو ئازارى ھەبو.

جارىكى تريش سەيرىكى سەرتاپاي بالا يارىدەدەرى كرد و سور ھەلگە را و يېكەنى و گۇتى: مەرق دەكەم ... بە تەننیا يى دلتەنگ دەبم.

يارىدەدەر ، سەيرىكى چاوه كانى لىوبكايى كرد و دواي ماوهىيەك راوهستان ، باوهشى پېداكىد ، لىوبكاش ھىچ نارەزايەتىيە كى نەنواند. دەبەسە واز لەم كارە شەيتانانى يە بىنە ! رېڭام بەرە بابۇقۇم. لىوبكاكا ھەروا بېيدەنگى لە جىڭا يى خۆى راوهستانو.

بەلام گۆيم لېپىو بە مىرىكت دە گوت خۆشىمە وىي . ئەنجاچىيە ! باواشم گوتىي ... دل شەرتە و دل دەزانى كىم خۆشىدە وى .

دواز جارىكى تر دەستى بۇ كليلە زىپاوكارا وە كە درېزىكىد و گۇتى: ئەمەم بەدەرى ... يارىدەدەر ، كليلە كە لە زنجىرە كە كردە وە دايىه دەستى . لەپەر كچە سەرېكى ھەلگىشا و گۇبىي پاگرت ، ئەمە بە تىپۋانىنى دكتور ئەم نىگا يە زۇر سارد و سېر و بىي گيان بۇ .

لە ناكاو ئەسپە كە وە بېرەتە وە زۇر بە ئاسانى لىوبكايى لە بەرە دەرگاكە لادا و دەرگاكە كە كردە وە پايىكىد ناو حوشە كە . لە زىز سايىه بانى دەرگاكە ، بە رازىك نوستبو و مشەمىشى دەھات ، مانگايى كىش قۆچە كانى لە ديوارە كە دە گوتا . يارىدەدەر شقارته يە كى

به پوخساریه و دیاریو ، چاوه کانیشی چه شنی گیانله بەریک که
کەوتیتە تەلەوە ، چاودیری هەمو جولەیەکی یاریدەدەری دەکرد.

یاریدەدەر ھاواری کرد: پیم بلى ئاسپەکەم لەکوئیە! دەنا بەخودا
دەتكۈزم.

لیوبکا ، بەدەنگىكى گیراوه وە ، وەلامى دايە وە: بىرۇدەرى
سەگپىس.

یاریدەدەر ، دەستى لە يەخەی گىركەد و دواتر نەيتوانى دان بەخۆيدا
بىگىت و توند ئامىزى تىۋەرىيىنا. لیوبکاش لەرقا نەيدەزانى چى بكا و
ھەرچۈنىك بو خۆى لە باوهشى ھېننایە دەرى و دەستى خۆى
لەدەستى راپسکاند و مىستىكى كىشا بە تەپلى سەريدا.

یاریدەدەر لە تاو ئازارى مىستەكە ، گىز و پەبو ، ھاشەھاشىكى
ھەراسانكەر بە نىيۇ مىشكىدا دەگەپا ، ھەنگاۋىك كشايم دواوه و لەو
ساتەدا مىستى دوھمىش سره وىنرا بە ناوجەوانىدا.

بەلەتردانە وە ، گەيشتە دەرگاكە و لەحالىكدا بۇئەوەی بەرنەبىتە وە ،
چىنگى لەشىپانە دەرگاكە گىر كىدبۇ ، بەرەو ئەو زورە پۇيىشت كە
كەلۋەلەكانى لىدىنانابون. خۆى ھاويىشتە سەرنىمكىتە كە و چەند
خولەكىك پاڭشا ، دواتر قتوى شقارتە كە لە گىرفانى ھېننایە دەرى و
كەوتە داگىرساندىيان. بىئەوەي ھىچ مەبەستىكى لەم كارە ھەبىت ،
دەنكەكانى يەك بە دواي يەكدا دادەگىرساند و فېرى دەدانە زېر
مىزەكە ، تا ھەر ھەموى تەواو کرد.

كاتى گەيشتە دالانەكە ، گوئى لەدەنگى پىيەك بو كە خىرا لە ثورە وە
هاتە دەرى و بە توندى دەرگاكە پىيەدا.

ثورەكە تارىك بولۇشىپا ئەلىكى بە دەرگاكە وە نا ، بەلام داخرايىو
، دواتر لەحالىكدا كە لىكدا لىكدا شقارتە دادەگىرساند ، گەرەپە وە
دالانەكە ، لەۋىوە چوھ چىشتىخانەكە و لەۋىشە وە چوھ ژورىكى
بچوکە وە - كە ئەمسەر و ئەوسەر دیوارەكانى جىل و بەرگى
ئىنانەيان پىدا ھەلواسرايىو - و بۇنى گولە گەنم و شوبيد لەزورە كە
دەھات. لە گۆشەيەكدا ، بەتەنيشت سوپەكە وە ، جىڭا خەۋىك دیارىي
، پىدەچوئەمە زورى پېرەزىنەكە دايىكى لیوبكاكا بىت.

لەۋىپا چوھ نىيۇ زورىكى ترو لەگەل لیوبكادا بەرەوپۇ بۇۋە كەلەسەر
سەندوقىك درېز بىبۇ و بەتانيەكى لە چىل پارچە دروستكراوى
رەنگاپەنگى بەخۆيدا دابۇ و خۆى كىدبۇھ خەو.

يارىدەدەر بەدەنگىكى توندە وە پىرسى: كوا ئەسپەكەم لە كوئىيە؟
لیوبكاكا لەجىڭا خۆى جولەي نەكىد. يارىدەدەر ، بەتانيەكەي
لەسەر لابرد و بەدەنگىكى توندەرە وە پىرسى: لەگەل تۆمە! دەلىم كوا
ئەسپەكەم؟

دواتر جارىكى تر ھاوارى كرد: وەلام بەرە وە شەيتانى نەفرەتى!
لیوبكاكا لەجىڭا كەپاپستۇۋە و لەسەر چۈك دانىشت ، بەدەستىكى
دەيويىست يەخەي كراسە كە بىگىت و بەدەستە كە تىريشى
دەيويىست بەتانيەكە بىگىت ، پالى بەديوارەكە وە دا ... ترس و توقين

یاریده‌دهری دکتور کوهته بیرکردن‌ووه له‌وهی کاتی ده‌گه‌ریت‌ووه
نه‌خوشانه ئاخو بچ شیوازیک مامله‌ی له‌گه‌لدا ده‌که‌ن و چی
پیش‌لین؟ هتمه‌ن دهبو بیر له‌م شتانه بکاته‌ووه و له‌پیشدا وه‌لام بو
پرسیاره‌کانیان بدوزیت‌ووه.

به‌لام ئه‌م بیرکردن‌وانه هه‌رزو لیئی تره بون و ئه‌وهی به‌بیرهات‌ووه
که‌چوں لیوبیکا دوای دوه‌مین مست که‌کیشابوی به‌ناوچه‌وانیدا، چوں
داهات‌بوروه به‌تانيه‌که‌ی سر زه‌ويه‌که هه‌لگریت‌ووه و چوں له‌و کاته‌دا
پرچه هوّزاوه‌که‌ی له‌زه‌وي خشا بو.

بیروه‌وشی شلوق بیبو و به‌خوتی گوت: (نازانم له‌به‌رچی ده‌بی
له‌جياتی مروق‌یکی ئازاد و سه‌ربه‌ست ، دکتور و یاریده‌دهر و بازگان
و کارمه‌ند و لا‌دیئی بونیان هه‌بی؟ ئه‌دی ئه‌وه نیه له‌م دنیایه‌دا
بالنده‌ی ئازاد و گیانله‌به‌ری ئازاد و میریکی ئازاد هن ، نه له‌که‌س
ده‌ترسین و نه‌پیویستیشیان به‌که‌سه ! کی ئه‌مه‌ی داهیناوه کاتی
له‌خه‌و هه‌ستان به‌یانیانه و کاتی نانخواردن نیوه‌پویانه و کاتی
خه‌وتنيش شه‌وه؟ کی گوتويه‌تى دکتور له‌سه‌روی یاریده‌دهر وه‌یه و
مرؤف‌ده‌بی له‌ناو خانودا بژی و ته‌نیا ماف ئه‌وهی هه‌یه ژنه‌که‌ی خوی
خوش بوي؟ ئه‌دی بوجی پیچه‌وانه‌که‌یان راست نه‌بی؟ له‌به‌رچی
ناکری به‌پوژه‌وه بخوي و شه‌وانه نان بخوي؟ خوژگه ده‌متوانی خوم
هه‌لده‌مه سر پشتی ئه‌سپیک و بی ئه‌وهی بپرسم ئېر کوئیه ده‌شت
و جه‌نگه‌ل و کیوه‌کانم ته‌ی کردا و حه‌زم له کچان کردا و گالن‌تم به
مه‌مو شتیک به‌هاتایه ...).

ئاسمان ، له‌ودیوی په‌نجه‌رکه‌وه دیار بسوو ، ورده ورده شین
هه‌لده‌گه‌را و ده‌نگی که‌له‌شیره‌کانیش ده‌بیستان. به‌لام یاریده‌دهر
هیشتا سه‌ری دیشا ، ده‌نگی هات و هاوار و خشەخش هیشتا له نیپو
میشکیدا پیچی ده‌خوارد. وهک ئه‌وهی له ته‌نیشت هیلی
شه‌مه‌نده‌فره‌وه دانیشتی.

هه‌رچی چوئیک بو تواني بالتو چه‌رمه کورت‌که‌ی بکاته به‌ری و
کلاوه‌که‌ی بکاته سه‌ری. به‌لام هه‌رچه‌ندی کرد نه‌یتوانی زینی
ئه‌سپه‌که و ئه‌وه بسته که‌ل و په‌له‌ی ، له پیپینو کریپیونی ،
بدوقزیت‌ووه.

جانتاکه‌ی به‌تال کرابو ، دیاربو له‌خوپا نه‌بو ئه‌وهکاته خه‌ریک بو
ده‌هات‌ووه ثوری ، ده‌نگی پیئی که‌سیکی بیست له‌ثوره‌که ده‌هات‌ه
ده‌ری.

به‌مه‌بستی خوپاراستن له سه‌گه‌کان ، مه‌قاشی سوچه‌که‌ی له ثوری
چیشتاخانه‌که هه‌لگرت و ده‌رگاکه‌ی به‌کراوه‌ی به‌جیه‌یشت و چوه ناو
حه‌وشکه. باران لیئی کردبوروه و ئارامی بالی به‌سه‌ر حه‌وشکه‌که‌دا
کیشابو ...

هه‌رکه له ده‌رگاکه ئاوابو ، سه‌رتاسه‌ری ده‌شتکه‌که‌ی وهک مردویه‌ک ،
هاته به‌رچاو. له سه‌رله‌به‌یانیه‌دا ، هیچ بالنده‌یه‌ک به ئاسمانه‌وه
به‌دی نه‌ده‌کرا. له خالیکی نور دور دا ، لهم به‌ر و ئه‌وبه‌ری جاده‌که ،
جه‌نگه‌ل‌که سه‌ز ده‌چووه.

بەهار ، دەھاتە بەر لوتى و نەسيمېكى خوشەلىكىدبو ، شەویش ئازام و پىرئەستىرە بو.

نىڭايى لەئاسمانەوە بۇ زەوي گواستەوە ، ئاي خودايى ئاسمان چەندە دور و قولە ! چەندە بەپانى و بەربلاولى پەشمەلى بە سەردىيادا ھەلداوه ! .

بىرى دەكىرەدەوە : (دنيا دنیا يەكى باشە ، بەلام چۈن و بەج ھۆيەكەوە مروقەكان جىاوازى و ھەلۋاردىنى لەشىۋەمى مەست و وشىار ، كاركەر و بىيکار ، لەناو خۆياندا دروست دەكەن ؟ بۇچى دەبىي وشىار و تىرۇپەرەكان بەئاسودەيى لەناومالەكائىاندا خەوتىن و مەست و بىرسىيەكائىش بەكەساسى لەدەشت و بىابانەكاندا سەرگەردا بن ؟ بۇچى دەبىي ئەوهى كار نەكا ، ھىچ وەرنەگرىي و پوت و پەجال بىي ؟ كى بىناغە ئەمانەيى داناوه و چەسپاندویەتى ؟ ئەدى بۇچى گيانلە بەر و بالىندەكانى دارستان نە كار دەكەن و نەپول و پارەش وەردەگىن و كەچى بەدلى خۆيان دەزىن و ئازادن ؟).

لەدورەوە بلىسەيەكى سورى جوان ، لە ئاسوگەدا دەبىنرا. يارىدەدەر ، ماوهىيەكى زۆر لە جىڭايى خۆي پاوهستا و بىرى كرەدەوە : (دويىنېكە سەماوەرى خەلکم بىرە مەيخانەكە و بەھەدرىدا ، گوناھى ئەم كارە لە كويىدایە ؟).

دو گارىيە ، لەجادەكەدا وەدەركەوتىن و بە تەننېشتىدا تىپەپىن ، لە گارىيە يەكەمدا ، ژنىكى لادىيى لىي خەوتىو و لە گارىيەكە تىريشدا پىرەمېرىدىك بەسەرى پۇتەوە دانىشتىبو ...

ماشاشى سوبەكە ئەقاندە ناو بەفرەكە و تەۋىلى نوساند بەقدەدى سارد و سېپى دارغانىيەكەوە و كەوتە بىركرىدىنەوە لەو ژيانە يەك پىتم و پۇپۇچ و ئەو بېرەپارە پۇپۇچە ئەنگانە وەرى دەگرىي و ئەو و ژىرەستىيەيى و دەرمانخانە ئەخوشخانەكە ، بەتەواوى حەب و ئەمپۇل و پاودەر و قوتۇھەكائىيەوە ، لەبەرچاۋىدا بونە مايەي ھىلنج و رېشانەوە و نەفرەت.

بەدلگرانىيەوە لەخۆي پېسى : (ئەمە كېيىھە دەلى خوشگوزەرانى گوناھە ئەوانەي ئەم قسانە دەكەن ، نە وەك مىرىك و كالاشنىكۆۋە ژياون نە ليوباكاشيان خوشويىستوھ ، ئەوجۇرە كەسانە ھەر خەرىكى سوالىكىن بونە و ھىچ تاموچىزىكىان لەزىيان وەرنەگىرتوھ و تەنبا رپاھاتون لەسەر ئەوهى ژنە بوق ئاساكانى خۆيان خوشبىي).

يارىدەدەر ، لەبەر خۆيەوە بىرى دەكىرەدەوە ئەگەر تا ئىستىتا نەبۇتە دىز و ساختەچى و تەنانەت پىگىش ، ئەوه لەبەر ئەوهىي كە ئەم كارانە لە توانانى ئەودا نىن و بۇي نەپەخساوە .

* * *

نزيكە ئەزىزە مانگ بەسەر ئەم پۇداوەدا تىپەپى ، ھەفتەيەك دوايى جەزى پاك ، شەۋىتكى بەھارى ، يارىدەدەرى دكتور - كەدەمەنەك بۇ لە ئەخوشخانە دەركارابو - بىي كار و كاسبى دەگەپا و دەسپۇر ، درەنگانىيەكى شەولەمە يخانەي (پېپىنۇ) ، هاتەدەرى .

بىي ئامانچ بىي ئەوهى بىزانى بۆكۈي دەچى ، بەناو كۈلاناندابىياسە دەكىد و دەگەپا. كاتىك بە خۆي زانى كەيىشتىۋە دەشتەكە ، بۇنى

پاریده‌دهری دکتور لیسی پرسی: ئەرى بابە ئەوه کوئىھ ئاگرى
تىبەربۇھ؟

پېرەمېزد وەلامى دايەوە: ئەوه خانوھكەي ئەندىرى چىرىكۈقە ...

پاریده‌دهر، كەوتەوە يادى سالۇ نىۋىيەك لەوەبەر و قىسەكانى مىريكى
وەبىر هاتنەوە و سوتانى جەستەي بىي گىانى پىرەشنى و لىوبىكاى
ھىنانە بەر چاوى خۆى و تىرەيى بە مىريك برد.

دواتر كاتى دەگەرپايدە بۇ مەيخانەكە، بەدەم سەيركىدنى خانوى
خاوهن مەيخانە و دارفروشەكان و ئاسىنگەرە دەولەمەندەكانەوە،
بە خۆى گوت: (كارىكى خراب نىيە پياو بتوانى شەۋىيەك بەسەر يەكىك
لەم دەولەمەندانەدا بىدات).

(سان سەتىقانو^{*}) شارىكى نزىك لە ئىسلامبۇل، كە سالى
1878 اپىكەوتتنامەي ئاشتى لە نىوان دەولەتى عوسانى و روسىيائى
تىزلى تىدا واژۇ كرا و كوتايى بەجهنگى يەك سالەيان نىوانيان ھىتا.

(ئىليا پىيغەمبەر^{*}) يەكىڭ لەپىيغەمبەرانى كۆن.
(شامىل^{*}) پېبەرى سىياسى و ئايىنى موسىلمانە كىونشىنەكانى قەفقاز
بو، كە چەند

شۇپشىكى چەكدارى لە دىرى دەولەتى روسيا ھەلگىرساند.
(موڭۇكان^{*}) پەپەوانى يەكىك لەبالەكانى ئايىنى كلىساى ئەرتۇدۇكسى
پوسى.

(بالالايكا^{*}) ئامىرىكى لەشىوهى سازە و سىرى ئىتى ھەيە.

جۆرە ژنانەدا هىچ سەرم سورپنامىنى و بەلامەوە سەيرىنин ، لەبەر ئەوهى دەبىنم تەواوى ژنان توانا و بەھەرىكى سەيرى پىشىنى كىدىنيان ھەيە.

راستە ، بەلام كاكى دكتور ئەو خاتونەى من باسى دەكەم ، شتىكى جياواز بو ، ئەو توانا و بەھەرە و ئاماھىيەتى تو باسى دەكەي لەودا بونى نەبو ، ژنېكى گەنج و پوخوش و پەھەست بو ، خالىي بو لەوھەم. ھەست و پۇناكى و زانايى و داۋىنپاكى ، لەچاوانىدا بىرىسکەيان دەدایەوە ، پوخسارىكى جوان و لەبەردىان ، ھەمىشە زەردەيەكى جوانى پۇسيانە بىسرلىيۇ و نىڭاكانىيەوە ، نەخشى بەستبو.

تايمەندىيە ديار و بەرچاوهكانى ژنان ھەمىشە ھەرىك شتە: (جوانى) . بالايەكى رېك و لەبار ، وەك ئەو درەختە توسى بەرامبەرمان. چ قىزىكى جوانى ھەبو؟ ئەوهى پاستى بى من نامەۋى وەك بونەورىكى نائاسايى و ئەفسانەيى بەتۆى بناسىن ، بەلام ئىدى ئەمانە پاستىن و ناكىرى نوكلىانلى بکەم ، سەرەپاي ئەمانەش ژنېك بو ژيانى زۇر بە قورسى نەدەگرت ، ھىئىن پوخوش و بىزىو بو ، لەگەن ھەركەسىك دانىشتبا ، ئەم دلخوشى و شادىيە ، بۇ ئەۋيش دەگوستەوە. بونەورىكى لىۋانلىيۇ بو لەھەستى شادى و بەختەورى ، كەئم ھەستە ، تەنيا مروقە تىكەيىشتو و شاد و سادەكان ، لىيى بەھەرەمەندن. سەرەرای ئەمانەش ئايا ئەو ھەستى پىشىنىكىرىن و

لىكۈلەر

دكتورى شارۆچكە و لىكۈلەرى دادگا ، لەپۇزىكى جوانى بەھاريدا ، بۇ توپكارى جەستەيەك دەھاتنە ناوهندى شارۆچكەكە.

لىكۈلەر ، كەپياويىكى تەمن نزىكەي سى وپىنج سالىك دەبو ، سەيرىكى پاشتى ئەسپەكانى ئىرگالىسىكەكە كىرىد و گوتى: سروشت پېپەتى لە دىاردە سەير و نارپوشن و تەم و مژاوى ، كە تائىستا مروقە نەيتانىيە پەي پىببا و بىناسى . مروقە لە ژيانى پۇزانىيەدا لەگەن دىاردەي وادا بەرەپو دەبىتەوە ، سەرى سوپەمەنلىنى و لەئاستىدا دەستەپاچە و كۆلەوارە. بۇ نۇمنە تائىستا بۇخۆم چەندىن جار بىنەرى چەندىن مەرگ و مەرنى تەمومىزلىلى و ناپۇن بومەتەوە و هوکارى ئەم جۆرە مەرنانەش مەگەر تەنیا خواناسان بتوانى سەرى لى دەرىپىن ، دەنا مروقى ئاسايىي هەرچەندە زىرەكىش بىت ، درك بە هوکارەكانى ئەم جۆرە مەرنانە ناكات. گوئى بىگەر ، ئەمن بۇخۆم خاتونىكى پوشنبىرم دەناسى پىشىنى مەرگى خۆى كىرىد و دروست ئەو پۇزەي پىشىنى كىرىدبو ، بى هىچ هوکار و نەخوشىيەك ، سەرى خستە سەر سەرين و مەرد.

دكتور لەوەلامدا گوتى: هىچ پۇداويىك بى هوکار نابى ، ئەگەر مەرگىك هەبى دەبى هوکارىكىش ھەبى ، بەلام من لە ئاست پىشىنى ئەو

کابرا قسە کانی ژنەی بە هىنند نەگرت ، باوه پى بام پېشىبىنى و شتانە نەبو ، جگە لە وەش دەيىزلىنى ئەو ژنانەى كە زيانىكى خوشيان ھە يە ، زور حەز لە مەكر و ناز دەكەن و پېيان خوشە خويان بەدنه دەستى فکر و خە يالاتى خەمناك و ناخوشە وە.

پۇچىكى تر بە سەر ئەم پۇداوەدا تىپەپى و جارىكى تر ژنە ، مەدنى خۆى لە دواي مندالبۇنە كەيى ، لە گەل مىرددە كەيدا هىننایوھ بەر باس . بەلام پىاوه كە تەنبا بزەيە كى كرد و وايدانا كە هيچ نىھ و تەنبا كىشە كە ئەوهىيە لە دلەپاوكىدىايە و زور ھەست لە جەستە و دەروننى خۆى پادەگىرى و باوه پى بە فال و پېشىبىنى و ئەمانە ھە يە .

ئىدى ئەم ژنە ، بابەتى مەدنە چاوه پوانكراوه كەيى ببۇھ (idée^{fixe}*)، هەرجارى مىرددە كەيى گۆيى بە قسە کانى نە دابا ، دەچوھ چىشتىخانە كە و ناخى خۆى بۇ خزمە تكارە كەيان ھەلدە رېشت : (نەنە گىيان من ئەوهندەم نە ماوه بىرم ، هەر مندالە كەم بېيى دەرم ، حەز ناكەم بەم زوانە بىرم ، بەلام چىبىكەم ، ئەمە چارە نوسىم !).

ھەندىك جارىش كە ژنە كەشىش يان ژنە يە كىكە لە ئاغا كان دەھانتە لاي ، دەچو دەستى ميوانە كەيى دەگرت و دەيىرددە گوشە يەك و بەحالە تىكى جدى و تەنانەت بېك تۈرپەيى ، تىكەن بەزەر دەخەنە يەكى تالەوھ ، لە بارەي مەدنە چاوه پوان كراوه كەيە وە قسەسى بۇ دەكىد .

بوارى پەخنە و نارپە زايىشى بۇ هيچ كەس نە دەھىشتە وە .

بەھەر دەيەيى كە تو باست كرد ، دەكىرى لە ناخى مروقىكى لە و چەشندە بونى ھەبى ؟ ئەۋېيىكەنинى بەم قسانە دەھات .

گالىسکە كەي دكتور لە بەر دەم چالە ئاوېيىكدا پاوه ستا .

ھەر دوکييان دابەزىن و تىير ئاويان خواردە وە ، جەستە رەقىتە بوجە كانى خۆيان بېك ھەينا و بىر و چاوه پوان بون تا گالىسکە رانە كە ئەسپە كانى ئاویدا ، كاتى ديسان گالىسکە كە كەوتە وھ پى ، دكتور پرسى : ئى باشه ئەدى ھۆكارى مەدنە كەي چى بۇ ؟

مەدنىيکى زۇر سەير بۇ ! پۇچىك پىاوه كەي چوھ ژورە كەي ئە و و گوتى : (پېم خۆشە ئەم بەھارەي كە دېتە وھ ئەو گالىسکە كۆنە يە مان بفروشىن و گالىسکە يەكى نوپىر و سوكتىر بىكىپىن ، ئە و ئەسپەي كە ئىستا لە لاي چەپى گالىسکە كەي دەبەستىن ، بىگۈزپىن و بوبچىنسكى - ئەسپېكىان بەن ناوه وھ ھە بۇ - بخەينە ناوه پاستە وھ . ژنە گۆيى لە قسە کانى مىرددە كەي گرت و دواتر گوتى : (ئەوهى پىت خۆشە بىكە ، ئىدى بۇ من هيچ جىاوازىيە كى نىھ ، ئەم ھاوينە جىڭاى من گۈرپستانە).

مىرددە كەي شانىيکى ھەلتە كاند و پېكەنى ، بەلام ژنە بەر دە وام بۇ لە قسە کانى : (باوه پەم پېكە ! خۇ گالىتە ناكەم ، هەر بە راستى دەمە وى پىت بلېم بەم زوانە دەرم).

مىرددە كەي پرسى : ماناي چى ! بەم زوانە دەرم !

ژنە وھ لامى دايە وھ : (واتا دواي ئەوهى لە مندالبۇن پېزگارم بۇ ، ئىدى دەرم).

پیاوەکەشی گوتى: (توھەر خەریکى قىسىە پېپۆچ و بىھەودى)! پىمباشە واز لەم فکرە مەنداانە و گەمزانە يە بىتىنى ، گەرنا نۇر دەترىسىم لە دوايىدا خەجالەت پېشىمان بىھەودى).

سەرەنjam ئەو پۇزە زىنەكە ژان گرتى.
مېرىدەكە باشتىرىن مامانى شارى بۇ ھىتىنا. ھەرچەندە يە كەم زگىشى بو ، بەلام نۇر بەئاسانى مەنداانەكەى بۇ ، دواى كاژىرىيەك ، كەھەندىك هاتبۇوه سەر خۆى ، دواى كرد مەنداانەكەى بۇ بىتىن ، بۇ ئەوهى بىبىنى.

دواتر مەنداانەكەيان ھىتىنا و سەيرىيەكى كردو گوتى: (ئىدى ئىستا دەتوانم بە دلىيابىيە و بىرم). دواى ئەمە خۇداحافىزى لە ھەموان كرد و چاوهەكانى ليتىنان و دواى نىيو كاژىر ، پۇحى بەرهو ئاسماڭ لەشەقە بالىدما. تا دويىين ساتەكانى زيانىشى بىرۇ هوشى لاى خۆى بۇ. بۇنمونە كاتىيەك لەبرى ئاۋ شىريان دايە ، لەزىرلىقەوە گوتى : (بۇچى لەبرى ئاۋ شىريم دەددنە؟).

بەلى دكتور! دروست خۆى چۈن پېشىبىنى كردو ، بەو شىيۆھى چاوى ليكناو مەد.

لىكولەر ، دواى گىپانەوهى ئەم پۇداوه ، ئاھىيەكى ھەلکىشا و پرسى: دەفەرمو دكتور! پىم بلى ئەو زىنە لەبەرچى مەد؟ دلىياشت دەكەمەوە ، ھەزىدەكەى سويندىشت بۇدەخۆم ، ئەمە چىرۇكىيەكى ھەلبەستراوى زادەي خەيالى خۆم نىھەن و لەپاستى پاست تەھ و پويداوه.

زىنەكى جوان بۇ ، بەلام لەوساتەوهى كەپېشىبىنى مەركى خۆى كردو ، دەستى لە دنیا شوشتبۇ و بەلای خۆرازىندەوهدا نەدەچو ، ئىدى نە كتىيە دەخويىندەوه نەپىدەكەنى و نە قىسىە يەكى لەبارەي ھىوا و ئارەزوه كانى خۆيەوه دەكىر ... جەنە لەمانەش ، پۇزىكىان لەگەن پورىكىدەپىكەوه چوبونە گۇرستان وپارچە زەرىيەكى بۇ گۇرەكەى خۆى دەسىنىشان كردو. دواى پىنج پۇزىش وەسىيەتنامەي خۆى نوسى.

كاڭى دكتور! دەبى ئەوهشت پېيلىم ، تەواوى ئەو ماوهىيە كەلەبارەي ھەركى وەنزىك كەوتۇي خۆيەوه قىسىە دەكىر ، تەندروستىيەكى باشى ھەبو و ھەستى بە ھىچ ئازازىيەك نەدەكىر و نە خۇشىش نەكەوت. خۆت دەزانى مەنداالبۇن كارىيەكى ئەوهندە سادە و سانانىيە ، جارى واهىيە زىنە بەسەر مەنداانەوه دەمرى ، بەلام ئەو زىنەي من دەيلىم لەكاتى مەنداالبۇنەكىدا ، ھىچ گرفتىكى ئەوتۇي نەھاتە پېش. ھىچ مەترىسيەكى لەسەر نەبۇ.

سەرەنjam ، پۇزىكىان مېرىدەكەى چىدى لەتوانىدا نەما و لەكاتى ناخوارىندە تۈرە بۇ و گوتى: ئەرى بەسە ناتاشا ! نىازىت ھەيە تاكەي درىزە بەم گەمزەيىيەت بەدە؟

زىنە لەوەلامدا گوتى: (گەمزەيى)؟ ئەم قىسانە لەناخى دەلمەوه دەكەم و تووش بەجدى وەريانگە.

دوای ماوهیهک ، کلاؤهکهی لهسەری داگرتە خوارى و ئارەقى تەھۋىلى سپىيەوە و درىيەدە دايە: بەللى ، بىرم كەوتەوە ... ماوهیهك لەدواى بىنىنى خيانەتى مىرددەكەى ، دەستى كرد بەپىشىبىنى كەندى مەرنى خۆى.

: باش ، دەبىنى كە ... دواى ئەوهى مىرددەكەى خيانەتى لى كردوه ، ئەم ژنه بېپارى خۆكۈشتى داوه ، بەلام لەبەر ئەوهى نەيوىستوھ ، كۆرپەيەك كە هيىشتا نەھاتۇتە نىئو دنياوه لەگەل خۆيدا بکۈزى ، ئەم خۆكۈشتەنە كەلگرتوھ بۇ دواى منداڭ بونەكەى. : پىموانىيە وابىت ! ... نابى ، ئەو لەگوناھى مىرددەكەى خۆشىبىو و بەخشىبىو.

: هەر ژنېك ئاوا زو لەخيانەتى مىرددەكەى خۆشىبى ، دەبى حەتمەن مەبەستىكى ھەبىت و بىرۆكەيەكى لەمېشىكدا بىت ، ئەگىنا ئەو ژنەگەنجانە ، هيىنەد بە سانايى لەگوناھى مىرددەكانىيان خۆشنانىن. لېكۈلەر ، زۆرى لەخۆى كرد بۇئەوهى پىيىكەن ئەنەن وەھەسان و سەرسامى خۆى ، لەرچاوى دكتۆر بشارىتەوە ، بەدەم سىغارپىچانوھ ، گوتى: پىموانىيە ... جىڭە لەمانەش مىرددەكەى ... بە پىيىچەوانە ئەوهى دەبىنرا ، زۆر بىي كەم و كورپى نەبو ... لەپاستىدا ... ئەو خيانەتە كىدبوى پوداۋىكى سەير و نەويىستراو بو . ئەو شەوه مىرددەكەى بەسەرخۆشى دەگەپىتەوە مالى و حەز و ئارەزو تىينى بۇ دىئىنى و ژنەكەشى تىين و تواناى ئەوهى نابىت ... ئىدى ئەويش پەلامارى ژنېكى گەمزە و ناشىرنى ميونانىان - كەبېپارە

دكتۆر ، ھەندىك بىرىكىدەوە و چاوى لە ئاسمان بېرى و گوتى: دەبو تەرمەكەى بىبەنەپىشىكى دادوھرى و توېكارى بۇكرابا. : لەبەرچى؟

: بۇئەوهى بزانن چ شىتىك بۇتە هوڭارى مەرنى ! سەرەنjamەكەشى ئەوهىيە ، ئەو زنە بەھۆى ئەپىشىبىنيانوھ نەمردوھ ! پىدەچى نىازى خۆكۈشتىنە بوبىي و ژەھرى خواردىي ! لېكۈلەر بەخىرایى بەرەو لاي دكتۆر خۆى وەرچەرخاند و گوتى: لەسەر چ بىنەمايەك كەيىشتىتە ئەم ئەنjamە ؟ : نەگەيىشىتمە ئەم ئەنjamە ! بەلکو واي بۇ دەچم. ئەدى پەيوهندى لەگەل مىرددەكەيدا چۆن بۇ ؟

: هم ... بەتەواوى نا ! بەلام ماوهىيەك لە دواى زەماوهندەكەيانەوە ھەندىك ناكۆكى كەوتە نىوانيانوھ ، كە دەكىرى بەوحالەتە بگوتىز هاۋپىيەتى پىشەتە ناخۆشەكان. ئەوهەش لەوە وە سەرچاۋەي گىرتىپ پۇزىتىكىان ژنېك لەگەل مىرددەكەيدا دەبىنى ... بەلام دواى ماوهىيەكى كەم لەگوناھى مىرددەكەى دەبورى .

: پىيمبلى ، ئەم پۇداوه چ كاتىك بۇ ؟ بەر لەپىشىبىنى مەرنەكەى بۇ ؟ لېكۈلەر ، سەيرىكى سەرتاپاى جەستە دكتۆرى كرد و دەيويىست لەهوڭارەكانى ئەم پەرسىيارە تىېگات.

دواى ماوهىيەك بىدەنگى ، وەلامى دايەوە: لە پاستىدا باشىم لەبىر نەماوه. ئەگەر پۇخسەتم بەدە ھەندىك بىر بکەمەوە ...

هم ... نور سه‌یره ... بیرمه همیشه شتیکی له و بابه‌ته‌ی
به‌دهسته‌وه بو ... ئیدی گومانم نه‌ما.

کاتی گه‌رانه‌وه ، لیکوله رزور مات و خه‌مبار بو ، سه‌ری تاله موه‌کانی
سمیلی به‌دانه‌کانی ده‌گرت و له بیتواناییدا ده‌که‌وته قسه‌کردن:
وهره با دابه‌زین! هنه‌نیک پیاسه بکه‌ین ... بیزاریوم له‌دانیشتن.
هه‌رکه مه‌تریک له‌گالیسکه که دورکه‌ونته‌وه ، لیکوله رئوه‌نده ماندو و
بی‌هیز بو ، ده‌تگوت نیازی هه‌یه له‌بناره‌که‌وه بچیته سه‌ر لوتکه‌ی
چیاکه.

دوای ماوه‌یه‌ک ، راوه‌ستا و نیگا حه‌په‌ساوه‌کانی ، که به‌نیگای
سه‌رخوشان ده‌چو ، بپیه دکتور و گوتی: ئای خودایه! ئه‌گه‌ر ئه
شته پاستبی ... نا ، ئه‌مه کاریکی بیبه‌زیيانه و دور‌له ویژدانه ،
بویه خوی کوشت ، بوئه‌وهی که‌سیکی تر ته‌می‌بکات! مه‌گه‌ر
خیانه‌تی میره‌که‌ی هینده گه‌وره بونه‌ده‌کرا بیبه‌خشی؟ ئای
خودایه! نازانم ئه‌نم فکره نه‌فره‌تیه چی بو خستته می‌شکی منه‌وه
دکتور؟

دواتر له‌ئه‌نجامی خه و نیگرانیدا ، سه‌ری خوی خسته نیو هه‌ردو
ده‌ستیه‌وه و دریزه‌هی دایه: دکتور! ئه‌وهی بو توْم گیپایه‌وه ،
به‌سه‌رهاتی نیوان خۆم و زنه‌که‌م بو. ئای خودایه! باشه دامنا
که‌موکورپیم هه‌بو! دامنا سوکایه‌تیم پیکردبو! پیم سه‌یره ، ده‌بی‌
مه‌رگ له به‌خشین و لیخوشبون ئاسانتر بیت؟ ئه‌نم ته‌رزه بپیاردانه‌پیتی

چه‌ند شه‌ویک لایان بمنیت‌هه‌وه - ده‌دا و کاری خوی له‌گه‌لدا ده‌کا.
گه‌رجی ناکری به‌مه‌ی که له‌نیوان زن‌هی میوان و کابراتی خاوه‌نمالدا
پویدا ، بلیی خیانه‌تی هاووسه‌ری! ئه‌لبته ناتاشاش ئه‌م پوداوه‌ی
به‌هه‌ند نه‌گرت و ماوه‌یه‌ک دوای ئه‌وه له‌گوناهی میرده‌که‌ی خوشبو.
ئیدی هیچیان له‌م باره‌یه‌وه هیچ قسه‌یه‌کیان نه‌کرد.
دکتور گوتی: که‌س له‌خوی نامری.

ئه‌لبته قسکه‌ت جوانه ... به‌لام ناتوانم باوه‌پیکه‌م ئه‌و زن‌ه خوی
کوشتبی. پاستیه‌که‌ی فکری له‌م شیوه‌یه هه‌رگیز به می‌شکمدا
نه‌هاتبو! ... نه‌ک من! بلکو به بیری که‌سدا نه‌هاتبو ، ئوخه‌لکه
کاتی بینیان پیش‌بینیه‌که‌ی وه‌پاست گه‌پا ، هه‌مویان تاسان. که‌س
بیری بوئه‌وه نه‌ده‌چو خوی کوشتبی! نا نه‌ده‌کرا خوی کوشتبی!

کاتی گه‌یشتنه جی و ته‌نانه‌ت له‌کاتی تویکاری ته‌رمه‌که‌ی
به‌رده‌ستیشیاندا ، لیکوله ر ، بیری هه‌رلای ئه‌مودنے سه‌یره بو.
به‌دهم یادداشت کردنی بوچونه‌کانی دکتو‌رله‌وه ، بروکانی
ویکدینیت‌هه‌وه و ده‌ست به نیوچاوانی خویدا ده‌هینی.

دکتو‌ر سه‌رگه‌رمی تویکاری کاسه‌سه‌ریک بو ، لیکوله ر لیی پرسی:
ئه‌ری به‌پاست دکتو‌ر ژه‌هه‌ری وا هه‌یه له‌ماوه‌ی پانزه خوله‌کدا بی‌هیچ
ئازاریک مرؤف بکوزی؟
به‌لئی هه‌یه ... بوئنمونه موزفین.

دەلّىن (ئەقل و ئاوهزى ژنانە)! ئەقل و ئاوهزى بىبەزەيى و
ستەمكارانە! ئۇ بەردەۋام دلپەق بو! و ئىستا بىرم دەكەۋىتەوە!
ئىستا ھەمو شتەكانم بۇ پۇن بونەوە.

بى پسانەوە قىسى دەكىد ، جارجار شانىڭى ھەلدىتەكاند و جارجار
سەرى خۆى دەخستە نىپ دەستەكانى و پايدەگوشى ، جارىك سوارى
گالىسکە دەبو ، جارىك دادەبەزى و بىباسەي دەكىد.

پىددەچوئە و فكەرە كە تازە كەوتىوھ مىشكىيەوە ، گىڭىز و وپۇ
زەھراوېي كىرىبىي. دەست وپىي خۆى ون كىرىبو ، پۇچ و جەستەي
داھە زابو.

كاتى گەپانەوە شار ، گەرچى بەللىنى بە دكتور دابو نانى ئىوارىي
لەگەلدا بخوات ، بەلام خوداھافىزى لىكىد و روپىشت.

(*idée fixe*) بىركىدەنەوە و لىكدانەوە بەردەۋام. وەرگىتىپ

لوازی

... جگه له پشودان و گهشت و گهپان هیچی ترت نه کردوه ...
پوژیش پشوی جهڻن ...

پوخساری یولیا ڦاسیلیوڻنا لهنَاکاو سوره لگهپا و دهستیکی بو
په پهپه رهی کراسه کهی برد و چهند جاریک پایوه شاند ... به لام هیچ
قسے نه کرد.

: به لئی سی پوژیش پشوی جهڻن ... واتا لهو دو مانگه ۱۲ پوژی لئی
دهرکه ... چوار پوژیش کولیا نه خوش بو و له جیداکهوت ... له چوار
پوژهدا تهنيا به (قاريا) وه خهريکبویت ... سی پوژیش ددانت دیشا و
مولهه ت له ڙنهکه هه گرگتبو و تاقیک واتا بهس پاش نیوه پویان
وانههت به مندالله کان دهدا ... ۱۲ و ۷ دهکاته ۱۹ پوژ ... ۱۹ که ه
دهه مینیتهه وه ۴۱ پوژ واتا ۴۱ پوبل ... راسته؟

چاوی چهپی یولیا ڦاسیلیوڻنا فرمیسکی تیزا و سوره لگهپا و
چهناگهی له رزی ، نیو چاواني تیکنا و کوخته یه کي کرد و ئاوى لوتي
هه لکیشایه وه ... به لام متھقی نه کرد ...

: شهوي سهري سالیش ، فنجانیکت به ڙيره که یه وه لئی به ریوه و
شکا ... ئوهش ۲ پوبل ، هه رچه نهه نرخه که له وه زیاتر بو -
یادگاريکی خیزانه که مان بو - به لام قهیناکا وازی لیبینه ! جگه
له وهش ئه و پوژهی چاودیری کولیات ده کرد چوه سه داریک و
چاکه ته که دپا ... ئه ویش ۱۰ پوبلی تر ... جاریکی تریش به هوئی بی
موبالاتی توهه کاره کره کهی پیشومان پیلاوه کانی ٿاریای دزی ...
ده بی وریا بیت و ئاگات له هه مو شتیک هه بی ! خوی له بهر ئه و

چهند پوژیک له هه ویه ، خاتو (یولیا ڦاسیلیوڻنا) ی ماموستای
تاییه تی مندالله کانم بانگ کرده ژوری کاره کهی خوم .
برپاربو پاره هی و ماوه یهی بدھمی که وانه هی به مندالله کانم گوتبووه .
: فرمودانیشه یولیا ڦاسیلیوڻنا ! وهره با ههق و حیسابیک بکهین
... له وانه یه تووش پیویستت به پاره بی ، به لام ماشه لآ ئه وه نده
ئاشنایه تیت به لاوه گرینگه له پوت هه لئایه داوای پاره بکهیت ...
باشه ... مانگانه له سهه ۳۰ پوبل پیکه و تبوبین ...
: نه خیر ۴ پوبل ...

در وست ۳۰ پوبلی پیک ... من نوسیومه ... هه میشه هه ۳۰
پوبلیشم داوهه ماموستای مندالله کان ... باشه ... دومانگیش کارت
کردوه ...
: دو مانگ و پینچ پوژ ...

دو مانگی پیک ... نوسیومه ... دو مانگ ! که واته ۶۰ پوژ ده کاته
۶۰ پوبل . لهو ۶۰ پوژه شدا ۹ پوژی ده که ویته به پشوی یه کشه ممان
و ... خو پوژانی یه ک شه ممه خوت له گهه ل کولیادا ماندو نه کردوه

شنانه يه که تۆ مانگانه پاره و هر ده گئى. لە ويش گەری ... ئە ويش ۵
کردوی ! بەئاشكرا دزيم لېكىدى ! لە بەرچى سوپاسىم دەكەي ؟
بەرلە ئىستا لەھەر شويىنىڭ كارم كردى ئاستەنگيان بۇ دروست
دەكردم.

ئاستەنگيان بۇ دروست دەكردى ؟ هيچ پىم سەير نىيە ! ئاستەنگىت
بۇ دروست بىكەن ! سەيركە يۈلىا ! گالىتم لەگەل كردى ! حەزمىرى
وانىيەكى تالىت بىدەمى ... ھەر ۸۰ پۆبىلەكەي خوتت دەدەمى ...
ھەموى لەپياكەتەدا يە ! بەلام حەيف مروۋ ئابى ئەوهندە لاواز و بى
توانا بىت ! بۇچى هيچ نارپە زايىھەكت نەنواند ؟ بۇ ئاوا بىيەندەنگ بويت ؟
چۆن دەكري مروۋ لەم دونىايەي ئىيەدا زمانى زىرنە زانى ؟ چۆن دەبى
مروۋ ئەوهندە داماد و بى توانا بى ؟
يۈلىا ، زەردەيەكى تالىيەتىنایە سەرلىۋانى و منىش توانىم لە
سېمايدا (بەلى دەبى) بخوينمەوه ... بەھۆي ئە وانە تالاوه ، داواى
لىېبورىدنم لېكىد و ۸۰ پۆبىلەكەم دايە دەستى. بەشەرمەوه سوپاسىيىكى
كردم و چوھ دەرهەوه ...
كاتى پۆيىشت ، لەدواوه سەيرىكىم كرد و بە خۆم گوت : (سەيركە لەم
دونىايەي ئىيەدا بەھىزى و زۆردارى چەندە كارىكى ئاسان !).

پۆبىل ... پۆزى ۱۰ ئى كانونى دوهەميش ۱۰ پۆبىل دايىتى ...
يۈلىا بەنارە زايىھەوه گوتى : من هيچ پارەم لە تۆ وەرنە گرتوه ...
ئەي خۆ لە خۆمەوه ئەمەم نەنسىيە ؟
باشه باوابى.

۲۷ لە ۴۱ دەركە ، مايەوه ۱۴ ...
ئەجارەيان هەردو چاوى يۈلىا پېپيون لە فرمىسىك ... چەند دلۋىپە
ئارەقەيەكى درشت سەر لوتە راكشاو و پېكەكەي ، داپوشى.
كچۈلەي لانەواز ، بەدەنگىكى لە رىزۆكەوه گوتى : تەنبا يەكجار پارەم
لە ژنە كەت وەرگرتوه ... ئەوهندە و تەواو ... هيچ پارەي ترم
وەرنە گرتوه ...
ئەها ! ... باشبو وەبىرت هيئنامەوه ئەوهەم هەرنەنسىيەو ...
ئە ويش ۳ پۆبىل ! ... ۳ كەم ۱۴ دەمېننەتەوه ۱۱ پۆبىل . ھابىگە ئەوه
۳ پۆبىل ئەوش دودانە ۳ پۆبىلى ، ئەوهش ۲ ئى پۆبىلى ترەھموى
دەكاتە ۱۱ پۆبىل ... فەرمۇ ھەلىيگە.
پارەكەم بۇ درىز كرد.

پارەكەلىيەرگەتىم و بە پەنجە لە رىزۆكەكانى خىستىيە گىرفانى
كراسەكەيەوه و لە ژىرلىيەوه گوتى : سوپاس.
لە جىيگاكەم ھەستام و بەنئۇ ژورەكەدا كەونە هاتوچۇكىدىن ، بېق و
تۈرپەيى سەرپاپاي گىرتىبومەوه . پرسىم : لە بەرچى سوپاس ؟
لە بەرپارەكە ...

ئەم ھەلچونه دەرونیەم لە خۇپا نەبو. ئەم دىدارە بۇ من نۇر
چارەنۋىسىز و يەكلاکەرەوە بو ، وەك دەلىن پەيوەندى بە مەرگ و
ژيانەوە بو! ... ئايىندەم بەم دىدارەوە بەسترابۇرە.
كەش و ھەوايەكى خوشى ھەبو ، بەلام من حەوسەلەي ئەو جوڭ
شتانەم نەبو.

گەرجى مروق دەبى لەم جوڭ ژوانانەدا ، گۈئى لەچەچەھە وچرىكەى
بالىندەكان بىگى ، بەلام من ھېچ بايەخىتىم بەدەنگى ئەو بولبولە نەدا
كە لەسەر ئەو دارەى لەئىريدا دانىشتىبىين ، دەيخۇيند.
سەيرىكى كىرىم و پرسى: چىھە؟ بۇ ئاوا بىدەنگى؟
: ج شەويكى جوانە! ... دايىكت تەندروستى چونە?
: خراپ نىيە.

: ھم ... بەلى ... ۋارقا拉 پەتروقنا ! لەپاستىدا حەزم لىيە ھەندىك
قسەت لەگەلدا بىكەم ... ھەر بۇ مەبەستەش ھاتومەتە خزمەت ...
گەرجى تائىيىستا بىدەنگىم ھەلبىزاردبو! بەلام چىتر نەمتوانى دان
بەخومدا بىگىم و بىدەنگ بىم.
ۋاريا ، چاوى بىپە زەۋىيەكە و بەپەنجە جوانە كانىشى ، خەرىكى
پەپەپ كەدىنى گولىك بو. دىاريбо ، پېشۇھخت دەيزانى لەبارەى
چىھەوە دەدويم.

دۋاي بېرىك بىدەنگى ، گۆتم: باشە ئىمە بۇچى بىدەنگىن؟ خۇ مروق
ھەرچەندىكىش شەرم بىكاسەرەنچام ناچارە ... بەھەست يان بەزمان

رېشۇلەكە لەسەر دارەكە فرى

(پۇداۋىيکى شىيۆ كۆمىدى)

حەزم لىيە بىگىم!

پېمَايىھ ئەگەر بىگىم بېرىك دىلم ئاسىودە دەبى.

شەويكى خوش بۇ . خۆم پېك خىستىبو ، پېچم شانە كىرىبو ، گولالوم
لەخۆم دابو ، وەك دۆن جوانىكى دەمويىست بېچە جىئۋان. ئەولە
يەكىك لە قىللا ھاوينىيەكانى (سوكولىنىكى) دا دەزىيا. جوانە ، سەرنج
پاكىشە ، گەنجە ، سى ھەزار پۇبلىچىازى بوكىنىيەتى ، ئاستى
خوتىندى بەرزە و شىتانە خوشى دەۋىم.

ھەركە گەيشتىمە سوکولىنىكى ، بىنىم لەسەر ئەو كورسىيە كە زۇرى
حەزلىيۇ ، لەزىر دار سىنەوبەرىكدا ، دانىشتىبو و چاوهپوانى منى
دەكىرد. ھەركە چاوى بەمن كەوت لەسەر كورسىيەكەي ھەستا و
بەشادى و پېكەننەوە بەرەوپېرىم ھات.

: بەپاستى زۇر دەلپەقى! چۆن توانىت ئەوەندە درەنگ بىيى؟ نازانى
چەند نىيگەران بوم؟ ئاخ لەدەس تو!

دەستە جوانەكىم ماج كىد و بە دلىكى پېلە كوتەكوتەوە ، لەگەن
ئەودا بەرەو كورسىيەكە چوم.

ئەی چى بلئيم؟
 ناكا نيازى ئوهت هېبى ، وەلامى نەخىرم بدهىتەوه؟
 ۋارقارا ، چاوى لەسەر زەویيەكە ھەلگرت و پىيكتەنی.
 لەدلى خۆمدا گوتە: (نەفرەت لە شەيتان)
 زەردەخەنەبەكى ترى كرد و لىتوەكانى جولان و بەدەنكىكى كە
 بەئاستەم دەبىسترا ،
 گوتى: جا لەبەرچى نەخىر؟ زۇر بە بى شەرمى و شىتاتە دەستىم
 گرت و ماقم كرد. دواترىش دەستەكەي ترى ... ئافرىين بۇ ۋارقارا!
 چونكە ئەوكاتەي دەستىم ماقىكىد ، ئەويش سەرى خۇرى بە
 سىنگەمە و نوساند.
 لەساتەدا بۇ يەكەمین جارەستم بە جوانى و درەوشادەبىي
 مۇھەكانى قىسى كرد.
 سەرىيم ماق كرد. گۈپ گىتنىو ، دەتكوت سەماوهرىكىيان ھىنناوه و لە
 ناوا دلى منيان داناوه. سەرى ھەلبى و چاوهەكانى تىپپىم. نەمدەزانى
 چىپكەم ، جىڭە لەوهى لىۋەكانى ماقچەم.
 بەلام دروست لەساتەي كە ۋاريا ، لەنىو دەستەكائىمدا بۇ ، دروست
 لەساتەي سى ھەزار پۇبل ئامادەي ئىمزايدەكى من بۇ ، بەكورتى لە
 كاتەي لە ھاوسەرىكى جوان و پارەيەكى خەيالى و ئايىندەيەكى پۇن
 بەتەواوى دلنيا بوم ، شەيتانى نەفرەتى لغافى لەدەمم كردەوه و
 زمانى خستمە جولە...

... لەوانەبە لېشىم دلگىرىبى ... بەلام پىڭا چارەيەكى تەرنىيە ، دەبى
 بکەۋىتە قىسەكىدن.
 دىسان بىدەنگ بومەوه. دەبو پىستەيەكى گونجاو بدوزمەوه. چاوه
 گەورەكانى ۋارياش دەيانگوت: (داماوا ، دەقسەبکە ، بۇچى ئازارم
 دەدەيت?).
 دواى بىرپىك بىركىرنەوه ، دوبارە درىزەم دايە: ئەلېتە دەبى ، دەمېك
 بى ھەستت بەوه كەدبى بۇچى ھەمو پۇزى دېمە ئېرە و چاوهەكانى
 ئازار دەدەم ، ئاخىر چۈن دەشى ھەستت پىنەكەدبى؟ تو بەو
 زىزىكىيە خوتەوه دەبى لەمېشى دىركت بەناخى من ...
 بىدەنگى ...
 ۋارقارا ، دىسان چاوهەكانى بىرىپونەوه زەویيەكە. پەنجەكانى
 دەلەرزىن.
 : ۋارقارا پىتروقنا!
 : قىسەبکە گويم لېتە.
 : من ... ئاخىر چى بلئيم؟ دەلەن پەنگى پوخسار ، نىشاندەرى ناخى
 مروقە ... خۆشم دەۋىيى و تەواو! ... (دواى ماوهەيەك بىدەنگى) ...
 دىسان ھەرقىسى بکەم؟ زۆرم خۆشىدەوىيى! ئەگەر بچى ھەرچى
 چىرۇك و بۇمانى ئاشقانەي دونيا ھەيە كۆيىكەيتەوه و ھەمو سويند و
 فيداكارى و ئاشقىتى پالەوانەكانىان ھەيە ، بىخۇيىنتەوه ... ئەمجار
 درك بە كىلپەي دەرونى من دەكەيت ... چىھە ۋارقارا پىتروقنا! بۇ ئاوا
 بىدەنگ بويت؟

تو! ... تو! ناتوانی دو هنگاو به پی بپری ، ده بی گالیسکه که ت
ئاماده بی. توییک! که همه مو پوشی جل و به ریگیکی نوی له بهر ده که یت
، توییک! که به راست و چه پدا پاره ته خشان و په خشان ده که هی ،
توییک که له شیانتا تامی نه بونی و نه داریست نه چیشتوه ، توییک که
گولیکی له مودیل که و توییک یه خه و پرچ ، به کاره ساتیکی گه و ره
ده زانی ، تیناگه م چون ده توانی ، له به ر من ، ده س له و همه مو ناز و
نیعه تانه هه لگری؟ ... هم ...

: ئاخر من خوم پاره م هه یه ... جیازیم هه یه!
: بی سوده ! به چهند سالیک ئه م پاره یه ده خوریت و ده بپیت وه ،
دو اتر: هه ژاری ! چاوله ده ستی خه لکی ! پیشنه فرمیسک و گریان.
من خوم باش ده زانم ده لیم چی؟ چونکه ده زانم به رب ره کانی له گه ل
هه ژاری ، پیویستی به وره یه کی پولایین هه یه!
هه رئوکاته به خوم گوت: (باشه من ئه قسه بیسه ره و به رانه چین
ده یانکه م؟!).

به لام وا مهستی قسه کانی خوم بیوم ، دریزه دایه: چاره ا پتروقنا!
جوان بیربکه ره وه ! جوان بیربکه ره وه له و هنگاوانه بنه نیازی
هه لیانگری ! چونکه ئه و هنگاوانه جاریکی تر گه پانه وه یان نیه.
ئه گه ر باوه پت به خوتته و متمانه ته واوت به توانای خوت هه یه ، ئه وه
پیکه وه هنگاو هله گرین و ئه گه رنا ، لیمگه پی ، بهم کاره ش
له وانه یه تو م له ده س بچی ، به لام ئاماده نیم ببمه هوکاری
له ده سچونی ئاسوده بی و خوشگوزه رانیت. ئه و سه د پوبله مانگانه

هز مکرد له به رچاوی هاو سه ری ئاینده مدا خوم گران بکه م و نیشانی
بدهم که مروقیکی چوتن و خاوه نی چ تیپروانین و بیرکردن وه کم ،
به کورتی خوشم نازانم ئامه چ بیرکردن وه یه ک بو به میشکمدا هات ...
هه رکه يه که مین ماچی لیتوبیم کرد ، گوت: چاره ا پتروقنا ! ... پیم
باشه به رله وهی به لینی هاو سه ریم بدھیتی ، به ئه رکیکی ره وشتبی و
ئاکاری خومی ده زانم له باره هه ندیک شته وه قسسه له گه لدا بکه م ،
مه بستیشم ئوه یه سبھی روش بتوانین ... بتوانین به رگرین
به هه ندیک کیشە و حاله تی له یه ک نه گه یشن ... چاره ا ! تو ده زانی
من کیم و چ کاره م؟ من مروقیکی خوپاریز و ئابو مهند و
زه حمه تکیشم ! ... که سیکی خاوه ن سه نگ و قورسايم ! ...
جگه له وه ش ئاینده یه کی پون و پرشینگدار چاوه پوانه ... به لام
دهوله مهند نیم ... هه ژارم ... نان نیه بیخوم .

: من ئه و ده زانم ! به لام خوم هرج نیه پاره و سامان خوشبختی بو
مروق بینی .

: راست ده که هی ... به لام خوم من باسی پاره م نه کردوه ! من شانازی
به هه ژاری و ده سکورتی خومه وه ده که م ، ئه و بره پاره ناچیزه هی
له پاداشی نوسینه کانمدا و هری ده گرم ، له به رابه ر ئه و پاره قه بھی
... ئه و پاره قه بھی له ...

: تیده گه م ... وا ز له و بابه ته بینه ...

: من خوم به هه ژاری خومه وه گرتوه و له و باره یه وه هیچ هست به
نیگه رانی ناکه م ، ده توانم هه فته یه کی ره بھق نان نه خوم ... به لام

لەبەر ئەوە دەبىي بە جوانى بىرىكەيتەوە ! يان ئىيان لەگەل من و
تواناي بە سەرپىرىنى ئىيانىكى هەزارانە ! يان پارە و سامان ! ...
هەلېزىرە ! ئايادەتەوي بىرىكەيتەوە و بىرىار بىدەي ؟ ئايافارىيائى من
ئەو هيىز و توانايە لە خۇيدا شى دەبا ؟ .

ماوهىيەكى زۆر ، بە شىيەھە قىسىم بۆ كەدە.
بىئەوهى بە خۆم بىزام چىزىم لە قىسىم كانى خۆم وەردەگرت . قىسىم
دەكەد و لە هەمان كاتىشدا توشى دوفاقىيەك بىيۇم ، نىوهى بونم
شەيداى قىسىم كانى خۆم بولە ناویدا توابۇوه و نىوهەكەي تىرىشم
كەوتبوھ نىيۇ دەرياي خەيالاتەوە : (پەلە مەكە كچە جوان !
پەلە مەكە ! بە سى هەزار پۇبلەي جيازىيەكەت ، دەبىي بۆ خۆمان
بە شىيەھە يەك بىزىن ، لە چىروكاندا بىنۇسنه و ، بە زىادبىي ، پارەيەكى
كەم نىيە !) .

فاريما دانىشتبو و گوئى دابوھ قىسىم كانم ... سەرەنجام هەستا و
دەستى بۆ درىز كەدەم و بە دەنگىكەوە كە بە بىيىتنى يەكسەر راچەلە كيم
و چاوم بېرىھ چاوه كانى ، گوتى : سوپاس ! دلۋپە فرمىسکە كان ،
بە سەر گۇنایەوە دەدرەوشانەوە .

زۆر سوپاسى ئەو پاشكاوى و پاستگۆيىت دەكەم ... كارىكى باشت
كەدەم ... دەزانى ... من مروقىيەكى بە ناز پە روەردە كراوم ... ناتوانم ...
ناتوانم بىمە هاوسەرى تۆ ... ئەمەي گوت و لە پىرمەي گريانىدا .
ھەمېشە بە بىنېنى گريانى ژنان دەپەشۈكىم . دواي ئەوە ، ويسىتم
ھەرچۈننەك بىي ، بە پىگايەك لە پىگاكان ، ئەو بارۇ دۇخە - كە

بەھۆي پىنۇسەكەمەوە دەستم دەكەوي ، دەرىدىكى پى دەوا ناكرى ،
بە نەرخى نەبۇنە .

ئەجارە ستامە سەرپىي و درىزەم دايىھ : بىرىكەرەوە ... فرمىسکى
پەشىمانى و تانە و سەرپىرىنى كەردن و زۇوپىرىبۇن ، ھۆكەرە كانىيان
لەھەزارى و نەدارىيەوە سەرچاوه دەگىرى ... من لەبەر ئەوهى
مروقىيەكى بە شەرەفم ، بۇيە ئەم باسانەت لەگەلدا دېنەمە گۇرپى . ئايادا تو
ئەو هيىز و توانايە لە خۇتىدا بەدى دەكەيت ؟ ئايادا ئامادەي ژيانىك بىزىت
كە لەگەلەيدا رانەھاتوی و بە تەواوی لەگەلەيدا نامۆيىت و لە زۆر پۇھەوە
بچوكتىن ويچۇنى لەگەل ئەو شىيەھە زيانەت تۆدا ، نىيە ؟
(يەك دو خولەك بىيەنگى) .
بەلام ئاخىر من جيازىم ھە يە .

چەندت ھە يە ؟ بىيىت هەزار ! سى هەزار ! ... ها ... ها ... ها ... يەك
ملىون ؟ جە لەوەش من ھەرگىز مۆلەتى ئەوه بە خۆم نادەم دەست
بۆ مالى كەسييکى تە درىز بەم ... نا ! ھەرگىز ! من كەسييکىم خاوهنى
عىزەتتى نەفسىم !

بە قىسانەوە ، چەند جارىك بە دەدورى ئەو كورسييەدا سورامەوە
كەئەوى لە سەر دانىشتبو .
قارقارا ، كەوتبوھ نىيۇ دەرياي بىر كەردنەوە .
منىش هەستم بە سەر كەوتىن دەكەد .
بە خۆم گوت : (ئەگەر پىزى نەگىتابام ، بەم شىيەھە نە دەكەوتە
بىر كەردنەوە) .

کاتی بـه هوـش هاتـمـه وـه ، زانـیم چـکـهـنـیـکـمـ کـرـدـوـهـ ! ئـهـوـ زـمانـهـ
نهـفـرـهـتـیـهـ چـپـهـنـدـیـکـیـ پـیـدـاـمـ ! بـیـ ئـهـوـهـیـ مـهـبـهـسـتـ بـیـ ، وـهـ گـورـگـ
لـورـانـدـمـ . دـهـمـوـیـسـتـ بـانـگـیـ بـکـهـمـ : (بـگـهـرـیـوـهـ).

بـهـلـامـ وـرـدـهـ وـرـدـهـ لـهـبـهـرـ چـاـوـمـ وـنـ بـوـ.

بـهـ رـیـسـوـایـیـهـ وـهـ بـهـرـهـ مـالـ گـهـرـامـهـ وـهـ ، کـاتـهـکـهـیـ درـهـنـگـ بـوـ ، هـیـچـ
هـوـکـارـیـکـیـ گـواـسـتـنـهـوـمـ وـهـگـیرـنـهـکـهـوـتـ . بـایـیـ ئـهـوـهـشـ پـارـهـ
لـهـگـیرـفـانـدـاـ نـهـبـوـ دـرـیـشـکـهـیـکـیـ پـیـبـگـرـمـ وـبـمـگـهـیـنـیـتـوـهـ مـالـ ، نـاـچـارـ
هـهـمـوـ تـینـیـ خـوـمـ دـایـهـ قـاـچـهـکـانـ.

سـیـ رـوـزـ بـهـسـهـرـ ئـهـمـ رـوـدـاـوـهـ دـاـ رـابـدـ ، جـارـیـکـیـ تـرـ چـومـهـ وـهـ سـوـکـولـنـیـکـیـ
وـگـوتـیـانـ ۋـارـيـاـ نـهـخـوـشـهـ وـبـپـیـارـ وـایـهـ لـهـگـلـ بـاـوـكـیدـاـ بـچـیـتـ پـتـرـوـسـبـوـرـگـ
بـوـلـايـ نـهـنـکـیـ.

چـیـمـ پـیـدـهـکـراـ؟

ئـیـسـتـاـ لـهـسـهـرـ چـارـپـاـکـهـمـ رـاـکـشـاـوـمـ ، قـهـپـ لـهـسـهـرـینـهـکـهـمـ دـهـدـهـمـ وـمـسـتـ
دـهـکـیـشـ بـهـسـهـرـیـ خـوـمـداـ ، دـلـمـ پـرـهـ ...

خـوـيـنـهـرـیـ خـوـشـهـوـیـسـتـ ، هـیـچـ نـهـبـیـ تـوـ وـهـرـ پـیـنـمـایـمـ بـکـهـ ! چـوـنـ
بـتـوـانـ ئـهـمـ قـسـانـهـیـ خـوـمـ وـهـرـگـرمـهـوـهـ ؟ چـیـ بـهـ ۋـارـيـاـ بـلـیـمـ وـچـیـ بـوـ
بـنـوـسـمـ ؟

خـوـمـ هـیـچـ بـهـ مـیـشـکـداـ نـایـهـ ! رـیـشـوـلـهـکـهـ فـرـپـ ، ئـهـوـیـشـ چـهـنـدـ
بـهـگـهـمـزـانـهـ .

بـهـدـهـسـتـیـ خـوـمـ دـرـوـسـتـ کـرـدـ - ئـاسـاـیـ بـکـهـمـهـ وـقـرـهـبـوـیـ ئـهـوـ قـسـهـ
قـوـرـپـانـهـ بـکـهـمـهـوـهـ .

ۋـارـيـاـ لـهـگـرـیـانـ کـهـوـتـ ، فـرـمـیـسـکـهـ کـانـیـ سـرـپـینـهـوـهـ وـگـوـتـیـ: رـاـسـتـ دـهـکـهـیـ
ئـهـگـهـرـ لـهـگـلـ تـوـدـاـ زـهـمـاـوـهـنـدـ بـکـهـمـ ، وـهـ ئـهـوـهـیـهـ فـیـلـمـ لـیـکـرـدـبـیـ وـ
فـرـیـبـوـمـ دـابـیـ ! نـاـگـونـجـیـ لـهـگـلـ تـوـدـاـ زـهـمـاـوـهـنـدـ بـکـهـمـ ، مـنـ گـالـیـسـکـهـیـ
تـایـیـتـیـ خـوـمـ هـهـیـهـ ، جـگـ لـهـ نـانـیـ شـیـنـ وـمـاسـیـ گـرـانـبـهـاـ ، هـیـچـیـ
تـرـمـ پـیـنـاخـورـیـ ، دـهـمـ لـهـ شـوـرـیـاـ وـئـهـوـ خـوارـدـنـهـ فـوـلـکـوـرـیـیـانـهـ نـادـهـمـ ،
تـهـنـانـهـتـ دـایـکـیـشـ لـهـسـهـرـ ئـهـوـ شـتـانـهـ سـهـرـکـوـنـهـمـ دـهـکـاـ ... بـهـلـامـ چـیـ
بـکـهـمـ خـوـبـهـدـسـ خـوـمـ نـیـهـ ! ... نـاتـوـانـمـ دـهـسـبـرـدـارـیـ خـوارـدـنـیـ باـشـ
بـمـ ، نـاتـوـانـمـ بـهـپـیـ بـرـپـمـ ... زـوـوـ هـیـلـاـکـ دـهـبـمـ ... جـلـ وـبـهـرـگـیـشـ ئـهـوـهـ
هـیـچـ ! ئـهـوـسـاـ توـشـ نـاـچـارـ نـابـیـتـ بـهـشـیـکـیـ دـهـرـامـهـتـهـ کـهـتـ بـوـ کـرـیـنـیـ جـلـ
وـبـهـرـگـیـ منـ تـهـرـخـانـ بـکـهـیـتـ ... نـاـ ! خـودـاحـافـیـزـ ...

بـهـ جـوـلـهـیـکـیـ خـمـبـارـانـهـ ، دـهـسـتـیـ پـاوـهـشـانـدـ وـدـرـیـزـهـیـ دـایـهـ: بـوـ تـوـ
نـاشـیـمـ ! خـودـاحـافـیـزـ ...
ئـهـمـهـیـ گـوـتـ وـپـشـتـیـ تـیـکـرـدـمـ وـپـوـیـشـتـ ! ...
بـهـلـامـ منـ چـیـ ؟

بـهـوـپـیـ گـهـمـزـهـیـیـهـوـهـ لـهـجـیـگـایـ خـوـمـ چـهـقـیـبـوـمـ ! نـهـمـدـهـتـوـانـیـ بـیـرـ
لـهـشـتـیـکـیـ دـیـارـیـکـرـاـوـ بـکـهـمـهـوـهـ . لـهـدـوـاـهـ دـهـمـرـوـانـیـ ۋـارـيـاـ وـزـهـوـیـ لـهـزـیـرـ
پـیـمـدـاـ دـهـلـهـرـزـیـ .

خهسوو

خهسو ، دریزدەی دایه : پاستیکەی دژی ئەوه نىم كە ... هەمو ئەوانە
 پاستن ! بەلام نازامن چۆن ! زانست و زانىارى شتىكى باشە ،
 ئەدەبىيات ، شتىكى باشە ، شىعر شتىكى باشە ، لەنرخ و بايەخى
 ئەمانە تىدەگەم ، پاستە مروۋە حەزى لە ژىنگى خويىندەوار و
 پۇشنبىرە ، لەم شتانەش تىدەگەم ... بەلام زىدارەوى بۆچى ؟
 : گوتت چى ؟ تىنالگەم مەبەسىت چىه ؟
 : سەر لەم پەفتارانەت دەرناكەم كە لەگەل لىزايى كچىدا دەيكە ؟
 پاستە زەماوهنداتان كردۇھ ، بەلام ئايىا دەتوانى بەپاستى بلېنى ئەو
 هاوسەر و خوشەويىستى توپىھ ؟ نا ! ئەو هاوسەرى توپىھ ، بەلكو
 قوربانيي توپىھ ! بوقتە قورباني زانست و كتىب و بير و بۆچونە
 جوزاوجۆرەكانت ... هەمو ئەوانە بەجىي خۆيان ، بەلام بىرت نەچى ؟
 لىزا كچە ! لىنالگەپىم كچەكەم نابود بکە ! هيىشتا مانگىك بەسەر
 ئىانى هاوسەرىتىاندا تىپەر نەبوھ ، وەك دارى لىيەتاھو ! گۆشتى پىپوھ
 نەماوه ! لەبەيانىيەو تائىيوارى كتىب و گۆڤارى گەمزانە
 دەخويىنېتەو و شتىان لىپە دەنۈسىتەو ! خوشەويىستم ئەمە كارى
 ئىن نىھ ! نايىھيەتە هىچ شوينىك ! خەرەكە ئىانى لەبەين دەبەى . نە
 هاتوچۇئى كەس دەكا ! نەدەچىتە كۆپىكى سەما ! بەپاستى ئەم
 شتانە جىڭاي باوھر نىن ! هەمو ئەو ماوهىيە نەتىبرۇتە ئاھەنگىكى
 سەما ! تەنانەت يەك جارىش ! .
 : بەلىٰ پاستە نەتىبرۇتە كۆپى سەما ، لەبەرئەوهى خۆى حەزى بەم
 شتانە نىھ . ئەگەر باوھپىش ناكەيت لەخۆى بېرسە ! ... بۆئەوهى

ئەم پۇداوه ، لە بەيانىيەكى جوانى مانگىك دواي زەماوهندى (ميشىل
 پۇزىرۇف) و (لىزا مامۇنيا) دا ، رويدا .

ميشىل پۇزىرۇف ، دواي ئەوهى قاوهكەي خواردەوه ، بەدواي
 كلاوهكەيدا دەگەرپا ، بۆئەوهى هەرچى زوھ بەرەو شوينى كارەكەي
 بکەۋىتتەپى .

خەسوى هاتە ثوردەوه و گوتى : ميشىل ! دەممەوى پىنج خولەكىل
 لەكاتت بىرم . نىگەران مەبە خوشەويىستىم ... دەزانم زاواكان
 حەزناكەن قسە لەگەل خەسوياندا بکەن ، بەلام من پىيموايە ئىمە لەم
 پۇھە ... هىچ گرفتىكمان نىھ . پەيوەندى من و تو ، پەيوەندى نىوان
 زاوا و خەسو نىھ ، بەلكو ئىمە هەردوكمان مروۋىكىي ژىر و
 تىكەيشتۈين ... چەند شتىكى ھاوبەشىش كۆماندەكتەوه ... وايە ؟
 : فەرمۇچ فەرمایشىتىكتەھ يە دايەگىان ؟

تۆ پىياوېكى ژىر و تىكەيشتۈى ميشىل ! نۇر تىكەيشتۈى ، منىش
 ئەوهندە ناتىكەيشتۈ نىم ... ھىۋادارم بتوانىن درك بە يەكتەر بکەين .
 ماوهىيەكە بەنیازى ئەوهەم قسەت لەگەلدا بکەم ... بى پىچ و پەنا ...
 تۆ تەواى پىرۇزىيەكانى دۇنيا ، بى پىچ و پەنا ، پىمبىلى بەنیازى چ
 بەلايەك بەسەر كچەكەمدا بىتتى ؟

زاوا ، لەم قسە يە حەپەسا و چاوهكانى دەرپەپىن .

ئەمەی گوت و بەپەلە هەستايە سەرپىّ و بەتوندى دەسکى دەرگاکەي
بادا ، دەرگاکە كرايەوە و ميشىل چاوى بە لىزاكەي خۆى كەوت كە
لەبەر دەرگاکەدا راوه ستابۇو و دەستەكانى لىتك دەسوى و دەگىرىا و
فرمىسىكى بەچاواندا دەهاتنە خوارى.

ميشىل بەرهو لاي لىزاز پايكىد و گوتى: خۆبۇ خوت گويت
لەقسە كانمان بولۇ! دەى وەلامى دايكت بدهو، با كچەكەي خۆى
بناسى.

لىزا ، لەزىر لىۋەوە و بەگريانەوە ، وەلامى دايەوە: دايكم ... دايكم
پاستىدەكا ... من تواناي ئەم جۆرە زيانەم نىھ ... لەئازاردام ...
: هم ... ئاوا! ... زور سەيرە! ئەي بۆچى خوت ئەم شستانەت لەگەلدا
باس نەدەكرىم؟
: من ... من ... ئاخىر دەترسام تۈرەبى ...

: بەلام ئەدى هەرتۇنەبۇ لە دىرى كات بەفيپۇ دان بەشتى بى
بايەخەوە ، قىسەت بۇ دەكرىم و دەتكوت گوايا منت بەھۆى بىر و
بۆچونە كانمەوە خوشەدەوى؟ بىزازى خوت لەو كەشوهەوا يەى
كەپىشتر تىيدا دەرثىاى ، دەرددەپى؟ خۆ منىش لەو پوانگەيەوە توّم
خوشىيىست! بەر لە هاوسەريمان ئووجۆرە زيانەپرپۇچ و بېھودەيەت
بەنەفرەت دەكرى! چ پاساوىكەت بە بۇ گۆپىنى ئەو بىر و
بۆچونانەت؟

: ئاخىر ... دەترسام نەمخوازى ... ميشىل خوشەويىستم ... ئەمپۇ
بىمبە بۇ مالى (ماريا پتروفنا) ... ئەمپۇ پۇزى بەخىرەتلىنانە.

تىپوانىنى خۆيت لەبارەي داوهت و سەما و ئەم شستانەوە بۇ دەركەۋى
... لىزا نۇر رېلى لەم جۆرە كات بەسەربرىدەن بى سودانە دەبىتىھەوە.
ئەگەر دەبىتىنى لە بەيانىھەوە تا ئىوارى دەنسىّ و دەخويىتىھەوە،
ئەوە ئارەزویەكى تايىھتى خۆيەتى و كەس ناچارى نەكىدوھ ئەمانە
بىكا ... بەراسىتى منىش هەر لە بەرئە و بىر و تىپوانىنىھ جوانانەي
خۆشىمۆيىست. ئىستاش بەپەرى رېزەوە تكەت لىدەكەم لەمەولا
خوت لەكارەكانى ئىمە هەلمەقورتىنە ... ئەگەر قىسىمكەن بى
بۇگۇتن ، ئەوا لىزا خۆى دەيلى ...

: ئەو بەراسىتە؟ ئەو داماوه نابىنى چەندە هەزار و بەستە زمانە؟
عىشق زمانى قفل كەردى! كاكى بەپېز ئەگەر من نەبوايام ، ئەوە تا
ئىستا ، بەزجىر دەتبەستەوە. توستەمكارى ، تكەت لىدەكەم
لەمەولا پەفتارت بگۆرە.

: ئەو قسانە مەكە ...
: ئەو قسانە نەكەم؟ پېتۋايە قىسەكىدن لەگەل توّدا مايەي شانازىيە؟
ئەگەر شتەكە پەيوەندى بەكچەكەمەوە نەبىي ، ھىچ كاتىك ئامادە نىيم
قىسە لەگەل كەسىكى وەك توّدا بىكەم! بەلام چى بىكەم بەزەيم
بەكچەكەمدا دېتەوە. داماوه ، بۆخۆى پىيى گوتى لەوبارەيەوە قىسەت
لەگەلدا بىكەم.

: ئىدى ئەم قىسەيەت درۆيە ... دانى پىدا بىنى كە درۆيەكى پۇن و
ئاشكرايە ...
: درۆيە؟ ئىستا پىت دەلىم! هەي بىبەزەيى!

ئەمەی گوت و خۆی بەسینگى مىشىلەوە نوساند.

خەسوی بەدەنگىكى سەركەوتوانەوە ، گوتى: خۆ بىنىت؟ وايە؟

دواى ئەم قىسىم ، لەزورەكە چوھ دەرەوە .

مىشىل ، بەنالەنالەوە گوتى: ئاي كە گەمزەى ! .

لىزا ، پرسى: كى گەمزەىم ؟

: ئەوهى كە بەھەلەدا چو .

بەداواکاری روژگار

من کارم بەوه نیه ... ئەوه خوتى كە بىريار دەدەي ، نەك من ...
تەنانەت لەبىرت نەچى ئەگەر بىريار بىشىھىنى ، دىسان دەبى ئاگات
لە خوتى بى ... من باشى دەناسىم ... لەو سىخورە بەدەسالانە يە!
ھېنەدە بەسە قىسىمەكى پىبلەيى ، يەكسەر دەچى راپورت لىدەدا ...
سوپاس (ماكس)! كارىكى باشت كرد پىتگوتم ... من ئەمم
نەدەزانى.

كچەگەنجەكە ، گەپايەوە ثۇرى مىوان.
وەلامى كورەكەى بە(بەلى) دايەوە.
كاژىرىك پىكەوە دانىشتن ، ماچيان گۆپىيەوە ، يەكتريان لەئامىز گىرت
و سويندىيان خوارد ... كچەگەنجەكەش ، باش ئاگادارى خۆى بو ،
جىڭە لەباسى عىشق و خوشەويىستى ، هىچ قىسىمەكى ترى لەگەلدا
نەكىد.

كچ و كورپىكى گەنج ، لە ثۈرىكى ميواناندا ، كە دىوارەكەيان
بەكاغەزى شىنى ئاسمانى داپوشىبو ، خەرىكى پاز و نياز بون.
كورپەكە ، لەبەرەم كچەكەدا چۆكى دادابو و سويندى دەخوارد.
ئازىزەكەم! بى تو! بى تو ناتوانم بىشىم! سوينىن دەخوم بەراستىمە.
بەدەم ھەناسەپىكىيە ، درېزەدى دايە: لەوساتەوە كە توّم دىيە ،
ئارام لى ھەلگىراوە! دەقسەبە! ... وەلام بەدرەوە ، بەلى يَا
نەخىر؟
كچە گەنجەكە ، دەمە بچىكۈلانەكەى كردەوە قىسەبكا.

لەوساتەدا دەرگاي ژورەكە كرايەوە و براكەى لەناو دەرگاكەوە بانگى
كرد: (لىلى)! تاوىك وەرە دەرى كارم پىتە.

لىلى چوھ دەرى وپرسى: چ كارىكت ھەبو?
خوشەويىستىم بېبورە كە لىيم تىيىدان ، بەلام ... من براتم ئەركى
پىروزى برايەتىش وادەخوازى وريات كەمەوە ... ئاگات لەو كورپەبى!
... وريابە ... ئاگات لە قىسىمەكى بى ... پىيىست بەوه ناكا لەبارەي
ھەمو شتىكەوە قىسىمەكە لەگەلدا بىكەي.
ئاخىر بەنيازە بمەنەن!

پوخساريشى ، لەبەر تىشكى مانگەشەوەكەدا پەشۈكاري پىوه دىاريو
، دەنگى سورى گۇناكانىشى ، لەشىۋەسىمەمى پەلە كالەكان ،
خۆى دەنواند ...

ئىقان گافريلوقىچ ، لەدوايەوە راوهستاوه و بەتۈرەييەوە دەست بە
پىشە تەنكەكەيدا دېنىّ.

ئىقان جوان نەبو ، شىۋەسى بەدايىكى دەچو ، مروۋەكتاتى دايىكى
دەبىنى ، بى ئەوهى بەخۆى بىزىنى ، كارەكەرە لادىيەكەنلىكى وەبىر
دەھاتەوە. ناوجەوانى پان و كورت و تەخت بولۇشى ، سەر و پىچىكى
ناشىن و لوتىكى لەبىرى ئەوهى توزىك قىيت بى ، قولىكى پىوه
دەبىنرا ، دەتكوت بەشتىك لېيانداوە. چاوه گچە و تەسکەكەنلىكى -
كە بەچاوى بەچەكەپشىلە دەچون - بېپۈونە نادىيا و بەدەم ئاخ
ھەلگىشانەوە ، دەلەرزى و وشەكەنلىكەنارە دەكەرنەوە ، گوتى:
دەبى بىمبورى ! دەمەۋىھەستى خۆم ... بۇ بەپىزىت دەربىرم ...
بىبورى ... بەلام ھىيندە دەلبەستەت بوم ، نازانم ئاخۇئەقلەن و ئاوهزم
لەجيڭاي خۆى ماوه يان نا ... هەستىك لەناخىدايە بەرامبەرتۇ ،
ھەرچى دەكەم بۆم دەرنابىپدرى. نادىرۇپتۇقنا ! بەتەواوى ئاشقت
بوم ... ئەلبەتە دەبى بىبورى ... بەلام ... (ماوهەك بىدەنگى) ...
ئەمشەو سروشت كەشىكى زور دلگىر و خوشى ھەيە ...
: بەلىز زىياد لە ئەندازە ...

: چەند خۆشە مروۋەكەش و ھەوايەكى ئاوا دلگىر خوشدا ، كچىكى
وەك تۆئى خۆشبوئى ... بەلام من مروۋىكى بەدبەختم.

يەك لە سېيىان

(چىرۇكىتىكى كۆن و ھەمېشە تازە)

(ئىقان گافريلوقىچ) ، كورپى يەكىك لە بازىغانە بەناوبانگەكەنلىكى مۆسکۆ
، لەگەل (نادىيا) ئىكچى (مارىا ئىقانۇقنا لانگەر) ئى بىۋەژىن ،
لەبالىكۆنلىكى لە ۋەكىك لە ۋەكىك لە ۋەكىك لە ۋەكىك لە ۋەكىك لە ۋەكىك
پاوەستابون.

شەۋىكى خۆش بولۇشى ، حەيف و مخابن كەزمانم لەئاست دەربىپىنى
جوانىكەنلىكى سروشتىدا كۆلەوارە ! ئەگىنە دەمتوانى دىمەن ئەو
مانگەيى كە تىرفەي بەسۆزى خۆئى لەدەپەرە پەپەپەرە پەپەپەرە
تارىكەكەنگەل و قىللاكە و پەپەپەرە پەپەپەرە نادىيا دا
پەپەپەرە ، بەسەر جەنگەل و قىللاكە و پەپەپەرە نادىيا دا
پەپەپەرە ، بەجوانى و ئىنبا بکەم.

ھەرودە دەمتوانى و ئىنایەكى جوانى خىشە خىشى ھىدى و لەسەرخۆى
گەلائى دارەكەن و چىركەي بولبۇلەكەن و شورپەشۈرپى نافورە ئاوهكەنلىكى
ناو خەوشەكە ، بکەم.

نادىيا ، چۈكى بەلىۋارى كورسىيەكە و ئانىشىكى دادابۇو سەر دىيوارى
بالىكۆنەكە و پاوەستابو. نىگايى چاوه شەھلەيەكەنلىكى بېپۈونە جەنگەلە
سەرسەوزەكەي بەرامبەريان.

دیمه‌نی سیب‌ری پهشی لق و چلی دره‌خته‌کان - که شنه‌بایه‌ک
چله‌به‌رزه‌کانی سه‌ره‌وهی به‌هیوشی ده‌هه‌ژاند - ئه‌وهی به‌خویه‌وه
سه‌رقاڭ کردو.

بىدەنگى كچه گنجه‌كه ، ئارامىي له ئىقان گافريلوقىچ هەلگربو.
چاوه‌کانى فرمىسکيان تىزابو ، دياربو زور خفه‌تى ده خوارد.
كەوتە بىركىدە‌وه : (ئەگەر پىشىيارەكەم رەتكاتە‌وه چى بكم؟).

ئەم بىركىدە‌وه بەئازاره ، وەك زىيانىك ، تەزویه‌کى ساردى دەھىيىنا
بېپشتەپانه‌كەيدا ...

: نادىزدا پتروقىنا ! وەرە ئەو چاكەيەم لەگەلدا بکە ... چىتەر پۇچم
ئازار مەدە ... ئەگەر دەمبىنى ئەوهندە پى لەسەر ئەم داواكارىيە
خۆم دادەگرم ، هوئىيەكى ئەوهەيە زور زورم

خوشدەويى ... لەبەر ئەوهى (ماوهىيەك بىدەنگى) ئەگەر ... (دىسان
بىدەنگى) ... ئەگەر وەلام نەددەيتە‌وه ، دەمرم.

نادىيا ، پوي خوى بەرەو لاي ئەو وەرسۇپاند و زەردەخەنەيەكى كرد
... ئەجار دەستى بەرەو لاي ئەو درېز كرد و بەدەنگىكە‌وه ، كە
كۈرە بازىگانى مۆسکۆيى دەخستە‌وه يادى خشى خشى گەلاكانى
گولەياسە‌وه ، گوتى: زور سوپاست دەكەم ئىقان گافريلوقىچ ...
ماوهىيەكە ئاگادارى ئەو عىشقە‌وه تۆم و دەزانم كە زورت خوشدەويم
... بەلام من ... منىش خوشمدەويى ... كاتى ئەو دلەپەرسۆز و وەفا
و مىھەربانە‌ى تۆ دەبىنم ! ناتوانم خوشم نەوىنى ...

لىزەدا ئاهىكى هەلکىشا و هەندىك دەستى لە پىشى وەردا و درېزە‌ى
دایه: زورىش بەدبەختم ! تۆم خوش دەۋى ؟ زور خەفتە دەخۆم ،
بەلام ... بەلام نازانم تۆ ! نازانم تۆج هەستىكتە‌يە بەرامبەرم ! تۆ
كچىكى خوئىندەوارى ، لەخانەدانەكانى ، هەمو شتىكتەخانەدانانەيە
... بەلام من چى ؟ كورى بازىگانىكە بپايدە‌وه ! واتا هېچ ! سفر!
پاستە دەولەمەندىن و خاوهن پارەيەكى زورىن ، بەلام كە مروق
خوشبەخت نەبى ، پارەچ سودىكى هەيە ؟ پارە لەبەرامبەر
خوشبەختى مروقدا شتىكى هېچ ... وەك درەختىكى زپە ... من
كەموكورتى لەخۆراكمدا نىيە ! گالىسکەي تايىبەتى خۆم هەيە ! بەلام
ھەست بە بۆشايى دەكەم لەزىاندا ، ھەست دەكەم زىيانم شتىكى
نوقسانە ... نادىزداپتروقىنا ! .

چىت گوت ؟

: هېچ ... هېچ شتىكى ! ئەگەر مۇلەتم بدهى حەزدەكەم هەندىك شىتت
بۆ باسکەم.

فەرمۇ.

: ئايادەتونى منت خوش بوى ؟ ، (ماوهىيەك بىدەنگى) ، لاي دايىكە
بەپىزەكەت خوازىيىنم كردى ! ... بەلام پىيى گوت بېپارى شوكردن لە
دەستى خوتىدaiيە ... ئىستا دەلىيى چى ؟

نادىبا بىدەنگ بۇ. تىشكى سەرنجى گرتبوھ خالىكى چپ و تارىك ، كە
تارمايى درەختە زل و گەلا جوانەكانى ، بەئاستەم لەيەكتەر جىا
دەكراڭە‌وه.

پرلے گوله کهدا ، بهرهو لای ئه و گالیسکه یهی له باریکه پیشیه کهی نیو
 جنهنگله کهدا ، چاوه پوانی بو ، کهوتە پى.
 سەربارى ئه و شادى و خوشىيە ، جەستەيە هىندە شل و خاو بېبۇوه ،
 دەتكوت تەواوى ئه و پۇزە ناچاريان كردۇھ لهنىو مەنجەلەيك ئاواى
 گەرمدا دانىشى ...
 لەخوشيان ، بەدەم رېڭاوه ، پىددەكەنى.
 هەركە گەيشتە بارىكە پىشىھە ، گالىسکەرەنەكەى لەخەۋەستاند و
 گوتى: ھەستە (تروقىم) ! دەپۈين ! پىنج سكەت حاسلىڭ كرد!
 تىكەيىشتى؟ ھا... ھا... ھا...

* * *

بەلام نادىيا ، هەركە له ئىثان گافريلوقىج جودابۇوه ، يەك بەدواي
 يەكدا ، ژورەكانى جىيەشىت و لەپىگايدىكى ترى قىلللاكەوه ، چوھ نیو
 باخچەكە و لەكتىكدا بەنیو درەخت و بنچەكە كاندا دەپۈيشىت ، خۆى
 گەياندە سەر كويىرە پىگايدىكى تر.

لەويى ، ھاوريى سەردىمى مندالى ، بارۇن (فلادمير شترال) ، لاويىكى
 بىست و شەش سالە ، چاوه پوانى بو.

ئەم بارۇنە ئەلمانىيە ، لاوه ، خېكەلە ، خوين شىريينە ، تارادەيەك
 قىزپوتاوه یە ، ئەمسال زانكۆي تەواو كردۇھ و بەنيازى گەرانەوە یە بۇ

ئىثان گافريلوقىج ، دەمى كىردىوھ بۇئەوھى زەردىيەك بکات ،
 بەخۆشحالىيە دەستى بەپوخسارى خۆيدا دىننا ، نەكا ئەوھى
 دەبىيىنى ، خەون و خەيال بىت.
 نادىيا درېزە دايە: ئەگەر پىشىيارەكەت قبول بکەم ، دەزانم دەبەم
 خۆشبەختلىرىن ئىنى دونيا ... بەلام ئىثان گافريلوقىج پەلەمەكە ...
 ناتوانم ھەر ئىستا وەلامت بەدەمەوھ ... چونكە بەرلەوھى بېپار بەم
 ، دەبى بەباشى رەوشەكە ھەلسەنگىنەم و بىرى لېكەمەوھ ، بۇئە
 واباشتە ھەندىلەك چاوه پوان بى.
 دەبى چەند پۇزە چاوه پوان بى؟

: زۇرنا ... پۇزىك ، ئەپەپى دو پۇز ...
 : ئەگەر ھەر يەك دو پۇز بىت ، هىچ نىھ ...

ئىستا فەرمۇ بېپەرەوھ بۇ مال ، دواتر بە بون و نەبۇن ، بەنامەيەك
 ئاگادارت دەكەمەوھ ... فەرمۇ ئىستا بېرپ ، بامنىش دەرفەتىكەم ھېبى
 بۇ بېركىرنەوھ ... تا بەيانى خودا حافىز ... ئەمەي گوت و دەستى
 خۆى بۇ لای پىاوه گەنجەكە درېز كرد و ئىثان گافريلوقىجيش ماچى
 كرد.

نادىاش سەرى جولاند و ھەواي ماچ كرد و وەك بالىندەيەك بالەكانى
 لېكدا و لەنىو مانگەشەوھكەدا ون بو ...

ئىثان گافريلوقىج ، دواي پۇيىشتىنى ئەو ، دوسى خولەك لەشۈئەكەى
 خۆيدا مايەوھ و كەوتە بېركىرنەوھ . دواتر بەتەنىشت باخچە

نئے چون ...
 نئے چی بو؟ کهی زہماوهندہ کہمان دہکہین؟
 بارون، پوی خوی گڑ کرد و وہلامی دایہ وہ: چیہ؟ دیسان باسی
 قہوانہ کونہ کہیہ؟ هرنہ بڑا یہ وہ؟ خو دوینی باسی همومئہ و شتانہ
 بسوکرداری! ... واڑہی (زہماوهندہ) فریڈہ ئہ ولاد ... خو دوینیش
 ئہ وہم پیگوتی ... ج پیویست بہو دہکا ئہ و شتھی کہ هزاران جار
 لہ بارہ یہ وہ دواوین، دیسان قسمی لہ سہر بکہینہ وہ؟
 ئاخر خوشہ ویستم ... دہبی ئہ و پہیوہندیہی ئیمہ، لہ کوتاییدا
 ئاکامیکی هبی! بوجھی ناتھوی لہ مہ بگھیت! وایہ یان نا؟
 وایہ! بہلام نہ کہ بہاوسہری ... ئہ و شتھی کہ سہدان جار پیم
 گوتی، جاریکی تریش دہیلیمہ وہ: تو زور سادہ! دہلی
 کچو لہیکی سی سالیت! ... سادھی لہ قہد و بالائی ژنان
 دہوہ شیتھو، نہ ک لهو حالتانہ، ئازیزہ کہم ...
 کہوابی ناتھوی زہماوهند بکہین! ناتھوی بمھینی! بی ویژدان!
 لہ گہلمندا راستگوبہ و پک و راست پیمبیلی: دہمھینی یان نا؟
 نا ... ج پیویست دہکا بہ دہستی خوم ئاگر لہ ئاینده خوم
 بہ ردہم! بپوانہ ئازیزہ کہم! من تو م خوشده وی، بہلام دہ زانم
 سہرہ نجامی زہماوهندہ کہمان، جگہ لہ ویرانکردنی ئاینده خوم،
 هیچ ئاکامیکی تری نابی ... لہ پہیوہندیہ کی وادا نہ پارہ و پولم
 دہ سدہ کوئی! نہ پله و پایہ! نہ خانو و کیاگه! ... من پیموایہ
 زہماوهند دہبی نیوہی داھاتوی مرؤف بنیاد بنی، ئیستا تو ... ئی

ناوچہ کہی خویان، کہ کہوتو تھ دہورو بہری خارکیفہ وہ و ئیستاش
 هاتوہ خودا حافیزی لہ نادیا بکا ...
 بارون، هندیکی خواردبیو و لہ سہر نیمکتیک دریٹ بیو و
 تیبیہ لکر دبو گوڑانیہ کی باوی ئہ و سردہ مہی دہ گوت.
 نادیا بہرہ ولای پویشت و بہ ناسہ برکیوہ خوی بہ گہر دہ نیہ وہ
 هلواسی و بہ دنگہ تیڑہ کہیہ وہ پیڈہ کہنی و دہستی بہ یخہ و
 گہردن و سہر و پرچی باروندا دہھینا و دہ موچا وہ ئارہ قاوی و
 چہورہ کہی دابوہ بہ رماج
 بارون، دہستی لہ کہ مہری نادیا ئالاند و گوتی: کاٹریکہ چاوہ روانتم.
 باشہ ئیستا چونی؟
 باشم ...
 بہ نیازی بہیانی بروئی؟
 بہلی بہیانی ...
 نئے نہ فرہتی ... زورت پیڈہ چی؟
 نازانم ...
 بارون، ماچیکی گونای نادیا کرد و لہ سہر چوکہ کانی هلیستا ند و
 لہ سہر نیمکتیکہ داینیشاند.
 نادیا گوتی: دہ بہ سہ ... ئہم ماچانہ هلگرہ بو دوایی ... کاتیکی
 نورمان لہ بہ دہسته ... دہبی سہ بارہت بہ کروکی بابہت کہ
 قسمہ بکہین (ماوهیک بیڈہ نگی) ٹالو دیا ئازیزم پیت نہ گوت! بیرت
 کر دہوہ یان نا؟

به سینگی و نوساند و پوشساری به ماج ترکد و به ناز و
نارازی بونه و ، به چربه گوتی : که وايه ناته و زه ماوهند بکهین ؟
: به لئی ... نامه وی ...
: ناته وی ؟ هربه راستی ؟
: ناتوانم نادیا !

: به دفه سال ، بیشه رهف ، ساخته چی ، ئەلمانی پیس ، به دکار ،
ههی به نه فرهتنی ، لیت بیزارم ، من هیچ کاتیک توم خوشنویستوه ،
ئه وشه وهی خوم دایه دهس تووه ، به مرؤفیکی به شه رهف و باشم
زانیت ، و امزانی دهمهینی ... ئه وکاته ش هر بیزار بوم لیت ، ته نیا
لابه ر ناو و ناو بانگ و سامانه که ده مويست شوت پیکه .
له ئه نجامی داماوى و بیتوانییدا ، ده ستہ کانی پاده وه شاندن .
چهند هنگاویک له ئەلمانی که دورکه وته و چهند جنیویکی مزدی
پیدا و پاشان به ره و قیلاکه ، گه رایه وه .
به ده ریگاوه بیری ده کرده وه : (هر به لاش هاتم بو لای ! بو مه گه ر
پیشتر نه مدہ زانی نیازی هینانی منی نیه ؟ مرؤفیکی چهنده به دفه پ و
بیشه رهفه ! ئاخ ! ئه وشه و چ گمژه بیمه کم کرد ! ئه گه رئه وشه وه
خوم نه دایه ته ده ستیه وه ، بوچی ئیستا ئاوا ناچار ده بوم
لابه رام به ریدا ئه ونده خوم زه لیل و داما و بکه !) .
به رله وهی قاچی بخاته نیو قیلاکه وه ، چهند خوله کیک به نیو
حه وشه که دا که وته هات و چوکردن ، دواتر لابه رام به ره په نجه ره یه کدا
- که پوناکیه کی کزی لیوه ده پژایه ده ری - راوه ستا .

ده بنه سه ! خوئه مه پیویست به گریان ناكا ! ... ئه م بابه ته ده بی
به شیوه یه کی ژیرانه هەلسەنگی نری ... هاو سه رگیریه ک ، بناغه کهی
لە سه رب نه ماي عيشق و خوشە ويستی بی ، هەرگیز خوش بھخت
به خویه وه نابینی ...

: ئیدی ئه مه درویه ! درویه کهی !
: مرؤفه بچی ژن بینی و دوايی له برسا بمری ! کولیک نه وه و نه تیزه هی
سوالکه ر و له برسا مردو بخاته وه ! ... ئه وه توچ ده لئی ؟ ده بی ئه م
شتانه به جوانی بیریان لیکریتھ وه ...
: ئه دی بوئه وکاته سویندی شه رهفت بو ده خواردم ، به جوانی بیرت
لی نه ده کرده وه ؟ سویند خوارد يان نا ؟
: به لئی سویند خوارد ... به لام ئیستا تیپوانینیکی ترم هی به بو
ژیان ! ... یه ک پرسیارت لی ده که م : خوت پازیت شوبکهی
به پیاویکی له برسامرد و لات و پوت ؟ دلنمام پازی نابی ! ئه دی
که وايه له برقی من ژنیک بینم که خاوه نی هیچ شتیک نیه ؟ ئه مه
تاوانه ، په فتاریکی نامروقانه یه ، ناتوانم په فتاریکی نامروقانه له گه ل
خومدا بکه م ... ئاینده م له بردہ مدایه و ده بی و لامی ویژدانی خوم
بده مه وه . يان به واتایه کی تر : ناتوانم کاریک بکه م پیچه وانه ویژدانم
بی .

نادیا ، فرمیسکه کانی به سه رو شه کی سرپنه وه و لە ناكا و خوی
به گه رده نی کابراي ئەلمانی ئه تودوکسە وه هەلواسى و سینگى

دیمیتری! ئىدى منت خوشنه وي! لەمەولا قىيۇلۇنتم بۇ مەزىنە ، من بونهودىرىكى پىس و چەپەلم ... دەبى كەسانى لەچەشىنى من بىرىنە بەر شەق و مىست و بەنە فەرەت كىرىن ...

دەسىتى بەگىريان كرد و سەرى بە سىنگى دىمېتىرىيە وە نوساند. من بونهودىرىكى پىس و نەفرەتىم! بىرۇكەي چەپەل و پىسمەن ...

مېتىيا ، كەنەيدە زانى چى بکات ، سەرسام و حەپەساو ، لەزىزلىقە وە ، هەندىك قىسە لىلەل و ناپۇشنى كرد و سەرى نادىيائى ماج كرد ...

نا دىمېتىرى ... تو كەسىكى باش و مىھەبانى ... سوئىندە بۇ دەخورى! خوشم دەۋىي ... بەلام تو منت خوشنه وي! چونكە من جىل و بەرگى جوان و گالىسکەي تايىھەتى و ئەو جۆرە شستانەم لەھە موشتىك خوشترەدەوي ... هەركاتى ھەزارى و بى پارەيى خۆمم بىردىكە وىتە وە ، خۆزگە بەمەرگ دەخوازم ... من بونهودىرىكى چەپەل و خۆپەرسىم ... دىمېتىرى ئىقانۇقىچ خوشە وىستىم! منت خوشنه وي ، نامەم بۇ مەنسە ... بىپارىداوە لەگەل ... لەگەل گاۋىلۇقىجىدا زەماۋەند بکەم ... خۆدەبىنى چ بونهودىرىكى؟! توش عاشقى كېيىكى وەك من بويتە! ... خوداحافىز! دوى شوکىدىنىش توّم ھەر خوش دەۋىي ... خوداحافىز مېتىيا!

ئەمەم گوت و قىيۇلۇنژەنى گرتە ئامىز و بەخىزايى گەردەنى ماج كرد و پۇيىشت.

ئەمە ، پەنجەرەي ژورى (مېتىا گۆسىف) ئى قىيۇلۇنژەنى يەكەمى ئۆرکىسترا بۇ ، كەتازە كۈلىڭى ھونەرى تەواو كىرىدبو و بۇ بەسەر بىردىنى پىشوى ھاوين ، ژورىكى لەدایكى نادىيا بەكرى گىتىبو.

مېتىيائى قۇز و چوارشانە و خاوهەن قىزىكى كال و جوان ، بەتۆيى كراسىكە وە ، لەسەر جىخە وە كەي راڭشاپو و سەرگەرمى خۇينىدەن وە دۇرمانىك بۇ.

دواى بىرپىك دودلى و پارايى ، چەند جارىك بەسەرى پەنجەي كىشىي بەپەنجەرە كەدا.

قىيۇلۇنژەن ، سەرەتا سەرىكى بلند كرد و پاشان پېرسى: كېيى؟ منم دىمېتىرى ئىقانۇقىچ ، پەنجەرە كە بکەرە وە ... كارم پىتە. وەرە ژورى ... لەدەرە وە نا! هەر لەپەنجەرە كە وەرە ژورى ... مېتىيا ، لەپەنجەرە كە وە دەرەكەوت وپاش كەمېك لەتەنىشت نادىياوە راۋىدستا.

فەرمۇ! چىت دەۋىست؟ نادىيا ، گرتى بە قولى قىيۇلۇنژەندا و گوتى: وەرە لەگەل! دوى تاۋىيك بىيەنگى ، درىزەي دايىه: دىمېتىرى ئىقانۇقىچ! خوشە وىستىم! لەمەولا چىتەر نامەي عاشقانەم بۇ مەنسە! تكاش لىدەكەم بۇم مەنسە! منت خوشنه وي! لەمەولا پىيم مەللى خوشم دەۋىي!

چەند دلۇپە فرمىسکىيەنى درشت ، بەچاوه كانى نادىيادا هاتنە خوارى و تكانە سەر گۆنەكانى و دواترىش بەسەر دەستىدا شۇرۇپونە و ...

دایک و باوکیشی لەوی دانیشتبون و گوئیان دابوھ قسە بەئاو و تاوه کانی کوره کەیان.

کاتى دەیانبىنى كوره كەيان ئەوھنە شاد و بەكەيفە ، هەستيان بەشادى و دلنىايىھە كى زۆر دەكرد.

باوکە ، پويىركەدە كوره كەيى و گوتى: دەزانم! كچىكى باشە ... خانەدانە ... نازدارە ... بنەمالەيە كى ناسراون ... باوکى خاوهن پله يە كى بەرز بۇ ... تەنبا حەيف ناوه كەي ئەلمانىھ ... لەوانھ يە خەلک وا بىزانن ژىتىكى ئەلمانىت ھىنواھ ...

ھەركە گېشتەوە ژوره كەي خۆى ، چوھ سەر مىزى نوسىنە كەي و بەدەم گريانەوە نامەيەكى بەم شىۋەيە نوسى: (ئىقان گافريليوقيجى خوشەويست! من وابەستەي تۆم و خۆشمەدھۆنى ، دەمەوى بىمە ھاوسەرىكى باش و مىھەرە بان بۇ تو ... (ن) ئى خوت). ئەمەي نوسى و دايە دەستى كارەكەرە كەيان ، بۇئەوهى بەناونىشانى گافريليوقيج رەوانھى كا. ئەجار كەوتە بىركىرنەوە: (دلنیام بەيانى بەدەستى بەتاللەوە نايەتە دىدەنیم ...).

دوازىر ھەناسەيەكى قولى ھەلکىشا.
ئەم ھەناسە قوله ، بەماناي كۆتايى گريان و پەنج و مەينەتىيە كانى بۇ.

چەند خولەكىل لەتەنيشت پەنچەرە كەوە دانىشت و ئارامى خۆى و دەسەھىنایەوە و خىرا خۆى پۇت كرده و كاتىمىر دوانزە شەو ، لىفە گولدۇزى كراو و گرانبەها كەي ، جەستەي ئەم كچە بەدخو و بۈگەن و مەكراویەي گەرم كرده وە.

* * *

دروست لەو كاتەشدا ، ئىقان گافريليوقيج ، لەنیو ژوره كەي خۆيدا دەھات و دەچو و بەدەنگىكى بەرزەوە ، لەبارە ئايىندەوە قسەي دەكىرد.

ساخته‌چیش بیت! به‌لام که ده‌زانی، بوئی‌هیه که‌سیکی باشیش
بی).

ساخته‌چی! تو خودا ئەمەش بوه قسە؟ دایه‌گیان به‌خودا تووش
نەفامى!

* * *

۱۶ تشرینی یه‌که‌م: ۋاريا بەردەواام پىممەللى ژيام لى تىڭداوه!
واده‌زانى تاوانى منه ئەوی خۆشناوى؟ ئەمۇق بەھىۋاشى كاغەزىك
لەپەنجەرەكەوە بۇ فېرىدایه دەرى. لەوەلامدا بە پارچە گەچىك لەسەر
قوئى خۆى نوسى: (ئىستا نا).

دواتر ھەر دەھات و دەچو و لەسەر دیوارەكەی بەرامبەرمانى نوسى:
(پىممۇشە بەلام با بوكاتىكى تربىت). دوايىي یه‌كسەر نوسىنەكەی
سپىيە وە.

نازانم هوئى چىه دلّم ئاوا كەوتۇتە كوتەكوت؟

* * *

۱۷ تشرینی یه‌که‌م: ئەمۇق ۋاريا خوشكم ئانىشكىكى كوتا
بەسىنگىمدا، زۇر بەخىل و بەدەپە! ھەروەها ئەو كورپ، ماوەيەكى
زۇر لەگەل پاسەوانىكدا راۋەستا و چەند جارىك بەدەست ئاماژەي بۇ
مالى ئىمە كرد! پىدەچى خەريكى پىلانىك بىت! مالەكەمان

لەدەفتەرى بىرەورىيەكانى كچىكە وە

۱۳ تشرینى یه‌که‌م: سەرەنjam بەخت لەدەرگاي منىشى دا، باوەر
بە چاوەكانى خۆم ناكەم. لەپەنجەرەكەوە، لاۋىكى بالابەرز و قۆزى
گەنم پەنگ و چاپەشم لى دىيارە - كە بەمۇقۇھ پىئىنچ پۇزە -
بەشەقامەكەي بەردەم مالماندى دىت و دەچى. لەبەيانىيەوە تا ئىيوارى
لەوئى پىاسەدەكا و چاوى لەسەرپەنجەرەكانى مالەكەمان ھەلتاڭرى.
منىش وا خۆم دەرخست كە بايەخى پىيىنادەم.

۱۵ تشرینى یه‌که‌م: ئەمۇق لەبەيانىيەوە باران بەلىزىمە دىتەخوارى،
ئەو كورپ ھەر لەوئى خەريكى پىاسەكردنە، منىش لەپاداشتى ئەو
لەخوبۇردىوييەيدا، چاۋىكىم لېداگىرت و ماجىيىم بۇ ھەلدا. ئەوיש
زەردەخەنەيەكى دللىپەنى بۈكۈدمەن . نازانم دەبى كى بىت؟ ۋارياى
خوشكم دەلى گوایا لەبەر ئەو بەۋىدا دىت و دەچى، بەپاستى
خوشكىكى دامامۇ بەستەزمانم ھەيە! ئاخىر لەكۈ بىنراواھ! كورپىكى
گەنپەنگ عاشقى كچىكى گەنپەنگ بى؟

دايمى ئامۇزىگارى كردىن جوانلىرىن جل و بەرگ لەبەركەين و لەبەردەم
پەنجەرەكان دانىشىن. ھەروەها گوتى: (لەوانىيە كەسىكى حوقە باز و

دەستىشان دەكا بۇ پۆلیس! ... بەراسىتى پىياوان چەندە سىتەمكارن!
لەھەمان كاتىشدا چەندە مەكرۇ و دلېقىتىن!

* * *

۱۸ ئى تىرىپىنى يەكەم: (سىرىۋىز) ئى بىرام ، دواي ئەوهى كە ماوهەيەكى
نۇر بولەمال نەبو ، درەنگانىكى شاو ، خۇى كىردىوھ بەمالدا.
بەرلەوهى بچىتە نىيۇ نويىنەكەى ، ھەوالىيان دايە كەلانتەرى و هاتن و
قوللەستيان كرد.

* * *

۱۹ ئى تىرىپىنى يەكەم: بەدەفەسال ؟ نەفرەتى ! ئەم بونەوەرە بى چاۋ
و پۇھ ، تەواوى ئەو دوانزە پۇزە ، خەريكى چاودىرى كىردىنى مالى
ئىيمە بۇھ و نەمانزانىيە ، بۇئەوهى ھەركە براڭەم ھاتەوھ - كەھەندىك
پارەھى دىزىبۇ - يەكسەر دەسگىرى بىكەن.
(ئەو) ، ئەمپۇش ھات ، لەسەر دىوارەكەى بەرامبەرمانى نوسى: (من
دەتوانم و ئازادم) . حەيوانى پىيس ! منىش لەپقا زمانىتىكىم لىيىدەرهەيتىنا .

فرمیسکه شاراوه‌کان

هه مویان له پویشتن که وتن ، پاوه‌ستان و که وتن بیرکردنه‌وه .
 بیریان کردنه‌وه ، بیریان کردنه‌وه ، بیریان کردنه‌وه ، به لام نه یانتوانی
 هیچ پیگاچاره‌یه ک بو تیرکردنه زگه برسیه کانیان بدوزنه‌وه .
 ناچار ته‌نیا به بیرکردنه‌وه پازی بون .
 له م کاته‌دا ، (پروژینا پروژینسکی) ، جیگری شاره‌وانی ، ئاهیتکی
 هلکیشا و گوتی : دوینی لەمالی (گولوپسوه) گوشت قەلیکم خوارد !
 چ تامیتکی هه‌بو ! کامتان چونته وارشو ؟ له‌وئی سوره ماسی ئاسایی
 دیئن بەزیندویی دەیخنه ناو شیره‌وه ... لامه‌زه‌بانه يه‌ک پوژی پیک
 له‌ناو ئه‌و شیره‌دا دریزه بەزیانی خویان دەدەن ، دوايی دەریان دىنن
 و دەیخنه خامه‌وه و لەنتیو پوندا سورى دەکەن‌هه‌وه ... ئه‌وندە خوشە
 خوشە مروۋە پەنجەکە کانی خۆئی پییوھ دەخوا . ئه‌وندە خوشە
 يه‌کسەر مروۋە تامى ئاناناسى بىرده‌کە وېتەوه ! به‌خودا ئەگەر ... دو
 سى پەرداخىشى خواردېتەوه .. لەپاستىدا كە ... مروۋە ئەقلى
 لەكەللەدا نامىتىنی ... بون و بەرامەی مروۋە شىت دەكا ...
 پوېھرتسوھ ، بەدەنگىكى تىكەل بەهاودەردىيەوه ، گوتی : بەتاپەتى
 ئەگەر چەند دانه خەيار شۇرى كەم خويشى لەگەلەبابى ... بىرمە ئەو
 کاتەى لەپۇلەندى ئۇردومان خستبو ، لەيەك دانىشىندا دوسەد دانەمان
 لوشىدەدا ... قاپە کانمان پېپر دەکرد و بىبەری پەشمان بەسەردا
 دەکرد ، دواترىش شويت و جەعفەرى و بەکورتى زمان لە ئاستى
 ستايىش كردىنيدا كۈلەواره !

فەرماندەی بنكەی شار (پوېھرتسوھ) ، كە پياوېكى لەپە ولاۋازى بارىك
 بولوھە رکاتى مروۋە چاوى پى بکەوتاپە ، بى ئەوهى بەخۆى بىزانى ،
 عەمۇدى تەلەفونى بىر دەكەوتەوه ، لەشەوېكى ھاوينىدا ، لەگەل
 ھاوپىكانىدا ، لەيانەيەك هاتە دەرئى و گوتى : ئىستا لە ھەمو شتىك
 خوشتر ئەوهىيە نانىكى باش بخۆين . لەشارە خوشەکان ، بۇنمنە لە
 (ساراتوھ) ، يانەكان نانى ئىیوارى ئامادە دەكەن ، به لام لەم (
 چروپيانسىك) ھ بۇگەنە ئىيمەدا ، مروۋە جەگە لە ۋەدىكا و چاى مىشائى
 هىچ شتىكى ترى دەسناكەۋى ، بەپاى من خواردەنەوهىيەك نانى
 ئىیوارە و مەزەى لەگەلەدا نەبى ، بەنەفرەت بى .

(ئىقان ئىقانۇقىچ) ى پىشكەرلى فېرگەى وابەستە بەكليسا ، بۇئەوهى
 سەرما كارى تىئىنەكا ، بالتو پەپىوتەكە لەخۆيەوه پىچا و بەتۇنى
 دەنگىكى سەلماندەنەوه ، گوتى : ئەرەوەلا ! خراپ نەبو ئەگەر ئىستا ،
 نانىكى باشمان لىدىابا ! ... به لام كوا ! لە كاژىر دوى شەو بەدواوه چ
 پىستورانىك كراوهىيە ؟ ... دەنا خراپ نەبو جىڭايەك ماسى سوپەر ...
 خارچىكى زۆرى بەسەرەوه بى ... يان شتىكى وەك ...
 تواني بەيارمەتى جولەى دەم و لچ و پەنجەکانى ، وىنەى خواردىتىكى
 بەلەزەت لەمېشىكى ھاوپىكانىدا بەرجەستەكا ، بەشىۋەيەك ئەوانەى
 كە سەيرى پوخساريان دەکرد ، دەم و لىپۇي خويان لىستەوه .

کولاؤ ئەلقە ئەلقە بېرىھ و لەسەری دايىنى ... چەوەندەريشت لەبىر
نەچى ... پۇن زەيتون و خۇدەزانى؟ بىبىھ و بەكورتى شىتەكان
بەپۇختى ئامادەكە ... خۇحالى بوى؟ لىرەدا ، وەك چۈن شتىك
تىكەل دەكىرى و لىك دەدرى ، پەنجەكانى بە شىۋەھە سۇرپاند و
بەجولەى دەم ولۇيىشى ، وەك چۈن شتىك لەتوناذا نەبى بەزمان
دەرىپەرى ، ھولىدا تىيى بگەيەنى ... میوانەكان پىلاوه كانيان دانان و
چۈنە ئورى میوانەوه.

خاوهن مال ، شقارتەيەكى داگىرساند و ھەواى نىئۇ ئورەكەى پېركىد لە
بۇن بۆگەنى كېرىت و گۆڭىرىد. دىوارى ئورەكەى - كە بەۋىنە و تابلىقى
ھونەرى وەك پۇبارى نىقا و شارى قىنىسىا و لازىچىنکۆفۇ نوسەر و
پۇرتىتى ئەنەپالىك ، پازىنراپۇوه - پۇناك كردهوه.

دواتر كە چەكمەجهى مىزەكەى راھەكىشا ، بەسرتە گوتى: ھەر ئىستا
سغە ئامادە دەبى و دادەنىشىن ... ماشاي ھاوسەرم زۇر تەندىرسىتى
باش نىيە ... دەبى بېبورن ... نەخوشىيەكى ژنانەيە ... بەقسە
دكتور (گۆسىن) ھۆكارەكەى دەگەپىتەوه بۇ ئەوهى كە زۇر خۇرى لە
خواردىنى گۆشت و چەورى دەپارىزى ... كى دەلى ھۆرى ئەوهشە؟
منىش پىمگوت: (ئازىزم ئەم نەخوشىيە تۇھىچ پەيوەندىيەكى بە¹
جۆرى خۆراكەوه نىيە! ئەوهى كە بەدەمدا دەچىتە خوارى ھىچ نىيە ،
ئەوهى لەدەمەوه دەردەچى گىنگە! ... راستە خوت لەخواردىنى
گۆشت و چەورى بە دور دەگرى بەلام ئىستاش ، وەك جاران ،
بەبچوكتىرين شت دنيات لى وېك دىتەوه ... لەبرى ئەوهى زولىم

لەناكاو ، بىددەنگ بۇ و كەوتە بېركىرنەوه. كەوتەوه يادى ئەو
شۇرباى ماسىيەى لە سالى ۱۸۵۶ لە دىئەكەى (تىرىپەتسىكى) خواردى.
يادگارىيەكى هيىنە شىين بۇ ، كە لەپەبۇن و ھالاوى نەوس بىزۇيىن
شۇرباى ماسى ، بەلوتدا هات. بى ئەوهى بەخۇرى بىزانى لىۋەكانى
لسىتنەوه و قاچى كەوتە چالىكوه.
نَا! كاكىنه ، بەخۇدا من چىتەر لەتونااما نەما! دەچەمەوه مال و
ناتىك دەخۆم ، ئىيەش وەرن! بۇنایەن؟ دەچىن سەرۇپەردا خىل
قۇدكا ھەلەدەدەين و دواتىش ، چى خوا دابىتى ، پىكەوه دەيھۆين.
خەيارشۇر ، گۆشت گا ... سەماوەرەكە دادەگىرسىتىنин ... خرەپ نىيە
، ھا! بۆخۇمان ھەندىك قسە دەكەين و باسى راپىردوی خۇمان
دەكەين ... زەنكەم نوستوھ ... ھەرھەلىشى ناستىنин ...
بەھېۋاشى ... يالا باپرۇين.

پۇيەرسىۋى فەرماندەي بىنکە ، بەدەم پىگا چۈلەنەوه بۇ
میوانەكان ، بۇئەوهى بە پاپەوه تارىكەكەدا بېرۇن ، پويىركەدە
نوكەرەكەى و گوتى: بابت لەگۇر دەردىنەم! بۇن بۆگەنى ئەوتونەي
تۇخنكاندىمى! ھەزار جارپىم گوتى ، ئەوكاتەي لەھالەكە دەنۇى ،
توتەنەكەت لە پەپە سىگارىكى بۇن خوش بېچەوه! بېرۇئىستا خىرا
سەماوەرەكە ئامادەكە ، بە ئىریناش بلى ھەندىك خەيارشۇر بىننى و
ھەندىك تورىش لەزەويەكە ھەلەكەنى و بېھېننەتە سەرەي ... خوش
ھەندىك ماسى سوېرکراو خاوېن كەرەوه و يەك دو سەلكە پىازى بۇ
وردكە و شويىتى پىداكە و خۇدەزانى؟ دواتر چەند دانە پەتاتەي

لەجەستەی خوت بکەی ، هەولەدە كەمتر قسە بکەی ...) . بەلام کوا؟
کوا گوئى تا بىبىسىتى؟ لەوەلامدا بەمن دەلى: (لەمندالىيە وە رايان
ھىنناوم گۆشت و چەورى كەم بخۆم).

لەم كاتەدا ، نوڭكەرەكە وەزۈركەوت و شتىكى چىپاندە بناگۇيى
خاوهن مال.

رۇبىه رتسوۋ ، بىرۇكانى ھەلتەكاندىن و لەزىر لىيۆھە گوتنى: ھم ... بەلى
... ئَاوا! دەى ھەرچىيەكە كېشە نىيە ... برايان بىورۇن ئىستا
دەگەرپىمەوە ... ئەوە زىنەكەم لەداخى نوڭكەر و كارەكەرەكان دەرگائى
گەنجىنەكەي داخستوھ و كلىلەكەي بىرۇتە ثۇرەكەي خۆى ... دەچم
كلىلەكانيان دەدەمىّ و دېمەوە ... لەسەر پەنجەي پىيەكانى ھەستا و
بەرهو ئەو زورەكە ھاوسمەرەكەي لىيى نوستبو ، رۇيىشت.

نيوهى دەرگاكەي كردەوە و بەرهو جىخەوەكەي ماشا رۇيىشت ، ماشا
خەرتبو.

رۇبىه رتسوۋ بەھىواشى لىيى نزىك بۇوە و بەنەرمى پېرسى: ماشا گىيان!
ئەو كلىلانە گەنجىنەكەم بەدرى ... نىگەران مەبە ... بۇخوت بىنۇ
... مىوانم ھەيە و بۇخۆم بە كاروبارەكان پادەگەم ... يەكى
خەيارشۇرىك و تەواو ... سويند بەخوا هيچى تريان نادەمىّ ...
(دويتىچۇۋ) دەناسى خۆ؟ (پروژىينا) و چەند كەسى تىرن ...
كۆمەلېك پىياوى بەپىز ... ئەوە پروژىينا نىشانە ئىشانە چوارى (فلاديمير) ئەوەندە پىزى تۆى لايە ! ھەرسەيرە ! ...

شهیتانه؟) ، به پاستی و تهیه کی جوانه! تو شهیتان بوى! ئیستاش
 هەر شهیتانى ...
 : دەکەوايە بگە.
 لیمده! داركاريمكە! بروانە ماشا گيان ... تکات لیدەكەم ...
 بىبەخشە! كلىلى گەنجىنەكەم بىدەرى! ماشاي ئازىزم! بەزەيت
 هەبى با ئابۇرم نەچى لەلائى ئەم میوانانەو! ئاخىر ژنەكە تاكەي
 دەتەۋى ئازارم بىدەى! لیمده! داركاريمكە ... گۈيىگە ژنەكە!
 تکات لیدەكەم!
 زن و مىرد، تا ماوهىيەكى زىرقەم شىۋەيە بەردەۋام بون.
 لەو ماوهىيەدا، پۆبەرتسىۋە جارىك لەبەردەم ژنەكەيدا چۈكى دادا و دو
 جارگىيا و چەند جارىك جىنىۋى دا و چەند جارىكىش كىشاي
 بەپۇخساري خوپىدا ...
 سەرەنجام ماشا لەجىيەكەي ھەستا و تفيكى كرده سەرزەۋىيەكە و
 گوتى: چۆن بويىتە بەلائى گىيانم! ئەو كراسەي سەر ئەو كورسييەم
 بىدەرى، ھەى دلپەق.
 پۆبەرتسىۋە، بەپېزەوە كراسەكەي دايە دەستى و دەستىكى بەسەر و
 پىچى خوپىدا ھىئىنا و گەپايەوە لائى میوانەكان.
 میوانەكان، لەژورەكەدا ھەستابونە سەرپى و بەسەرسامىيە و
 دەيانپۇانىيە وىنە ھەلواسراوەكەي ژەنەرال پۆبەرتسىۋە و بەراوردىيان لە
 نىوان بايەخ و گىينىگى پلە و پايەي نوسەر و ژەنەرالدا، دەكرد.

دەگەيەنمە پلە و پايەيەك ... مىتىيا دەنلىرىمە ئامادەيى ... بروانە
 ئازىزم خۇناكى ئىوانەكان بەوشىۋە يە چاودەپوان بن ... كارىكى
 جوان نىيە ... ئەم میوانە باشانە هاتونە مالىمان و ... دويتىچۇڭ
 وپروژىنپۇرۇشىنىسى ... مروققىكى باشىن ... دەزانى چەندە پىزى
 توپيان لايە! بەردەۋام ستايىشت دەكەن ... يەكى خەيارشۇريلك
 پەرداخىك ۋۆدكە و ... خواحافىز ... بۇخۆم ئامادەيان دەكەم ...
 : چۆن گىرم خواردوھ بەدەستتەوە! ئەوھ چىتە شىت بوى؟ ئاخىر
 بەم نىوهشەوە و میوان؟ ئەمانە ھىچ شەرم لەخويان ناكەن؟ لەكۈز
 بىنراوە مروققىكى دروست، ئەم كاتانە بچىتە میوانى؟ بۇ ئىرە
 مەيخانەيە؟ ئەگەر كلىلەكانت بەدەمى، دىيارە گەمژەم! بپۇپىيەن
 بلىي بائىستا بچەنەوە مالى خويان و بىنون و بەيانى بىنەوە.
 : ئەي بۇ سەرەتا ئەم قسانەت نەكىد؟ ئەگىنا لەبەردەم شتىكى وەك
 تۆدا ئەوهندە خۆم زەللىن نەدەكىد ... تۆنە ھاپپىي زىيان بوى! نە
 ئارامى گىيانم بوى! ... شەيتان بەنەفرەت بى، خۇناكى ھەمو
 شتىك بلىي! ... تو ماربۇي! ... ئىستاش ھەر مارى.
 : وەلا بابە جوانە! قەرزازىش بىكەوە! وات لىيھاتوھ جىنىۋىش
 پىيىدەي؟ ھەى مار رەفتار.

ماشا ھەستا و ... فەرماندەي بىنە، لاجانگى خۆى خوراند و درېزەي
 دايە: سوپاپست دەكەم ... بىرته لەگۇشارىكىدا نوسراپو: (زن
 لەدەرەوەي مال فريشىتەيە و لەمالەوەش لەگەل پىاوهكەيدا

میزدەکەم بکەم کە شەوانەش دەتانھىنېتە وە مالى ... خەوتىم ،
گويم لەدەنگىك بو ، گۇتم خوايە دەبى چىبى؟ فىيدىا داوى لېكىرىم
بۇنمە وە ، بەلام چەندى كردى نەمتوانى ئۆقرەبگەم ...
ئەمەي گوت و گەرایە وە چىشتىخانە كە ، نان ئامادە كرا ...

* * *

كاژىرىك دواتر ، دواي ئەوهى ميوانەكان مالى فەرماندەيى بىنكەيان
جىھىشت ، پۇزىنە پۇزىنىسىكى ، ئاهىكى هەلکىشا و گوتى: چەند
خوشە مروق خاوهنى ئىن و مال بى! ھەركاتى حەزكاكان ئامادە يە ...
جىگە لەوهى كە بەتەنیا نابىت و كەسىك ھەي خوشى دەۋىيى و
ئەوكاتانەي دىلت توندە پىيانوت بۇلىدەدا و ... خۆزگەم بە
پۇبەرتىسوڭ! بەپاستى مروقىكى خوشبەختە!
دويتىچوڭ ، تەقى نەكىد ، تەنیا ئاهىكى هەلکىشا و كەوتە
بىركىدنە وە ، دواي چەند خولەكىك گەيشتە وە مال و لىباسە كانى دانا
و ويسىتى بخەوى. ئاهىكى واى ھەلکىشا ، ژنهكە لەخەو ھەستاند.
ژنه بەبۇلۇھ بۇلۇھ گوتى: بەم چەكمانەتە وە ئەۋەندە تەقەتەق مەكە!
خۇ بەردى ئاسياو نىت! لىنگەرپى مروق تاولىك بەئاسودەيى بخەوى!
قۇزەلە قورتەكە لە يانە دەخواتە وە ھاتوهاوار و تەقە تەقەكەشى
لەمال! سندانت لىدا خوايە!

دويتىچوڭ ، داكىكى لە بەرھەم و ناوى نەمرى نوسراڭ دەكىد و پلە
پىايەي لازىچىنکۈنى نوسەرى بەلاوه بالا تر بولەپلە و پىايەي سەربازىي
ژەنەرالىك.

ھەرجى پۇزىنىسىكى بۇ ، تىپوانىنىيىكى پىچەوانەي ئەۋى ھەبو: گومان
لەودا نىيە كە لازىچىنکۈف ، نوسەرىكى بەتونايدە و بەرھەمە كانىشى
ھەم مروق دىننە پىكەنин ھەم دەيگىرىنەن ، بەلام تو وەرە
لازىچىنکۈف بىنېرە بۇ مەيدانى شەر ... فەرماندەيى دەستتەيە كىشى
پىنناكىرى. بەلام ژەنەپال ، زۇر بەئاسانى دەتسانى فەرماندەيى
سوبايەك بگىرىتە ئەستقۇرۇزۇر بەباشى ئەركە كانى خۆى راپەرپىنى ...
لەوكاتەدا ، خاوهن مال قىسى بەميوانەكان بېرى و گوتى: ئەوه
ماشاشەت ... ھاكا گەيىشت.

: بەپاستى خەجالەتىن ... بويىنە مايەي زەحەمەتى بوتان ... چىھ
ئەوه پۇخسارت بۇ وائى ليھاتوھ پۇبەرتىسوڭ؟ بەرچاوت بۇواشىن
بوتەوە؟

پۇبەرتىسوڭ ، بەشەرم دەستەپاچەيىھە ، وەلامى دايەوە: پۇخسارت؟
كوا كوى؟ ... ئەها! ئەھە ويسىتم بەذىيەوە بېچەمە ژورەكە ماشا و
بىتىسىنەن ، ژورەكە زۇر تارىك بۇ ، پۇخسارت بەر گوشەيەكى چارپاڭ
كەوتە ... ها ... ها ... ئەوهش ماشى من ... ئازىزم ئەوه قىزىت
بۇوا ئالۇسقاوە؟ دەلىي (ئانالىزا مىشىل) ؟

ماريا پتەۋەنلىقى قىز ئالۇسقاو و خەوالو ، بەشادىيەوە وەژور كەوت و
گوتى: بەخىربىن بەپىزان ، خوشىتان هىتىنا ، دەبى سوباسى

تۆجگە لەشەر و هات و هاوار هىچ شىتىكى تر نازانى ! بېرىسىم
ئۇنىكەي بوبەرتىسوڭ كە ! ئاي خودايم ! چ ژيانىكى خوشى ھېيە !
مروققە بەختە وەر دەكا . تەنبا منم كە لەم دنيا بۈنگەنەدا ، كەوتىمە داوى
پىرەزنىكى وەك تۆرە ! ھەندىك بېرىۋەلواه با منىش بخەوم .
دويتىچۇشى پىشكىنەرى فيرگا ، لەكتىكدا كە نەفرەتى لە ژيانى خوشى
دەكىد ، سەرى خستە ژىر بەتانيكە و خەوى لېكەوت .

ئامۇڭگارى و پىنمايىھ باوكانەكانت ، لەپىتىاۋ راستى و پاستىگۆيى و پىشىكەوتى ... ھەر شەكاوهبى ئالاى بەرىزتان ، لەمەيدانى كار و بىلمەتى و وشىارى كۆمەلایەتى !

دلوپە فرمىسىكىك ، بەچاوى چەپى ئىمۆخىندا هاتەخوارى و بەسەر گۇندا چىچ و لۇچەكىدا شۇرۇپوھ . دواتر بەدەنگىكى لەرزوکەوه ، گوتى: بەرىزان ! ھەرگىز چاوهپوانى ئەوھ نەدەكىد ، جەتنى سالپۇزىكى ئاوا سادە بىكىن ... بەپاستى دلخۇشتان كىدم ! بەپاستى كارى تىكىدم ! ... تەنانەت ... تا ماوم ، رۇزىكى وەك ئەمپۇم لەياد ناچى ، باوهەرتان ھېبى ... باوهەرتان ھېبى ھاپپىيان ، ھىچ كەس ھىنندەي من چاكەي ئىيەي ناوى ... دلىابن ئەگەر رۇزىكى لە پۇزان ، كارى فەرمانگەم بەتوندى گىرتىپ و سەختگىريم كىدبى ، دلىابن كە ھەمېشە چاكەي ئىيەم ويسىتوھ و ھەرچىيەك بوبى ، لەبەرژەوندى خوتاندا بۇھ ...

لەم كاتەدا ئىمېخۇق بەپىوه بەر ، لەگەل كراتۆف كارمەندى پلە چوارى زىرىدەستى خۆى ، يەكتۈر ماج دەكەن . كراتۆف كە خۇيىشى چاوهپوانى ئەوھى نەدەكىد شانازىيەكى لەوچەشىنى پىپېرى ، لەخۆشيان خەرىكىبو بالى دەگرت .

كاكى بەپىوه بەريش ھىنند بەتوندى دەستى پادەتكاند ، دەتكوت زمانى بەستراوه و ناچارە خۆشحالىيەكى بەم شىيەھ دەربى . دواتر فرمىسىك بەچاوانىدا هاتەخوارى - بەشىيەھ دەگرىيا ، دەتكوت ئەلبومەكەيان نەداوهتى ، بەلكو لىيان ستاندوه .

ئەلبوم

(كراتۆف) ئى كارمەندى پلە چوارى دەولەت ، كەپىاۋىكى لەر ولاۋازى قامىش ئاسا بو ، خۆى لە كارمەندەكانى تر جىاڭىردى و پويىردى (ژىمېخۇق) و گوتى: گەورە بەپىزم ! ئىمە ھاتوين تا بەھۆى ئەو سەرۋاكايەتىه چەندىن ساللەيە و ئەو پىنمايى و سەرپەرشتىيە باوكانىيە بەرىزانانەوە ، كە بەدرىزىايى چەندىن سال ... (زاکۆسین) - كارمەندىكى تر - كەھەر لەھۆى لەگەل ئەوانى تردا پاوهستابو ، بەدەنگىكى هيواش وەبىرى هيئنايەوە: بەدرىزىايى زىاتر لە دە سال ...

: بەللى بەدرىزىايى زىاتر لە دە سال ، ھاتوين لەناخى دلماڭەوە پىزى سوپاس و پىزانىنى خۆمان بۇ بەپىزىت دەربىپىن . ئىستاش لە رۇزىكى ئاوا پىرۇزدا ، ھاتوينە خزمەتت و ئەم ئەلبومە ناشايىستەيە ، كە برىتىيە لە وىنەي ھەمو ئەم كارمەندانە ، وەكۇ بىرەوەرىيەك ، وەكۇ پىزىپىزانىنى ئەم كارمەندانە ئىزىر دەستى خوت ، پىشىكەش بە بەپىزىت بکەين ، ھيوادارىن بەدرىزىايى تەمنى پەلەشانازىت ، تا ئەو بۇزەي لەثىاندا دەمىننى ، ئىمەت لەبىر نەچىتەوە ... لېرەدا زاکۆسین ، كە دەتكوت دەمېكە خۆى ئامادە كردۇھ و چاوهپوانە قسە بىكا ، ئارەقەي پوخسارى سېرىيەوە دەستى پىكىرد:

با به پرسیاریتیدا ، هستم به ئارامیه کی زور کرد. لە ماوهی چەند سالى خزمەتمدا بى شک و دودلى کارم کرد و هەمیشە لە سەرئەو بپوايە بومە كە دەبى ئىيمە لە خزمەتى خلکدا بىن نەك خەلک لە خزمەت ئىيمەدا بى. هەربوييە ئەمۇڭەورە ترین پاداشتم وەرگرت! بەللى ئەمۇڭ کارمەندە كانم ئەلبومىكىيان بە دىيارى پېشىكەش كردم ... فەرمون سەيرىكەن ، بە راستى زور كە وتمە ئىير كارىگەرى ئە و وفا و ئەمە كدارىيەيان.

میوانە كان بە شادىيە و خۆيان چەماندەوە و كەوتىنە سەيرىكىنى ئەلبومە كە.

(ئۆلگا) ئى كچى ئىميخۇف ، پويىركەدە باوکى و گوتى: ج ئەلبومىكى جوانە ! لەوانە يە نرخە كەى لە دەورى پەنجا پۇبلىدا بى ! بە راستى جوانە ! بابەگىيان بىدەرە من ... من هەلەيدەگىرم ... زور جوانە ... دواي نان خواردىن ئەلبومە كەى بىرە زورە كەى خۆى و لەچە كەمە جەمىزە كەيدا شاردىيە وە.

پۇزى دواتر ، ئۆلگا ئەلبومە كەى هيئايە دەرى و وينەي کارمەندە كانى دەرهىئىنا و فەرىيە دانە سەر زەوييە كە و وينەي هاورييە كانى زانكۆ ، خستە ناوى.

بەم شىوھىيە ، پوشاكى (يەك شىوھ) ئى کارمەندە كان ، جىڭاي خۆيان دايە پوشاكى يەك شىوھى خويندكارانى زانكۆ. (كۆلایا) ئى كورپى بە پۈوه بەرى بە رېزىش ، وينەكانى كۆكىنى و دەستى كرد

دواي ئەوهى بېپىك هېبور بۇوه ، چەند قىسى گەرمى ترى بىز كارمەندە كان كرد ، دواتر چانسى ئەوهى دانى تەوقەي لەگەلدا بىن و دەستى بىگشىن.

سەرەنجام ، لەنیو ھەلەلە و هاتوهاوارى شادى کارمەندە كاندا ، بە پىليكانە كاندا هاتە خوارى و سوارى گالىسکە كەى بۇ و بە دەم نزاي خىرى کارمەندە كانە وە ، فەرمانگەي جىھېشىت و تەنانەت جارىكى تريش لەنیو گالىسکە كەدا كەوتە و ئىير كارىگەرى هەستە كانى و گىريا.

* * *

لە مالەوە ، مەراسىمەتكى خۆش چاوه پوانى دەكىد.

لە مالىش ، ئەندامانى خىزانە كەيى و دۆستان و ئاشنایان بە شادى و ھەلەلە لىدانە و پېشوازيان لېكىد.

هاتوهاوارىكى وايان وەرپىختى ، خۆى لى ببۇھ پالەوانىيەكى نەتە وە بىي و وايدە زانى ئەگەر ئەن بوايا ، ئەن خاڭى نىشتىمان كۆيى دەبۇوه.

لە كاتى نان خواردىنى نىيەپۇدا - ئەن نانە كەبە و بۇنە يە و ئامادە كرابو - هەر پەرداخ بۇ و بە سلامة تى ئەن وەلەدە دران و پەر دەكaranە وە ،

ماچىرىن و پىروزىيى ، بازارىكى گەرمىان ھە بۇ.

زىميخۇف ، كە خۆيىشى چاوه پوانى سازكىرىنى مەراسىمەتكى لە و شىوھىيە نەدەكىد ، پويىركە ئامادە بوان و گوتى: براينە ، كاژىرىك بەر لە ئىستا ، لە پاداشتى ھەولۇن و ماندو بون و هەستىكىن

به وینه کیشان: پوشکی یه ک شیوه‌ی کارمه‌نده‌کانی به چهند ره‌نگیک
نه خشاند. دواتر نوره گه‌یشه روحساریان، سمیله‌کی سه‌وزی، بو
بی‌سمیله‌کان دروستکرد و بو بی‌پیشه‌کانیش، پیشیکی قاوه‌یی،
دروست کرد. کاتی ئه م کارانه‌ی ته‌واو کرد، چوار دهوری سه‌رو
جه‌سته‌ی کارمه‌نده‌کانی به‌مهق‌س بری و چاوه‌کانیانی به سنjac
کون کردن. بهم شیوه‌یه ماوه‌یه‌کی زور سه‌رگه‌رمی یاری کردن بو.
سه‌ره‌نجام، وینه‌ی سه‌ری کراتوفی کارمه‌ندي پله چواری
به‌شقارت‌یه‌که‌وه لکاند و بردیه ثوره‌که‌ی باوه‌کی و گوتی: ئه‌ها بابه
چیم دروستکدوه؟ ئه‌ها بابه... سه‌یری ئه‌و په‌یکه‌ره که.
ژیمیخوّه، به‌بینینی ئمه، له‌ناخی دله‌وه ده‌ستی کرده‌پیکه‌نین و
له‌سر کورسیه بزوکه‌که‌ی جوله‌یه‌کی کرد و به‌هه‌ستیکی باوه‌کانه‌وه،
ماچیکی گه‌رمی گونای کولیای کرد و گوتی: هه‌ی شه‌یتان! برؤ
به‌دایکت نیشانیده، با ئه‌ویش ببینی.

هیندە بەسە تىلەی چاوىك بىدىتە ئەو ئاۋىنەيە بە دىوارەكە وە
ھەلۇاسراوه ، بۆ ئەوهى زگت بە خوت بىسوتى و قەد و بالاي خوت ،
بەخوار و خىچى بىيىنى.

لەبەرامبەر ئەم ئاۋىنەيەدا سەرو پىشى مشتەرىيەكانى دەتاشى.
لەسەر ئەو مىزە بچوکەي ، كەھىنەدە ماكار كۆزمىجى خاوهن دوكان
پىس و پۆخلە ، هەمو شىتىكتەسىدەكەوى: جۆرەها شانە! چەند
دانە مەقەسىك و موس و ئاپىزىن و دىتول و قتوپەك بۇدرەي
برىانەوە و كۈلۈنىيەكى بى بۇن.

زەنگولى سەر دىوارەكە ، دەنگىكى بىزاركەرى لىيۆه بلند دەبى و
پياوېكى بەسالاچو ، بەالتويەكى كورت و چەكمەيەكى لبادەوە ،
شالىكى زنانە لە سەر و ملى خۆي ئالاندۇوە ، وەزۇردەكەوى. ئەم
پياوه (ئاراست ئىقانۇقىچ ياكۇدۇق) ئى باوکى تعمىدىي ماكار
كۆزمىجە. سەرۇھ خىتىك دەرگەوانى كلىسا بو ، بەلام ئىستا لەدەر و
بەرى گەرەكى (دەرياچەي سور) نىشتە جىيە و خەرىكى ئاسنگەرىيە.
ئاراست ئىقانۇقىچ ، بودەكتە ماكار كۆزمىج - كە ھىشتا سەرقائى
خاۋىن كەرنەوەي دوكانەيەكە - و دەلى: سلاو ماكار گيان! پوناكى
چاوان!

يەكتەر ماج دەكەن.

باوکى تعمىدى ، شالەكە لە سەرۇگەردنى خۆي دەكتەوە و خاچىك
لەسەر سىنگى خۆي دەكىشى و دادەنىشى و بەكۆخە كۆخە و دەلى:
دوكانەكەت نۇر دورە كۈرم! لە دەرياچەي سورەوە تا دەروازەي
(كالۇژسکايا) ، گالتەيە!

لاي سەرتاش

بەيانىيە.

ھىشتا كاتىمىر حەوت نەبوھ ، بەلام دوكانە بچۈلەكەي (ماكار
كۆزمىج بىستكىن) ئى سەرتاش كراوهەيە.

خاوهنى دوكانەكە بە سەر و پىشىكى چىڭن و شانە نەكراوهەوە ،
سەرگەرمى پىكخىستەوە و پاڭىرىنى دوكانەكەيەتى. گەرچى
شىتىكى ئەوتۇ لە دوكانەكەدا نىيە تا شايىانى پاڭىرىنى دەپەت ، كە چى
پوخساري ئارەقەي پىدا دىتە خوارى.

شىتىكى كۆنە رايدەكىشىتە ئەولادە ، پەنجەيەك بەۋىدا دىئىن.
لە گۆشەيەكى تر ، بەپەلەپىتكەيەك مىشولەيەك بە دىوارەكەوە ،
بەرددەداتەوە خوارى.

دوكانەكە بچۈك و تارىك و پىيسە ، پارچە پەپوئىك ، كە مەرۇغ
دەخاتەوە يادى كراسىكى لە بەن چىزاو و پەنگى تاوه سوتى
گالىسکەرەكان ، دىوارە دارىنەكەي داپوشىۋە.

لە نىوان ھەر دو پەنجەرە تارىك و گىيان ھىتەرەكەدا ، زەنگولىك ،
بەسەر دەرگايەكى بارىك و بچوکى شەق و شېرەوە ھەلۇاسراوه ،
كە جارجار ھەر لە خۆپا دەكەۋىتە جولە و زىينگە زىينگ.

ماکار کۆزمیچ ، سەرشانیەکى چىكىنی پېلەپەلەی زەرد زەرد ، دەداتە سەر شانى كابرادا و چىرك چىرك ، مەقەسەكەی دەستى ، دەكەۋىتە كار و دەلىٰ: تەواو كورتى دەكەمەوه.

: ئەرەوهلا ! وەك پىچى تاتارەكان كورتى كەرەوه ، با بەپرى بىتەوه.

: ئەرى پۇرى گىانم تەندروستى چۈنە ؟
باشە ، سوپاس بۇ خوا ، چەند پۇزىك لەمەوبەر چوبۇھ خزمەت خانمۇ ئەفسەر و ئەويش روپىلىكى دابویه.
: ئەها ... هەر روپىلىك ... زەحمەت نەبىي گوچىكەت ئاوا بىگە و ئاگادار بە.

: خەمت نەبىي ... تووش ئاگاداربە شوينىكىم بىريندار نەكەى ! بىرېك لەسەرخۇ ! ئاوا ئازارى هەيە ! دەلىي مۇھەكان پادەكىشى.
: گىينىڭ نىيە ! وارىدەكەوىي ! ئەرى بەپاست (ئانا ئاراستۇقنا) چۈنە ؟
: ئاناي كچم دەلىي ؟ خراپ نىيە ، چوارشەمەي راپىدو نىشانەيان كرد ، ئەرى بۇ نەھاتى ؟
دەنگى مەقەسەكە نامىيىن.

ماکار کۆزمیچ ، دەستى دەنیتە كەلەكەى و بەشپىزەيىھە دەپرسى:
كىيان نىشانە كرد ؟
: ئى خۇرۇنە ... ئاناي كچم !
: ئەمە ماناي چىيە ؟ شتى وا چۆن دەبىي ؟ دەزگىرانەكەى كىيە ؟
(پروكۇقى پتروشىج شىكىن) ، ئەوهى كە پۇرىكى لەكۈلانى (زلاتوستنسكى) ، بەپرسى كابانەكانه ، ژىتكى زۇر باشە ! ھەمومان

: بەخىرىبىي ! تەندروستىت چۈنە ؟

: نەخۇشم برا ! تايەكى قورس دايىكتىبوم.

: چاك دەبىي ئىنىشالا.

: بەلىٰ تايەكى قورسەم ھەبو ! يەك مانگى رەبەق لەسەرجى كەوتى !
پىم وابو كەئىدى زىيانم كوتايى پىھاتوھ و دەبىي مالاوايى لە زىيان بکەم. ئەوهندە هيلاك بوم ، كەشىشيان هىننایە دىارم ! بەلام سوپاس بۆخوا ئىستا ھەندىك باشتىم ، پېچم دەپوتىتەوه ! چومە لاي دكتور گوتى دەبىي سەرت بتاشى ! گوتى ئەوتالە موانەي بەتازەيى دىئنەوه ، رەگە كانىيان بەھىزىتن.

بۇيە بىرم كەرەوه و گوتى واباشە بچەمە لاي ماکار کۆزمىجي خۆمان.
ھەرچۈنیك بى خزم لەبىگانە باشتىرە ، ھەم جوانتر سەرت دەتاشى و ھەم پارەشت لى وەرنانگرى. ھەرچەندە دوكانەكەت دورە ! بەلام ئەمە كەى كىشەيە ؟ ھەر بۆخۇي پىاسەيەكىشە !
لەخزمەتتىدام فەرمۇ !

ماکار ، خشەخشىك بەقاچەكانى دەكەت و بەدەستىش ئاماژە بۇ كورسىيەكە دەكەت.

ياساگۇدۇق ، دەچىتە سەر كورسىيەكە دادەنىيىشى و لەئاوىيىنەكەدا سەيرىكى خۆى دەكەت و ئە دىمەنە لەئاوىيىنەكەدا دىتە بەرچاوى خۇشحالى دەكەت: دەم و چەنگەيەكى خوار و خىچ ، دەم و لىيۇيکى دەرپەپىو و لوتىكى پان و چاوانى بە تەۋىلەوه نوساول.

که وابی شیکین دهوله منه نده ؟
 له کومپانیا یاه کدا کارده کا ... هزار و پینسه د پویلی دانراوی هه یه ...
 به لی برا ... نیدی ئه م قسانه هیچ سودیکیان نیه ... تازه کار له کار
 ترازاوه ... خو ناوی پویشتو جاریکی تر ناگه پیته وه ناو جو گه که ئی !
 ماکار گیان ! و باشتره بوخوت بدوای ژنیکی تردا بگه پی ... خو
 ئانا له ئاسمانه وه نه هاتوته خواری ! چیه بو وا حه په ساوی ؟ بو
 سه رم ناتاشی ؟
 ماکار کوزمیج ، وه لام ناداته وه . بی جوله راوه ستاوه ، دواى که میک
 ده سره که ئی له گیرفانی دینیتە ده ری و له پرمەی گریان ده دا .
 ئاراست ئیقانو قیچ ، هه ولدده دا هیورى کاته وه : به سه کوپم ! به سه !
 ئه م گریانه چیه ؟ خو تو زن نیت ! گوتم به سه ئارامبە وه ! دواى
 ئه وەی سەری منت تاشی ، چەندی پیت خوشە بگرى . دهی کوپم !
 ئه وە مەقسەکه یه هەلیگرە و کارەکەت ته اوکە .
 ماکار کوزمیج مەقسەکه هەلددەگری و نیگایکی خالى لە پىز و
 نه زاکەت ، ده بېتە ئاراست ئیقانو قیچ و مەقسەکه فریدە داتە وه سەر
 میزەکە ، ده سەتكانی دەله رىن و دەلی ئاتوانم ! دەستم ناچیتە هیچ
 کاریک ! من مرو قیکی بەدبەختم ! ئانا ش بەدبەخته ! ئیمە يەکەرمان
 خوشە ویست ، بەلینمان بەیەکتار دابو ... به لام چەند مرو قیکی
 دلپەق و بی بەزەبی لیکیان کردىن ... فەرمۇ بو دەرە وه ئاراست
 ئیقانو قیچ ! چاوم بەرایی نادا بتىبىم .

لەم دەزگىراندارىيە ئانا خوشحالىن ... ھەفتەي داھاتو زەماۋەندىيان
 بو سازدەكەين ، توش وەرە ! زۆر خوش دەبى ! .
 ماكار کوزمیج ، مات و سەرسام ، شانەكانى هەلددەتە كىنن و دەلى ئی:
 چون شتى وات كردۇ ؟ لە بەرچى ؟ ئەمە ... شتى وانابى ، ئاراست
 ئیقانو قیچ ! چونكە من خۆم ... ئانا ئاراستۇقنا ... خۆم ... خۆم
 دەمۇيىست بىخوازم ... چون شتى وادەبى ؟
 چەند و چۆنى ناوى ؟ كردىمان و بېرەيە و ! كاكى زاوا تابلى ئى كورپىكى
 باشە .

چەند دلۋىپە ئارەقە ئارد ، پوخساري ماكار کوزمیج تەپ دەكەن .
 مەقسەکە فرېدە داتە ئەلولاوه و دەستىك بەلۇتىدا دېنن و دەلى ئی: من
 خۆم بەنياز بوم بىخوازم ... شتى و چون دەبى ؟ من ... من ... من
 خوشە ویست ... بەلینم پىددابو بىھىنم ... پورى گيانىش پازى بو
 ... توش ھەمېشە وەك باوك بويتە بو من ... بەئەندازەي مامە
 پەممەتىيە كەم بىزىم دەگرتى ... ھەمېشە بە خۇرپايى سەرەم چاڭىرى دى
 ... چەندىن جار پارەتلى وەرگەتۈم ... دواى پەممەتى ،
 قەنەفە كە مانت بىردى دە پوبلېشىت بە قەرز لىۋەرگەتىم و ھەرگىز
 نەندامە وە ، لە بېرە ؟

ئە ئۆن لە بىرم نىيە ؟ زۆرباشم لە بېرە ! به لام ماكار گیان ،
 توخوا ! ئىستا ھەر خۆم و خوتىن و كەسمان لانىيە ، كوا تو بەكەللى
 زاوابى دىسى ؟ نەپارەيە كى وات ھە یە ، نە ناو و ناوابانگىك ! ئە وە
 پېشەكەشت ھەر هېچ و ...

مرۆڤ ، بەبىنېنى سەرۆكەللە نیوهتاشراوى ئاراست ئىقانوقچىج ،
دورخراوهكانى وەبىر دىئتەوە . بۆخۇيىشى ھەست بەخەجالەتى دەكا ،
بەلام ئىدى ، جگە لە دان بەخۇداگىرن ، هىچ پېڭەچارەيەكى ترى
نىيە . شالە ژنانەكە لە سەر و ملى خۆى دەئالىنى و لەدوكانى
سەرتاشەكە دەچىتە دەرەوە .

ماكارىش لەتنىايى خۇيدا ھەروا دەگرى .

پۇزى دواتر ، ئاراست ئىقانوقچىج بەيانى زو بەرەو دوكانەكە ماكار
كۆزمېيىج ، دەكەۋىتەرى .

ماكار ، بەسارىدېوە لىيى دەپرسى : چىت دەھوى ؟

ماكار گيان ھاتوم كارەكەم بۇ تەواوکەيت ، نیوهى سەرم ماوە ...
سەرەتا پارەي خۆم وەردەگىرم ، ئنجا كارەكەم تەواو دەكەم .
بەخۇپاىي سەرى كەس ناتاشم .

ئاراست ئىقانوقچىج ، بىئەوهى يەك قىسىبكا ، ملى پېڭاي خۆى
دەگرى و دەرۇا .

تا ئەمپۇش ، نیوهى قىرى سەرى كورتە و نیوهكە ئى ترى درىزە . پارە
دان بە ھەقى سەرچاڭىرىن ، بە ھەپلەخەرجى دەزانى و دانى بەخۇيدا
گرتۇو و چاودەپوانە تا لايەكىرتكە ئى قىرى ، درىز بىتەوە و وەك
لايەكە ئى ترى لىيېت .

بەم سەر و شكلەوە ، لە ئاهەنگى گواستنەوە كچەكەيدا بەشدارى
كىد و كاتىكى خوشى بەسەر بىردى .

هم ... دهبوایا بچیتے‌لای دکتوری ددان ، ئەوسا نەدەبۇھ ھۆى
ماندوکردنى من ...

ئەمەی گوت و ماوهى خولەكىك بىدەنگ بو .

کاكى دکتور داوى لىبوردىنلى دەكەم ، بويىنە هوکارى ماندوکردنى
بەپىزىت... باوھەرت ھېبى ئەگەر لەھاتنى تو دلنىيا بوايىا ، نەدەچوھ لاي
ددانساز و چاوهپوانى توى دەكىد ... داوى لىبوردىن دەكەم ...
خولەكىكى تر بە بىدەنگى تىپەپرى .

نادىزدا پتروقىنا ، پشت ملى خۆى خوراند .

دکتور ، لەزىر لىۋوھوھ بە بلەبلەمەوھ گوتى: خانمى بەپىزىتكا يە
بەپىمكە ، با لەمە زىاتر دوانەكەم ، كاتى دکتوران ئەۋەندە نرخە
ھەيە كە ...

ئى خۆ من ... رامنەگىرتوى ...

بەلام خانمى بەپىز ناتوانم بېبى وەرگىتنى (ھەقى هاتن) كەم ، لىزە
بىرۇم !

نادىزداپتروقىنا سور ھەلگەپا و بەپتەپت گوتى: ھەقى هاتن؟ ئەما!
بەللى ، ھەقى خوتە ، دەبى ھەقى خوت وەرگرى ... توش
ئەزىزەت كىشاوه و ھاتويە ئىزە ... بەلام کاكى دکتور ... باوھەرکە
خەجالەتم ... پياوهكەم جىزدانى پارەكەمانى لەگەل خويدا بىدوھ ...
باوھەرکە پاپاسىيەك شك نابەم لەمالەوھ ...

هم ... سەيرە! ئەدى كەوايە من دەبى چى بکەم؟ خۆ پىم ناڭرى
لىزە دانىشىم و چاوهپوانى ھاتنەوەي مىزىدەكەت بىم؟ بىرچوان بگەپى
ددانساز .

تۈلەتىن

زەنگى دەرگا لىدرا ، (نادىزدا پتروقىنا) ئى خاوهنى ئەۋەنلىقەنەمانەي كە
شويىنى پودانى چىرۇكەكەمانە ، بەپەلە لەسەر قەنەفەكە هەستا و
بەرە دەرگا كە پۇيىشت .

بەخۆى گوت: (دەبى مىزىدەكەم بىت ...) .

بەلام كاتى دەرگا كەردهوھ ، لەگەل پىاۋىتكى نەناسدا بەرەپو بۇوە
پىاۋىتكى بالابەرزى قۇز ، بەبالتۇيەكى چەرمى گرانبەها و
چاولىكەيەكى چوارچىپوھ زىپېنەوھ ، لەبەرامبەرلى راوهستابو .

دەمۇچاوى چىچىلىقى تىكەتىبو و چاوهكەنلىشى بەجۈرۈك لە
بىبايەخى و بەكەمزانىنەوھ ، دەيانپۇانىيە دىنياکەي ئىيمە .

نادىزدا پتروقىنا ، پرسى: چىت دەۋىست فەرمۇ؟

من دکتۆرم خانمى بەپىز . لەلایەن خىزىنەكەو بەننۇيى ... بەننۇيى ()
چلوبىتىقى؟ دەنگ كراوم ... تو خاتونى چلوبىتىقى؟

بەللى ... خۆم ... بەلام بەخودا كاكى دکتور ... داوى لىبوردىن
دەكەم ، پياوهكەم جەلەلەيە تايىكى قورسى ھەبو ، ددانىشى ھەۋى
كردبو ، ئەۋ بۇ خۆى نامەي بۆت نوسى بىتىتە ئىزە ، بەلام تو ... ھەر
نەھاتى ، ئەۋىش چىتىر بەرگەي ئەۋ ئازارەي نەگىرت ، چوھ لاي
ددانساز .

بىدەنگى ، گوتى: زۇر باشە ، يەك خولەك مۇلەتم بىدەرى تا كەسىك دەنېرمە لاي ئەو دوكاندارەي سەرى كۈلانەكە ، بەلكو هەندىك پارەي بەقەرزلىيەرگەم و ھەقى ھانتەكەت دەدەمى ، نىگەران مەبە . دواتر چوھ نۇرەوە و شىتىكى بۆ كابراي دوكاندار نوسى . دكتورىش بەدوايدا ملينىا و چوھ نۇرى میوانەوە و بالىنچەرمەكەي دانا و خۆي ھاوېشتە سەرقەنەفەيەك و دانىشت . هەردوکيان بى دەنگ و چاوهپوان بون . دواي پىئىنج خولەكىك ، وەلامەكەي ھاتەوە . نادىزدا سەرى زەرفەكەي كىرددەوە و جىڭە لە وەلامەكەي كابراي دوكاندار ، يەك پۆبلىكى كاغەزى دەرهىتىنا و بەرەو لاي دكتور درىزى كرد . چاوه كانى دكتور لە ئەنجامى تۈرپەيىدا پېيشكىيان داوېشت . پۆبلىكەي لەسەر مىزەكە دانا و گوتى: ئەمە چىه خانمى بەپىز؟ ... لەوانەيە نوڭەرەكەم پۆبلىك وەرگىز! بەلام خۆم نەخىر ... هەرگىز! بىورە ... : ئەدى چەندىت دەھۋى؟ : خۆى دە پۆبلىك وەرەگەرم ... بەلام قەيناكا تو پىئىنج پۆبلىم بىدەرى . : پىئىنج پۆبلىك لەكوى بىيىم؟ خۆھەر لەسەرتاوه پىمگوتى پارەم نىھ ! : نامەيەكى تر بۆ دوكاندارەكە بنوسە ، ئەھەي بتوانى پۆبلىكەت بەقەرز بىاتى ، دەتوانى پىئىنج پۆبلىشىت بىاتى! جياوانى چىه؟ خانمى بەپىز تاكايە لەمە زىاتر پام مەگەرە ، كارم زۇرە ! بىكار نىم ...

بىزانە ، بەلكو هەندىك پارە بىدۇزىيەوە ... خۆھەقەكەي من ئەۋەندە پارەيەكى زۇر نىھ ... : باوەرەكە كاكى دكتور ئەپارەيىھى هەمانە ، لاي مىزىدەكەم ... بەپاستى خەجالەتم ... ئەگەر پارەم لابوايە ... تۆبلىيلى لەبەر پۆبلىك ... لەبەر پۆبلىك ئەم دۆخە گەمزىنەيە قبولكەم ... ئەم خەلکە زۇر بەسەيرى پارەي دكتورەكان دەدەن ... بەپاستى ئەمە جىڭىاي سەرسۈرمانە؟ بەشىۋەيەك رەفتارمان لەگەل دەكەن وەك ئەھەي هەر مۇۋقىش نەبىن ، كار و ماندۇيىتى ئىيمە بەھەند ناگىن ... ئەم ھەمو پىگايىم كوتاوهتەوە و ھاتومەتە ئىرە و ... كاتى خۆم بەفيروز داوه و ... : لېيت تىيەكەم دكتور ، بەلام ئەۋەش بىزانە ، هەندىك جار مىۋە پارەي وردهش لەمالەكەيدا شىك نابا . من چ كارم بە (ھەندىك جار) ؟ بەپاستى تو زۇر سادە و خەياللىت ... نەدانى ھەقى ھانتى دكتور ... كارىكى - ناكىرى پىاۋ ھەمو شىتىك بلى - تا ئەۋپەپى دىرى وىزىدانە ... و ھەست دەكەم ، دەزانى نامەۋى پاسەوانى سەرى كۈلانەكە بىيىن بۆيە دەتەۋى پارەكەم نەدەيتى ... بەپاستى سەيرە ! نادىزدا ، هەندىك خۆى هيىنا و بىردى ... ھىنندەي دىنيا يەك ھەستى بەشەرم و خەجالەتى دەكەد ... پوخسارى سورھەلگەپا ، لىيەرگەن دەتگۈت ئاگرىيان تىببەربوھ ، پىيىستى پوخسارى لەئەنجامى پق و تۈرپەي و شەرمدا كورۇز ببۇۋە و سورھەلگەپابو ، دواي كەمەنگى

بەلام خانمی بەرپىز ، بىزانه كە پله و پايەرى كەسانى وەك ئىمە ...
 بەلام دكتور نەيتوانى قىسىمە كانى تەواو بىكا كە نادىئىذا پتروقۇنا
 بەلەتردان و لارەلار بەرھو لاي دكتورھات و دكتوريش خىرا هەردو
 دەستى بەرھو لاي ئە و درېئىز كرد و نادىئىداش خۆى بەدەستە كانى
 دكتورەوە گىرتەوە و بورايەوە و ... سەرى بەسەر شانى دكتوردا لار
 بۇوه .

دواتى خولەكىك بەنەرمى گوتى: وەرھ ئەملاتر ... بەردىم كوانوھ كە
 دكتور ... ئەملاتر ... ھەموشتىكت بۇ دەگىرمەوە ... ھەموشتىك
 ...

كاتىزمىرىك دواتر ، كاتى دكتور مالى نادىئىذا پتروقۇنای بەجىھىشت ،
 ھەم مەست بىو ، ھەم پەست بىو ، ھەم شەرمەزار ... لە كاتىكدا
 كەدەيويىست سەركەۋىتتە سەرخىشكەكەي ، لە بەرخويەوە گوتى: (
 مەرۋە ، كاتى بەيانىيان لەمال دېتە دەرى ، نابى پارەيەكى زۆر ھەلگرى
 ، چونكە جارى واهەيە ناچارە دايچىنى) .

گۈز بىگە كاكى دكتور! ئەگەر پىتىت نەلىم: كەسىكى بىچا و
 بۇوى! ئەوه پىتىدەلىم كەسىكى بىبىزەزىي و بىسۆز و نامىھەبانى!
 وايە! زۇر پقۇن و بىبىزەزىيەت ، تىكەيىشتى?
 نادىئىذا پتروقۇنا ، بەرھو لاي پەنجەرهكە وەرسۇرا و لىتى خۆى گەست
 و چەند دلۋې فرمىسىكى درشت بەچاودەكانىدا هاتنە خوارى و كەوتە
 بىركرىدنەوە: (بەدەفالى ، بىشەرف ، رەفتار ئازەل ، مۇلەتى ئەوه
 بەخۆى دەدا ... ئازايەتى ئەوهى تىدایە ... ئاخىر چۈن دەبى درك بەو
 ھەلومەرچە نالەبارەي زيانى ئىمە نەك؟ نەفرەتى! راوهەستە بىزانە
 چىت لىيەدەكەم!).

لەم ساتەدا ، بەرھو لاي دكتور خۆى وەرچەرخاند ، شوينەوارى
 خەفەت و نىكەرانى بەپوخسارىيەوە دىيار بۇ . بەدەنگىكى نەرمى تىكەل
 بەپارانەوە ، گوتى: كاكى دكتور! خۆزگە لە بەرپارە ئەوهەندە منت
 ئازار نەدەدا! ... پىتىوايە بۇخۆم خەفەتى تىرم كەمە؟ لەم ساتەدا
 ھەردو دەستى بەھەردو لاسەرى خۆيەوە گرت و گوشى.
 لە چاوتروكەنلىكدا خەرمانى قىزە جوانەكەي - كەدەتگۇت سېرىنگىكى
 گوشىوھ نەك ئەملاؤ لاي سەرى - بەسەر شانەكانىدا هاتنە خوارى
 ...

ئاي خودايە! من چ ئازارىك بەدەست ئە و مىردا گەمزەيەمەوە
 دەچىزىم! ... لەم وىرانىيەدا دانم بەخۇدا گىرتۇھ ... كەچى ئەوه
 ئىستا پياوىكى خويىندهوار ، مۇلەتى ئەوهى داوهەتە خۆى بىزاز و
 سەركۈنە بىكا! ئاي خودايە تاكەي ئەم كويىرەوەريە! .

لەپىدا نىه ، ملەپوتىنېكى كۆنەي بەدەورى گۈزىنېكى قاچىيەوە
بەستبو.

ئەم بۇنەوەرە گەمژە و دەبەنگە ، كەھەتا بالىتۇھا وينىيە
دەسىدەرەكەي كۆنتر و پىستەر دەبىي ، منىش زىاتر خۆشىدەۋىي و
ھونگىرى دەبىم ، لەپىنج مانگ لەوەوېرەوە بۇ وەدەسکەوتىنى كارىكى
وەك سكرتىرى ، يان كاتبى ، ھاتبۇھ پايىتەخت ، سەرى بەزۇر شوتىندا
كىرىبو و لەزۇر دەرگاى دابو بەلگو كارىكى دەستكەۋىي. بەلام ھەمو
ھەولەكانى بىي سود بون.
ناچار ئەو رېڭە ھاتبۇھ سەرقامە كان بۇئەوەي دەس لەخەلك
پانكاتەوە و شتىكى دەسکەۋىي.

بەرامبەر ئەو شوتىنەي من و باوكم لىيى پاوهستابوين ، بالەخانەيەكى
گەورەي سىنەھومى ، كە تابلوئىكى شىنى پىوهبو و لىيى نوسراپو: (
پىستۇران) ، دەبىيىرا.
سەرى خۆمم بۇ راپاناكىر نەدەكرا و بىئەوەي بەخۆم بىزانم چاوم
بىرىپوھ پەنجەرە پۇناكە كانى پىستۇرانەكە و ھاتوچقۇي خەلکم لىيۇھ
دەبىيى.

لەويى ، لەلایي پاستى شوتىنى ئۆركىسترا ، دو تابلوى دەسکەرى سەر
دىوارەكە و چرای ھەلۋاسراوى پىستۇرانەكەم دەبىيى.
پوانىمە يەكىك لەپەنجەرانە و سەيرى پەلەمەيلەو سېپەكانم كرد ،
پەلەيەكى بىي جولە ، كە شىۋەيەكە لە تىكەل كردىنى پىشىتەيەك لە

سەھىف

بىئەوەي تىن بۇ مىشكىم بىيىنم ، سەرلەئىوارانىكى بارانماوى وەرزى
پايز ، بەتەواوى ورددەكارىيەكانىيەوە ، دىئنمەوە يادى خۆم: لەگەل
باوكمدا ، لەيەكىك لەشەقامە بەئاپۇراكانى مۇسکۇدا پاوهستابوم و
ھەستم دەكەرە خۆشىيەكى سەير ، ورددە ورددە خەريكە تىن بۇ دىئنى.
ھەستم بەھىچ ئازارىك نەدەكەر ، بەلام ورددە ورددە چۈكەكانم شل
دەبون و خەريكىبون دەنوشتانەوە و قاچەكانم سېدەبون و قىسم
بۇنەدەكرا و سەرم بەلايەكدا لار دەبۇرۇھ ... ھەستم دەكەر ئىستا نا
ئىستا ، بەرددەبىمەوە و دەبورىمەوە.
لەم كات و ساتانەدا بۇ ، گەياندىميانە نەخۆشخانە. دكتۆرەكان ،
لەسەرتابلو بچۈكەكەي سەرسەرم ، نوسىيان: (*) ،
جوزىك نەخۆشى كە لەكتىبەپىشىكىيەكاندا ئاماژەي بۇنەكراوه و ناوى
نەھاتوه.

باوكم ، بەبالىتۇيەكى ھاوينە و كلاۋىكى تىرىكۈي - كە چەند پارچە
لۆكە لە كونىكەوە سەريان دەرھېنابو - لەتەنىشتمەوە ، لەسەر
پىادەپۇيەكە پاوهستابو. پىللاؤكى گەورە و قورسى لەپىيدابو ، ئەم
مروققە بەشەرم و شىكۈيە ، لەترسى ئەوەي نەكا خەلك بىزانن گۇرەوى

بەزە حمەت سەرم بەرھو لای باوکم سوراند و بەدەنگیکی گیراوهو،
پرسیم: (بابە! سەدەف واتا چى؟).

باوکم دانیشت، چاوى بىپىوه هات و چۆى خەلکەكە و بەچاو
پېوارەكانى بەرىيەدەكەد... لەنىگايدا ھەستمكەر دەيەۋى شتىك بە
پېوارەكان بلىّ، بەلام وشەكان، وەك شتىكى زۆر قورس بن،
بەدەم وزمانە لەرزوکەكەيەوە بەسترابون و نەيدەتوانى دەمى
بکاتوە. تەنانەت چەند ھەنگاۋىيەكىش كەوتە دواى پېوارىك و قۇلى
گرت، بەلام ھەركە كابرا ئاپرى دايەوە، گوتى: (داواى لېپوردى
دەكەم). سەرى بەگىزەوە هات و بە لارەلار ھاتوە شوينى خۆى و
دانیشتهوە.

جارىكى تىپرسىمەوە: (بابە! سەدەف واتا چى؟)
: (جۆرە گيانەورىكە ... لەدەريادا دەزى ...).

لەچىركە ساتىكدا، ئەو گيانلەبەرە دەريايىيە نەناسراوهەم ھىننایە
بەرچاوى خۆم، بىرمكەدەوە و گوتى حەتمەن دەبى شتىك بى لەنىوان
ماسى و قىزاز، لەبەرئەوەي گيانلەبەرىكى دەريايىيە، بە بىبەرى تىز
و گەلەي بۇندار، شۇربايى گەرم و بەتامى ماسى لى دروست دەكەن،
يان سرکەي پىدا دەكەن و كەلمى تىزەكەن و شىپۇيکى ماسى خۆشى
لى ساز دەكەن. يان سۆسى قىزازلى لى دروست دەكەن ...
ھىننامە بەرچاوى خۆم: ھەركە سەدەفەكان لە بازارپەوه دىنن، زۆر
بەخىرالىي پاكى دەكەنۋە و خىرالىي خەمنجەلەوە، ئەم كارانە

ھىلەكانى بەرامبەر، لەسەرپانتايى گشتىي، رەنگى قاوهىي
ديوارەكە، بەشىۋەيەكى بەرچاو ھەست پىيەدەكىرى.

بەلام سەرنجام دواى ھەولىكى زۆر بۇم دەركەوت ئەوە تابلوئى،
بەلام ھەرچەندى كەرم نەمتوانى نوسىنەكەي سەرى بخويىنەوە ...
رەنگە سېيەكەي، سەرنجى راكىشام و خەرىكىبوئەفسونى لەمېشىم
دەكەر، ھەولەمدا نوسىنەكە بخويىنەوە، بەلام ھەمو ھەولەكانى بى
سود بون.

سەرنجام نەخوشىيە سەير و سەمەرەكە كارى خۆى كرد.
ھات و ھاوارى گالىسکەكان، لەمېشىكەدا وەك گەرمەي ھەورىيان لىدى و
لەنئۇ بۇنى بۈگەنى شەقامەكەدا، سەدان بۇنم لە يەكتەر جىا
دەكىرەدە. چاوهەكانىشىم چىرى پىستۇران و شەقامەكە و
گالىسکەكانى لى دەبۇھ بروسكەي ھور.

ھەپىنج ھەستەكەم و ھەگەپ كەتون و ورده ورده ئەوھى كە چەند
خولەكىكە لەمەوبەر نەمدەتوانى بىبىنەم بەپۇنى دەمبىنى و نوسىنى
سەرتابلوكەم خويىنەوە: (سەدەف ...)

وشەيەكى سەيرە؟ تەمەنم ھەشت سال و چەند مانگە! كەچى تا
ئىستا وشەي ئاواب بەرگۈزەنەكەتونە؟ سەدەف! دەبى چى بى؟
ناوى خاوهنى پىستۇرانەكە نەبو! چونكە دىنیام ناوى خاوهنى
شوينەكان، ھەمېشە لەسەرتابلوى دەرەوە دەنۇسەن، نەك لە
ثرەوە.

که اویه ئەمە سەدەفە؟ گیانلەبەریکى لەچەشىنى بوق ھاتەبەرچاوم
 كەلەناو قاوغەكەيدا دانىشتۇو و بەچاوه گەورە و بىرىسىكەدارەكانى ،
 زەق زەق سەپىرى دەرى دەكا و شەۋىلاڭە نەفرەتىيەكانى بادەدا . ئەم
 بونەورە ، بەپېستە لىنج و چاوه گەورە و چىنگە تىژانەيەوە ، لە
 بازارەوە دەيەنن و ھەرچى مندالە لە ترسان خۆى دەشارىتەوە .
 چىشتلىئەرلىرى پىستۇرانەكەش ، بە بىزەوە دەگرى بەقاچەكانىدا و
 دەيخاتە دەفرىكەوە و دەيياتە سالۇنى پىستۇرانەكە و دەيخاتە
 بەردهم مىوانەكان ، ئەوانىش بەو چاوانە و بەو چىنگ و ددانانەيەوە و
 بەزىندۇيى ، لەناو دەفرەكە ھەلەدەگىن و دەيخۇن . گیانلەبەرەكەش
 زىپەلى لى ھەلەستى و ھەولەدا گازلەدەم و لىۋيان بگرى ...
 بىزىم دەبىتەوە ! بەلام نازانم بۆچى شەۋىلاڭە كانم وەك ئەوهى شتىك
 بخۆم ، كەوتونە جولە؟ ئەوهى دەيچۈم ، گیانلەبەریکى نەفرەتى و
 ھېلىنج ھىننەر و مەترىسىدارە ، كەچى نۆر بە تامەززۇيىھە خەرېك بوم
 دەمخوارد ، بەلام ھەردەترسام پەى بە تام و بونەكەى بەرم .
 ھەركە يەكىكم دەخوارد ، چاوانى دوھم و سىيەمم دەھاتنە بەرچاو
 ... ئەوانىش دەخۆم ... دواتر نۆرە دەگاتە سەرپەرۇي سفرەكە و
 دەفرەكان و پىلاۋەكانى باوكم و تابلو سېپىكە ... ئەوانىش دەخۆم
 ... ئەوهى بەرچاوم كەۋى دەيخۇم ، چونكە پىمۇايە جىگە لە خواردن
 ، ھىچ دەوا و دەرمانىك ، دەردى مىنى پى چارەسەر ناكى .
 سەدەفە نەفرەتىيەكان ، بەچاوه بىرىسىكەدار و ترسناكەكانىانەوە لىم
 دەپوانى ، ترسم لىدەنىشى ، بەلام پىنمۇوشە ھەر بەردهوام بەم لەسەر

نۆر بە خىرایى دەكەن . خىرا خىرا خىرا نۆر بىرسىيانە... بۇنى ماسى و
 شۇرباى قىرزاڭ ، لەچىشتىخانەكەوە دىتە بەرلۇت
 ھەستىكە ئەم بۇتە ، كونە لوت و ناودەم دەرۈزىنى و ورده ورده
 بى حالم دەكا . پىستۇرانەكە و باوكم و تابلو سېپىكە و قولى
 كراسەكەم و ھەمو شۇينىك ئەو بونەي گىرتۇرە ، بونەكە ، تادى بىلار
 دەبىتەوە و زىاتەر دەبى ، بەشىۋەيەك كە بىئەوهى بەخۆم بىزام ،
 دەستم كرد بە جوين . شەۋىلاڭە كانم وەكار كەوتىن ، وەك ئەوهى ھەر
 بەپاستى پارچەيەك لە گۆشىتى ئەو گیانلەبەرەم لەدەمدا بى ...
 ئەوهەندە بەلەزەت بۇ ، چۆكە كانم نوشتانوھ و خەرېكبو بەرىمەوھ ،
 لەتاوان پەلامارى قولى باوكم دا و خۆم بەباتۇ ھاوينىيە تەرەكەيەوە
 گىرتەوە .
 باوكم دەلەرزى ، نۆر سەرمائى بۇ ...
 : (بابە ! سەدەف لە پۇزانى پۇزۇ گىتنىدا دەخورى؟) .
 : (سەدەف بە زىندۇيى دەخۇن ... سەدەف وەك كىسەل قاوغى ھەيە
 ، قاوغەكە لەناوەپاستەوە لەت دەكىي .)
 لە چاولىكىنانىكدا ، بۇنى خۆشى شۇرباى ماسى ، دەس لە
 ختوكەدانى نەوسىم ھەلەگرى و ئەو دىمەنەى لەزەينىدا نەخشى
 بەستبو ، ئادارى بەسەر پادارىيەو نەما . ئىدى لېرەوھ ھەمو شتىكىم
 بۇ پۇن بۇوە ، لەزىز لىۋەوھ گۇتم : (ئاھ چەندە پىسە ! چەندە
 پىسە !).

لەنَاکاو هەستمکرد خەریکی جوینی شتیکی بەقەم ، دەنگی قرچە قرج
بەرز بۇوه ، ئەوانەی دەوریان لىدابوم ، دەستیان کرد بەپیکەنین: (ه
ا ... ها ... ها ... قاوغەکەشى دەخوا ، گەمژە پیتوایە ئەویش
دەخورى؟).

لەبیرمە دواي ئەوه ، هەستم بەتىنۈتىيەكى زۆر کرد. لەنیو جىڭاكەم
پاڭشام و لەتاو بىرڙانەوهى ناودەم و ئەو تامە سەيرەى سەرزمانم و
لىرى وشك ھەلگەرۇم ، خەوم لى نەدەكەوت.
باوکم بە ژورەکەدا دەھات و دەچو ، وەك ئەوهى قسە لەگەل خۆيدا
بكا ، دەستەكانى پادەوەشاندن.

لەبەرخۆيەوە قسەى دەکرد: (لەوانەيە سەرمام بوبى! واهەست
دەكەم يەكىك بەنیو مىشكىمدا دېت و دەچى ... لەوانەيە هویەكەى
ئەوهبى كە ... ئەمۇھىچەن خواردوھ ... بەپاستى كەسىكى گەمژە
وفەقىرحالىم ... ئەكابرايانە ، دە پۇبلى پارەى سەدەفەكەيان دا ...
تۆزىك لىييان نەچومەپىش و نەمکرد دوايى ھەندىك پارەيان لېكەم!
دەمتوانى شتىكىيان لىوەرگەم).

لاي بەرهبەيان خەوم لېكەوت ، لەخەونمدا بوقىكم بىنى لەنیو
قاوغەكەيدا دانىشتبو و سەيرى دەرەوهى دەکرد ، سېھى ، لەتىنوان
لەخەو ھەستام ، سەيرىم كرد بىزانم باوکم لەكۆيىھ ، بىنیم ھەروا بە
نیو ژورەكەدا دەھات و دەچو و دەستەكانى پادەوەشاندن.

(fames*) : برسىتى

خواردن. دەستەكانى بەرەو پېشەوە درىزىكەد و لەناخەوە ھاوارمکرد:
(سەدەفم دەنگى ! من سەدەفم دەنگى!).

لەوكاتەدا ، گويم لەدەنگى گىراوى باوکم بۇ: (برايىنە يارمەتىيان
بەهن! لەپۇم نايە سوال بکەم ، بەلام چى بکەم ئىدى خۆم بەپىوه
ناڭرم).

داوینى بالقىكەى باوکم گرت و رامكىشا و گوتم: (سەدەفم دەنگى).
گويم لەدەنگى كەسىك بولەتەنىشتمەوە ، بەپىكەننەنەوە گوتى: (تۇ
دەتەوى سەدەف بخۆى؟ فسقە گولەيەكى وەك تو دەيەوى سەدەف
بخوا?).

دۇپياو ، بەكلاۋى سىلەندرەوە لەبەرامبەرمان پاوه ستابون و سەيرى
ناوچاۋى منيان دەکرد و پىدەكەننەن.

: (ما گچەل! دەتەوى سەدەف بخۆى! چۆن چۆنلى دەي�ۆى
گچەل?).

لەبیرمە دەستىك بە راڭىش راڭىش بىدمىيە ناو پىستۇرانە پۇناكەكە و
ھىننەدەن نەبرە خەلکىكى زۆرم لى كۆبۈوه و بەپىكەننەنەوە سەيريان
دەکردىم. شتىكى لىنج و سوئرم - كە بۇن بۆگەنلى لىدەھات -
خوارد. بى ئەوهى سەيرى بکەم و بېرسىم و بىزامن ئەوهى دەي�ۆم چىھ
، بەتامەز روپىيەوە كەوتەسەرى. بى ئەوهى بىجۇم ، قوتم دەدا.
دەترسام لەوهى چاوهەكانى بکەمەوە و چاوه بىرىسکەدار و چىنگ و
ددانە تىژەكانى بېبىنم.

دوای یه کتر ماج کردن ، پیاووه لوازه‌که گوتی: به‌پاستی هاوبیئی خوش‌ویستم چاوه‌پوانی ئه‌م دیداره‌م نه‌ده‌کرد! ده‌زانی ئه‌م دیداره هر له دیاریه‌کی چاوه‌پوان نه‌کراو ده‌چی! لیمگه‌پری با به‌جوانی سه‌یرتکه‌م! ئه‌ها ... به‌لئی ... خویه‌تی! هه‌مان ئه‌و ریکپوشه‌ی جارانی! ئای خودایه! ده‌ی له‌باره‌ی خوت‌وه قسم بۆ‌بکه! چی ده‌که‌ی؟ به چیه‌وه خه‌ریکی؟ ده‌وله‌مندی؟ ژنت‌هینناوه؟ وه‌ک ده‌مبیئنی من تیوه‌گلام ... ئه‌مه‌ش هاووسه‌ره‌که‌م (لویزا) یه ... خزمی

(وانزینباخ) ه ، ئەلمانیه ... ئه‌وهش (نافاناچل) ی کورمە ... خویندکاری سیّی ناوه‌ندیه ، نافا گیان ، کورم! ئه‌م به‌پیزه‌ی ده‌بیینی ، هاوبیئی خویندنه! له قوئناغی ناوه‌ندی به‌یه‌که‌وه بون. نافاناچلیش دوای بپیک راوه‌ستان و بیرکردن‌وه ، کلاوه‌که‌ی سه‌ری داگرت.

پیاووه لوازه‌که ، هه‌روا به‌رده‌وام بو: به‌لئی کورم ، له‌ناوه‌ندی به‌یه‌که‌وه بون! ئه‌ری بیرته چون سه‌رمان ده‌خسته سه‌ریه‌کتر؟ له‌بیرمە دوای ئه‌وهی کتیبه‌کانی خویندنه‌گهت به‌جگه‌ره کون کون کرد ، ناوم لینای (هیروسترات). تووش به هوی ئه‌وهی که حه‌زم له قسمه و هه‌وال بو ، ناوت لینابوم (ئافیالت). ها ... ها ... ها ... ها ... هه‌چگاریکی خوشبو!

قەلەو و لواز

دو ئاشنای کوئن ، له‌ویستگە شه‌مه‌نده‌فری (نیکولا یوقسکایا) ، گەیشتنه یه‌ک. یه‌کیان قەلەو و ئه‌وهی ترلاواز.

بەلیوه چه‌وره‌کانی کابرای قەلەوه‌وه - که وه‌ک هەلۋەزه سور ده‌چونه‌وه - دیار بو ھیندە نه‌بو نانیکی باشى لە‌پیستورانی ویستگە خواردبو و بونی شه‌رابی نارنجی لىدەھات. به‌لام بە‌ده‌سته پرلە زه‌رف و جانتاکانی کابرای لوازه‌وه دیاربو که ھیندە نابى لە‌شەمه‌نده‌فره‌که دابه‌زیوه و بونی قاوه و قاورمەی لىدەھات. له‌دوایه‌وه ، ژنیکی لوازى

چه‌ناکه دریزی هاووسه‌ری و قوتابیه‌کی بالا‌به‌رزی چاوجچکه‌ی کورپی ، پاوه‌ستابون.

پیاووه قەلەوه‌که ، هه‌رکه چاوى بە‌پیاووه لوازه‌که ده‌که‌وئی ، هاوار ده‌کا: ھیئی پۇزفیری ئه‌وه توئی؟

پیاووه لوازه‌که‌ش سه‌رسام ده‌بى و هاوار ده‌کا: ئای خودایه! میشا! هاوبیئی خویندنه‌گه! ئه‌وه چی ده‌که‌ی لىزه؟ ئاشنایان یه‌کتیریان ماج کرد و چاوه‌پر لە فرمیسکە کانیان بپینه یه‌کتر ، هه‌ردوکیان حه‌په‌ساو و شاد و خوشحال بون.

و خیچ کرد و حاله‌تیکی به خوده گرت که ده‌تگوت پوخسار و چاوه‌کانی پرشنگ داویش. له چاو تروکانیکدا خوی کوکرده و هندیک پشتی چه‌مانده و ، له جاران لاوازتر هاته به رچاوان ... ته‌نانه‌ت جانتا و بوچه‌کانی ده‌ستیشی خویان کوکرده و چرج و لوقچیان تیکه‌وت ... چه‌نه‌گهی دریشی ژنه‌که‌شی دریشتر بتو و نافاناپلیش پشتی پاست کرده و وه سه‌ربازان ، ئاماده ، راوه‌ستا و دوگمه‌کانی چاکه‌ت‌که‌ی داختست ...

: من ... گه‌وره ... نور خوشحالم ! سوپاس بۆ خودا که هاوارییه‌کی سه‌رده‌می خویندنی به‌نده گه‌یشتونه‌تئه ئه‌و پله و پایه‌یه ! پیاوه قله‌وه‌که پوخساری خوی گرژکرد و گوتی: به‌سه برا ! ئه‌مه چیه ؟ بۆ تۆنی ده‌نگت گوپی ؟ بابه ! ئاشنا چۆن به‌و شیوه‌یه به‌یه‌که‌وه قسده‌کهن ! واز له و قسه فه‌رمیانه بینه !

کابراتی لواز ، که خه‌ریک بو دهست و قاچه‌کانی خوی پیکده‌خست ، گوتی: فه‌رمایشته‌که‌ت پاسته قوریان ... لوتف و بایه‌خی به‌پیزت ... له‌پاستیدا ئاوازی زیان به‌خشە ... ئه‌گهر مولەت ھەبى نافاناپلی کوپم به به‌پیزت ده‌ناسیئم ... ئه‌مه‌ش هاوسه‌ره‌کم ... لویزایه ... لوسه‌ریه ...

پیاوه قله‌وه‌که ، جاریکی ترویستی ناپه‌زایی له‌بەرامبەر ئه‌م هەلسوكه‌وتانه‌ی هاواریکه‌یدا نیشاندما ، به‌لام پیاوه لوازه‌که شوینه‌واری پیزیکی ئه‌و نده گه‌وره به‌پوخساری‌وه دیاربو ، که به‌پیز

مندان بوبن خەممان نهبو ! نافاگیان و هرەپیشتر کوپم ! شەرم مەکه ! ... ئه‌مه‌ش هاوسه‌ره‌که‌م خزمی و اتنیتباخه ... له‌په‌پرەوانی لوسەره ... نافانایل ، دوای هندیک بیر کردن‌وھ ، جوله‌یه‌کی کرد و چوھ پشت باوکیه‌وھ .

پیاوه قله‌وه‌که ، به‌حەزیکی نۆرە ده‌پروانیه هاواری دیزینه‌که‌ی و گوتی: ئى گوزه‌رانت چۆنە ؟ گه‌یشتويه کوئی ؟ خزمەت ده‌کم برا ! دو سالیکه کارمەندی پله پینجم ، نیشانه‌ی (ستانیسلاۋ) م وەرگرتوه ، گه‌رچى مۇچەکه‌م بەو شیوه‌یه نیه ... له‌گەل ئه‌وه‌شدا سوپاس بۆ خوا ... ژنه‌کەشم مامۆستاي تايیبەتی موزیکه ، خوشم دواي تەواوبونی کارى فەرمانگە ، قتوی دارىنى جگەرە دروست ده‌کم - قتوی دانسقە ! دانه‌ی بە پۆبلىک دەفروشـم . ئه‌لېبەتە بۆ ئه‌وانه‌ی کە نۆرم لىدەكپن ، ده دانه يان زیاتر ، بېرىك هەزانتریان دەدەمی ... بەپیوه دەچین ... له پىکخراویکى بالا کارم دەکرد ، ئىستاش لەلایەن ئه‌و پىکخراوه‌وه ، له‌زىرن اوپى کارمەندی تايیبەتدا گواستراومەتەوھ ئىرە ... بېپاره لىرە دەسبەكار بەم ، ئەی تو؟ له‌وانه‌یه گه‌یشتبيتە کارمەندی پله هەشت ؟

: نا ! هاواری برق سەرتر ، بەپیوه‌به‌ری گشتىم ... هاولپله‌ی ژەنەپالى دو ئەستىرە ... له‌چاولیکنائیکدا رەنگ به‌پوخساری کابراتی لوازه‌وھ نەما . له‌جىيگاى خوی وشك بولو ، به‌زەرده خەنەيەك ، گنج و لوقچه‌کانی پوخساری خوار

به پیوه بهری گشتی رهنجاند و ساتنک دواتر پوی و هرگیپا و به نیشانه‌ی خودا حافظی دهستی بو دریز کرد.

پیاوه لاوازه‌که ، سی په نجه‌ی به پیوه بهری گشتی به نه رمی گوشی. تا ئه و شوینه‌ی که ده میتوانی خوی چه مانده‌وه و وه ک چینیه کان بزه‌یه کی ریا کارانه‌ی کرد و هاو سه ره که شی بزه‌یه کی کرد. نافانا یلیش ، وه ک سه ریازان ، هیندہ به توندی قاچی کوتا به زه‌ویدا ، کلاوه‌که‌ی دهستی که وته خواره‌وه .

به گشتی ، هرسیکیان مات و سه رسام و خوشحال بون.

لیدان‌که یدا دیاره ده بی ماسیه کی گه وره بی ... هرکه چارم
پیتکهوت ئاشقت بوم ... دلت بردم ... پله مهکه ، ئاوا داره که
پامه کیشە ، وازى لیتینه با جاریکیتر ده می بۆ بەرئ ... ئازیزه کەم ،
بە خودا سویند ده دەم ، رک و راست پیمبلى ئایا دە توانم ...
وامه زانه کە من هیوا و ئومىدەم بەم عىشقەوە گىداوه ، نا ! من خۆم
بە شاياني ئەم عىشقەی تو نازانم ، تەنانەت ناتوانم بىريشى
لېكەمهوە ... بەلام ئایا دەکرى ئومىدەوار بەم بەوهى ... راپیکشە
دهرى !

ئانا سىمييۇ نۇقنا ، دەستى بەرز کرد و بە تەكانىتى خىرا ، قولابەکەى
پاکىشايە دەرى و بە شادىيە و قىژەيە کى كرد .
ماسيەکى زىيى مەيلە و سورى بچوک ، خۆى بە ملاولا دا فرى دەدا .
ئاي خوايە ماسى سوف ! خىرابە ... حەيف پويشت !

ماسيە بچوکەکە ، خۆى لە قولابەکە پچراند و لە سەر سەوزە گىياھەکەى
كەنارەوە بەرەو جىهانە دلخوازەکەى خۆى ، فرتە لىكىد و ... شلپ
، كوتەوە ناو ئاوهەكە .

لاپكىن ، بەرلەوەي ماسيەکە خۆى هەلدا تەوە ناو ئاوهەكە ، دەيويست
پەلاماريدا و بىگرى ، بى ئەوهى بە خۆى بىزانى ، دەستى كچەكەى
گىرت و بەلىيۇ خۆيە و نوساند ... ئانا سىمييۇ نۇقناش دەستى خۆى
كىشايە دواوه ، بەلام تازە كار لە كار ترازا بو ، لىيە كانىيان بۆ ماچىك
بە يەكەوە نوسابون . ئەم پوداوه شتىكى خۆكىدى نەبو ، دواي يەكەم
ماج ، كار گەيشتە ماچى دوھم و سىنیەم و سویند و پەيمان و ...

مندالى ساختەچى

(ئىقان ئيقانو قىچ لاپكىن) ، لاويكى بالا بەرزو (ئانا سىمييۇ نۇقنا
زامبلىسکايا) ، كچىكى جوانى خاوهن لو تىكى پىك ، پىتكەوە بە
تەلانەكەدا سەرەۋىز بونەوە و چونەكەنار پوبارەكە و لە سەر
نېمكىتىك دانىشتن .

نېمكىتىكە ، بەچىل و گەلائى چەند شۇرەبىيەك - كە شۇرەبەى كردىو
بە سەر نېمكىتىكەدا - داپۇشرا بولو . چەندە جىڭا يەكى چەپەك و ئارام !
ھېننە بە سەر مروق لە سەر ئەم نېمكىتى دانىشى بۆ ئەوهى بە تەواوى ،
خۆى لە چاوى خەلکى بىشارىتەوە . جىگە لە ماسى و جالجالۇكە
ئاۋىيەكان - كە بە سەر ئاۋىي پوبارەكەوە دىين و دەچن - كەسى تر
نایابىنى .

كچ و كورە گەنجەكە ، بەدار و قولاب و قتوى پې لە كرم و چەند كەل و
پەلىكى ترى پىيوىسىتى ماسىگىرنەوە ، هاتبون .

ھەر دوكىيان دانىشتن و بى ئەوهى كات بە فيروز بەن ، دەستىيان كرد بە¹
ماسى گرتىن . دواي خولەكىك ، لاپكىن سەيرىكى دەوروبەرى خۆى كرد
و گوتى : زۆرم پىخوشە كە بە تەنياين ... زۆر قىسم هەيە پىتى بلىم
... زۆر قىسم هەيە ... لە وساتەى كە تۆم دىيە ... وريابە ماسيەك
خەرىكە دەم بۆ قولابەكە دەبا ... توانىومە پەي بە واتاي
راستەقىنهى زيان بىم ... بەتكەى خۆم ... ئەو بەتم ناسى كە دەبى
بە پەپى شەرافەتەوە ، دار و نەدارى خۆم بخەمە ژىرىپىيى ... بە

بوبهيانى رۆژى دواتر ، لاپكين لشاره وە جانتايىكى رەساسى و تۆپىكى بەديارى بو كوليا ، هىتىا. ئاناش ، قدوه بەتاله جوانەكەى خۆى دابویه. دواتريش دو دانە قوچىپەي سەرمەچەكى - كە وىنەي سەگىكى بەسەرهەوە بو - بەدياري دايە.

پىدەچو ئەو رەوشە زۇر بەدلى ئەو مىنالا ساختەچىيە بىت. چونكە لەو رۆژەوە بو بەدەسەھىنانى دەسکەوتى زىاتر ، هەمو هەلسوكەوتىكى ئەو دو دلدارە خستبوھە ئىرچاودىرىيەوە. چوبانە هەر جىيگايىك ، كولياش لەۋى قوت دەبۈوە و كارەكانىلى هەلددەوەشاندىنەوە. بەكورتى ساتىك چىيە نەيدەھىشت بەئاسودەيى پىكەوه بن.

لاپكينيش لەخەفەتان دانى چىر دەكىنەوە و دەيگوت: ئەم بەدەسال! بەم مىنالىيە ئاوا ساختەچىيە ، ئەدى ئەگەر گەورەبىچ شەيتانىكى لىدەردەچى!

كوليا ، لە تەواوى مانگى حوزەيراندا ، بۆساتىكىش نەيھىشت ئەو دو دلدارە ئاسودەبن. وەك سىبەر بەدوايانەوە بو و بەردەۋام دەيويىست دىيارى بەھنى.

ھەرچىيەكىان دەدایە ، ھىشتا زىاترى دەيويىست. پۆزىكىيان داۋى كاتژمۇرى دەستى كرد! چار چىيە؟ ناچاربۇن بەلېنى كېپىنى كاتژمۇرى پىيىدەن. پۆزىكىيان كە لەمالى ئانا سىمييۇنۇقنا ، لەدەورى مېزىك دانىشتبۇن و خەرىكى خواردىنى عەسرانە بون ، لەناكاو كوليا دەستى كرد بەپىكەنин و چاۋىكى داگرت و لە لاپكىنى پرسى: بىلەم؟ ها؟

ج ساتەوەختىكى دلەپەنە! بەلام لەزىانى فانى مروقدا ، شتىك نىھ بەناوى خۆشبەختى رەها. زۆربەي جاران يان خودى خۆشبەختى بۆخۆى ژەھراویە ، يان شتىكى دەرەكى ژەھراوى دەكا.

ئەم وىته يە ، بەسەر كەش و ھەواي ئەورۇزەدا چەسپا. ئەو كاتەي كە كۆر و كچە گەنجەكە ، سەرگەرمى ماچكىرىنى يەكتىر بون ، لەناكاو دەنگى پىكەنینىك بەرز بۇوه.

ھەر دوكىيان چاۋيان بېرى بوبارەكە و لەجىگائى خۆيان وشك بون. براڭكە ئانا سىمييۇنۇقنا ، واتا (كوليا) ئى قوتاپى ، ھەتا ناوقەدى چو بۇھ ناو ئاۋى بوبارەكە و راۋەستابو و سەيرى دەكىرن و پىدەكەنى.

: ئەها ! ... ماج ! ماج ! دەچم بەدایكەم دەللىم !

لاپكين سور ھەلگەپابو و لەسەرخۇ و بەپتەپت ، گوتى: ھېۋادارم تو وەك كەسىكى باش ... بىزانى كەپاراستنى نەيىنى كەسانى تر چەندە كارىكى پىرۇز و گەورەيە و گىرپانەوە و دركەندىشى ئەۋەپى پىسى و چەپەلى و دو پوبييە! پىممايە تو مىنالىكى باش و پەسەن و ... بەلام لەم قىسانەدا ، مىنالا باش و پەسەنەكە ، قىسەكانى پىپىز و گوتى: پۆبلىكەم بەھنە ئايدىركىنەم.

لاپكين ، يەك پۆبلىكە كااغەزى لە گىرفانى دەرھىنَا و دايە كوليا. كورپىزگە ، پارەكەي لەناو دەستە تەپەكانىدا لولدا و فيكەيەكى لىدا و بە مەلە كردن دور كەوتەوە.

گەرجى دلدارە كان بەتەنیا مانەوە ، بەلام كەش و ھەواي عىشق و دەسبازى لە كەللەياندا بارى كرد.

لپکین ، سوره لگه‌پا و له جیاتی کولیچه ، په پوئی سفره‌که‌ی کرده
دەمیه‌وه . ئاناسیمیو نوچناش هستا و وردە وردە بەرهە و ثورە‌که‌ی
خۆئی پوئیشت .

ئەم رەوشە ، بهم شىوازە هەتا كوتايىه کانى مانگى ئاب ، درېژەي
كىشىا . واتا هەتا ئەو كاتەيى كە لپکين هاتە داخوازى ئانا .

لپکين ، دواى ئەوهى رەزمەندى دايىك و باوکى ئاناي لەسەر
زەماوهندەكەيان بەدەسھىننا ، بەرلەھە مو شتىك ، چوھ ناو باخچەكە
و كەوتە گەران بەدواى كولىادا .

ھەركە كولىايى بىنى ، خەرىك بولەخوشيان شاگەشكە بى ، گرتى و
توند گوئىي پاكىشىا .

ئاناش كە له كاتەدا بەدواى كولىادا دەگەپا ، ھەركە ئەمانى بىنى
گەيشتەلایان و ئەۋىش توند گوئىيەكەي ترى پاكىشىا .

خۆزگە لهۇي دەبويت و بەچاوى خوت ، ئەو شادى و خوشىيەت
دەبىنى ، كە ھەردوکيانى گرتبووه ! كولىاش دەگرپا و دەپارپايدەوه :
بەقورباتنان بەم ! ھەلەم كرد ! بمبورن ! جاريڭى تر واناكەم ! ...

چەند سال دواى ئەم رۇداوه ، لپکين و ئانا سيميونوچنا ، ھەركاتى
باسى شتىكى لەم شىوه يە كرابا ، دەيانگوت : خوشترىن كاتى
دلىارىيەكەيان ئەو كاتە بۇھ كەگوئى ئەو مندالە ساختەچىيەيان
پاكىشداوه .

ئەنتۆن پاڤلۆ维奇 چىخۇف
1893

٤١٤

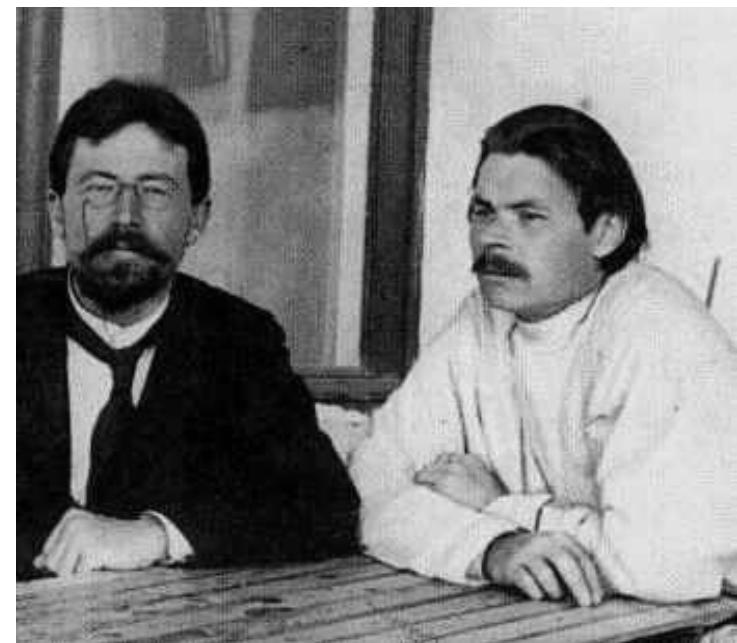

ئەنتۆن چىخۇف

٤١٣

لەگەل لیو تولستوی (۱۹۰۱)

لەگەل ماکسیم گۆرکى

پەيکەرى ئەنتۇن چىخۇف لە مليخۇقا

٤١٨

لەگەل ئۆلگا كىنېھرى ھاوسىرى

٤١٧

٢٠١١		عومه‌ر عالی شهریف	لیکوئینه‌وهی نه‌دهبی	له لووتکه‌ی نه‌دهبی نه‌لمانه‌وه	١٢١
٢٠١١		کاکه مم بیوتانی	پومن	وازیه‌کانی رمه‌شہ کوئم	١٢٢
٢٠١١		سالار ئیسماعیل سەھنەن	پومن	شارى له غام ئاوسېبوو	١٢٣
٢٠١١		دانان عەسکەر	کۆدیدار	ملعلانی لەگەن پرسیاردا	١٢٤
٢٠١١		سوارە نەجمەدین	دەق	ئەو نامانەی بۇ پېرىتى خۆم دەيانىتىم	١٢٥
٢٠١١	ترجمة: المهندس محمد حسين رسول	صباح رەنجدر	شعر	عام الصافر	١٢٦
٢٠١١		عبدوللا سليمان (مەشخەن)	چەند دەقىكى شاۋىتى	پاڭشان له تمىنىشت تازمايى نىشتمانه‌وه	١٢٧
٢٠١١		سردار زنگنه	مجموعە حوارات	لقاءات تحت أشعة الحروف المشرقة	١٢٨
٢٠١١	ثازاد نتجم	كۆمەنە چىزۈك	دزەكان		١٢٩

ئەو كتىب و بىلاوكراوانەنلىقى كەركۈشكى يېكىنچى نۇسەرافى كورد پاش كۇنۇرانسى ئازادى بەچاپى
گەياندۇون جىڭ لە گۇۋشارى گۈزىك كە بەردۇام مانگانە دردەچىت

ز	ناوى كتىب	بابت	نووسىر	وەرىنگىز	سال
١٠٨	خويىندەوهى چەند دەقىكى ئەدەبى و فيكترى	خويىندەوهى	سامان محمدەد		٢٠١٠
١٠٩	هەرمىيەكانى فېرۇعەن	شىعر	لەحمدەدى مەلا		٢٠١٠
١١٠	تەونىك لە شىعەر و وشە	لىكۆلىنەوهى ئەدەبى	مەممود		٢٠١١
١١١	١١١ نامەي سۆزدارى	تىكتىسى دەندرى	كۆرکەنەوهە و ئامادەكردنى: حەمە سەعىد زەنگنە		٢٠١١
١١٢	داناي كۆيىخا شەوكەت	پومن	مۇعەنەسەم سالەنەيى		٢٠١١
١١٣	سەماي روح	كورتە چىزۈك	ئەوزاد يۈسەف كاكەپىسى		٢٠١١
١١٤	سلېكۈك ھۆكۈلىرى عاجباتىي ھەشتەم	پومن	عبدوللا سەپاچ		٢٠١١
١١٥	خەزان و شەنەي بەبيان	شىعر	غازى پەشىدە زەنگنە		٢٠١١
١١٦	بىزۇتنەوهى بوانگە و شاعيرانى حەفتا و ھەشتاكانى ھەولىز	لىكۆلىنەوهى ئەدەبى	د. ھېيدادى حسىن		٢٠١١
١١٧	ئاوابۇونى چەستە لە سەقەرى دەدا	شىعر	ستار لە حەممەد عبدولپەرەحمان		٢٠١١
١١٨	دەرگاكان	كۆچۈزۈك	خالىد مەجید فەمتولۇز		٢٠١١
١١٩	تەنبا لەپەر مەعاشەكەيە	كورتىلە چىزۈك	بەكىر دەرىۋىش		٢٠١١
١٢٠	گەشەكەنە زەمانى مەندان	زەمانى مەندان	و:	د. ثازاد باخچوان و ناصح محمد	